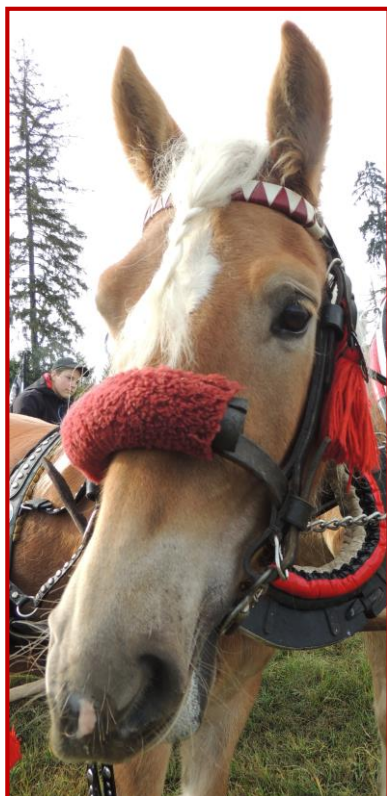

Místní akční skupina Opavsko z.s.

**Místní integrovaná strategie
komunitně vedeného rozvoje
území MAS Opavsko pro
programové období
2014 – 2020**

ANALYTICKÁ ČÁST

Vznik, činnost a projekty Místní akční skupiny Opavsko z.s. dosud podpořili:

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Moravskoslezský
kraj

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Aktivita pro zkvalitnění tvorby SCLLD jsou finančně podpořeny z Operačního programu technická pomoc (OPTP). Projekt s názvem Podpora vzniku strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Opavsko má číslo OPTP 2007-2013, CZ.1.08/3.2.00/14.00329

Zpracovatel:

Místní akční skupina Opavsko z.s.

Zpracovatelský tým:

Ing. Jiří Krist

Bc. Petr Chroust

Ing. Kateřina Andělová

Ing. Pavlína Fryčková

Mgr. Zdeněk Frélich a kol. (EKOTOXA s.r.o.)

Mgr. Zuzana Týnová

Mgr. Gabriela Geherová

Ing. Hana Švarcová

Ing. Martina Čaputová

Bc. Zdeněk Fryčka

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Moravskoslezský
kraj

Obsah

1	ÚVOD	4
2	POPIS ÚZEMÍ A ZDŮVODNĚNÍ JEHO VÝBĚRU	5
2.1	Historie Místní akční skupiny Opavsko	5
2.2	Zkušenosti místního partnerství	5
2.3	Základní údaje o území MAS Opavsko	6
3	ANALYTICKÁ ČÁST	10
3.1	Socioekonomická analýza	10
3.1.1	Struktura obyvatelstva	10
3.1.2	Dynamika obyvatelstva	15
3.1.3	Technická infrastruktura	18
3.1.4	Dopravní infrastruktura	24
3.1.5	Vybavenost obcí a služby v obcích MAS Opavsko	31
3.1.6	Bydlení	36
3.1.7	Sociální služby v obcích	39
3.1.8	Sport a volný čas	42
3.1.9	Bezpečnost v obcích MAS Opavsko	43
3.1.10	Energetická náročnost veřejných budov na území MAS Opavsko	48
3.1.11	Životní prostředí	49
3.1.12	Ochrana ovzduší, prašnost, emise	51
3.1.13	Podnikání, výroba, zaměstnanost	71
3.1.14	Cestovní ruch	91
3.1.15	Územní plánování a rozvojová území	98
3.2	SWOT analýzy v území MAS Opavsko vybraných oblastí rozvoje	105
3.3	Analýza problémů a potřeb území MAS Opavsko	118
4	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	130
5	POUŽITÉ ZDROJE V DOKUMENTU	134

1 ÚVOD

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) území MAS Opavsko je integrovaná a víceodvětvová strategie místního rozvoje zaměřená na konkrétní subregionální oblast v územní působnosti MAS definovaná čl. 33 nařízení o obecných ustanoveních č. 1303/2013, jako jedna z forem integrované strategie rozvoje území. V průběhu tvorby této strategie se v MAS Opavsko pro tento dokument zavedl název MISTR území MAS Opavsko (Místní Integrovaná Strategie Rozvoje území MAS Opavsko) dále jen MISTR.

2 POPIS ÚZEMÍ A ZDŮVODNĚNÍ JEHO VÝBĚRU

Genius regionis krajiny na hranici Moravy a Slezska je nesmazatelně vepsán do barevné mozaiky úrodných polí v nížinách řek Opavy, Hvozdnice a Moravice, do divokých hvozdů a bohatství nerostů Nízkého Jeseníku, do řemeslných tradic a odkazu úspěšných podnikatelů působících na Opavsku v dobách průmyslové revoluce, do četných panských sídel, sakrálních staveb i technických památek. Území obcí Místní akční skupiny Opavsko je domovem pracovitých lidí inspirovaných historií a tradicemi.

2.1 Historie Místní akční skupiny Opavsko

Místní akční skupina Opavsko (MAS Opavsko) byla založena jako občanské sdružení v roce 2006. Byl tak položen základ pro vznik otevřeného partnerství veřejných a soukromých subjektů, především obcí, zemědělců, podnikatelů i neziskových organizací, propojující ve své činnosti různorodé aktivity rozvíjející život na venkově.

Od roku 2009 má sdružení příležitost realizovat svůj klíčový rozvojový dokument - Strategický plán LEADER s názvem „Opavsku to omastíme“. Na principech tohoto dokumentu jsou žadatelům rozdělovány dotační prostředky z Programu rozvoje venkova, osy IV. LEADER. Tyto prostředky již několik let účelně promazávají kolečka venkovského partnerství na Opavsku.

V současné době tvoří členskou základnu Místní akční skupiny Opavsko více než 90 subjektů (členů). Region je vymezen územím 52 členských obcí. Zahrnuje venkovská území podél pravého břehu řeky Opavy až k Ostravě, na jihu Vítkovsko a Budišovsko, jinými slovy území čtyř mikroregionů: Matice Slezské, Opavska severozápad, Mikroregionu Hvozdnice a Mikroregionu Moravice.

V současné době se spolek intenzivně připravuje na nové úkoly související s rozvojem venkova v letech 2014 – 2020. Na základě komunitně vedených diskusí a získaných zkušeností se již dnes rýsují zřetelná témata, která budou prioritami rozvoje venkova v následujícím evropském programovém období. Místní akční skupina Opavsko bude pokračovat ve snaze rozvíjet venkov jako otevřená názorová platforma dávající prostor všem aktérům života na venkově.

2.2 Zkušenosti místního partnerství

V letech 2009 – 2014, v průběhu šesti dotačních výzev, bylo z Programu rozvoje venkova ČR na roky 2007 – 2013, osy IV. LEADER realizováno téměř dvě stě zajímavých aktivit a projektů rozvíjejících život členských obcí a jejich obyvatel. S využitím prostředků PRV byla a je budována občanská vybavenost, rozvíjen cestovní ruch a obnovováno kulturní dědictví. Prostředky dopomohly novým podnikatelským záměrům, přispěly zemědělcům při diverzifikaci a modernizaci zemědělské výroby.

Nejvíce prostředků bylo investováno prostřednictvím členských obcí do rozvoje venkovského prostoru, na zlepšení základních služeb, infrastruktury, zvýšení atraktivity venkovských oblastí. V desítkách obcí byly realizovány stavební úpravy kulturních a obecních domů, místních komunikací, veřejných prostranství, obnovy a rozšiřování ploch zeleně. Investované evropské prostředky se projeví ve stabilizaci a zlepšení demografické struktury se všemi příznivými dopady na rozvoj ekonomiky, ochranu životního prostředí a kvalitu života na venkově. Za desítky realizovaných projektů jmenujme jeden velice inovativní v malé obci – při rekonstrukci kulturního domu v Mladecku bylo nadčasově využito dešťové vody pro splachování toalet. Obrovský zájem byl ze strany obcí o rekonstrukce a pořízení vybavení venkovských hasičských zbrojnic (Štítina, Melč, Žimrovice, Branka u Opavy, Dolní Lhota, Hradec nad Moravicí a další).

Prostředky z Programu rozvoje venkova pomáhají venkovským dětem a mládeži díky tomu, že byla obnovena nebo vybudována více než desítky dětských a sportovních hřišť. V rámci škol byly realizovány stavební úpravy jako např. zateplování nebo výměna oken. Mezi velice zajímavé projekty patří dětské hřiště „Vodní hrad“ v Hradci nad Moravicí, společenský dům s dětským hřištěm v Malých Heralticích nebo projekt „Učíme se a žijeme v zeleni v obci Štítina“. Ekonomicky je velice zajímavý příklad přestavby kotelný ZŠ Skřípov, kde instalací energetického zdroje, kotle spalujícího obnovitelný zdroj energie – biomasu ve formě dřevních pelet, obec dosáhla okamžitých mnohanásobných úspor. Z dalších realizací jmenujme přínosné projekty ve Vřesíně, Mokřích Lazcích, Slavkově, Raduni, Chvalíkovcích, Háji ve Slezsku, Dolních Živicích, Jezdkovicích, Kružberku, Brumovicích a další.

Obnovení kulturních a historických hodnot venkova bylo dalším tématem dotačních podpor. Dlouhodobě zanedbaná péče o kulturní dědictví venkova je znát ve velkém převisu požadovaných prostředků oproti prostředkům, které byly na tento účel v programu alokovány. Řada místních památek je ve špatném technickém stavu a bez dotační podpory je jejich návrat do života obce obtížný. Byly realizovány projekty spojené s údržbou, obnovou, zhodnocením nebo novým využitím kulturního dědictví venkova, byly opraveny mnohé kapličky, kostely, vznikly nové muzejní expozice s vazbou na místní historii, místní kulturní a umělecké tradice, např. muzeum Slezský venkov v Holasovicích či mlynářská expozice ve „Mlýně u vodníka Slámy“ ve Lhotě. Podpořené projekty přispívají k zachování hodnot pro další generace, obnovují identitu obyvatel a zlepšují turistický potenciál Opavska.

Podpora podnikatelských aktivit nechyběla ani ve výzvách MAS Opavsko. Nabídky podpory rozvoje především drobného podnikání byly zpočátku přijímány s nedůvěrou, ale v posledních letech již byl zájem zemědělských i nezemědělských podnikatelů o pořizování technologií a vybavení pro drobné podnikání značný. Byly podpořeny klasické venkovské činnosti řemeslné, v rámci projektů bylo nakoupeno vybavení truhlářské dílny, stroje pro zemní práce, štěpkovače, peletovací stroje, ruční nářadí pro drobné řemeslníky, lešení, ale také výpočetní technika pro projekční práce či technologie inovativní a technicky náročné jako poloautomatický řezací sklenářský stůl, technologie pro řezání vodním paprskem, tryskací zařízení a mini-zinkovna.

V zemědělské oblasti je důležitá podpora aktivit vedoucích ke zvýšení přidané hodnoty zemědělské produkce, především u potravinářských produktů. Naše současné zemědělství je orientováno na centrální výkup surovin a vykazuje jen nízký podíl produktů s vysokou přidanou hodnotou. Tradiční zpracování zemědělské produkce do podoby spotřebitelských výrobků využívajících místní zdroje a posilujících místní ekonomické aktivity se daří podporovat několika projekty. Nadějný je rozjezd nové mini-mlékárny v Hlavnici, modernizace masných a uzenářských provozoven a vznik regionální značky s názvem „OPAVSKÉ SLEZSKO regionální produkt“, která si klade za cíl certifikaci a podporu místních produktů a služeb a vytváření společného image regionu.

Společným jmenovatelem všech vybraných a úspěšně realizovaných projektů byly inovace technické a organizační, zapojení veřejnosti, komunitní plánování, byly preferovány dopady projektu na ženy a mladé lidi do 30ti let, samozřejmostí byla potřeba víceodvětvového navrhování a provádění projektu založené na součinnosti mezi subjekty a projekty z různých odvětví místního hospodářství, důraz na úspory prostředků a energií, využití nevyužívaných, chátrajících objektů, využívání místních zdrojů a obnovitelných zdrojů energií. Bylo velice důležité nejen realizovat vlastní investiční část projektu, ale rovněž hledat synergie a propojení aktivit s dalšími aktéry venkovského života a nalézat multifunkční využití vynaložených investic.

Místní akční skupina Opavsko realizuje několik různorodých projektů s polskými a slovenskými partnery. Cílem těchto projektů je všestranný rozvoj venkova na obou stranách hranice, výměna zkušeností a sdílení příkladů dobré praxe.

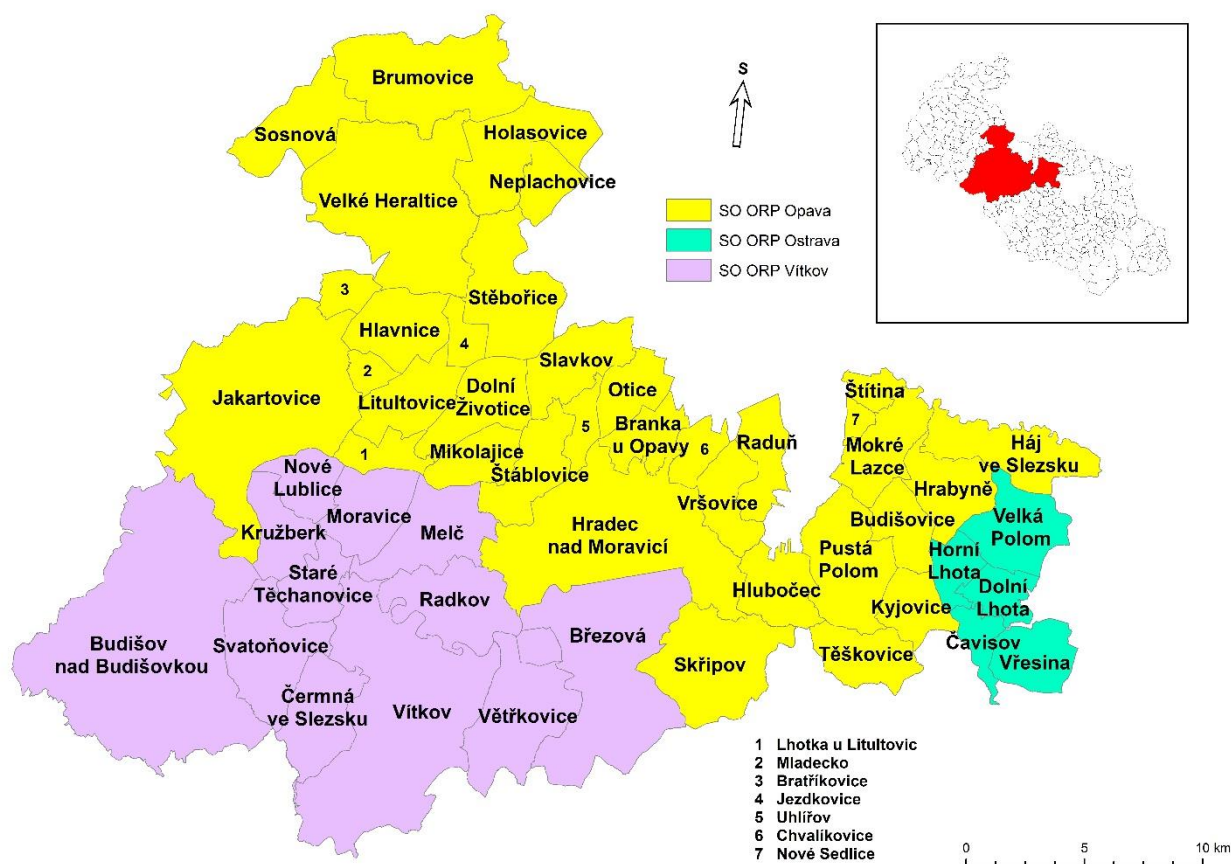
Území Místní akční skupiny Opavsko je lokalizováno v NUTS II Moravskoslezsko, v kraji Moravskoslezském, a v části okresu Opava a Ostrava. Z hlediska správního území jde o území obcí s rozšířenou působností Opava a Vítkov, kde leží většina obcí, ale zasahuje i na území obce s rozšířenou působností Ostrava. Toto území sousedí ze severu s Polskem, ze severovýchodu s Hlučínskem, z východu s Ostravskem, na jihu s Bíloveckem a Oderskem a ze západu pak s Bruntálskem a Krnovskem. Z hlediska státní správy jde o části území správního obvodu ORP Opava, Vítkov a Ostrava.

Základy partnerství byly položeny již dávno před vznikem MAS, ovšem pouze v rámci jednotlivých sektorů. V oblasti veřejné správy jde o dobrovolné svazky (dnes celkem 5 DSO) v podnikatelské oblasti (Hospodářská komora okresu Opava, Agrární komora, Asociace soukromých zemědělců a partnerství neziskových organizací především na okresní úrovni. Vznikem MAS Opavsko v roce 2006 došlo k vytvoření mezisektorového partnerství. Potenciál tohoto partnerství je prohlubován jak v kvantitativní rovině (počet členů MAS Opavsko, počet organizací zastoupených v orgánech), tak v kvalitativní rovině (nárůst počtu agend, hloubka projednávání problémů). V letech 2012 – 2015 se budování partnerství prohloubilo především v souvislosti s pracemi na Místní integrované strategii rozvoje území Opavska (dotazníková šetření, pracovní skupiny, členské schůze, veřejná fóra, propagační akce).

2.3 Základní údaje o území MAS Opavsko

Místní akční skupina Opavsko leží v severozápadní části Moravskoslezského kraje. Svým územím zasahuje do 2 okresů – Opava a Ostrava-město (přičemž 90 % území je součástí okresu Opava), a 3 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) – Opava, Ostrava a Vítkov (viz Obr. 1). Celkově MAS Opavsko sdružuje 52 obcí s 58 967 obyvatel (k 31. 12. 2014),

kteří žijí na ploše o rozloze 749,35 km² (viz Tab. 2). Mezi největší obce, co do počtu obyvatel, patří Vítkov (5 825), Hradec nad Moravicí (5 392) a Háj ve Slezsku (3 298). Naopak mezi nejmenší obce, jejichž počet obyvatel se pohybuje pod hranicí 200, je možné zařadit Staré Těchanovice (149), Mladecko (152), Bratřikovice (157) a Lhotku u Litultovic (186). V případě procentuálního vyjádření převažují v území MAS Opavsko obce s méně než 1 000 obyvatel (56 %), 32 % obcí spadá do početní kategorie 1 000 – 2 000 obyvatel a zbylých 11 % tvoří obce s více než 2 000 obyvateli.

Obr. 1: Obce Místní akční skupiny Opavsko podle SO ORP

Zdroj: vlastní zpracování

Hustota zalidnění činí v území MAS Opavsko 78,69 obyvatel/km² (viz Tab. 1). Ve srovnání s hodnotou za celý Moravskoslezský kraj, která činí 224,37 obyvatel/km² a s celorepublikovým průměrem (133,62 obyvatel/km²) je možné území MAS Opavsko označit za poměrně málo osídlené. Mezi obce, které vykazují nejvyšší hodnoty zalidnění, patří Štítina (409,9 obyvatel/km²), Vřesina (330,75 obyvatel/km²) a Nové Sedlice (314,56 obyvatel/km²). Naopak nejméně osídlenými obcemi jsou Svatoňovice (16,9 obyvatel/km²), Staré Těchanovice (19,95 obyvatel/km²) a Moravice (21,24 obyvatel/km²), viz Tab. 3.

Tab. 1: Území MAS Opavsko ve srovnání s územím Moravskoslezského kraje a České republiky (k 31. 12. 2014)

Území	Počet obyvatel	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel/km ²
MAS Opavsko	58 967	749,35	78,69
Moravskoslezský kraj	1 217 676	5 427,15	224,37
Česká republika	10 538 275	78 867,79	133,62

Zdroj: Český statistický úřad; vlastní zpracování

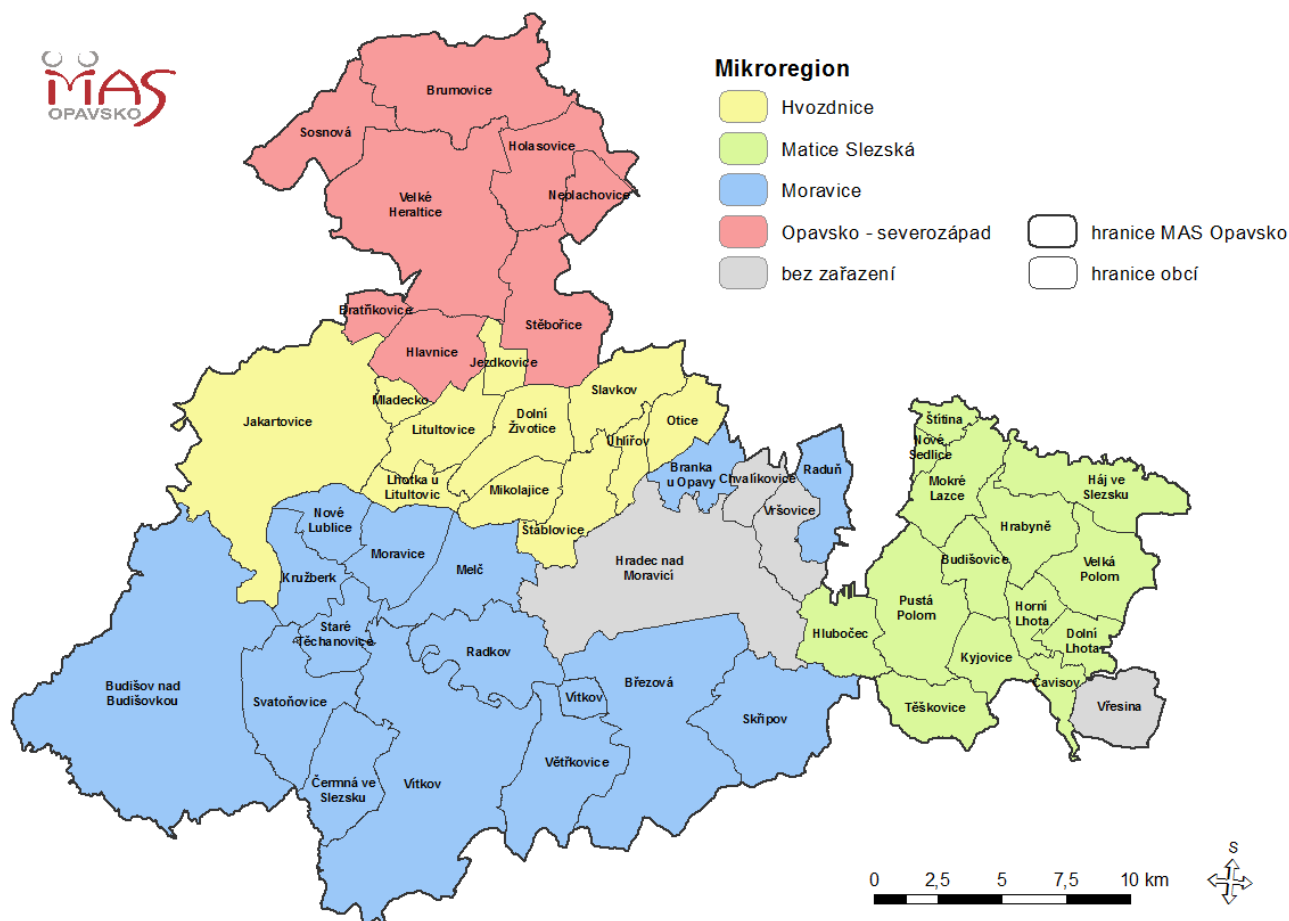
Většina obcí jsou také členy dobrovolných svazků obcí (mikroregionů), které v území MAS Opavsko působí – Mikroregion Hvozdnice, Mikroregion Matice Slezská, Mikroregion Moravice, Mikroregion Opavsko Severozápad.

Příslušnost obcí k jednotlivým mikroregionům shrnuje následující tabulka (viz Tab. 2), grafické znázornění poskytuje příslušný obrázek (viz Obr. 2).

Tab. 2: Obce Místní akční skupiny Opavsko – zařazení do jednotlivých mikroregionů

Oblast	Obce
Mikroregion Hvozdnice	Dolní Životice, Jakartovice, Jezdkovice, Lhotka u Litultovic, Litultovice, Mikolajice, Mladecko, Otice, Slavkov, Štáblovice, Uhlířov
Mikroregion Matice Slezská	Budišovice, Čavisov, Dolní Lhota, Háj ve Slezsku, Hlubočec, Horní Lhota, Hrabyně, Kyjovice, Mokré Lazce, Nové Sedlice, Pustá Polom, Štítina, Těškovice, Velká Polom
Mikroregion Moravice	Branka u Opavy, Březová, Budišov nad Budišovkou, Černá ve Slezsku, Kružberk, Melč, Moravice, Nové Lublice, Radkov, Raduň, Skřipov, Staré Těchanovice, Svatoňovice, Větrkovice, Vítkov
Mikroregion Opavsko Severozápad	Bratřikovice, Brumovice, Hlavnice, Holasovice, Neplachovice, Sosnová, Stěbořice, Velké Heraltice
Ostatní	Hradec nad Moravicí, Chvalíkovice, Vršovice, Vřesina

Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 2: Obce MAS Opavsko v členění dle mikroregionů

Zdroj: Místní akční skupina Opavsko z.s.

Následující tabulka (viz Tab. 3) přináší seznam všech obcí MAS Opavsko a jejich základní údaje, které byly popsány a porovnány výše. Všechna data jsou vztažena k 31. 12. 2014.

Tab. 3: Seznam všech obcí MAS Opavsko a jejich základní údaje (k 31. 12. 2014)

Obec	SO ORP	Okres	Počet obyvatel	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel/km ²
Branka u Opavy	Opava	Opava	1 090	6,92	157,51
Bratřikovice	Opava	Opava	157	3,74	41,98
Brumovice	Opava	Opava	1 524	25,54	59,67
Budišovice	Opava	Opava	695	7,01	99,14
Dolní Životice	Opava	Opava	1 092	11,26	96,98
Háj ve Slezsku	Opava	Opava	3 298	13,79	239,16
Hlavnice	Opava	Opava	630	11,09	56,81
Hlubočec	Opava	Opava	580	9,38	61,83
Holasovice	Opava	Opava	1 366	16,23	84,17
Hrabyně	Opava	Opava	1 128	10,01	112,69
Hradec nad Moravicí	Opava	Opava	5 392	43,98	122,60
Chvalíkovice	Opava	Opava	691	4,46	154,93
Jakartovice	Opava	Opava	1 091	50,04	21,80
Jezdkovice	Opava	Opava	230	3,60	63,89
Kyjovice	Opava	Opava	811	6,93	117,03
Lhotka u Litultovic	Opava	Opava	186	5,07	36,69
Litultovice	Opava	Opava	913	10,35	88,21
Mikolajice	Opava	Opava	291	7,40	39,32
MLadecko	Opava	Opava	152	2,65	57,36
Mokré Lazce	Opava	Opava	1 139	10,57	107,76
Neplachovice	Opava	Opava	942	5,73	164,40
Nové Sedlice	Opava	Opava	497	1,58	314,56
Otice	Opava	Opava	1 407	7,20	195,42
Pustá Polom	Opava	Opava	1 435	16,58	86,55
Raduň	Opava	Opava	1 022	8,02	127,43
Skřipov	Opava	Opava	1 019	20,22	50,40
Slavkov	Opava	Opava	1 940	11,04	175,72
Sosnová	Opava	Opava	410	13,02	31,49
Stěbořice	Opava	Opava	1 434	17,76	80,74
Štáblovice	Opava	Opava	646	10,37	62,30
Štítina	Opava	Opava	1 242	3,03	409,90
Těškovice	Opava	Opava	835	9,17	91,06
Uhlířov	Opava	Opava	338	3,87	87,34
Velké Heraltice	Opava	Opava	1 625	39,29	41,36
Vršovice	Opava	Opava	509	7,94	64,11
Březová	Vítkov	Opava	1 375	38,89	35,36
Budišov nad Budišovkou	Vítkov	Opava	2 952	76,28	38,70
Černá ve Slezsku	Vítkov	Opava	398	12,31	32,33
Kružberk	Vítkov	Opava	254	8,31	30,57
Melč	Vítkov	Opava	623	14,03	44,40
Moravice	Vítkov	Opava	236	11,11	21,24
Nové Lublice	Vítkov	Opava	218	6,87	31,73
Radkov	Vítkov	Opava	493	15,37	32,08
Staré Těchanovice	Vítkov	Opava	149	7,47	19,95
Svatoňovice	Vítkov	Opava	278	16,45	16,90
Větrkovice	Vítkov	Opava	745	17,83	41,78
Vítkov	Vítkov	Opava	5 825	54,97	105,97
Čavisov	Ostrava	Ostrava-město	520	4,11	126,52
Dolní Lhota	Ostrava	Ostrava-město	1 454	5,36	271,27
Horní Lhota	Ostrava	Ostrava-město	790	4,84	163,22
Velká Polom	Ostrava	Ostrava-město	2 039	11,66	174,87
Vřesina	Ostrava	Ostrava-město	2 861	8,65	330,75
Celkem			58 967	749,35	78,69

Zdroj: Český statistický úřad; vlastní zpracování

3 ANALYTICKÁ ČÁST

3.1 Socioekonomická analýza

3.1.1 Struktura obyvatelstva

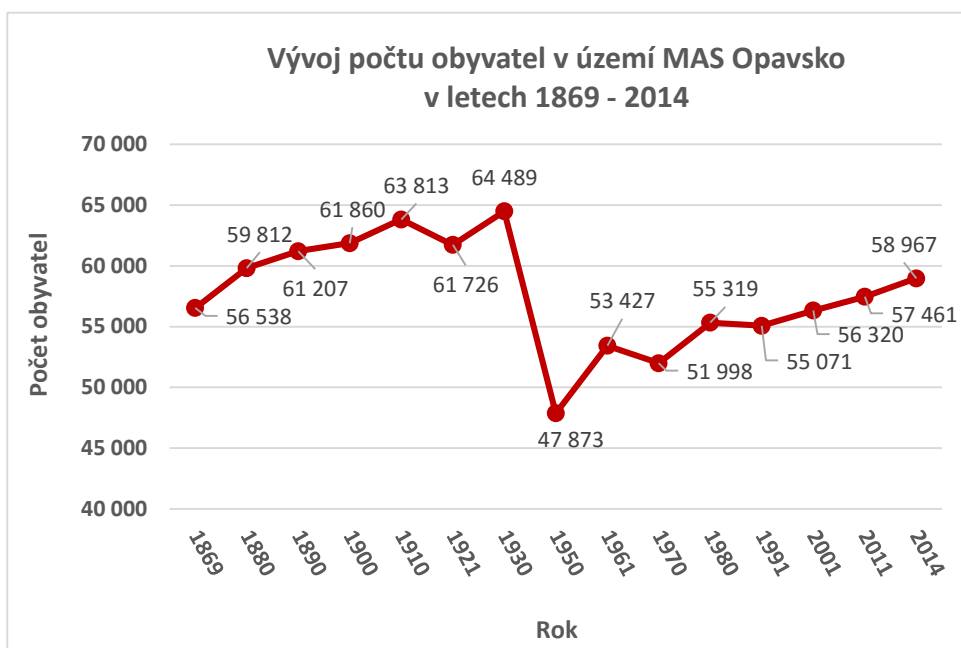
Historický vývoj počtu obyvatel v území MAS Opavsko

Historii vývoje počtu obyvatel je možné na území České republiky sledovat díky důsledné statistice už od roku 1869, v němž byla na základě (říšského) zákona o sčítání lidu poprvé stanovena desetiletá periodičita sčítání, které mělo probíhat vždy v roce končícího nulou. Tato podmínka byla až na některé výjimky (rok 1921, 1961, 2001) splněna. K posunu docházelo většinou v důsledku politických situací (1921, 1991) či reorganizací správního členění českých zemí (1961, 2001). Od roku 2001 je census realizován v letech, končících číslem 1.

Pro studium vývoje počtu obyvatel v území MAS Opavsko byla využita data ze všech moderních censů od roku 1869 do roku 2011. Díky nim je možné v populaci Opavska sledovat zásadní historické milníky, které do počtu obyvatel výrazně zasáhly (viz Graf 1, Tab. 4).

V roce 1869 žilo na území MAS Opavsko celkem 56 538 obyvatel, jejichž počet se téměř lineárně zvyšoval až do roku 1910. Do dalšího vývoje počtu obyvatel zasahuje nejenom rozpad Rakouska-Uherska, ale také 1. světová válka, po níž se počet obyvatel v hranicích MAS Opavsko snížil o 2 087 obyvatel. Poprvé tak na území MAS Opavsko dochází

k výraznější ztrátě obyvatel, kterou však vykompenzoval vývoj v období první republiky do roku 1930, v němž počet obyvatel dosáhl své historicky nejvyšší hranice – 64 489 obyvatel. Další 20ti leté období, kdy sčítání lidu proběhlo v roce 1939 pouze v oblasti Sudet, obsazených Německou říší, znamenalo nejenom pro území MAS Opavsko, ale i pro celé Československo nejvýraznější zásah do počtu i demografického složení obyvatelstva. Tak výrazný pokles, při němž MAS Opavsko jako území Sudet ztrácí téměř 26 % obyvatel, měl na svědomí odsun sudetských Němců po roce 1945. V průběhu následujících 10 let se však tuto ztrátu podařilo aspoň částečně vyrovnat.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v území MAS Opavsko (1869 – 2014)

Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005; ČSÚ; vlastní zpracování

Tab. 4: Historický vývoj počtu obyvatel v území MAS Opavsko

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950
Počet obyvatel	56 538	59 812	61 207	61 860	63 813	61 726	64 489	47 873

Rok	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2014 (k 31. 12.)
Počet obyvatel	53 427	51 998	55 319	55 071	56 320	57 461	58 967

Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869 - 2005; SLDB 2011; Český statistický úřad; vlastní zpracování

Dalšímu zvyšování počtu obyvatel zabránily události v roce 1968, kdy po srpnové invazi opouští území Československa řada legálních, a později také ilegálních, emigrantů. Území MAS Opavska tak v této době (rok 1970) čítá celkem 51 998 obyvatel. K dalšímu populačnímu růstu dochází v letech 1970 – 1980, a to vlivem silné populační vlny tzv. Husákových dětí, která začala

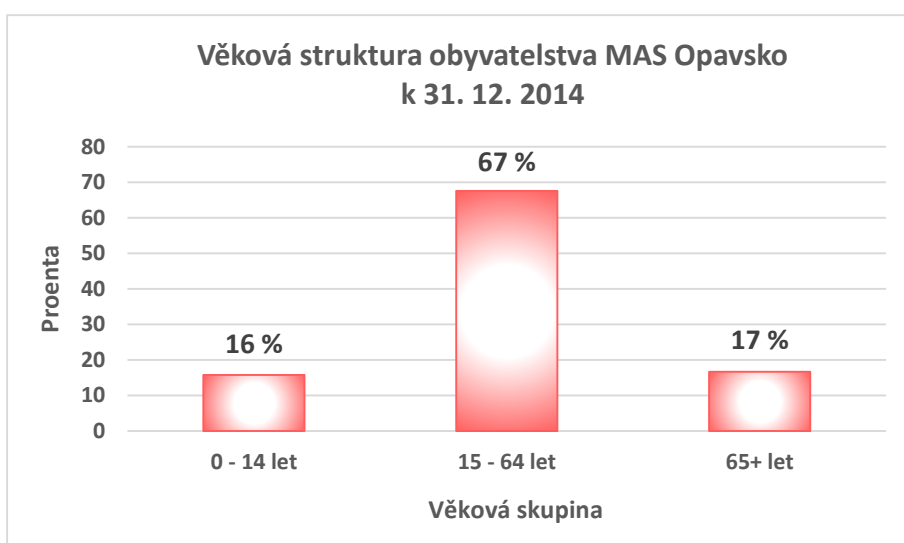
počátkem 70. let a vyvrcholila v průběhu roku 1974. V období let 1980 – 1991 dochází k poslednímu úbytku (nebo spíše stagnaci) obyvatel a od předposledního cenzu v roce 2001 zaznamenává většina obcí MAS Opavsko už jen pozvolný nárůst svých obyvatel. Tento trend je možné připisovat postupné desurbanizaci, jejímž důsledkem je odliv obyvatelstva z větších měst a metropolitních oblastí do oblastí venkovského prostoru.

Vývoj počtu obyvatel v jednotlivých obcích MAS Opavsko obsahuje tabulka A v příloze č. 1.

Struktura obyvatelstva podle pohlaví a věku

V následující tabulce (viz Tab. 5) a grafu (viz Graf 2) je možné vidět, že nejpočetnější věkovou skupinou v území MAS Opavsko je produktivní složka populace ve věku 15 – 64 let (68 % obyvatelstva). V souladu s evropským demografickým trendem dochází k neustálému snižování procentuálního zastoupení dětské složky (0 – 14 let) v populaci (v důsledku poklesu porodnosti), což pouze přispívá k tzv. demografickému stárnutí populace. Tento jev však není problémem pouze území MAS Opavsko, ale projevuje se v krajském i celorepublikovém průměru (viz Tab. 5). Tuto skutečnost můžeme dokladovat hodnotami indexu stárání, pomocí něhož míru demografického stárnutí měříme. Index stárání vyjadřuje, kolik osob ve věku 65 a více let připadá na jedno dítě ve věku do 15 let. Pokud jeho hodnoty přesahují 100 %, znamená to, že daná populace stárne.

Pomocí tohoto ukazatele byly stanoveny hodnoty pro každou obec MAS Opavsko (viz Tab. 7) a vyplývá z nich, že nejvyšší podíl staších obyvatel (65+ let) je zejména v obcích, které nemají dostatečný potenciál k přilákání či udržení mladých lidí (zvláště rodin s dětmi), případně v obcích, kde je situováno pobytové seniorské sociální zařízení. Jedná se o následující obce: Moravice (233 %), Nové Lublice (168 %), Jezdkovice (159 %), Hrabyně (158 %), Kružberk (155 %) a Háj ve Slezsku (154 %). V těchto obcích lze předpokládat zvyšující se poptávku po sociálních službách pečujících o seniory. Naopak obcemi s nejvyšším zastoupením dětské složky (0 – 14 let) jsou: Čermná ve Slezsku (48 %), Svatoňovice (56 %), Budišovice (57 %) a Mikolajice (67 %).

Graf 2: Věková struktura MAS Opavsko (k 31. 12. 2014)

Zdroj: Český statistický úřad; vlastní zpracování

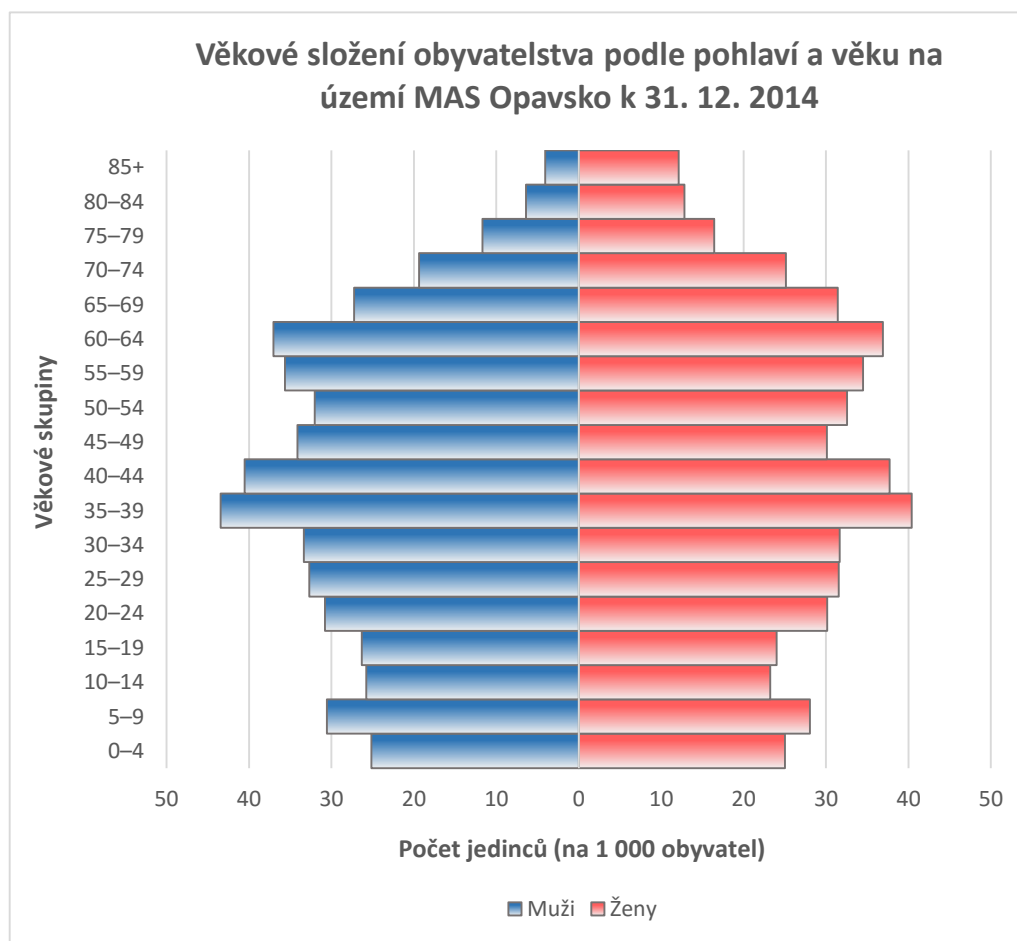
Tab. 5: Věková struktura obyvatel na území MAS Opavsko ve srovnání s krajským a republikovým průměrem

Území	Počet obyvatel celkem	Věková skupina 0 – 14 let		Věková skupina 15 – 64 let		Věková skupina 65 a více let		Index stárání (%)
		Počet obyvatel	%	Počet obyvatel	%	Počet obyvatel	%	
MAS Opavsko	58 967	9 304	16	39 833	67	9 830	17	106
Moravskoslezský kraj	1 217 676	179 545	15	824 734	67	213 397	18	119
Česká republika	10 538 275	1 601 045	15	7 056 824	67	1 880 406	18	117

Zdroj: ČSÚ (data k 31. 12. 2014); vlastní zpracování

Mezi často používané způsoby interpretace věkové struktury obyvatelstva patří tzv. věková pyramida. Ta totiž kromě věkové struktury umožňuje graficky znázornit i strukturu obyvatelstva podle pohlaví. Věkovou pyramidu sestavenou za území MAS Opavsko je možné vidět v grafu níže (viz Graf 3). Svou konstrukcí (tzv. regresivní typ věkové pyramidy) velmi jasně potvrzuje současnou problematiku demografického stárnutí, neboť převaha poproduktivní (65+ let), resp. postreprodukční (50+ let) složky populace nad dětskou, je zřejmá již při prvním pohledu. Základním charakterem tohoto typu věkové pyramidy je postupné ubývání počtu narozených, kteří tak nedokážou nahradit počty obyvatel v reprodukčním věku. Současně klesá i míra reprodukce a populace vymírá. Velmi podobné vlastnosti vykazují věkové pyramidy prakticky všech zemí ekonomicky vyspělého světa. Věková pyramida pro území MAS Opavsko také dokladuje výrazné zastoupení střední věkové skupiny (15

– 64 let). V území MAS Opavsko tak žije nejvíce obyvatel ve věku 35 – 44 let, což je dnešní dospělá populace tzv. „Husákových dětí“.

Graf 3: Věkové složení obyvatelstva podle pohlaví a věku (k 31. 12. 2014)

Zdroj: Český statistický úřad; vlastní zpracování

Dalším sledovaným jevem v demografické analýze je proporционаlita mužů a žen v jednotlivých věkových skupinách dané populace. Nejlépe se tento poměr vyjadřuje pomocí indexu maskulinity, který vyjadřuje počet mužů připadajících na 100 žen v příslušné věkové skupině. V tabulce, jež srovnává poměry mužů a žen v různých územních celcích (viz Tab. 6), je zachycen zcela typický trend tohoto jevu. Podle biologické zákonitosti je všeobecně přijímán fakt, že se v populaci vždy rodí více chlapců než dívek. Index maskulinity při narození se tak prakticky ve všech zemích světa pohybuje v rozmezí 105 – 106. V podmínkách České republiky tato početní převaha mužů přetrvává zhruba do 45 roku života, kdy jsou stavy vyrovnané. Poté je nahrazena početní převahou žen a index maskulinity začíná pravidelně klesat s rostoucím věkem, což je dáno vyšší úrovní úmrtnosti mužů než žen ve vyšších věkových skupinách.

Tab. 6: Srovnání počtu mužů a žen v daných věkových skupinách

Věková skupina	MAS Opavsko			Moravskoslezský kraj			Česká republika		
	Muži	Ženy	Index maskulinity (%)	Muži	Ženy	Index maskulinity (%)	Muži	Ženy	Index maskulinity (%)
0 - 14 let	4 805	4 499	106,8	91 956	87 589	105,0	821 465	779 580	105,4
15 - 64 let	20 401	19 432	105,0	418 357	406 377	102,9	3 577 437	3 479 387	102,8
65 a více let	4 057	5 773	70,3	86 077	127 320	67,6	778 025	1 102 381	70,6
Celkem	29 263	29 704	98,5	596 390	621 286	96,0	5 176 927	5 361 348	96,6

Zdroj: ČSÚ (data k 31. 12. 2014); vlastní zpracování

Tab. 7: Věková struktura obyvatelstva na území obcí Místní akční skupiny Opavsko (k 31. 12. 2014)

Obce	Počet obyvatel celkem	Věková skupina 0 – 14 let		Věková skupina 15 – 64 let		Věková skupina 65 a více let		Index stáří (%)
		Počet obyvatel	%	Počet obyvatel	%	Počet obyvatel	%	
Branka u Opavy	1 090	164	15	751	69	175	16	107
Bratřikovice	157	25	16	103	66	29	18	116
Brumovice	1 524	233	15	1 080	71	211	14	91
Březová	1 375	241	18	939	68	195	14	81
Budišov nad Budišovkou	2 952	441	15	1 973	67	538	18	122
Budišovice	695	136	20	481	69	78	11	57
Čavisov	520	70	13	382	73	68	13	97
Čermná ve Slezsku	398	88	22	268	67	42	11	48
Dolní Lhota	1 454	211	15	994	68	249	17	118
Dolní Životice	1 092	161	15	759	70	172	16	107
Háj ve Slezsku	3 298	447	14	2 163	66	688	21	154
Hlavnice	630	110	17	438	70	82	13	75
Hlubočec	580	98	17	394	68	88	15	90
Holasovice	1 366	205	15	965	71	196	14	96
Horní Lhota	790	107	14	574	73	109	14	102
Hrabyně	1 128	149	13	744	66	235	21	158
Hradec nad Moravicí	5 392	849	16	3 619	67	924	17	109
Chvalíkovice	691	119	17	462	67	110	16	92
Jakartovice	1 091	167	15	739	68	185	17	111
Jezdkovice	230	27	12	160	70	43	19	159
Kružberk	254	31	12	175	69	48	19	155
Kyjovice	811	127	16	520	64	164	20	129
Lhotka u Litultovic	186	24	13	135	73	27	15	113
Litultovice	913	174	19	581	64	158	17	91
Melč	623	95	15	408	65	120	19	126
Mikolajice	291	51	18	206	71	34	12	67
Mladecko	152	21	14	102	67	29	19	138
Mokré Lazce	1 139	190	17	780	68	169	15	89
Moravice	236	21	9	166	70	49	21	233
Neplachovice	942	178	19	613	65	151	16	85
Nové Lublice	218	25	11	151	69	42	19	168
Nové Sedlice	497	67	13	355	71	75	15	112
Otice	1 407	240	17	948	67	219	16	91
Pustá Polom	1 435	206	14	963	67	266	19	129
Radkov	493	78	16	327	66	88	18	113
Raduň	1 022	178	17	690	68	154	15	87
Skřipov	1 019	172	17	700	69	147	14	85
Slavkov	1 940	343	18	1 311	68	286	15	83
Sosnová	410	59	14	292	71	59	14	100
Staré Těchanovice	149	22	15	104	70	23	15	105
Stěbořice	1 434	249	17	956	67	229	16	92
Svatoňovice	278	55	20	192	69	31	11	56
Štáblovice	646	110	17	457	71	79	12	72
Štítina	1 242	216	17	830	67	196	16	91
Těškovice	835	102	12	599	72	134	16	131
Uhlířov	338	55	16	234	69	49	14	89
Velká Polom	2 039	420	21	1 301	64	318	16	76
Velké Heraltice	1 625	279	17	1 066	66	280	17	100
Větrkovice	745	111	15	500	67	134	18	121
Vítkov	5 825	831	14	3 934	68	1 060	18	128
Vršovice	509	82	16	358	70	69	14	84
Vřesina	2 861	444	16	1 891	66	526	18	118
Celkem MAS Opavsko	58 967	9 304	16	39 833	68	9 830	17	106

Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování

Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Na území MAS Opavsko uvádí 37,4 % obyvatel jako své nejvyšší ukončené vzdělání *střední vzdělání (nebo vyučení) bez maturity*. Stejnou situaci můžeme pozorovat i na území Moravskoslezského kraje i celé České republiky (viz Tab. 8). Zhruba 25 % obyvatel má ukončené střední vzdělání s maturitou a 20 % obyvatel má pouze základní vzdělání. Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je v území MAS Opavsko zastoupen zhruba 10 %, což je o něco nižší hodnota, než vykazuje celý Moravskoslezský kraj (11,2 %). Ve srovnání se vzdělanostní strukturou České republiky jsou hodnoty jednotlivých stupňů vzdělání na území Místní akční skupiny Opavsko na stejné či podobné úrovni.

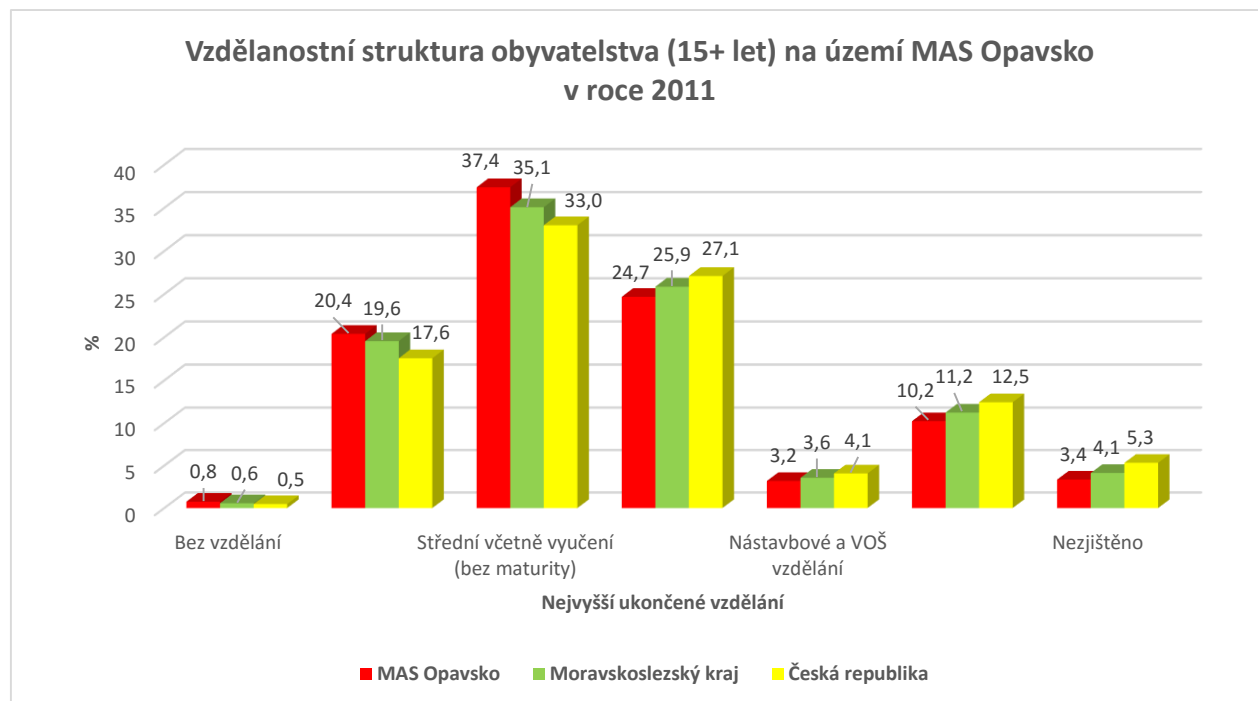
Ve srovnání s celorepublikovými hodnotami vykazuje sledované území vyšší podíl obyvatel *bez vzdělání*, dále v kategorii *základní vzdělání včetně neukončeného* a také v kategorii *střední včetně vyučení (bez maturity)*. Naopak nižší hodnoty můžeme pozorovat v kategoriích *úplné střední vzdělání s maturitou* a také v oblasti *nástavbového, vyššího odborného a vysokoškolského vzdělání* (celkem o 3 %).

Hodnoty za jednotlivé obce viz tab. B v příloze č. 1.

Tab. 8: Vzdělanostní struktura obyvatelstva v procentech

Území	Podíl obyvatelstva ve věku 15 a více let na celkovém počtu obyvatel (%)	v tom podle nejvyššího ukončeného vzdělání						
		Bez vzdělání (%)	Základní včetně neukončeného (%)	Střední včetně vyučení - bez maturity (%)	Úplné střední s maturitou (%)	Nástavbové a VOŠ vzdělání (%)	Vysokoškolské (%)	Nezjištěno (%)
MAS Opavsko	84,5	0,8	20,4	37,4	24,7	3,2	10,2	3,4
Moravskoslezský kraj	85,6	0,6	19,6	35,1	25,9	3,6	11,2	4,1
Česká republika	85,7	0,5	17,6	33,0	27,1	4,1	12,5	5,3

Zdroj: Data ze SLDB, 23. 6. 2011, data vychází z posledního Sčítání lidu, domů a bytů 2011, které probíhá jednou za deset let, aktuální data za rok 2014 nejsou k dispozici

Graf 4: Vzdělanostní struktura obyvatelstva na území MAS Opavsko

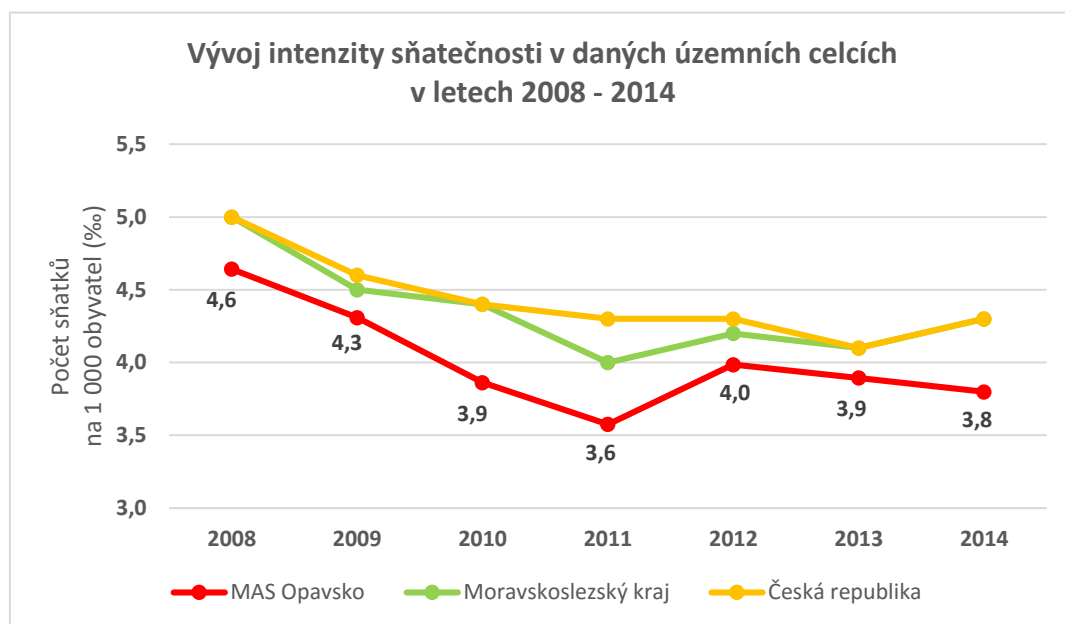
Zdroj: SLDB 2011; vlastní zpracování

3.1.2 Dynamika obyvatelstva

Sňatečnost

Sňatečnost je společenský jev, který stále do jisté míry ovlivňuje porodnost, proto jej řadíme k jevům přirozené obměny (dynamiky) obyvatelstva. Sňatek jako takový je demografickou opakovatelnou událostí, která se však nutně nemusí uskutečnit u všech příslušníků sledované populace. Pro porovnání vývoje intenzity sňatečnosti v různých územních celcích slouží velmi jednoduchý ukazatel, tzv. hrubá míra sňatečnosti, vyjadřující počet sňatků uzavřených v daném roce na 1 000 jedinců sledované populace. Ukazatel je však velmi hrubý a nepřesný, jelikož je jeho výpočet ovlivněn řadou faktorů, z nichž nejzásadnější je vztah výpočtu k veškerému obyvatelstvu (ovšem pouze sňatkuschné obyvatelstvo může sňatek uzavřít).

Vývoj intenzity sňatečnosti znázorňuje následující graf (viz Graf 5). Podle něj se od roku 2008 do roku 2011 hrubá míra sňatečnosti v území MAS Opavsko velmi výrazně snižovala až na svou prozatím nejnižší hodnotu (3,6 ‰ – 210 uzavřených sňatků). Kopírovala tak trend vývoje v Moravskoslezském kraji, který taktéž v roce 2011 vykázal nejnižší hodnotu (4,0 ‰). Výrazný obrat však přišel o rok později, kdy se intenzita sňatečnosti na území MAS Opavsko zvýšila na celkových 4,0 ‰ (230 uzavřených sňatků). Jedním z možných vysvětlení takového jevu je přechod populačně relativně silných ročníků (1988 – 1992) do věku, kdy sňatek mohou nebo spíše chtějí uzavřít. I přes tento vzestup se míru sňatečnosti nepodařilo na území MAS Opavsko udržet a v dalších letech si zachovává svůj stále sestupný charakter (oproti vývoji na úrovni kraje a celé republiky), kdy počty uzavřených sňatků oscilují okolo hodnoty 230. Důvodem pro snižování počtu uzavřených sňatků může být i v posledních letech zřejmý a trvajících postoj partnerský život neformalizovat sňatkem.

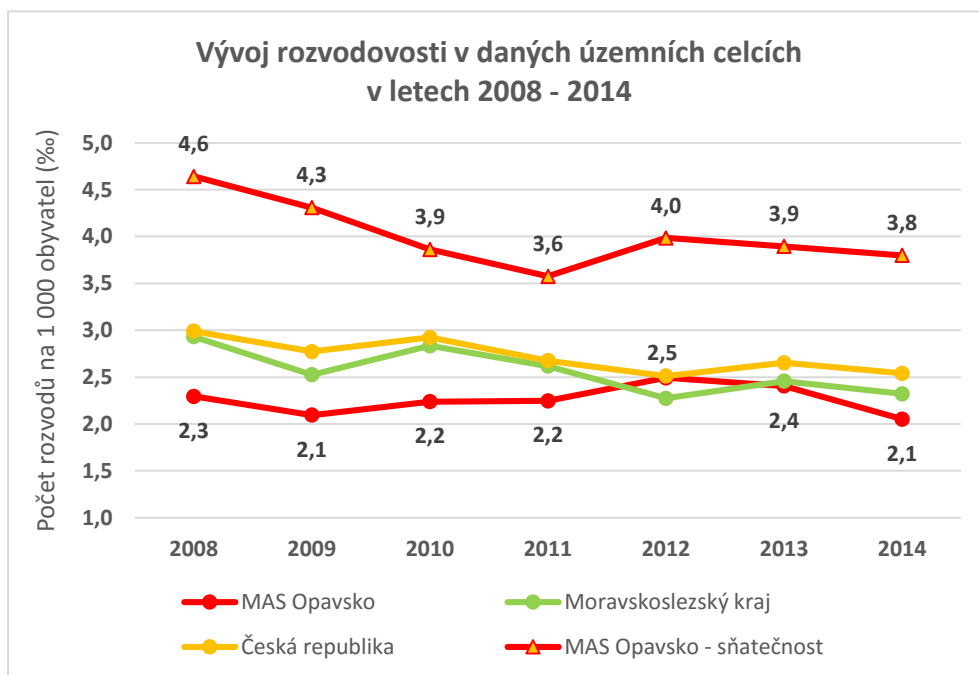
Graf 5: Vývoj intenzity sňatečnosti v letech 2008 – 2014

Zdroj: Český statistický úřad; vlastní zpracování

Rozvodovost

Stejně jako u sňatečnosti můžeme pro porovnávání intenzity rozvodovosti různých územních jednotek použít ukazatel hrubé míry rozvodovosti, vyjadřující počet rozvodů v daném roce připadajících na 1 000 jedinců sledované populace. I tento ukazatel má ale svá úskalí, jelikož výpočet zahrnuje velkou část obyvatelstva, která se procesu rozvodovosti nemůže účastnit (jedná se o osoby neproleté, svobodné, rozvedené či ovdovělé). Navíc samotná intenzita rozvodovosti závisí na počtu sňatků uzavřených v předchozích letech. Z těchto důvodů jsme analýzu rozvodovosti provedli nejenom na základě hrubé míry rozvodovosti, ale také výpočtem indexu rozvodovosti, který poměruje počet rozvodů na 100 uzavřených sňatků v daném roce.

Následující graf (viz Graf 6) srovnává vývoj intenzity rozvodovosti na území MAS Opavsko, Moravskoslezského kraje a České republiky. Díky stejné metodice výpočtu jsme do grafu zavedli i vývojový trend intenzity sňatečnosti (v území MAS Opavsko) s cílem lepší možnosti vizuálního porovnání. Na rozdíl od sňatečnosti nejsou výkyvy měr rozvodovosti výrazné a pohybují se v rozmezí 2,1 – 2,3 %, tj. 2,1 – 2,3 rozvodů na 1 000 obyvatel území MAS Opavsko. Od roku 2008 dochází k pozvolnému zvyšování intenzity rozvodovosti, až v roce 2012 dosahuje nejvyšší hodnoty – 2,5 ‰ (celkem 147 rozvodů). Od tohoto roku pak postupně rozvodovost (stejně jako sňatečnost) klesá a to i na úrovni krajské a celostátní. V roce 2014 bylo evidováno 121 rozvodů, což ve srovnání s rokem 2013 znamená snížení o 21 dokončených rozvodových řízení.

Graf 6: Vývoj intenzity rozvodovosti v letech 2008 – 2014

Zdroj: Český statistický úřad; vlastní zpracování

Jak již bylo avizováno výše, problematiku rozvodovosti lze vyjádřit také indexem rozvodovosti (viz Tab. 9). Ten je v území MAS Opavsko poměrně vysoký a v některých letech (2011, 2012) dokonce přesahuje i celorepublikový průměr. Postupný nárůst jeho hodnot je možné sledovat od roku 2008 do roku 2012, kdy dosáhl hodnoty 62,9 rozvodů na 100 sňatků a převýšil tak krajský i celorepublikový průměr. V roce 2014 vykázal prozatím nejnižší hodnotu od roku 2009 (54 rozvodů).

Tab. 9: Index rozvodovosti na území MAS Opavsko ve srovnání s krajskými a celorepublikovými hodnotami

Území	Index rozvodovosti						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MAS Opavsko	49,4	48,6	58,0	62,9	62,6	61,7	54,0
Moravskoslezský kraj	59,1	56,3	63,9	62,6	53,6	60,2	53,5
Česká republika	59,7	60,9	65,9	62,3	58,4	64,1	58,7

Zdroj: Český statistický úřad; vlastní zpracování

Rozvodovost tedy patří k negativním charakteristikám demografického chování obyvatel a kromě nepříznivých vlivů na samotné populační procesy (zejména na porodnost) působí rozvod negativně zejména na výchovu a rozvoj dětí, které jsou přerušením kontaktů s jedním z rodičů, náhlou zhoršenou ekonomickou situací či návaznými psychickými problémy zasaženy nejvíce. Dochází k rozpadu rodiny jako instituce, která dětem poskytuje emocionální, ekonomickou, výchovnou a také vzdělávací oporu. Bez ní děti mohou postrádat své životní vzory i standardní představu o tom, jak má vypadat rodina a jak ji v budoucnu samy mají budovat. Na základě těchto skutečností i faktu, že rozvod nese zásadní odpovědnost za chování budoucích generací rodin, byl na území MAS Opavsko sledován podíl neúplných rodin (viz mapová příloha – Typologie území ČR pro MAS Opavsko). Podle výsledků se hodnoty podílu neúplných rodin pohybuje v intervalu od 7,6 % (Neplachovice) do 30,3 % (Sosnová). Obecně platí, že nejnižší hodnoty vykazují obce malé v blízkosti města Opavy (Jezdkovice (10,7 %), Hlubočec (11,8 %), Dolní Životice (13,2 %), Otice (14,0 %), opakem jsou pak periferní oblasti zejména Vítkovska a Budišovska, kde jsou vysoké hodnoty zapříčiněny výraznějším podílem sociálně vyloučených lokalit (Budišov nad Budišovkou (19,7 %), Vítkov (21,5 %), Svatoňovice (23,3 %), Černá ve Slezsku (21,1 %)).

Přirozený a mechanický pohyb obyvatelstva

Přirozený přírůstek obyvatelstva vyjadřuje rozdíl mezi narozenými a zemřelými. Zhruba 43 % obcí na území Místní akční skupiny vykazuje kladný přirozený přírůstek obyvatel (viz Tab. 10). Nejvyšší přirozený přírůstek obyvatel v roce 2014 vykazovala obec Stěbořice (+12), Velká Polom (+8) a Raduň (+8). Naopak záporné hodnoty tohoto ukazatele vykazuje obec Hrabyně (-32), Vítkov (-22) a Háj ve Slezsku (-18). Celkově pak území MAS Opavsko vykazuje výrazný přirozený úbytek (-90), což odpovídá i záporným hodnotám za celý Moravskoslezský kraj (-4 156) – viz Tab. 10.

Tab. 10: Pohyb obyvatelstva na území MAS Opavsko, ve srovnání s územím kraje a České republiky v roce 2014

Území	Narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek/úbytek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo migrace	Přírůstek/úbytek celkem
MAS Opavsko	555	645	-90	1454	1452	2	-88
Moravskoslezský kraj	11 999	13 117	-1 118	4 805	7 843	-3 038	-4 156
Česká republika	109 860	105 665	4 195	41 625	19 964	21 661	25 856

Zdroj: Český statistický úřad (data k 31. 12. 2014)

Saldo (zůstatek) migrace vyjadřuje rozdíl počtu přistěhovalých a vystěhovalých. Tento indikátor je úzce spjat s atraktivitou území pro život, migrace také velmi intenzivně reaguje na měnící se ekonomické podmínky území. Nejvyšší záporné saldo migrace vykazuje město Vítkov (-65 obyvatel), dále město Budišov nad Budišovkou (-35 obyvatel) a také obec Holasovice (-27 obyvatel) – viz Tab. 11. Odchod obyvatel z větších měst Vítkova a Budišova nad Budišovkou je dán zejména nedostatkem pracovních příležitostí. Kladné saldo migrace obyvatel v roce 2014 eviduje obec Háj ve Slezsku (+33 obyvatel), Dolní Lhota (+22) a Litultovice (+19 obyvatel). Celkově tedy nejvíce přibýlo obyvatel v roce 2014 v obci Raduň (+21 obyvatel), kde proběhla v minulých letech rozsáhlejší bytová výstavba. Největší celkový úbytek obyvatel byl zaznamenán ve městě Vítkov (-87).

V souhrnu je znatelné, že území MAS Opavsko je územím početně ztrátovým, stejně jako je tomu v případě celého Moravskoslezského kraje. Tuto skutečnost je možné připisovat reakci na současné ekonomické podmínky spjaté s vysokou mírou nezaměstnanosti.

Tab. 11: Pohyb obyvatelstva v území MAS Opavsko v roce 2014

Obec	Narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek/úbytek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo migrace	Přírůstek/úbytek celkem
Branka u Opavy	9	10	-1	34	33	1	0
Bratřikovice	2	1	1	5	5	0	1
Brumovice	16	12	4	39	25	14	18
Březová	14	11	3	27	33	-6	-3
Budišov nad Budišovkou	27	34	-7	51	86	-35	-42
Budišovice	2	7	-5	17	20	-3	-8
Čavisov	5	1	4	14	22	-8	-4
Čermná ve Slezsku	2	0	2	28	14	14	16
Dolní Lhota	5	8	-3	36	14	22	19
Dolní Životice	11	22	-11	25	48	-23	-34
Háj ve Slezsku	28	46	-18	83	50	33	15
Hlavnice	8	4	4	21	18	3	7
Hlubočec	6	9	-3	9	8	1	-2
Holasovice	17	11	6	12	39	-27	-21
Horní Lhota	2	6	-4	24	33	-9	-13
Hrabyně	7	39	-32	50	33	17	-15
Hradec nad Moravicí	58	62	-4	110	112	-2	-6

Chvalíkovice	10	6	4	14	12	2	6
Jakartovice	10	10	0	47	38	9	9
Jezdkovice	4	0	4	7	12	-5	-1
Kružberk	1	2	-1	6	11	-5	-6
Kyjovice	11	20	-9	32	18	14	5
Lhotka u Litultovic	1	6	-5	7	5	2	-3
Litultovice	7	10	-3	41	22	19	16
Melč	4	5	-1	6	23	-17	-18
Mikolajice	1	2	-1	20	9	11	10
Mladecko	1	2	-1	2	3	-1	-2
Mokré Lazce	15	16	-1	16	33	-17	-18
Moravice	2	2	0	8	13	-5	-5
Neplachovice	13	7	6	13	20	-7	-1
Nové Lublice	0	0	0	6	14	-8	-8
Nové Sedlice	5	3	2	8	10	-2	0
Otice	13	18	-5	45	27	18	13
Pustá Polom	7	12	-5	29	23	6	1
Radkov	1	7	-6	16	11	5	-1
Raduň	14	6	8	31	18	13	21
Skřipov	10	7	3	28	25	3	6
Slavkov	17	15	2	55	42	13	15
Sosnová	2	5	-3	14	16	-2	-5
Staré Těchanovice	1	3	-2	3	0	3	1
Stěbořice	24	12	12	39	40	-1	11
Svatoňovice	4	3	1	10	16	-6	-5
Štáblovice	5	3	2	18	21	-3	-1
Štítina	14	7	7	36	26	10	17
Těškovice	9	14	-5	18	19	-1	-6
Uhlířov	3	2	1	8	8	0	1
Velká Polom	24	16	8	24	29	-5	3
Velké Heraltice	13	21	-8	51	44	7	-1
Větřkovice	12	8	4	22	18	4	8
Vítkov	53	75	-22	97	162	-65	-87
Vršovice	3	2	1	19	14	5	6
Vřesina	22	35	-13	73	57	16	3
Celkem	555	645	-90	1 454	1 452	2	-88

Zdroj: ČSÚ - MOS, 2014

3.1.3 Technická infrastruktura

Zásobování elektrickou energií a plynofikace obcí

Území MAS Opavsko je v celém rozsahu zajištěno elektrickou energií. Zásobování elektrickou energií je dostatečné a je schopné pokrýt i případné budoucí požadavky na zvýšenou spotřebu.

Na zásobování elektrickou energií jsou závislá také veřejná osvětlení v obcích. Veřejné osvětlení slouží především k osvětlení ulic, cest, hřišť, prostranství a dalších prostor a objektů v obcích i mimo ně. Mezi nejvíce používané zdroje světla na obcích patří sodíkové výbojky, halogenidové výbojky a LED osvětlení. Z vlastního šetření vyplynulo, že obce Místní akční skupiny Opavsko využívají především sodíkové výbojky, ty mají vysokou svítivost a dlouhou životnost. Snahou obcí je přecházet na úspornější zdroje osvětlení, tedy na tzv. LED osvětlení, postupují tedy cestou postupné výměny jednotlivých výbojek. Rekonstrukce či výměna veřejného osvětlení by bylo potřeba v obcích Branka u Opavy, Dolní Lhota, Háj ve Slezsku, Hrabyně, Jezdkovice, Melč, Moravice, Otice, Radkov, Skřipov a Velké Heraltice.

Většina obcí v území MAS Opavsko je plynofikována, ale energetický potenciál plynových přípojek obyvateli není plně využíván z důvodu vysokých cen energie. Plynofikovány nejsou pouze Bratřikovice, Kružberk, Lhotka u Litultovic, Mikolajice, Moravice, Nové Lublice, Skřipov, Staré Těchanovice a Svatoňovice. Úvahy o další plynofikaci jsou problematické z důvodu

malé ochoty obyvatel používat na vytápění domácností ušlechtilé palivo, které je však několikanásobně dražší než vytápění uhlím či dřevem. Používání dražších (čistších) paliv má u obyvatel ekonomické opodstatnění jen ve spojení s investicemi do zateplení a jiných úsporných opatření.

Vodní zdroje, vodovodní síť, vodovodní infrastruktura

Zásobování pitnou vodou je zajištěno ve všech obcích z veřejného vodovodu. Napojení domácností přesahuje 95 %, v některých obcích je problematické napojení místních částí, vodovod je nutné dobudovat například v místních částech obcí Budišovice, Neplachovice a Otice. Z vlastního šetření vyplynulo, že rekonstrukce vodovodů je potřeba např. v obcích Březová, Jakartovice, Lhotka u Litultovic, Těškovice a Větrkovice. V obcích Hrabyně, Moravice, Velká Polom a Vršovice je zapotřebí vybudovat nový vodojem.

Pitná voda pro zásobení z veřejných vodovodů je získávána převážně z nejrozsáhlejší vodárenské soustavy v České republice, Ostravského oblastního vodovodu. Společnost SmVaK (Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s.), která zásobuje většinu obcí Místní akční skupiny Opavsko pitnou vodou je největší vodárenskou společností Moravskoslezského kraje. Některé domácnosti využívají jako druhý zdroj vlastní studny, jde spíše o užívání užitkové vody. Významnými zdroji pro úpravu pitné vody jsou údolní nádrže Kružberk v Jeseníkách a Šance a Morávka v Beskydech. Největší úpravnou vody na území MAS Opavsko je Podhradí, kvalita produkované pitné vody z této úpravny vody je velmi dobrá a trvale vyhovuje všem ukazatelům a splňuje nároky kladené na vodu pro přípravu kojenecké stravy. V některých obcích jsou doplňkově využívány i místní zdroje podzemních vod, tyto zdroje jsou využívány pro zásobování obyvatel obcí nebo jejich částí, které nejsou napojeny na centrální zdroje.

Tab. 12: Popis stavů vodovodů na území Místní akční skupiny Opavsko

Obec	Vodovody	Průměrná denní spotřeba vody (m ³ /den)
Branka u Opavy	Veřejný vodovod, provozuje SmVaK Ostrava, z přivaděče OOV přes vodovod Hradec nad Moravicí	140, 64
Bratřikovice	V roce 2003 vybudován nový vodovod, napojený na vodovod Svobodné Heřmanice, ten je napojen na skupinový vodovod Bruntál	53,96
Brumovice	Obecní vodovod, zdrojem vody jsou 4 vrty, voda je čerpána do úpravny vody	219,34
Březová	Veřejný vodovod, ve správě ZD Březová, napojeno cca 92 % trvale bydlících obyvatel	54, 30
Budišov nad Budišovkou	Veřejný vodovod, ve správě SmVaK Ostrava, součástí skupinového vodovodu Budišov n. Budišovkou, Svatoňovice, Čermná, Podlesí a Libavá, napojeno cca 90 % trvale bydlících obyvatel	584, 98
Budišovice	Veřejný vodovod, provozuje SmVaK Ostrava, vodovod je součástí skupinového vodovodu zásobujícího vodou z OOV 6 obcí	70,73
Čavisov	Veřejný vodovod, součástí skupinového vodovodu Dolní Lhota - Horní Lhota - Čavisov, provozovatelem vodovodu je SmVaK	65,14
Čermná ve Slezsku	Veřejný vodovod, ve správě SmVaK Ostrava, napojeno 100 % trvale bydlících obyvatel, vodovod je součástí skupinového vodovodu Budišov - Čermná - Svatoňovice	56, 86
Dolní Lhota	Veřejný vodovod, který je součástí skupinového vodovodu pro obce Dolní Lhota, Horní Lhota a Čavisov, provozovatelem vodovodu je SmVaK, Ostrava	193,35
Dolní Životice	Veřejný vodovod, provozuje firma Jiří Lenart, vodovod je součástí skupinového vodovodu	79,20
Háj ve Slezsku	Veřejný vodovod, provozuje SmVaK Ostrava, zásobeno vodou z OOV a z vlastního zdroje	228,28
Hlavnice	Veřejný vodovod, provozuje firma Jiří Lenart, vodovod je součástí skupinového vodovodu	87,79
Hlubočec	Veřejný vodovod provozovaný SmVaK Ostrava, součást skupinového vodovodu tří obcí	54,67
Holasovice	Veřejný vodovod napojený na stávající vodovod v Držkovicích	111,09
Horní Lhota	Veřejný vodovod, který je součástí skupinového vodovodu pro obce Dolní Lhota, Horní Lhota a Čavisov, provozovatelem vodovodu je SmVaK, Ostrava	98, 44
Hrabyně	Veřejný vodovod, který provozuje SmVaK Ostrava, zásobován plně vodou z OOV	339,72
Hradec nad Moravicí	Veřejný vodovod, provozovaný SmVaK Ostrava, zdroj vody je z OOV, napojeno 100 % obyvatel	573,14

Chvalíkovice	Veřejný vodovod provozovaný SmVaK Ostrava, zásobovaný z OOV.	104,52
Jakartovice	Obec Jakartovice si provozuje veřejný vodovod, na vodovod je napojeno 100 % obyvatel	54,27
Jezdkovice	Veřejný vodovod, provozuje firma Jiří Lenart, vodovod je součástí skupinového vodovodu	35,27
Kružberk	Veřejný vodovod, ve správě SmVaK Ostrava, napojeno 85 % trvale bydlících obyvatel	100,03
Kyjovice	Veřejný vodovod z OOV, provozovaný SmVaK, zásobovaný z OOV	97,97
Lhotka u Litultovic	Veřejný vodovod, provozovatelem je SmVaK Ostrava	29,64
Litultovice	Veřejný vodovod, který je součástí skupinového vodovodu Litultovice, provozuje firma Lenart-Novotný	112,18
Melč	Veřejný vodovod, který je ve správě SmVaK Ostrava, napojeno cca 62 % trvale bydlících obyvatel, v rámci skupinového vodovodu Melč - Mikolajice - Moravice - Lhotka u Litultovic - Radkov - Kružberk - St. Těchanovice - Nové Lublice	83,07
Mikolajice	Veřejný vodovod, který je v majetku a ve správě obecního úřadu, obec zásobována pitnou vodou z ÚV Kružberk	45,35
Mladecko	Vodovod je součástí skupinového vodovodu Litultovice, vodovod provozuje firma Lenart - Novotný	27,14
Mokré Lazce	Veřejný vodovod, který provozuje SmVaK Ostrava	167,53
Moravice	Veřejný vodovod, který provozuje SmVaK Ostrava, napojeno 93 % bydlících obyvatel, součástí skupinového vodovodu Melč	41,40
Neplachovice	Napojení projektovaného vodovodu na vodovod v Holasovicích na vodovodní síť Opavy	117,83
Nové Lublice	Veřejný vodovod ve správě OÚ Nové Lublice, napojeno 100 % trvale bydlících obyvatel, skupinový vodovod Melč	36,72
Nové Sedlice	Vybudovaný veřejný vodovod, který je ve správě SmVaK Ostrava, napojeno 100% trvale bydlících obyvatel	56,26
Otice	Na vodovod je napojeno 100 % obyvatel. Vodovod provozuje SmVaK Ostrava	466,99
Pustá Polom	Obec provozuje veřejný vodovod, zdrojem vody je OOV	335,39
Radkov	Obec má vybudovaný veřejný vodovod, který je ve správě SmVaK Ostrava, na vodovod je napojeno cca 82 % trvale bydlících obyvatel,	
Raduň	Obec má veřejný vodovod, je součástí vodovodu Raduň - Vršovice a vodovod provozuje SmVaK Ostrava, na vodovod je napojeno 100 % obyvatel v obci	294,03
Skřípov	Obec má vybudovaný vodovod, který provozuje obec Skřípov a tento vodovod je součástí skupinového vodovodu zásobujícího vodou z OOV obce Bohučovice, Jakubčovice, Skřípov a Hrabství	132,01
Slavkov	Obec má vybudovaný veřejný vodovod, který provozuje SmVaK Ostrava. Voda pro vodovod se získává plně z OOV.	375,18
Sosnová	Obecní vodovod, napojeno asi 75 % obyvatelstva, součástí skupinového vodovodu Bruntál.	71,80
Staré Těchanovice	Vybudovaný veřejný vodovod, který je ve správě SmVaK Ostrava, napojeno 95 % trvale bydlících obyvatel, zásobování vodou je řešenou ve dvou tlakových pásmech	42,61
Stěbořice	Obec v současné době nemá pro celou obec vybudován veřejný vodovod	95,10
Svatoňovice	Obec má vybudovaný veřejný vodovod, který je ve správě obecního úřadu, je na něj napojeno cca 100 % trvale bydlících obyvatel	87,44
Štáblovice	Obec má vybudován veřejný vodovod, který provozuje obec, zdrojem vody je OOV	65,10
Štítina	Obec má vybudovaný veřejný vodovod, který je ve správě SmVaK Ostrava. Je na něj napojeno 100 % trvale bydlících obyvatel.	347,28
Těškovice	Obec provozuje veřejný vodovod.	111,23
Uhlířov	Obec je zásobována veřejným vodovodem ten je provozovaný SmVaK Ostrava, vodovod je součástí vodovodu Otice - Uhlířov	107,23
Velká Polom	Obec má vybudovaný veřejný vodovod, který je provozován SmVaK Ostrava a.s. RS 5 Opava, na vodovod je napojeno 100 % obyvatel	197,45
Velké Heraltice	Obec Velké Heraltice má vybudován veřejný vodovod, který provozuje obec Velké Heraltice.	112,23

Větrkovice	Obec má vybudovaný veřejný vodovod, který je ve správě SmVaK Ostrava, je na něj napojeno 100 % trvale bydlících obyvatel	124,23
Vítkov	Město Vítkov má vybudovaný veřejný vodovod, který je ve správě SmVaK Ostrava, napojeno 100 % trvale bydlících obyvatel	1 076,81
Vršovice	Obec má veřejný vodovod, který je součástí vodovodu Raduň - Vršovice a vodovod provozuje SmVaK Ostrava na vodovod je napojeno 100% obyvatel v obci	53,30
Vřesina	Veřejný vodovod provozovaný SmVaK Ostrava, řeší zásobování Vřesiny a místních částí Nová Plzeň a Mexiko	428,86

Zdroj: <http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/cz/temata/koncepce/plan-rozvoje-vodovodu-a-kanalizaci-uzemi-moravskoslezského-kraje-8/>
(poslední aktualizace 1. 12. 2014)

Kanalizace a čištění odpadních vod

Největším problémem technické infrastruktury na území MAS Opavsko je nevyhovující či chybějící kanalizace a čištění odpadních vod v jednotlivých obcích. Mnohdy neúplná síť jednotné kanalizace odvádí často jak dešťové, tak i splaškové odpadní vody do kanalizace nebo přímo do vodoteče ze septiků a žump. Většina obcí nemá plošně řešeno pokrytí kanalizací a ČOV, často nebývají napojeny na kanalizaci a ČOV některé místní části, nebo i části samotného sídla. V případě, že obec má vlastní kanalizaci a ČOV, řeší pak následné rozšiřování a zkvalitnění této infrastruktury.

Celkově na území MAS Opavsko má vyhovující kanalizační síť 30 obcí z celkových 52 obcí. Kanalizaci napojenou na čistírnu odpadních vod má ovšem pouze 15 obcí z celého území MAS Opavsko. K obcím, které potřebují vybudovat novou kanalizaci a na ni napojenou ČOV patří například obec Čavisov, Dolní Lhota, Chvalíkovice, Moravice, Neplachovice, Radkov atd. Naopak například obce Otice, Slavkov a Velká Polom by uvítali intenzifikaci současné ČOV. Celkově je v území napojeno 23 484 obyvatel, což je zhruba 40 % obyvatel z celého území MAS Opavsko.

Je však třeba zmínit, že budování oddílné splaškové kanalizace zakončené centrální ČOV v malých obcích s rozptýlenou zástavbou je značně neekonomické. Vysoké investiční náklady na stavbu centralizovaných systémů ČOV pak odkazují obce na nutnost využití prostředků z fondů EU na spolufinancování této infrastruktury. Mnohé menší obce tak budou řešit čištění odpadních vod individuálními decentralizovanými systémy. Tam je pak příležitost uplatnit přírodě blízké ekologické koncepty, jako např. kořenové čistírny odpadních vod, různé typy dočišťovacích systémů, například „biologické rybníky“ nebo půdní filtry, které jsou výrazně levnější investičně i provozně než klasické systémy čištění. Vybavenost jednotlivých obcí technickou infrastrukturou je uvedena v tab. F v příloze č. 1.

Tab. 13: Inventarizace čistíren odpadních vod na území Místní akční skupiny Opavsko v roce 2014

Název	Vlastník	Počet osob připojených na ČOV	Počet ekvivalentních osob připojených na ČOV	Projektovaná kapacita (m ³ /den)	Projektovaná kapacita – ekvivalentní obyvatelé
ČOV Hradec n. Moravicí a Branka u Opavy	Dobrovolný svazek obcí ČOV Hradec nad Moravicí a Branka u Opavy	3 607	3 246	636,0	4 400
ČOV Březová	Obec Březová	432	420	138,0	700
Budišov nad Budišovkou – ČOV - provozování	Město Budišov nad Budišovkou	2 930	1 342	373,0	2 450
Dolní Životice ČOV	Dolní Životice	691	1 054	194,0	1 300
Háj ve Slezsku – ČOV – provozování	Obec Háj ve Slezsku	2 088	2 324	331,0	2 180
Hlavnice – ČOV	Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s.	543	479	338,0	1 700
ČOV – Holasovice	Obec Holasovice	517	284	168,0	1 200
ČOV Horní Lhota	Obec Horní Lhota	484	484	75,0	500

CSS Hrabyně – ČOV	Centrum sociálních služeb Hrabyně	780	804	400,0	1 200
ČOV AS-ANAcComb 15	Obec Kyjovice	270	234	5,0	15
Melč – čistírna odpadních vod	Melč	478	190	99,8	740
Otice ČOV	Otice	1 389	681	135,0	980
ČOV Pustá Polom	Obec Pustá Polom	672	680	336,0	1 750
Raduň ČOV	Obec Raduň	340	232	127,5	850
Slavkov ČOV	Obec Slavkov	1 835	1 971	232,5	1 550
ČOV Štáblovice	Štáblovice	584	144	82,1	600
Obecní ČOV – Bio Cleaner 350	Uhlířov	345	344	54,0	350
ČOV Velká Polom – Mlýnek	TRADE HAMMER s.r.o.	290	290	79,2	480
ČOV Velké Heraltice – 170 EO	Obec Velké Heraltice	110	27	20,4	170
Vítkov – ČOV	Severomoravské vodovody	4 943	4 598	2 000,0	6 000
ČOV Vřesina – U Koupaliště	HOMOLA a.s.	156	33	60,0	400
Celkem za MAS Opavsko		23 484	19 861	3884,5	29 515

Zdroj: http://eagri.cz/public/web/file/338880/VUME___cistirny_odpadnich_vod.pdf

Tab. 14: Inventarizace kanalizačních sítí na území Místní akční skupiny Opavsko v roce 2014

Název	Typ	Vlastník	Celkový počet osob připojených na stokovou síť	Celková délka stoky (km)
SS Hradec nad Moravicí a Branka u Opavy – nová kanalizace	Stoková síť	Dobrovolný svazek obcí ČOV Hradec nad Moravicí a Branka u Opavy	3 607	21,7
Kanalizace Březová	Stoková síť	Obec Březová	432	2,4
SS a ČOV Budišov nad Budišovkou – provozování	Stoková síť	Město Budišov nad Budišovkou	170	3,5
SS Budišov nad Budišovkou - SmVaK	Stoková síť	Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s.	2 760	8,7
Budišovice	Stoková síť	Obec Budišovice	570	3,4
Čavisov stoková síť	Stoková síť	Čavisov	357	2,9
Dolní Lhota stoková síť	Stoková síť	Dolní Lhota	1 333	6,8
Dolní Životice stoková síť	Stoková síť	Dolní Životice	28	3,0
Dolní Životice stoková síť ČOV	Stoková síť	Dolní Životice	691	6,0
D. Životice, m. č. Hertice stoková síť	Stoková síť	Dolní Životice	101	0,7
Háj ve Slezsku – kanalizace – provozování	Stoková síť	Obec Háj ve Slezsku	2 088	15,9
Háj ve Slezsku - Chabičov	Přiváděcí stoka	Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s.	0	0,5
SS Hlavnice – obec Hlavnice	Stoková síť	Obec Hlavnice	270	1,9

SS Hlavnice – p. Zemek	Stoková síť	Jan Zemek	9	0,1
Hlavnice	Stoková síť	Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s.	264	2,3
Kanalizace Hlubočec	Stoková síť	Obec Hlubočec	586	3,8
Kanalizace Holasovice	Stoková síť	Obec Holasovice	517	6,1
Holasovice	Stoková síť	Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s.	156	2,8
Kanalizace Horní Lhota	Stoková síť	Obec Horní Lhota	484	4,9
Hrabyně stoková síť	Stoková síť	Hrabyně	788	4,4
CSS Hrabyně – stoková síť	Stoková síť	Centrum sociálních služeb Hrabyně	780	0,4
Hradec n. M. – Kajlovec	Stoková síť	Hradec nad Moravicí	84	0,5
Hradec nad Moravicí	Stoková síť	Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s.	401	1,3
Chvalíkovice stoková síť	Stoková síť	Chvalíkovice	690	4,5
Jezdkovice stoková síť	Stoková síť	Jezdkovice	236	2,6
Kanalizace obce Kyjovice	Stoková síť	Obec Kyjovice	531	5,0
Litultovice	Stoková síť	Litultovice	660	3,6
Melč stoková síť	Stoková síť	Melč	478	4,6
Mokré Lazce stoková síť	Stoková síť	Obec Mokré Lazce	1 104	6,4
Neplachovice – provozování	Stoková síť	Obec Neplachovice	260	2,9
Neplachovice	Stoková síť	Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s.	268	1,9
Otice stoková síť	Stoková síť	Otice	1 389	6,4
SS Pustá Polom – stará kanalizace	Stoková síť	Obec Pustá Polom	735	10,2
SS Pustá Polom – nová kanalizace	Stoková síť	Obec Pustá Polom	672	3,0
Raduň stoková síť	Stoková síť	Obec Raduň	661	4,5
Raduň stoková síť ČOV	Stoková síť	Obec Raduň	1 001	0,6
Kanalizace Skřipov	Stoková síť	Obec Skřipov	699	4,0
Slavkov stoková síť	Stoková síť	Obec Slavkov	1 835	11,7
SS Slavkov u Opavy - Ing. Chrudina	Stoková síť	Chrudina Lubomír Ing.	18	0,5
Stěbořice stoková síť	Stoková síť	Stěbořice	835	7,1
Štáblovice stoková síť	Stoková síť	Štáblovice	584	2,6
Štítina stoková síť	Stoková síť	Štítina	1 196	5,6
Kanalizace 1 - Těškovice	Stoková síť	Obec Těškovice	690	3,1
Kanalizace 2 - Těškovice	Stoková síť	Obec Těškovice	65	0,2
Uhlířov – nová kanalizace na ČOV	Stoková síť	Uhlířov	348	3,2
Kanalizace Velká Polom	Stoková síť	Velká Polom	1 630	11,7
Kanalizace Velká Polom – Mlýnek	Stoková síť	TRADE HAMMER s.r.o.	290	3,8
Stoková síť Velké Heraltice	Stoková síť	Obec Velké Heraltice	142	8,3
Vítkov stoková síť	Stoková síť	Město Vítkov	47	0,4
Vítkov stoková síť	Stoková síť	Město Vítkov	36	0,0
Vítkov stoková síť	Stoková síť	Město Vítkov	8	0,1

Vítkov stoková síť	Stoková síť	Město Vítkov	33	0,5
Vítkov stoková síť	Stoková síť	Město Vítkov	21	0,2
Vítkov stoková síť	Stoková síť	Město Vítkov	7	0,2
Vítkov stoková síť	Stoková síť	Město Vítkov	54	0,2
Vítkov – ČOV	Stoková síť	Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s.	4 832	16,7
Klokočov stoková síť	Stoková síť	Město Vítkov	52	1,0
Kanalizace Vřesina – U Koupaliště	Stoková síť	HOMOLA a.s.	156	2,3
Kanalizace Vřesina	Stoková síť	Obec Vřesina	2 449	19,2
Celkem za MAS Opavsko			48 000	316,2

Zdroj: http://eagri.cz/public/web/file/338882/VUME___kanalizacni_stoky.pdf

3.1.4 Dopravní infrastruktura

Silniční doprava

Páteří struktura silniční sítě na území MAS Opavsko je tvořena silnicemi I. třídy, s napojením na dálnici D1 a polskou A4. Mezi nejvýznamnější patří silnice I/46, jež představuje hlavní silniční tah z Opavy do Olomouce, silnice I/11, spojující města Ostravu, Opavu a Bruntál, silnice I/57, vedoucí přes Krnov a Opavu směrem na Fulnek, jež prochází městem Hradec nad Moravicí.

Dalšími významnými komunikacemi jsou silnice II. třídy: II/442 (směr Horní Benešov – Hořejší Kunčice – Svatoňovice – Vítkov – Jakubčovice nad Odrou), II/443 (směr Opava – Melč – Budišov n. B. – Stará Libavá), II/465 (tvoří spojnici mezi silnicemi I/11 a II/464) a II/467 (tvoří spojnici mezi silnicemi I/11 a Kravařemi ve Slezsku). Významné jsou také silnice II/460 a II/461. Silniční síť I. a II. třídy je doplněna komunikacemi III. třídy a místními komunikacemi.

Hustota silniční sítě odpovídá současným potřebám obslužnosti regionu, ovšem kapacita a technický stav některých silnic, obzvláště I. a II. tříd je nevyhovující. Důležité pozemní komunikace jsou ve většině případech vedeny středy obcí. Vytváří se tak systémově nevyhovující řešení s negativními vlivy na životní prostředí a rovněž na bezpečnost silničního provozu. S bezpečnostní silničního provozu jsou spojeny také chodníky v obcích, ty jsou ve většině obcí v území zejména podél místních komunikací v havarijním stavu a je nutná jejich rekonstrukce.

Dlouhodobý růst dopravní zátěže vykazují průtahy silnic I. třídy v obcích Slavkov, Litultovice, Mladecko, Velké Heraltice, Hrabyně, Velká Polom, Mokré Lazce, Nové Sedlice a Skrochovice. Jejich rekonstrukce, odstranění bodových závad (zajištění plynulosti dopravy) a vybudování obchvatů kolem nejvíce postižených obcí jsou v oblasti dopravy prioritami.

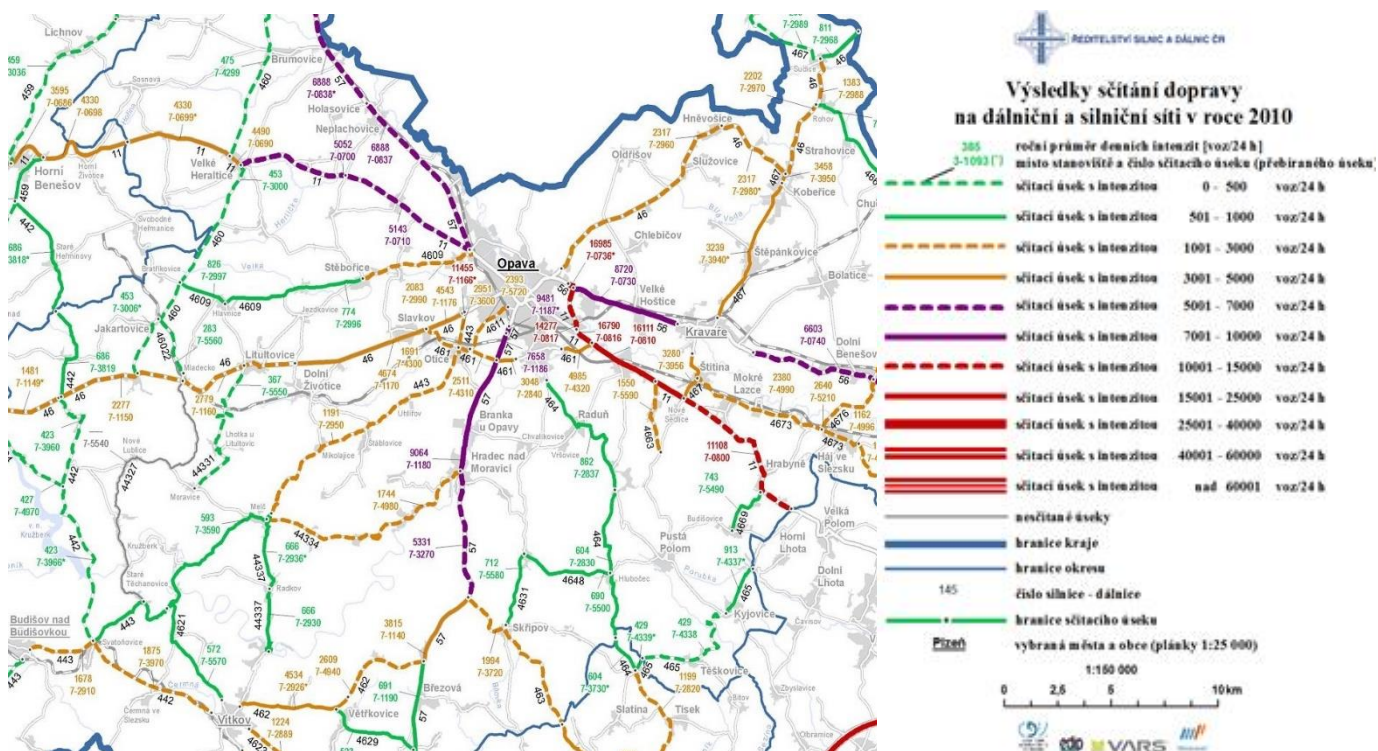
Informace o intenzitě automobilové dopravy na dálniční a silniční síti v ČR poskytuje Ředitelství silnic a dálnic ČR, a to prostřednictvím Celostátního sčítání dopravy. Poslední celostátní sčítání dopravy proběhlo v roce 2010. Toto sčítání probíhá pravidelně každých pět let. Výsledky sčítání pro území MAS Opavsko jsou uvedeny v následující mapce.

Na uvedeném obrázku (viz Obr. 3) můžeme vidět, že nejvíce je dopravou zatížen silniční úsek, který vede z Opavy přes Nové Sedlice a to konkrétně silnice číslo I/11 s intenzitou dopravy až 25 000 vozů za 24 hod. Úsek od Nových Sedlic do Hrabyně je pak zatížen 10 001 – 15 000 vozy za 24 hod. Tato komunikace je páteří komunikací ve směru Opava - Ostrava a je nejzatíženější komunikací v okrese Opava a její kapacita je nevyhovující v dosud nezrekonstruovaném úseku (Opava – Mokré Lazce). Úsek Mokré Lazce – Velká Polom prošel rekonstrukcí v roce 2015.

Dalším nejvíce zatíženým úsekem na území MAS Opavsko je úsek silnice číslo 57 vedoucí z Opavy přes Branku u Opavy a do Hradce nad Moravicí, zde je intenzita dopravy 7 001 – 10 000 vozů za 24 h, tato silnice dále pokračuje směrem na Fulnek a Nový Jičín, přičemž kříží dálnici D1.

Další úsek silnice číslo 57 vedoucí z Opavy přes Neplachovice, Holasovice a do Brumovic, pokračuje dále do Krnova a do Polska a vykazuje intenzitu dopravy 5 001 až 7 000 vozů / 24 hod. Stejnou intenzitu dopravy vykazuje také silnice číslo 11 vedoucí z Opavy do Velkých Heraltic, což je hlavní silniční tah do města Bruntál. Průměrně zatíženými úseky jsou například silnice číslo 46 vedoucí z Opavy přes Slavkov dále do Litultovic směr Olomouc. Nejzatíženější silnicí nižších tříd je úsek silnice

číslo 462 vedoucí z Vítkova kolem Větrčovic ve směru na Hradec nad Moravicí, zde je intenzita dopravy až 5 000 vozů za 24 hodin. Problémový je stav místních komunikací a nedostatečně je řešeno parkování.

Obr. 3: Intenzita automobilové dopravy na území MAS Opavsko

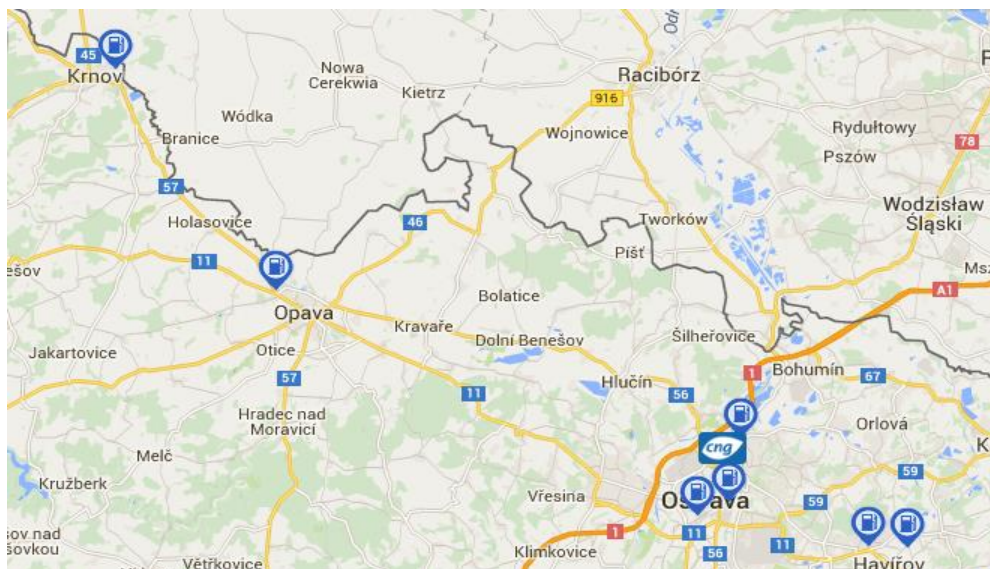
Zdroj: <http://scitani2010.rsd.cz/pages/informations/default.aspx>

Nízkoemisní doprava

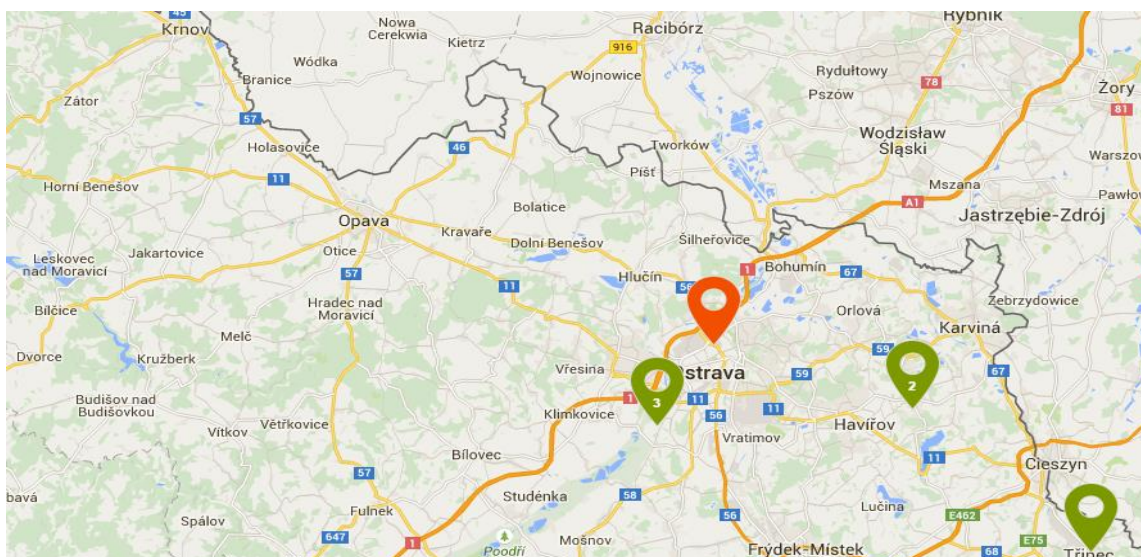
Nedostatečně provázaná a nekvalitní dopravní infrastruktura zatěžuje životní prostředí způsobená emisí látek znečišťujících ovzduší, dále způsobuje hlukovou zátěž především v zastavěných oblastech, a také ohrožuje bezpečnost dopravy. Proto je důležité podporovat dopravu, která je co nejšetrnější k životnímu prostředí a představuje tak udržitelný růst a kvalitu života v regionech. Cestou k výše uvedeným cílům je nákup nízkoemisních a bezemisních vozidel, které využívají alternativní zdroje paliva jako je elektřina, CNG a další, nejlépe v hromadné, veřejné dopravě.

Výhodou automobilů používající pro svůj provoz CNG je jejich ekologický provoz. Využívání paliva CNG lze snížit emise skleníkových plynů CO₂ v porovnání s benzínem o 25 % a dále téměř nejsou produkovány prachové částice. Naopak jednou z největších nevýhod je malé pokrytí území České republiky sítí čerpacích stanic na CNG. V České republice je v současné době celkem 83 veřejných CNG stanic z toho 9 stanic působí v Moravskoslezském kraji. Na území Místní akční skupiny Opavsko se nenachází žádná plnicí stanice CNG, nejbližší stanice se nachází ve městě Opava. Přehled CNG stanic je uveden v mapce (viz Obr. 4).

Další variantou šetrnější dopravy k životnímu prostředí je využívání elektromobilů. Elektromobil je ideálním prostředkem pro městské prostředí, kde bývá dostatek dobíjecích stanic či alespoň elektrických zásuvek, a kde elektromobily nezhoršují kvalitu ovzduší. V posledních letech roste zájem o elektromobilitu jako takovou a to hlavně z důvodu pokroku v technologii akumulátorů, které mají již větší kapacitu, a jejich cena postupně klesá, dále také proto, že elektromobily nezatěžují životní prostředí svými emisemi a hlukem. Slabou stránkou elektromobility, stejně jako u plnicích stanic CNG, je nedostatečná síť dobíjecích stanic na území České republiky, jak ukazuje mapa, která je uvedena níže, v Moravskoslezském kraji působí 7 dobíjecích stanic určených pro elektromobily, v okrese Opava ani na území Místní akční skupiny se nenachází žádná dobíjecí stanice (viz Obr. 5).

Obr. 4: Mapa stanic CNG, Moravskoslezský kraj, 2015

Zdroj: <http://www.cng.cz/cs/interaktivni-mapa/>

Obr. 5: Mapa dobíjecích stanic pro elektromobily, Moravskoslezský kraj, 2015

Zdroj: <http://www.elektromobilita.cz/cs/mapa-dobijecich-stanic.html>**Bezpečnost na silnicích**

V letech 2007 až 2012 bylo v Moravskoslezském kraji, jehož je Místní akční skupina Opavsko součástí, nahlášeno celkem 67 760 dopravních nehod, při nichž bylo zraněno 13 207 osob a o život přišlo celkem 506 osob. Pod vlivem alkoholu bylo způsobeno 4 124 nehod. Změnou zákona klesl počet dopravních nehod v roce 2009 cca na polovinu, ale i tak je v Moravskoslezském kraji vysledovatelná tendence poklesu počtu nehod do roku 2011, kdy již jejich počet stagnuje.

Co se týká statistiky nehodovosti na silnicích v okrese Opava ve srovnání v letech 2007 – 2013 počet nehod v okrese Opava klesal do roku 2010 (v roce 2009 došlo ke změně legislativy), a to až na hodnotu 916 nehod. V roce 2011 naopak stoupl počet dopravních nehod v okrese Opava celkem o 223 nehod a od roku 2011 má počet nehod v okrese stagnující tendenci. Závažnost dopravních nehod, která se určuje jako počet usmrcených osob připadajících na 1 000 nehod, tak ta je opět v okrese Opava nejnižší v roce 2010 a to 4,4 usmrcených osob a naopak nejvyšší je tento koeficient v roce 2009 a to 13,7. Vše shrnuje tabulka (viz Tab. 15) uvedená níže.

Tab. 15: Nehodovost v okrese Opava 2007 - 2013

Nehodovost v okrese Opava	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
Počet dopravních nehod	2367	2121	1095	916	1139	1208	1113
Počet usmrčených u dopravních nehod	17	13	15	4	10	10	7
Počet nehod zaviněná pod vlivem alkoholu	101	107	81	89	106	96	93
Závažnost dopravních nehod	7,2	6,1	13,7	4,4	8,7	8,3	6,29

Zdroj: www.policie.cz

Celkem bylo za rok 2014 evidováno na území Místní akční skupiny Opavsko 381 nehod. Při těchto nehodách přišli 4 lidé o život, 17 osob bylo zraněno těžce a 90 osob bylo zraněno lehce. V počtu nehod na 1 000 obyvatel je území MAS Opavsko srovnatelné s Moravskoslezským krajem, a oproti České republice vykazuje v roce 2014 toto území zhruba o dvě nehody méně v přepočtu na 1 000 obyvatel. Největší počet nehod se vyskytl v obcích Vítkov (28), Březová (26) a Velká Polom (24). Naopak k žádné nehodě za sledované období nedošlo v obcích Čavisov, Lhotka u Litultovic, Mladecko, Moravice, Sosnová a Uhlířov.

Tab. 16: Statistika nehod v období od 1.1 2014 do 31. 12. 2014

Území	Počet nehod	Usmrčené osoby	Těžce zraněné osoby	Lehce zraněné osoby	Počet nehod na 1 000 obyvatel
MAS Opavsko	381	4	17	90	6,46
Moravskoslezský kraj	8 317	51	252	2 179	6,84
Česká republika	85 859	629	2 762	23 655	8,16

Zdroj: <http://maps.jdvm.cz/cdv2/apps/nehodyvmape/Search.aspxq>

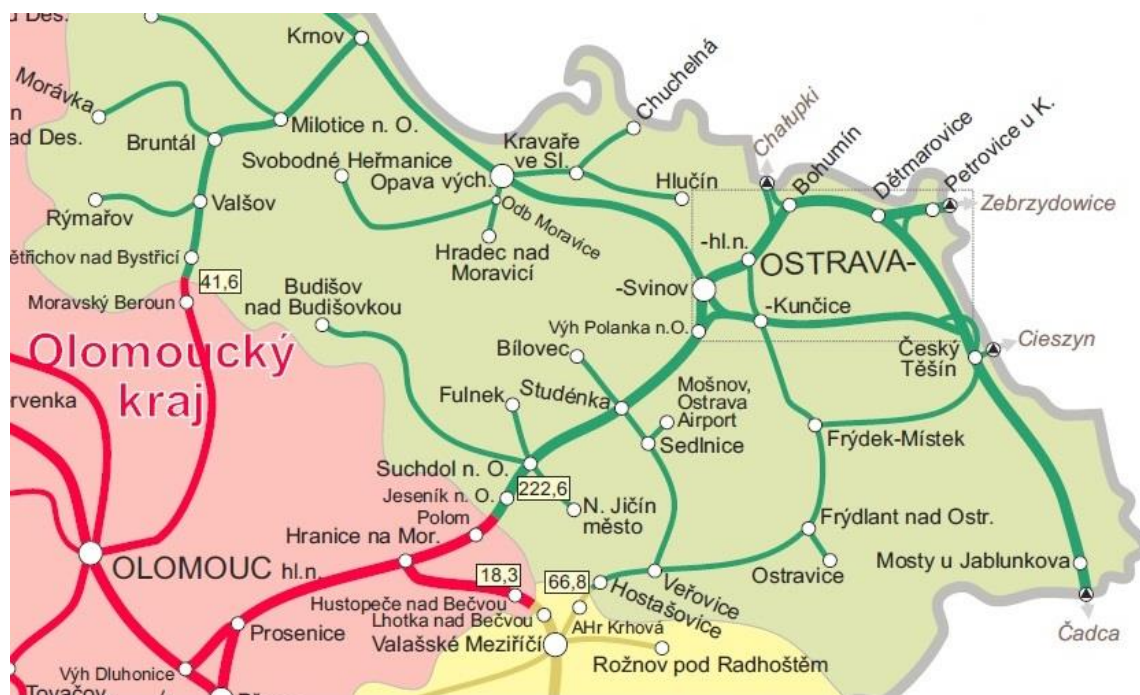
Železniční doprava

Osu železničního spojení tvoří trať č. 316 Ostrava – Opava dále pokračující jako trať č. 316 Opava – Krnov – Bruntál – Olomouc, která prochází severní částí území MAS. Trať byla v úseku Ostrava – Opava v roce 2006 elektrifikována a vyhovuje současným požadavkům jak na osobní, tak i na nákladní přepravu. Problémem je dnes neelektrifikovaný železniční úsek Opava – Krnov se zastaralým řízením provozu. Na území jsou provozovány ještě dvě lokální tratě, a sice trať č. 315 Opava – Hradec nad Moravicí, trať č. 276 Suchdol n. O. – Budišov n. B. Uvedené lokální tratě nejsou elektrifikovány. Se zřetelem na jejich lokální význam se s jejich modernizací nepočítá.

Trať č. 314 Opava – Jakartovice (Svobodné Heřmanice), byla v polovině roku 2014 uzavřena pro pravidelnou osobní dopravu. Trať je dnes sporadicky využívána pro dopravu nákladní, víceméně omezenou na dopravu dřeva. Pro západní část regionu je to velice citelná újma s mnoha negativními důsledky. Otevřena zůstává fyzická existence této trati.

Železniční doprava na území místní akční skupiny je zajištěna společností České dráhy a.s.

Jednotlivé železniční tratě na území Moravskoslezského kraje jsou znázorněny v níže uvedeném obrázku (viz Obr. 6).

Obr. 6: Železniční doprava na území Moravskoslezského kraje, 2015

Zdroj: <http://www.szdc.cz/o-nas/zeleznicni-mapy-cr.html>

Nedostatečně jsou vybaveny zejména železniční stanice, vlaková nádraží a autobusová nádraží, a neplní tak funkci přestupních uzlů mezi jednotlivými druhy dopravy. Chybí zde parkoviště pro auta a kola, stojany na kola, informační systémy, čekárny a také servisní služby, které by přispěly k modernizaci železniční dopravy a zvýšení její využitelnosti. Na území Místní akční skupiny Opavsko je celkem 13 železničních stanic. Na trati Opava - Ostrava se nachází celkem čtyři železniční stanice, které jsou na území obcí Místní akční skupiny Opavsko, a to železniční stanice v obci Štítina, Mokré Lazce, Lhota u Opavy a Háj ve Slezsku. Z těchto čtyř stanic zajišťuje odbavení pouze stanice ve Štítině a v Háji ve Slezsku, stanice ve Štítině poskytuje také bariérové WC. Na trati č. 316 Opava - Krnov jsou k dispozici cestujícím dvě železniční stanice na území MAS Opavsko a to v obcích Holasovice a Skrochovice. Obě tyto stanice zajišťují jak odbavení pro cestující tak také prostory pro cestující, ve Skrochovicích mohou cestující využít také WC. Na lokálních tratích č. 315 a 276 nejsou poskytovány prakticky žádné služby cestujícím na železničních stanicích, pouze železniční stanice ve městě Vítkov poskytuje prostory pro cestující a odbavení.

Tab. 17: Vybavení železničních stanic na území MAS Opavsko

Stanice	Čekárna pro cestující	Zajišťuje odbavení	Úschovna zavazadel	Úschovna kol	Úschovní skříňky	Bariérové WC
Branka u Opavy	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Budišov nad Budišovkou	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Čermná ve Slezsku	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Háj ve Slezsku	ne	ano	ne	ne	ne	ne
Holasovice	ano	ano	ne	ne	ne	ne
Hradec nad Moravicí	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Klokočov	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Lhota u Opavy	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Mokré Lazce	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Skrochovice	ano	ano	ne	ne	ne	ano
Štítina	ano	ano	ne	ne	ne	ano
Svatoňovice	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Vítkov	ano	ano	ne	ne	ne	ano

Zdroj: www.cd.cz

Bezpečnost na železnicích

V uplynulých letech zaznamenává „Drážní inspekce“ (státní instituce, která odborně zjišťuje příčiny mimořádných událostí (nehod) a vykonává státní dozor na dráhách) velmi vysoký počet smrtelných nehod na železničních přejezdech. Dříve umíral člověk na železničním přejezdu při každé desáté nehodě, dnes je to již při každé šesté nehodě.

V České republice je více než 8 000 železničních přejezdů vyhovujících příslušným zákonům, vyhláškám a normám. Proto při dodržování všech pravidel ze strany účastníků silničního provozu je tedy střet s vlakem zcela vyloučen, přesto při nehodách na železnicích zahynou desítky osob. Ve většině případech jsou viníky nehod účastníci silničního provozu, kteří vjedou na železniční přejezd v době, kdy to zákon zakazuje. Nejlepším opatřením proti nehodám na železničních přejezdech se jeví jejich doplnění závorami.

Na území okresu Opava, jehož je Místní akční skupina Opavsko součástí, v období od 1. 1. 2007 do 31. 7. 2014 fungovalo celkově 135 železničních přejezdů. Z těchto 135 přejezdů jsou 3 železniční přejezdy zabezpečeny mechanickým přejezdovým zabezpečovacím zařízením, dále 81 přejezdů jsou přejezdy zabezpečeny pouze výstražným křížem a celkově 51 přejezdů je zabezpečeno světelným přejezdovým zabezpečovacím zařízením. Nejčastějšími viníky dopravních nehod byli ve sledovaném období podle druhu vozidla viníci, řidiči osobních automobilů (celkem 67 nehod), dále nákladní automobily (celkem 16 nehod) a nákladní automobily s návěsem (celkem 4 nehody). Nejvíce nehod (80) se stalo ve dne, kdy viditelnost nebyla zhoršena vlivem povětrnostních podmínek a v noci bez veřejného osvětlení, kdy viditelnost nebyla zhoršena vlivem povětrnostních podmínek (16). Nejrizikovějšími dny pro nehody v okolí železničních přejezdů pro okres Opava je pondělí a pátek (19 nehod) a měsícem, kdy se stalo nejvíce nehod ve sledovaném období (17) je říjen.

Okres Opava je okresem s největší nehodovostí na železničních přejezdech v porovnání se srovnatelnými okresy Moravskoslezského kraje. V okrese Opava se za posledních sedm let stalo o 63 % více nehod na železnicích než v okrese Bruntál a okrese Nový Jičín, a o 42 % více než v okrese Frýdek – Místek při zhruba stejném počtu železničních přejezdů. Nejvyšší je také počet usmrcených osob (celkem 5) v okolí železničních přejezdů v okrese Opava oproti ostatním třem srovnávaným okresům v Moravskoslezském kraji. Nejvyšší je počet lehce zraněných (celkem 92 osob), což je opět nejvyšší číslo oproti srovnávaným okresům. Podrobný přehled nehod na železničních přejezdech za sledované období udává tabulka níže (Tab. 18).

Tab. 18: Porovnání okresů v Moravskoslezském kraji v počtu nehod na železničních přejezdech 2007-2014

Okres	Počet železničních přejezdů celkem	Počet nehod celkem	Počet nehod s následky na zdraví	Počet usmrcených osob	Počet těžce zraněných osob	Počet lehce zraněných osob	Počet nehod pod vlivem alkoholu
Opava	135	106	44	5	6	92	0
Bruntál	166	39	11	1	7	5	0
Nový Jičín	137	39	12	1	2	18	0
Frýdek Místek	129	62	24	2	7	23	0

Zdroj: <http://www.jdvm.cz/cz/s477/Rozcestnik/Statistika-nehod-v-mape/c7350-Statisticke-zobrazeni-nehodovosti-v-silnicnim-provozu-v-okoli-zeleznicnich-prejezdu>

Veřejná hromadná doprava

Veřejná hromadná doprava je v pracovních dnech především v obcích méně vzdálených od Opavy a Ostravy, vzhledem ke spádovosti (cesty do zaměstnání a do škol) vyhovující. Četnost spojů z center měst Opava a Ostrava do vzdálenějších obcí je zpravidla nižší, avšak základní obslužnost území zajistí. O poznání horší je možnost cestování hromadnou dopravou o víkendech. Obtížné je rovněž spojení mezi jednotlivými obcemi napříč hlavními komunikacemi, v tomto případě je skoro vždy nezbytný přestup v Opavě. V jihovýchodní části mikroregionu je v provozu tramvajová trať mezi osadou Zátíší a Ostravou - Porubou. Dopravní obslužnost v území Místní akční skupiny Opavsko zajišťují společnosti TQM - holding s.r.o., Městský dopravní podnik Opava a.s., Dopravní podnik Ostrava a. s. a Veolia Transport Morava a.s.

Významným provozovatelem autobusové dopravy v území je společnost TQM - holding s.r.o., ta zajišťuje spojení zejména v okrese Opava a také spojení města Opava a okolních obcí jako je např. Bílovec, Bruntál, Fulnek, Krnov, Nový Jičín, Odry a Ostrava. Společnost provozuje celkem 39 autobusových linek. Autobusové linky provozované společností TQM Holding

Opava - Hradec nad Moravicí - Žimrovice - Melč - Podhradí - Vítkov, Opava – Melč – Kružberk - Budišov nad. Budišovkou a Budišov nad Budišovkou – Guntramovice jsou v období od 1. dubna do 31. října vybaveny na přepravu jízdních kol.

Mezi hlavní problémy stávajícího systému příměstské autobusové dopravy podle „Plánu dopravní obslužnosti Moravskoslezského kraje“ patří hlavně malý počet bezbariérových vozidel, nevyhovující stav zastávek zejména v malých obcích a nedokonalá provázanost autobusové a železniční dopravy.

V rámci okresu Opava, jehož je Místní akční skupina Opavsko součástí, dojíždí do zaměstnání a do škol celkem 19 513 osob z toho 69 % je zaměstnaných osob a 31 % je z řad žáků, studentů a učňů. Většina dojíždějících dojíždí v rámci okresu Opava. Z okresu Opava vyjíždí celkem 20 932 zaměstnaných osob a 7 952 žáků, studentů a učňů.

Z celkového počtu dojíždějících osob využívá nejvíce k dopravě do zaměstnání či do školy 38 % osob dopravu automobilem, 22 % osob z celkového počtu dojíždějících dojíždí autobusem, vlak využívá necelých 9 % dojíždějících a kolo jako dopravní prostředek pouze 2 % dojíždějících osob. Dlouhodobým cílem v území je snížit podíl individuální automobilové dopravy na celkových přepravních výkonech a zvýšit podíl veřejné dopravy a cyklodopravy.

Tab. 19: Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a škol v rámci okresu Opava

Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a do škol	Zaměstnané osoby	Žáci, studenti, učni
Dojíždějící celkem	13 506	6 007
Dojíždějící v rámci okresu	10 687	3 329
Dojíždějící z jiných okresů kraje	2 416	1 877
Vyjíždějící z okresu celkem	20 932	7 952
z toho do jiných okresů kraje	8 354	2 965
z toho do jiných krajů	1 062	1 562
mimo ČR	829	96
Dojíždějící celkem	19 513	
z toho dojíždějící autobusem	4 302	
z toho dojíždějící vlakem	1 674	
z toho dojíždějící automobilem	7 489	
z toho dojíždějící na kole	316	

Zdroj: SLDB 2011

Cyklistická doprava

Územím Místní akční skupiny Opavsko prochází velké množství místních cyklotras a cyklostezek, které jsou důležité nejen pro volnočasové aktivity a sport, ale především k transportu – tedy konkrétně k cestám do zaměstnání, do škol apod. Význam cyklodopravy dnes roste nejen ve velkých městech, ale i na venkově, ale podíl cyklistiky na celkovém přepravním výkonu je stále velmi malý. Občané nevyužívají svá jízdní kola jako způsob dopravy hlavně z toho důvodu, že na území chybí infrastruktura pro cyklistickou dopravu na hlavních dopravních směrech. Hustota základní sítě turistických cyklotras a cyklostezek je dostatečná a stávající cyklistická síť propojuje region ze všech světových stran. Důležitý je pro území Místní akční skupiny rozvoj dopravních cyklostezek a to jednak cestou zahušťování sítě, těchto cyklostezek a jednak jejich zkvalitňování a to jak jejich trasování, tak povrchů a doprovodné infrastruktury. Klíčové je pro území náhrada frekventovaných cyklotras vedených po veřejných komunikacích kvalitními cyklostezkami.

Cyklostezky a cyklotrasy na území Místní akční skupiny Opavsko jsou často vedeny po nekvalitních a nebezpečných komunikacích a mnohdy nejsou ani odděleny od běžné silniční dopravy. Z tohoto důvodu nejsou cyklotrasy a cyklostezky příliš bezpečné. Množství cyklotras vede po polních cestách, které nejsou označeny jako oficiální cyklotrasy, ale obce se snaží tyto cyklotrasy na vlastní náklady udržovat ve sjízděném stavu. Cyklotrasy a cyklostezky procházejících mimo hlavní silniční tah, jsou bezpečné a jejich povrch je kvalitní, jsou ve většině případů přetížené a jsou nebezpečné hlavně pro rodiny s dětmi. K takovýmto cyklostezkám, jež jsou hojně využívány všemi věkovými kategoriemi, na území MAS Opavsko patří například cyklostezka Hradec nad Moravicí – Opava a také Slezská magistrála. Pro občany dojíždějící do zaměstnání je důležité například vybudování cyklotrasy ve směru z Nových Sedlic do Opavy, kde cyklotrasa zcela chybí a cyklisté tak využívají stávající čtyřproudé komunikace I/11, ta je po instalaci svodidel pro cyklisty velmi nebezpečná. Nedostatečné je také

propojení jednotlivých cyklotras. Problém cykloopravy, zejména pak propojení jednotlivých tras by vyřešila územní studie, která by uceleně a koncepčně řešila možnosti budování cyklostezek a cyklotras za celé území. Hlavní cyklotrasy a cyklostezky procházející územím Místní akční skupiny Opavsko jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 20: Cyklostezky a cyklotrasy na území MAS Opavsko

Číslo	Průběh trasy
55	Slezská magistrála
551	Kružberk, přehrada – Podhradí - Hradec nad Moravicí - Opava
6055	Raduň - Chvalíkovice - Branka u Opavy - Kravaře - Kobeřice
6078	(Kunín - Suchdol n. Odrou – Fulnek) - Skřipov - Opava, Kylešovice
6140	Raduň - Pustá Polom
6141	Hradec nad Moravicí - Pustá Polom
6159	Hlavnice - Svobodné Heřmanice - Sosnová - Úblo - Úvalno
6164	Leskovec - Svobodné Heřmanice - Sádek - Jamnice - Holasovice
6166	Úvalno - Brumovice - Velké Heraltice - Nový Dvůr
6167	Hlavnice - Nový Dvůr - Zlatníky - Opava, Karlovec
6198	Štítina – Mokré Lazce – Zátíší - Kyjovice
6414	Hradec nad Moravicí – U Skřipova – Hlubočec – Pustá Polom
503	Vítkov – Čermná ve Slezsku – Svatoňovice – Kružberská přehrada
6144	Moravský Beroun – Budišov nad Budišovkou – Kružberská přehrada
6221	Hlavnice – Mikolajice - Žimovice
6199	Nové Sedlice – Horní Lhota – Vřesina – Mexiko – Klimkovice
6200	Mokré Lazce – Lhota – Velká Polom – Plesná - Děhylov

Zdroj: www.cyklodoprava.cz, <http://www.op4u.cz/pub/mmo/haup/uap/2012/zpravy/podklady-ruru-orp-opava-2012.pdf>

3.1.5 Vybavenost obcí a služby v obcích MAS Opavsko

Školství

Hustota a četnost školních zařízení na území MAS Opavsko je v současnosti dostatečná i vzhledem k trvale se snižujícímu počtu dětí v minulých letech. Budoucí demografický vývoj, předznamenáný mírnou zvýšenou porodností v posledních letech a růstem zájmu o bydlení v příměstských oblastech do budoucna nepředpokládá rušení školských zařízení, ale naopak opětovné naplnění jejich kapacit. Avšak v oblastech vzdálených od Opavy a přirozených center jsou školská zařízení na hranici životaschopnosti. Udržení školních a předškolních zařízení je jednou z priorit malých obcí a to proto, že kvalitní základní škola a existence mateřské školy jsou jedním z kritérií při stěhování mladých rodin z měst.

K hlavním problémům školství na území MAS Opavsko řadíme nedostatečnou kapacitu mateřských škol, neuspokojivý technický stav některých budov, nízké počty dětí ve třídách a obavy související se zachováním škol (především v malých obcích). Některé obce se potýkají také s problémem nedostatečných finančních prostředků na provoz, platy a investice. Obecný problém představuje pasivní přístup ke spolupráci ze strany rodičů a jejich nedostatečný zájem o dění ve škole. Jako nedostatečné se projevuje také letní zajištění provozu v mateřských školách a školních družin pro žáky nižších ročníků.

Školství je ve sledovaném území ohrožováno nejen dlouhodobě nepříznivým demografickým vývojem, ale také neucelenou koncepcí školství v ČR, s čímž je také spojeno nedostatečné financování škol. Významné finanční riziko se projevuje hlavně v nedostatku financí na běžný provoz a opravy zařízení a budov. Na řadě školských zařízení lze pozorovat neodpovídající technický stav objektů, zvláště v oblasti úspor energie a v oblasti aktivního větrání. Finanční hrozba se může projevit také případnou změnou legislativy, která následně povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů). Dalším rizikem je problematické financování dopravní obslužnosti a s tím problematika dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do škol a ze škol. Vysoké ohrožení představují také nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje.

Vybavení škol je na průměrné úrovni. Z dlouhodobého hlediska tvoří některé lépe vybavené a specializované městské školy konkurenci školám venkovským. Ve většině základních škol na území MAS Opavsko je nedostatečné vybavení pro kvalitní a

moderní výuku polytechnické výchovy a dalších řemeslných dovedností. Tento fakt snižuje uplatnitelnost některých absolventů škol na budoucím trhu práce.

Celkem ve 44 obcích na území MAS Opavsko mohou děti navštěvovat mateřskou školu. Mateřská škola není pouze v obcích Bratřikovice, Kružberk, Lhotka u Litultovic, Mladecko, Mikolajice, Moravice, Sosnová a Staré Těchanovice. V každé z těchto vyjmenovaných obcí žije do 500 obyvatel a využívají tedy spádová školská zařízení ve větších obcích či městech. Mateřská škola pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je k dispozici pouze ve Vítkově. Na území Místní akční skupiny nepůsobí žádné jesle, ale mnoho školek je ochotno přijmout i menší děti vyžadující individuálnější péči.

Ve školním roce 2012/2013 byla **kapacita mateřských škol** na území MAS Opavsko **2 541 dětí**, tato kapacita byla využita zhruba **z 89 %**. Kapacity většiny mateřských škol v území jsou naplněny z více než 80 %, výjimku tvoří pouze mateřské školy v obcích Hlavnice a Svatoňovice, kde je kapacita využita zhruba z 50 %. Třetina MŠ musí zájemce odmítat. Průměrné využití kapacity v roce 2013 bylo 89 %.

Území disponuje **32 základními školami** v celkem v 30ti obcích MAS Opavsko. Pouze základní škola ve Vítkově má třídy, které jsou určeny pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Z celkového počtu základních škol jich má **14 pouze nižší stupeň a 6 z nich jsou provozovány jako malotřídní**. Součástí 32 základních škol jsou školní družiny popř. školní kluby a v 18 budovách základních škol je zřízena školní jídelna.

Celková kapacita základních škol v území MAS Opavsko je **7 065 dětí**, tyto základní školy navštěvovalo ve školním roce 2012/2013 celkem **4 705 žáků**, tzn., že kapacita základních škol, které působí na území MAS Opavsko je naplněna **z 66 %**. Prakticky žádná základní škola v území nevykazuje plnou kapacitu. Nejméně jsou využity kapacity ve školách v obcích Mladecko (37 %), Budišově nad Budišovkou (38 %), Kyjovicích (47 %) a Brumovicích (51 %). Z problematiky nenaplnění kapacity hlavně velkých základních škol vyplývá hlavně energetická a finanční náročnost školních budov.

Základní umělecká škola je v Hájí ve Slezsku, Hradci nad Moravicí a Vítkově. ZUŠ Háj ve Slezsku poskytuje vzdělávání a školské služby také v Pusté Polomi, Mokřích Lazcích, Hrabyni, Štítině a Raduni. ZUŠ Hradec nad Moravicí působí také ve Skřipově a pracovníci ZUŠ Vítkov vyučují i v ZŠ Melč, Březová a Větrkovice.

V území Místní akční skupiny Opavsko nabízí volnočasové aktivity také dvě Střediska volného času a to v Budišově nad Budišovkou a ve Vítkově. SVČ Budišov nad Budišovkou nabízí celkem 19 zájmových kroužků a má celkem 185 účastníků a SVČ Vítkov nabízí 32 zájmových útvarů a toto středisko navštěvuje 306 účastníků. Na území MAS Opavsko se nachází 3 střední školy a víceleté gymnázium ve Vítkově.

Střední škola (odborné učiliště) je zřízena ve Vítkově a Velkých Heralticích. Vzhledem k tomu, že velká část území MAS je spádovou oblastí města Opavy (případně i Vítkova), resp. východní části města Ostravy – měst s širokou nabídkou středoškolského vzdělávání a se solidní dopravní dostupností, není nutné považovat absenci středních škol na území MAS Opavsko za vážný problém.

Význam Opavy a Ostravy jako centra vzdělávání je umocněn nejen nabídkou základního (také specializovaného) a středoškolského vzdělávání, ale taky možností vysokoškolského studia – Slezská univerzita v Opavě, Ostravská univerzita v Ostravě, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Vysoká škola podnikání a Panevropská vysoká škola. V jihozápadní části území MAS se naskytuje příležitost přirozeného spádového dojezdu za vysokoškolským studiem i do Olomouce.

Tab. 21: Popis ZŠ a MŠ na území MAS Opavsko

Obec	Název	Kapacita ZŠ	Počet žáků ZŠ	Volná místa ZŠ	Počet tříd ZŠ	Využití kapacity	Kapacita MŠ	Počet žáků MŠ	Volná místa MŠ	Využití kapacity
Branka u Opavy	ZŠ a MŠ Branka u Opavy	80	52	28	3	65 %	42	42	0	100%
Brumovice	ZŠ a MŠ Brumovice	130	66	64	4	51 %	62	41	21	66 %
Březová	ZŠ a MŠ Březová	300	167	133	9	56 %	75	72	3	96 %
Budišov n/Bud.	ZŠ Budišov nad Budišovkou	600	227	373	10	38 %	---			

Obec	Název	Kapacita ZŠ	Počet žáků ZŠ	Volná místa ZŠ	Počet tříd ZŠ	Využití kapacity	Kapacita MŠ	Počet žáků MŠ	Volná místa MŠ	Využití kapacity
	MŠ Budišov nad Budišovkou	---					145	88	57	61 %
Dolní Lhota	Základní škola Dolní Lhota, příspěvková organizace	103	86	17	5	84 %	---			
	Mateřská škola Dolní Lhota, příspěvková organizace	---					75	68	7	91 %
Dolní Životice	ZŠ a MŠ Dolní Životice	70	45	25	4	64 %	47	44	3	94 %
Háj ve Slezsku	Základní škola Háj ve Slezsku	340	298	42	10	88 %	---			
	MŠ Háj ve Slezsku	---					125	122	3	98 %
Hlavnice	ZŠ a MŠ Hlavnice	37	31	6	2	84 %	50	28	22	56 %
Holasovice	MŠ Holasovice	---					80	57	23	71 %
Hrabyně	ZŠ a MŠ Hrabyně	80	44	36	3	55 %	50	50	0	100%
Hradec n/Mor.	ZŠ Hradec nad Moravicí	500	327	173	20	65 %	---			
	ZŠ a MŠ Žimrovice	47	34	13	2	72 %	28	28	0	100%
	Církevní ZŠ Sv. Ludmily	250	199	51		80 %	---			
	MŠ Hradec nad Moravicí	---					185	183	2	99 %
Jakartovice	MŠ Jakartovice	---					55	43	12	78 %
Jezdkovice	Součást MŠ Stěbořice	---					20	20	0	100%
Kyjovice	ZŠ a MŠ Kyjovice	70	33	37	2	47 %	28	28	0	100%
Litultovice	Základní škola Litultovice	60	37	23	3	62 %	---			
	MŠ Litultovice	---					56	56	0	100%
Melč	Masarykova základní škola a mateřská škola Melč	355	198	157	9	56 %	45	45	0	100%
Mladecko	Základní škola Mladecko	240	90	150	7	37 %	---			
Mokré Lazce	Základní škola Mokré Lazce	78	44	34	3	56 %	---			
	MŠ Mokré Lazce	---					53	51	2	96 %
Neplachovice	ZŠ a MŠ Neplachovice	400	214	186	10	53 %	28	26	2	93 %
Nové Lublice	MŠ Nové Lublice	---					22	20	2	90 %
Otice	ZŠ a MŠ Otice	100	86	14	5	86 %	103	93	10	90 %
Pustá Polom	ZŠ a MŠ Pustá Polom	315	265	50	12	84 %	120	109	11	91 %
Raduň	ZŠ a MŠ Raduň	310	238	72	10	77 %	115	103	12	86 %
Skřipov	ZŠ a MŠ Skřipov	225	145	80	9	64 %	45	45	0	100%
Slavkov	Základní škola Slavkov	300	249	51	11	83 %	80	72	8	90 %
Stěbořice	Základní škola Stěbořice	280	220	60	10	78 %	---			
	MŠ Stěbořice	---					56	56	0	100%
Štítina	Základní škola gen. Heliodora Píky ve Štítině a MŠ Štítina	350	225	125	10	64 %	60	60	0	100%
Těškovice	ZŠ a MŠ Těškovice	65	43	22	3	66 %	60	49	11	82 %
Velká Polom	Základní škola a Mateřská škola Velká Polom, příspěvková organizace	400	285	115	15	71 %	153	136	17	88 %
Velké Heraltice	ZŠ a MŠ Velké Heraltice	250	177	73	9	71 %	77	68	9	88 %
Větrkovice	Základní a mateřská škola Větrkovice	40	21	19	2	52 %	28	26	2	93 %

Obec	Název	Kapacita ZŠ	Počet žáků ZŠ	Volná místa ZŠ	Počet tříd ZŠ	Využití kapacity	Kapacita MŠ	Počet žáků MŠ	Volná místa MŠ	Využití kapacity
Vítkov	Základní škola a gymnázium Vítkov	400	321	79	26	80 %	---			
	ZŠ Vítkov, nám. J. Zajíce č. 1	150	115	35		77 %	---			
	MŠ Vítkov	---					196	194	2	99 %
Vřesina	Základní škola a Mateřská škola Vřesina, okres Ostrava - město, příspěvková organizace	140	123	17	6	88 %	76	75	1	99 %
Celkem		7 065	4 705	2 360	234	58 %	2 440	2 198	242	89 %

Obce, které nejsou zřizovateli MŠ a ZŠ

Budišovice	Součástí ZŠ a MŠ Pustá Polom
Čavisov	Součástí MŠ Dolní Lhota
Čermná ve Slezsku	Součástí MŠ Vítkov
Horní Lhota	Součástí ZŠ a MŠ Velká Polom
Hlubočec	Součástí ZŠ a MŠ Pustá Polom
Chvalíkovice	Součástí ZŠ a MŠ Raduň
Nové Sedlice	Součástí ZŠ a MŠ Komárov
Radkov	Součást MŠ Vítkov
Svatoňovice	Součást MŠ Budišov nad Budišovkou
Štáblovice	Součást ZŠ a MŠ Melč
Uhlířov	Součástí ZŠ a MŠ Otice
Vršovice	Součástí ZŠ a MŠ Raduň

Zdroj: Data z projektu realizovaného Svazem měst a obcí (2013)

Další vzdělávání na území MAS Opavsko

Za další vzdělávání je označováno vzdělávání v dospělém věku. Ve většině případů je další vzdělávání odděleno od počátečního vzdělávání, které probíhá od dětství, například vstupem na trh práce nebo jinou formou časového odstupu od ukončení počátečního vzdělávání. Další vzdělávání rozlišujeme na formální a neformální. Formální vzdělávání je takové, které probíhá ve vzdělávacích institucích a vede k získání uznávaných certifikátů a kvalifikací. Neformální vzdělávání probíhá vedle hlavních vzdělávacích systémů a zpravidla nevede k získávání formalizovaného certifikátu. Může být poskytováno například na pracovišti nebo prostřednictvím činností organizací a sdružení občanské společnosti. (zdroj: www.dvmonitor.cz)

Na území MAS Opavsko se dalšímu vzdělávání zatím nepřikládá příliš velký důraz. Z vlastního šetření v území vyplynulo, že určitá forma dalšího vzdělávání byla realizována v obcích Brumovice, Dolní Lhota, Dolní Životice, Jezdkovice, Melč, Těškovice, Uhlířov a Velká Polom, a to formou počítačových kurzů z „Nadačního fondu Klausových“.

Ze statistiky dalšího vzdělávání, která je zveřejněna na webových stránkách www.dvmonitor.cz, vyplývá, že podíl osob s ukončeným terciárním vzděláváním (VŠ a VOŠ) se v Moravskoslezském kraji zvyšuje. Zatímco výdaje na rekvalifikace v roce 2011 dosahovaly zhruba 63 mil. Kč, v roce 2012 se hodnota těchto výdajů snížila skoro o 27 mil. Kč. V roce 2013 již můžeme sledovat růst investic do rekvalifikací v Moravskoslezském kraji o více než 13 mil. Kč. Na území Moravskoslezského kraje v roce 2013 působilo jako poskytovatel dalšího vzdělávání celkem 181 subjektů.

Mezi subjekty, které nabízí další vzdělávání v blízkosti území Místní akční skupiny Opavsko, patří například: Střední zdravotnická škola Opava (kurz všeobecný sanitář), Masarykova střední škola zemědělská a VOŠ, Opava (kurz pro výkon obecných zemědělských činností), Obchodní akademie a Střední odborná škola logistická Opava (úřední a obchodní

korrespondence), Střední odborné učiliště stavení, Opava (zednické, instalatérské, truhlářské práce, aj.) a Slezské gymnázium Opava (jazykové kurzy) (<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/>).

Počet volných studijních míst na SŠ a VOŠ, které jsou nabízeny k dalšímu vzdělávání v Moravskoslezském kraji v letech 2011 až 2013 stagnuje a pohybuje se okolo 3 000 míst. Počet nově zapsaných studentů na středních a vyšších odborných školách v dalším vzdělávání v průběhu let 2011 až 2013 klesal.

Tab. 22: Další vzdělávání

Indikátor	Jednotka	ROK		
		2011	2012	2013
Podíl osob s ukončeným terciárním vzděláním na populaci ve věku 25-64 let	%	15,5	16,2	16,5
Výdaje na rekvalifikaci	tis. Kč	63 095	36 420	49 776
Počet a struktura poskytovatelů na trhu dalšího vzdělávání	počet	-	-	181
Počet volných studijních míst na SŠ a VOŠ, nabízené k dalšímu vzdělávání	počet	3 247	3 396	2 999
Počet nově zapsaných na SŠ a VOŠ v dalším vzdělávání	počet	2 042	1 880	1 724

Zdroj: www.dvmonitor.cz

Knihovny na území MAS Opavsko

Knihovny jsou neodmyslitelnou součástí skoro každé obce na území Místní akční skupiny Opavsko. Je to místo, které slouží primárně ke zpřístupnění knih veřejnosti, ale také zde najdeme nabídku jiných informačních médií a zdrojů. V mnoha obcích slouží knihovna také jako prostor pro pořádání přednášek, besed a setkání, která jsou zaměřena na různá témata, může být také prostorem pro další vzdělávání obyvatel obcí.

Knihovny lze rozdělit podle různých kritérií. Podle dostupnosti služeb pro veřejnost dělíme knihovny na veřejné, knihovny obecní, městské, krajské a národní, specializované knihovny, vysokoškolské knihovny, specializované knihovny umístěné v neveřejných objektech, zámecké knihovny a školní knihovny.

V tabulce C v příloze 1 jsou knihovny rozděleny na profesionální, neprofesionální a pověřené podle „Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky“ (zdroj: <http://www.vkol.cz/data/soubory/rf/MetPokynMK05.pdf>).

Profesionální knihovna je základní knihovna, která je provozována příslušným orgánem obce s pracovním úvazkem knihovníka vyšším než 15 hodin týdně.

Neprofesionální knihovna je také základní knihovnou, provozovanou příslušným orgánem obce s pracovním úvazkem knihovníka do 15 hodin týdně.

Pověřená knihovna je základní knihovna v kraji, ta je zapsaná v evidenci Ministerstva kultury a plní regionální funkce v rozsahu a na území, která je vymezená smlouvou s krajskou knihovnou.

Tabulka také uvádí pobočky jednotlivých knihoven a školní knihovny, které zřizují jednotlivé základní školy na území Místní akční skupiny Opavsko.

Na území Místní akční skupiny Opavsko se nachází celkově 79 knihoven. Tři knihovny na území jsou pověřené, mezi pověřené knihovny patří Místní knihovna Pavla Křížkovského v Holasovicích, Městská knihovna a informační centrum Hradec nad Moravicí a Městská knihovna Vítkov a celkem tři knihovny jsou profesionální, tedy Městská knihovna Budišov nad Budišovkou, Místní knihovna v Háji ve Slezsku a Místní knihovna ve Velké Polomi. Ve většině obcí Místní akční skupiny Opavsko působí neprofesionální knihovny, a to ve 43 obcích a v místních částech mají tyto knihovny své pobočky (celkem 23 poboček), ve většině případech jsou knihovny součástí obecního úřadu v jedné vyčleněné místnosti. Sedm základních škol na území MAS Opavsko má zřízenou vlastní, školní knihovnu. Služby knihovny nejsou poskytovány v obcích Bratříkovice, Čavisov, Čermná ve Slezsku a Neplachovice.

Kompletní seznam všech knihoven, působících na území Místní akční skupiny Opavsko je uveden v tab. C v příloze č. 1.

Zdravotnictví

Zdravotní péče je ve dvou třetinách obcí MAS zajišťována buďto trvalou lékařskou službou, kdy je v obci zřízeno středisko nebo častěji samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé, popř. děti a dorost, anebo občasnou lékařskou službou, většinou 1 až 2 x za týden či za 14 dní. Zdravotní střediska jsou převážně ve větších obcích: Hradec nad Moravicí, Háj ve Slezsku, Stěbořice, Brumovice, Neplachovice, Velké Heraltice, Melč, Budišov nad Budišovkou, Jakartovice, Vítkov, Vřesina a dalších. V některých obcích je zřizování stálé lékařské služby nereálné, proto je jediným možným řešením detašované lékařské pracoviště. Především v malých obcích do 500 obyvatel není k dispozici žádná lékařská služba, obyvatelé těchto obcí jsou nuceni navštěvovat lékaře v okolních obcích, případně v nejbližším městě.

Ve více než dvaceti obcích působí ve stálé ordinaci (nebo občasně) stomatolog, v několika obcích také gynekolog, neurolog, diabetolog (Háj ve Slezsku). Jelikož jsou všechny specializované zdravotní služby pro obyvatelstvo území MAS dostatečně zabezpečovány v blízkých městech Opavě, Ostravě, Vítkově a Krnově, není nutné považovat jejich omezený počet v obcích MAS za podstatný problém. Jinou otázkou je trend rušení nemocnic (Vítkov) nebo specializovaných oddělení v okresních nemocnicích (Opava, Krnov). Dislokací některých lékařských výkonů do krajských nemocnic se stává specializovaná péče pro občany např. v Jakartovicích nebo na Budišovsku takřka nedostupná, podobně jako rychlá intenzivní pomoc např. v zimním období.

Nadregionální význam má Rehabilitační centrum v Hrabyni, které tvoří Ústav sociální péče pro tělesně postižené občany, Rehabilitační centrum se specializovanou rehabilitační léčebnou, péčí po úrazech a operacích pohybového a nervového ústrojí, dům Stavebního bytového družstva invalidů se sto bytovými jednotkami pro zdravotně postižené občany a chráněná dílna Eurometa. Jde o moderní, bezbariérový komplex, jediný svého druhu v ČR.

Podle ČSÚ se na území MAS Opavsko k 31. 12. 2013 nachází 45 ordinací praktického lékaře pro dospělé, 18 ordinací praktického lékaře pro děti, 24 ordinací stomatologů, 15 gynekologických ambulancí a 29 ordinací specialistů všechna data jsou uvedena včetně detašovaných pracovišť. Území Místní akční skupiny Opavsko je nedostatečně pokryto lékárnami, v území je obyvatelům k dispozici pouze 9 lékáren. Seznam všech zdravotnických zařízení v území MAS Opavsko je uveden v tab. D v příloze č. 1.

Tab. 23: Souhrn zdravotnických zařízení na území MAS Opavsko

Území MAS Opavsko	Ordinace praktického lékaře pro dospělé včetně detašovaných pracovišť	Ordinace praktického lékaře pro děti a dorost včetně detašovaných pracovišť	Stomatolog včetně detašovaných pracovišť	Gynekolog včetně detašovaných pracovišť	Ordinace specialisty včetně detašovaných pracovišť	Lékárny, včetně detašovaných pracovišť
Počet zařízení celkem	45	18	24	15	29	9

Zdroj: ČSÚ, 2013

3.1.6 Bydlení

Kvalita bydlení a dostupnost bydlení jsou jedním z hodnotících ukazatelů životní úrovně společnosti a to hlavně z toho důvodu, že je užíváno téměř všemi obyvateli státu. Bydlení je vnímáno jako jedna ze základních lidských potřeb a je základní podmínkou udržení integrace osobnosti a jejího dalšího rozvoje. V posledních letech se v České republice projevuje trend zvyšování počtu jednočlenných domácností na úkor domácností vícečlenných. V kombinaci se stárnutím populace lze předpokládat potřebu vyššího počtu bytů odpovídajících potřebám takovýchto domácností. K největším problémům bytové politiky podle „Koncepce bydlení ČR do roku 2020“ řadíme tyto problémy, které se dotýkají také území Místní akční skupiny Opavsko:

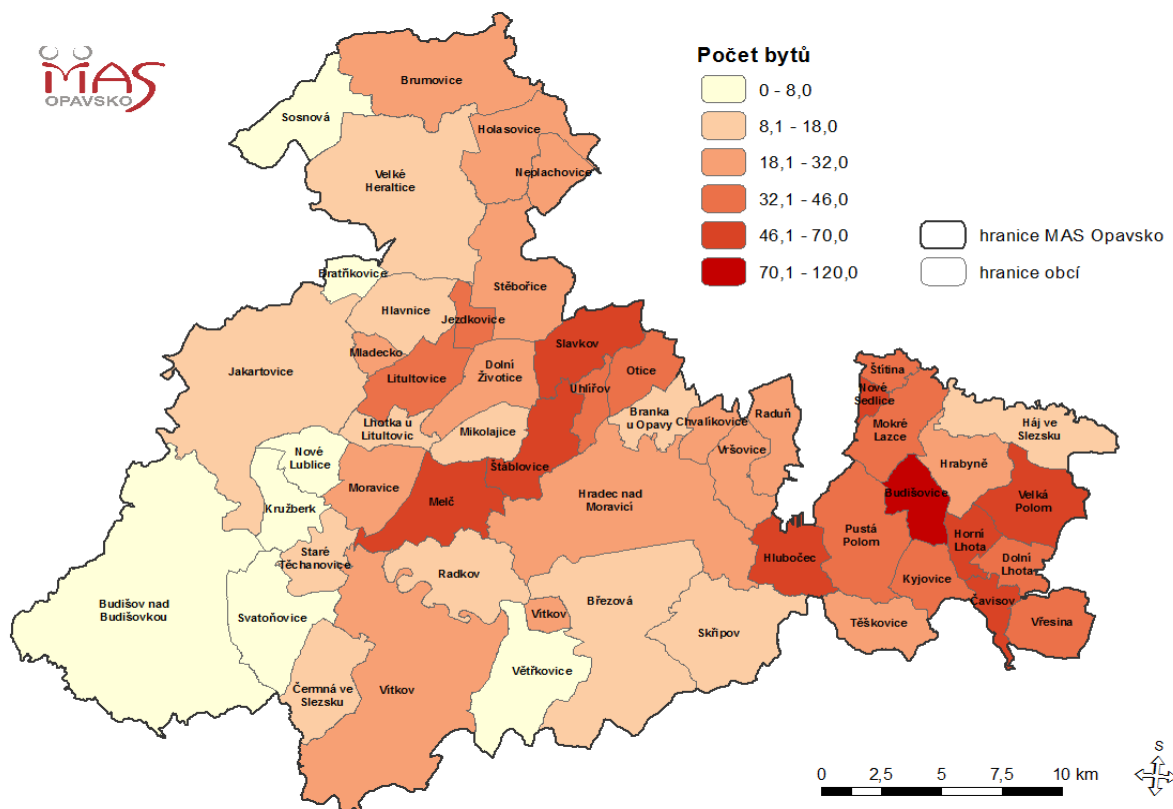
- zanedbanost bytových domů a jejich vysoká energetická náročnost,
- vysoké zatížení některých domácností výdaji na bydlení a nižší dostupnost některých forem bydlení,
- omezené finanční zdroje na provádění bytové politiky,
- nedostatečné zdroje aktuálních dat,
- nedostatečná legislativa,
- kvalita výstavby.

Podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 zahrnoval bytový fond České republiky 4 756 572 bytů, z toho celkem 86 % bytů bylo obydlených. Z těchto 86 % obydlených bytů bylo 43,7 % v rodinných domech a 55 % v bytových domech.

Na území Místní akční skupiny Opavsko je evidováno celkem 13 354 obydlených domů a 19 988 obydlených bytů. Nejvíce trvale obydlených bytů má město Vítkov a to celkem 2 106. Naopak nejméně trvale obydlených bytů má obec Staré Těchanovice a to celkem 42. K největší bytové výstavbě v posledním desetiletí došlo v Hradci nad Moravicí, Vítkově, Velké Polomi, Budišovicích, ve Slavkově, Vřesině a Dolní Lhotě. Naopak ke stagnujícím obcím v bytové výstavbě patří: Bratřikovice, Kružberk, Nové Lublice, Lhotka u Litultovic, Mladecko, Svatoňovice, Staré Těchanovice. Důvodem stagnující výstavby v určitých obcích je velká vzdálenost obcí od větších sídel a center v území a také nedostatek rozvojových ploch se zavedenou infrastrukturou (viz Obr. 7).

Kvalitu bytového fondu vyjadřují ukazatele „Počet obyvatel na obytnou místnost“ a „Podíl bytů se sníženou kvalitou“, tyto údaje vycházejí ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 a byly použity z důvodu zachování věrohodnosti jednotlivých dat a podrobnější analýza z let 2012 - 2015 není k dispozici.

Počet obyvatel na 1 obytnou místnost má význam pro analýzu kvality bydlení z hlediska jeho komfortu a také vyjadřuje úroveň využívání bytů v území. Průměrná hodnota tohoto ukazatele na území Místní akční skupiny Opavsko je 0,72 obyvatel na 1 obytnou místnost, což je o něco nižší hodnota oproti hodnotám Moravskoslezského kraje a České republiky, kde tento ukazatel vykazuje hodnotu 0,75. Nejnížší počet obyvatel na 1 obytnou místnost vykazuje obec Hlubočec (0,63), Dolní Lhota (0,65) a Vřesina (0,65). Naopak nejvyšší hodnoty vykazuje tento ukazatel v obcích Čermná ve Slezsku (1,07), Svatoňovice (0,94) a Staré Těchanovice (0,89), vysoké hodnoty tohoto ukazatele souvisí s prakticky nulovou či stagnující bytovou výstavbou v těchto obcích. Celkem 17 % obcí na území Místní akční skupiny Opavsko překračuje hodnotu Moravskoslezského kraje a České republiky v počtu obyvatel na jednu obytnou místnost zbývajících 73 % obcí se pohybuje na stejné nebo nižší úrovni oproti krajskému a republikovému průměru.

Obr. 7: Bytová výstavba v počtu na 1000 obyvatel

Zdroj: SLBD 2011, ČSÚ 2014

Ukazatel „Podíl bytů se sníženou kvalitou“ vyjadřuje podíl obydlených bytů bez ústředního vytápění a s částečným nebo společným základním příslušenstvím, nebo obydlených bytů bez ústředního vytápění a bez základního příslušenství, nebo bytů s ústředním vytápěním bez základního příslušenství k obydleným bytům celkem. Průměrná hodnota tohoto ukazatele je oproti průměrné hodnotě Moravskoslezského kraje nižší o 0,6 % a oproti republikové hodnotě nižší o 1,2 %. Co se týká hodnot, které vykazují jednotlivé obce v území Místní akční skupiny Opavsko, tak nejvyšší podíl bytů se sníženou kvalitou vykazuje obec Svatoňovice (12,1 %), Čermná ve Slezsku (11,1 %) a Jakartovice (8,4 %). Údaje za jednotlivé obce jsou uvedeny v tabulce E v příloze č. 1.

Tab. 24: Bytová politika, srovnání území

Území	Bytová politika						
	Dokončené byty celkem (Vč. nástaveb a příst., domů pro seniory aj.) (2001-2014)	Dokončené byty v rodinných domech (2001-2014)	Dokončené byty v bytových domech (2001-2014)	Obydlené byty	Obydlené domy	Počet obyvatel na 1 obytnou místnost	Podíl bytů se sníženou kvalitou
MAS Opavsko	1 906	1 386	37	19 988	13 354	0,72	4,4
Moravskoslezský kraj	31 772	19 684	2 979	460 513	173 067	0,75	5,0
Česká republika	43 6730	21 3581	133 742	3 894 210	1 772 909	0,75	5,6

Zdroj: SLBD 2011, ČSÚ 2014

Sociální bydlení

Sociální bydlení je souhrn nástrojů poskytujících pomoc domácnostem, které si bydlení nejsou schopny zajistit samy. Tato forma bydlení musí poskytovat dostatečnou právní jistotu, tak aby vyhovovalo nároku na bezpečný a dlouhodobý domov. Fyzická podoba sociálního bydlení musí odpovídat nárokům na běžný život domácnosti a potřebám jejich jednotlivých členů. Nutný je tedy zákon o sociálním bydlení, ten by ukotvil výše uvedené pojmy a garantoval by také zapojení všech relevantních subjektů do řešení situací konkrétních lidí, ohrožených nedostatečným bydlením. Celou problematikou sociálního bydlení by se v první řadě měl zabývat stát a realizovat řešení této problematiky prostřednictvím obcí, samosprávných celků (zdroj: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/stepan-ripka-co-je-socialni-bydleni-a-proc-ho-potrebuje>).

Podpora bydlení v České republice je velmi špatně nastavena a to hlavně z toho důvodu, že obce v minulosti masově rozprodaly byty a dnes jich nemá dostatek pro sociálně slabé. Těmto znevýhodněným skupinám obyvatel pak často poskytují bydlení soukromníci, ti poskytují sociálně slabým rodinám drahé ubytovny, které jsou často špatně vybavené a neudržované. Pro majitele bytových domů je výhodné ubytovávat sociálně slabé, protože cenu za bydlení dorovná stát. Vznikají tak sociálně vyloučené oblasti, které jsou ve většině případech spojeny s nepořádkem a kriminalitou. Jak již bylo uvedeno výše, starostům chybí zákon o sociálním bydlení, proto hledají alternativní řešení této problematiky prostřednictvím vlastních sociálních programů. Většinou se jedná o „prostupné bydlení“, kdy klient dostane nouzový azyl (ubytovnu) a v případě, že plní podmínky, které jsou předem nastaveny, může se přesunout do „tréninkového bytu“. V tomto „novém bydlení“ se za asistence sociálních pracovníků učí hospodařit, udržovat pořádek, nést odpovědnost. Dalším krokem je pak uzavření běžné nájemní smlouvy.

Problematiku sociálního bydlení tedy nelze jasně zmapovat, jelikož prakticky neexistuje přesná definice sociálního bydlení v legislativě České republiky.

Možností jak zmapovat sociální bydlení je sledování dotací, které byly poskytnuty jednotlivým obcím na dotované byty. Tyto dotace poskytují Ministerstvo pro místní rozvoj a Státní fond rozvoje bydlení. V rámci těchto dotací byly podpořeny nájemní byty pro osoby s nízkými příjmy a sociální byty a dále podporované byty, mezi které se řadí pečovatelské (chráněné) byty pro seniory a osoby se zdravotním postižením a byty na půl cesty a vstupní byty pro osoby sociálně znevýhodněné. Dotaci v rámci výše uvedeného dotačního titulu využilo v letech 2003 - 2014 celkem 7 obcí Místní akční skupiny Opavsko, což je během 11 let pouhých 13 % obcí z celkového počtu obcí místní akční skupiny. Dotace byla použita zejména na tzv. nájemní byty, pouze dvě obce vystavěly z dotace podporované byty a to Pustá Polom a Štáblovice.

Tab. 25: Přehled obcí Místní akční skupiny Opavsko, využívající dotaci na sociální bydlení

Obec	Celkem nájemních bytů pro sociální bydlení od 2003 - 2014	
	Nájemní byty	Podporované byty
Brumovice	7	0
Hrabyně	2	0
Jakartovice	7 (pečovatelský byt)	0
Pustá Polom	0	7 (chráněné bydlení)
Štáblovice	0	4 (vstupní byty)
Vítkov	6	0
Sosnová	5	0
Celkem MAS	27	11

Zdroj: <http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Bytova-politika/Seznam-obci-s-dotovanymi-byty>

3.1.7 Sociální služby v obcích

Termín **sociální služba** je možné velmi zjednodušeně definovat jako *soubor odborných činností, které mají lidem pomoci v řešení jejich nepříznivé sociální situace* (Agentura pro sociální začleňování 2012, s. 9). Jelikož příčiny a okolnosti vzniku takového stavu mohou být různé, je nezbytné tomu patřičně uzpůsobit i legislativu. Ta prostřednictvím zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, definuje rozmanité spektrum druhů sociálních služeb (viz Obr. 8).

Sociální služby tedy zahrnují **tři základní oblasti služeb** – *sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence*. Na základě vlastního šetření bylo zjištěno, že z celkových 34 typů sociálních služeb (zákonem definovaných) jich členské obce MAS Opavsko mohou nabídnout pouze 8 (viz Tab. 26).

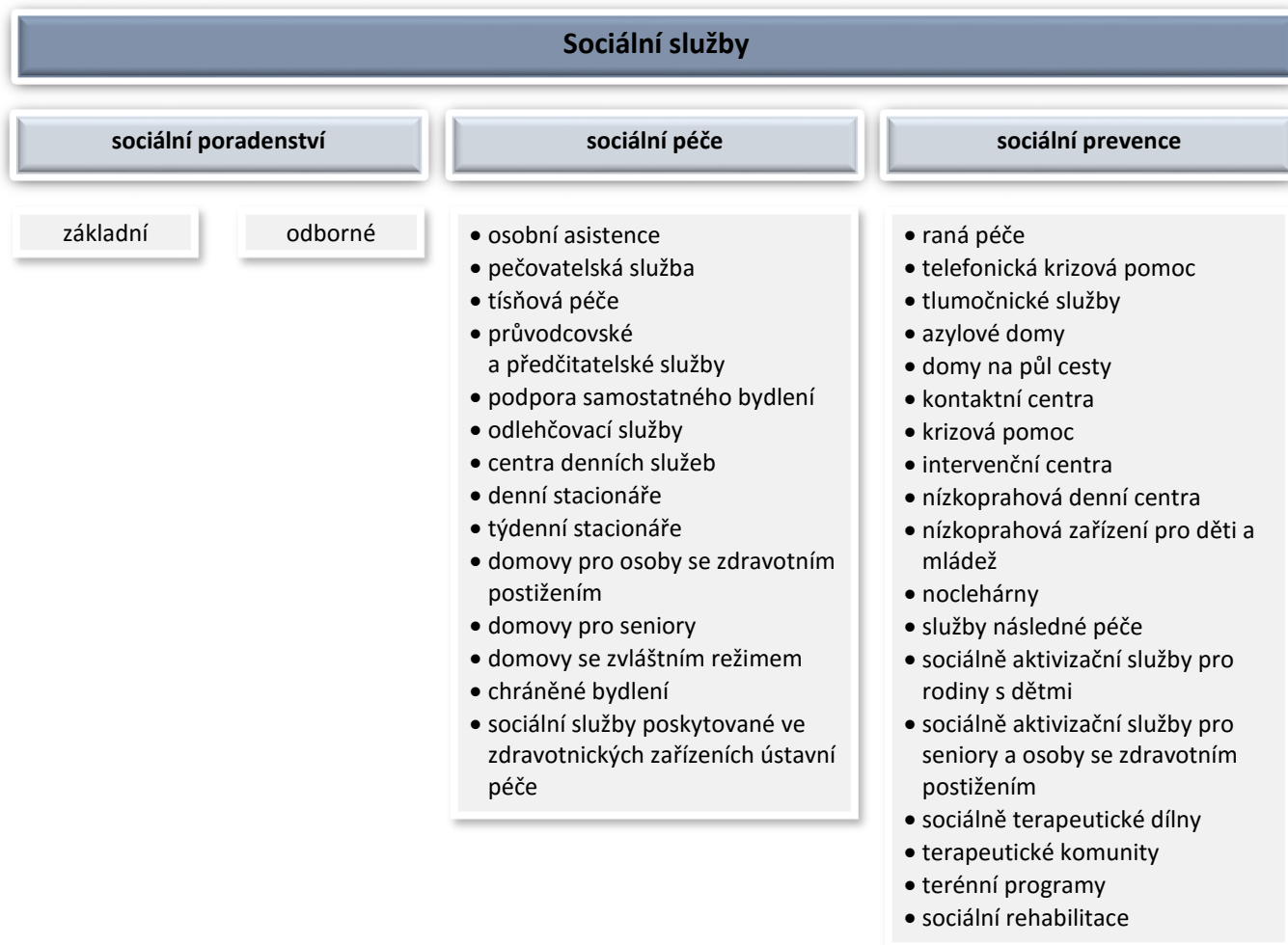
V současné době jsou na území MAS zajišťovány všechny základní sociální služby. Nerovnoměrná je však jejich dostupnost a nedostatečné propojení mezi poskytovateli sociálních služeb a obcemi, ale také propojení sociální a zdravotnické péče. Postupné stárnutí obyvatelstva a s tím související nárůst počtu seniorů vyvolává v obcích zvýšený zájem o zajištění sociálních služeb. Většine obcí chybí např. denní stacionář pro seniory, některé by měly zájem stacionář vybudovat. Zařízení může občanům poskytnout nejen zajištění seniora v době, kdy jsou pečující příbuzní mimo domov, ale také zvýšit zaměstnanost v obci tím, že zde budou místní občané zaměstnaní. V rámci péče o seniory se také postupně zvyšuje poptávka po pečovatelských službách přímo v domácnostech, které umožňují seniorovi nebo osobě se zdravotním postižením zůstat co nejdéle v jeho přirozeném prostředí. Pečovatelskou službu zajišťuje např. obec Dolní Životice a Hrabyně, dále pak pečovatelská služba Oáza Opava (sídlo v Raduni) nebo pečovatelská služba Centra sociálních služeb Ostrava, o.p.s. Některé obce zajišťují občanům rozvoz jídla. Služby si zajišťují také sami občané, kteří využívají služeb u soukromých dodavatelů, kteří do obce dojíždí a službu zajišťují. V některých obcích tato služba zcela chybí. Domy s pečovatelskou službou jsou v Budišově nad Budišovkou, Háji ve Slezsku, Hrabyni, Litultovicích a Melči.

Nadregionální význam má **Rehabilitační ústav Hrabyně**, který tvoří Ústav sociální péče pro občany s tělesným postižením, Rehabilitační centrum se specializovanou rehabilitační léčebnou, kde poskytují péči po úrazech, cévních mozkových příhodách nebo osobám s onemocněním pohybového ústrojí či nervového aparátu, dále Domov pro osoby se zdravotním postižením se sto bytovými jednotkami a chráněná dílna Eurometa. Další významné sociálně-zdravotní zařízení představuje Zámek Dolní Životice, který poskytuje Domov pro osoby se zdravotním postižením, Chráněné bydlení a Podporované bydlení dospělým lidem s mentálním, respektive kombinovaným postižením.

Dětské domovy najdeme v Melči, v Budišově nad Budišovkou, ve Velkých Heralticích a v Radkově-Dubové.

Domovy pro seniory jsou v Kyjovicích, Háji ve Slezsku, Melči, Slavkově, Budišově n. Budišovkou a ve Vítkově.

Sociální poradenství je zajištěno především ve statutárním městě Opava, v obcích MAS Opavsko je tato služba poskytována pouze v Čavisově, Dolní Lhotě a Hradci nad Moravicí. Bezplatnou právní poradnu poskytuje svým občanům obec Kyjovice. Ostatní obce většinou odesílají své občany do větších měst jako je Bílovec, Ostrava nebo Opava.

Obr. 8: Druhy sociálních služeb dle zákona č.108/2006 Sb.

Zdroj: zákon č. 108/2006 Sb. (ve znění pozdějších předpisů)

Tab. 26: Sociální služby na a v blízkosti území MAS Opavsko

Název zařízení	Typ poskytované služby	Zřizovatel zařízení	Sídlo zařízení
Domov Vítkov	domov pro seniory	kraj	Vítkov
Domov Letokruhy	domov se zvláštním režimem		Budišov nad Budišovkou
Chráněné bydlení Moravice	chráněné bydlení	kraj	Opava
Chráněné bydlení Budišov nad Budišovkou	chráněné bydlení	kraj	Opava
Kojenecký ústav Opava	dětské centrum Čtyřlístek		Opava
Podporované bydlení	podpora samostatného bydlení	kraj	Opava
Poradna rané péče MATANA	pracoviště rané péče	církev	Opava
EUROTOPIA Opava o.p.s.	sociální poradenství, sociální práce s rodinami a dětmi	nestátní nezisková organizace	Opava
TYFLOSERVIS, o.p.s.	sociální rehabilitace pro osoby se zrakovým postižením	Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR	Ostrava
Středisko rané péče Ostrava	pracoviště rané péče	Společnost pro ranou péči Ostrava, o. s.	Ostrava

Léčebna pro dlouhodobě nemocné	sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče	stát	Ostrava
Středisko rané péče Ostrava	raná péče		Ostrava
Slezská diakonie	tísňová péče	církev	Ostrava
Moravskoslezská unie neslyšících	tlumočnické služby		Ostrava
TyfloCentrum Ostrava	průvodcovské a předčitatelské služby, sociální poradna	o.p.s., zakladatelem je Sjedenocná organizace nevidomých a slabozrakých ČR	Ostrava
Bílý kruh bezpečí	intervenční centrum		Ostrava
Centrum sociálních služeb Ostrava o.p.s.	pečovatelská služba	FO	Ostrava

Zdroj: Data z projektu realizovaného svazem měst a obcí (2013)

Podrobnější působení jednotlivých sociálních služeb na území MAS Opavsko uvádí tabulka P v Příloze č. 1.

Slabou stránkou kromě samotného malého zájmu obecních zastupitelů o sociální služby jsou především omezené obecní rozpočty a větší množství malých obcí, které si samy nemohou dovolit financovat nákladnější sociální služby. Většina starostů spatřuje největší problémy především v nedostatku financí na tyto služby.

Velkou příležitostí do budoucna představuje především dohoda na společném postupu mezi představiteli obcí v případě plánování sociálních služeb v regionu (Komunitní plánování společně se Statutárním městem Opava). Nedostatek financí na provoz a rozvoj poskytovaných služeb může být v budoucnu řešen příslušnými dotacemi z EU, krajů, obcí a potřebnými dary ze strany donátorů.

Hrozby pro území MAS Opavsko vyplývají ze současné příležitosti přechodu základního financování sociálních služeb na kraje a z připravované novely zákona o sociálních službách. Stárnutí populace, nárůst nezaměstnanosti a pokles kupní síly obyvatelstva může zapříčinit nedostatečné pokrytí potřeb počet uživatelů a nárůst sociálně patologických jevů. K nejvýznamnějším finančním rizikům patří nedostatek provozních prostředků na sociální služby ze strany obcí, z dotací MPSV a kraje. V této oblasti by mělo dojít k nápravě na základě společných jednání poskytovatelů služeb a výše uvedených institucí. Nedostatek financí může způsobit také zhoršení kvality péče a omezení rozvoje ve sledovaném území. Riziko pravděpodobnosti, že se představitelé obcí nedohodnou na spolupráci s poskytovateli služeb je vysoké a poměrně významné. Význam tohoto rizika je podpořen neostatečnou zákonnou povinností obcí na spoluúčasti financování sociálních služeb. Do budoucna je zapotřebí počítat také s možným rizikem nízké kupní síly uživatelů. Vhodným opatřením pro eliminaci uvedených rizik je především vhodná forma komunikace, respektování komunitního plánu a sdílení informací mezi poskytovateli sociálních služeb a zadavateli.

Problémem v oblasti sociálních služeb je skutečnost, že obce nejsou dostatečně informované a schopné rozhodovat, které služby stačí zajistit jako terénní, které by měly být v obcích zajištěny ambulantně, pro které je potenciál v pobytové formě, jak daleko je možné dojíždět pro zajištění služby v jiné obci/městě, a kdo má tyto služby zajišťovat. Obecním zastupitelstvům chybí informace a analýzy sociálních služeb. Chybí koordinace a meziobecní spolupráce. Chybí užší spolupráce veřejného a soukromého sektoru.

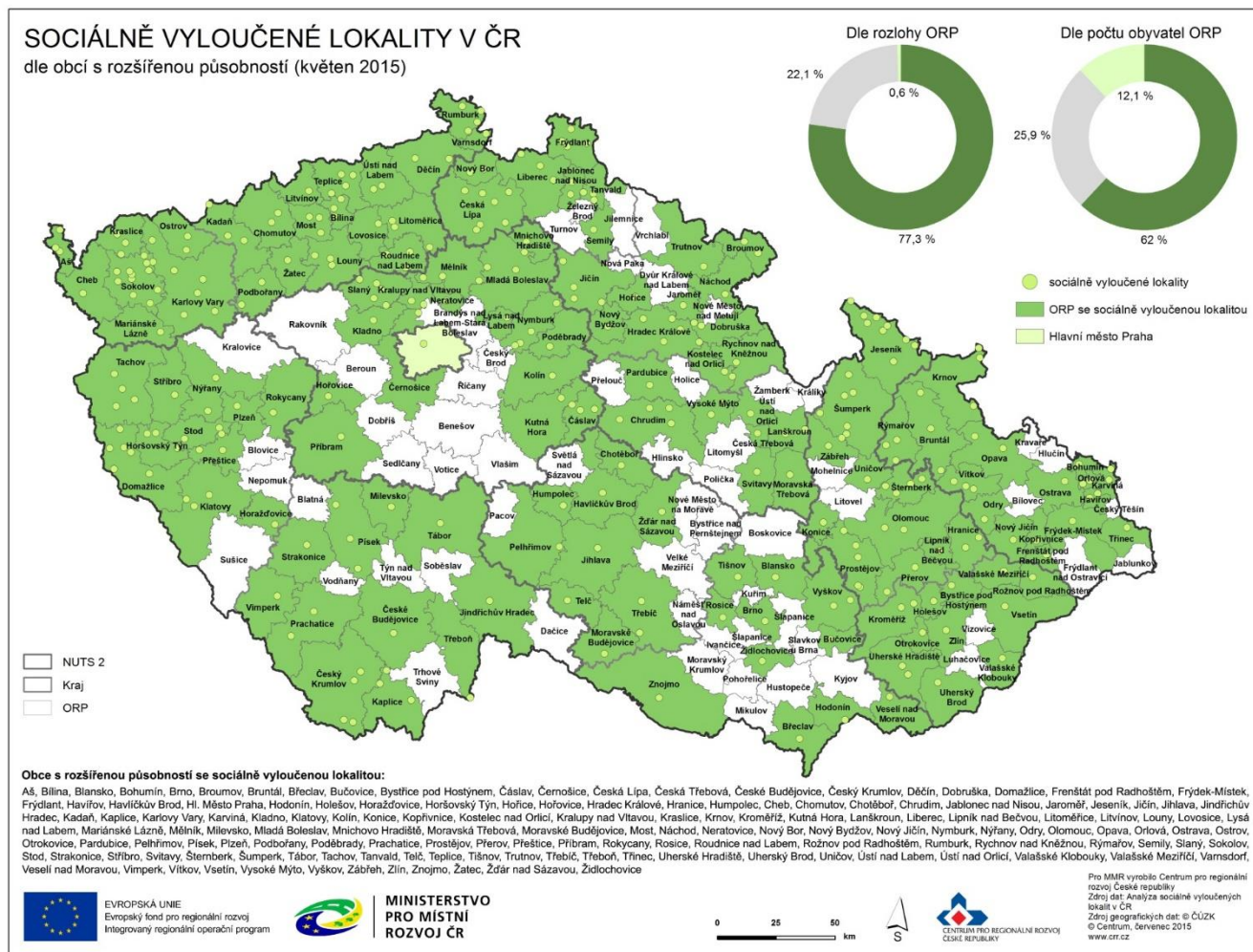
Služeb **sociální prevence** je řada, a jsou rozmanité (některé jsou určeny pro osoby bez přístřeší, jiné pro seniory...). Mezi cílovými skupinami (klienty služeb sociální prevence) se objevují: nejrůznějšími jevy ohrožené děti a mládež do 26 let, osoby se zdravotním postižením, osoby v těžkých životních situacích (závislosti, lidé zadlužení, lidé bez domova apod.), senioři.

Sociálně vyloučené lokality

Dalším sociálním problémem jsou tzv. sociálně vyloučené lokality. Za sociálně vyloučenou lokalitu se považuje prostor, kde jsou koncentrovány sociálně vyloučené osoby, přičemž tato lokalita vykazuje takové charakteristiky jako je vysoká míra nezaměstnanosti, ztížený přístup k legálním formám obživy, nízká vzdělanostní úroveň, špatná občanská vybavenost, vyšší výskyt rizikových forem chování, zvýšené riziko být pachatelem nebo obětí trestné činnosti, apod. Ve vyloučených lokalitách žije statisticky cca 75 % Romů. Mnohé atributy splňují některé místní části a sídla v obcích Vítkov, Čermná ve Slezsku, Svatoňovice, Budišov nad Budišovkou. Jak ukazuje mapa, která je znázorněna níže, tak na území **ORP Opava** se nacházejí

dvě sociálně vyloučené lokality a na území **ORP Vítkov** jsou evidovány **tři sociálně vyloučené lokality**. Na území Místní akční skupiny Opavsko se sociálně vyloučené lokality vyskytují v obcích Budišov nad Budišovkou, Černá ve Slezsku, Velké Heraltice a Vítkov.

Na území Místní akční skupiny Opavsko nalezneme také lokality, které jsou sociálním vyloučením ohrožené. Mezi skupiny obyvatel ohrožené sociálním vyloučením patří: nízkopříjmové skupiny obyvatel; dlouhodobě nezaměstnaní (opakovaně nezaměstnaní); v nepříznivé sociální situaci žijící rodiny, děti, mládež; osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách a v jejich okolí; lidé bez domova; senioři; osoby se zdravotním postižením; etnické menšiny (zejména Romové; osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách; osoby opouštějící ústavní zařízení nebo zařízení výkonu trestu.

Obr. 9: Sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené lokality v ČR

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Vyzvy/>

3.1.8 Sport a volný čas

Kulturní a společenské aktivity jsou především ve větších obcích na solidní úrovni. Kulturní zázemí a většinu volnočasových aktivit však nabízejí zejména nedaleká města Opava a Ostrava. Především pro mládež jsou možnosti volnočasových aktivit v místě bydliště nebo v jiných obcích MAS Opavsko dosti omezené. Mimo zmíněná města lze jako nejvýznamnější kulturní centrum oblasti označit Hradec nad Moravicí, kde se nachází také zámek, který pořádá celoročně řadu kulturních akcí (výstav, koncertů atd.). Rovněž další venkovské zámky slouží často k reprezentačním či kulturním účelům. Většina obcí má k dispozici kulturní dům, kde jsou pořádány různé akce spojené se životem v obci, v některých obcích je však vybavení kulturních domů zastaralé a budovy jsou energeticky náročné. Obyvatelé většiny obcí, kromě těch nejmenších, mají možnost využívat knihovnu přímo ve své obci, součástí jejího vybavení je zpravidla také internet.

Mezi **tradiční a nejčastěji pořádané kulturní akce** v obcích patří plesy, poutě (karmaše), hody, kácení máje, pálení čarodějnic a taneční zábavy. V některých obcích se udržují specifické místní tradice, jako např. smažení vajec, vodění medvěda, výstava perníků a jiné. Kulturní akce nejčastěji pořádají nebo podporují obecní úřady a především místní zájmové organizace, jako základní organizace Svazu dobrovolných hasičů, Mysliveckého sdružení, Svazu chovatelů, Svazu zahrádkářů a sportovních klubů. V každé obci fungují v průměru tři takové organizace. Většina těchto spolků má však problémy se stárnutím a úbytkem členské základny a to zejména zahrádkáři a včelaři.

I když je území MAS Opavsko z hlediska etnografického celistvé, **folklor** zde až na výjimky (štítinský soubor Beatky) nemá takovou tradici a zázemí jako např. na Valašsku nebo na jižní Moravě. Lze konstatovat, že tato oblast má dobrý potenciál a zajímavé kulturní aktivity, jež mohou nejen udržovat a prezentovat místní zvyky a tradice pro budoucí generace, ale taky podpořit turistickou atraktivitu tohoto území.

Prostory pro kulturně společenské využití jsou obzvláště v menších obcích nedostatečné. Chybí prostory pro setkávání spolků, podhodnocené je vybavení stávajících kluboven, lidé zapojení ve spolcích jen obtížně hledají zdroje pro rozvoj svých aktivit. Tato situace se odráží v upadání zájmu zejména mladších generací o udržování spolkových tradic. Objekty určené pro volnočasové využití jsou ve špatném technickém stavu, což se projevuje zvýšenými provozními náklady.

Sport a tělovýchova jsou v různé míře zastoupeny v každé obci. Takřka všechny obce disponují fotbalovými hřišti, která obvykle slouží potřebám sportovních klubů a jejichž úroveň odpovídá venkovskému charakteru prostředí. V obcích, kde je zřízena základní nebo mateřská škola, je zpravidla k dispozici tělocvična. Budují se dětská hřiště. Kromě těchto dvou typů však není nabídka sportovních zařízení a zařízení pro volný čas mládeže příliš rozmanitá. I v malých obcích se vyskytují projevy sociopatologie – graffiti, pití alkoholu na veřejných místech a vandalismus.

Jako **prevenci kriminality**, šíření alkoholu a drog je velice vhodné budování center pro volný čas a sport dětí a mládeže, např. výstavbou a rekonstrukcí tenisových kurtů, lezeckých stěn, volejbalových a beachvolejbalových hřišť, minigolfu, skateparků, bicosu, agility (člověk a pes) či multifunkčních kluboven a posiloven. Monofunkčnost sportovních ploch a zařízení se projevuje v upadání sportovních aktivit provozovaných přímo v obcích. Stávající sportovní areály a tělocvičny jsou v řadě případů zastaralé, sportovní vybavení je sice funkční, leč pouze základní.

Vybavenost obcí pro sport a volný čas je uvedena v tabulce Q v Příloze č. 1.

Další občanská vybavenost obcí Místní akční skupiny Opavsko

K další občanské vybavenosti v obcích patří například obchod, restaurace, hostinec, hřbitov, kostel, obecní rozhlas a internet. Vybavenost obcí další infrastrukturou, která je uvedena výše, byla zjišťována v rámci osobních rozhovorů se starosty. Téměř v každé obci MAS Opavsko se nachází hostinec s pravidelným stravováním nebo bez stravování, žádný hostinec není v obcích Moravice, Uhlířov a Kyjovice. Stále dnes na obcích platí, že restaurace jsou specifickým centrem kulturního dění nebo setkávání obyvatel v obcích. V 90 % obcí se nachází obchod, výjimku tvoří obec Lhotka u Litultovic, Čavisov a Uhlířov. Sortiment mnoha místních obchodů však není dostatečný a jejich životaschopnost a konkurenceschopnost je velmi nízká. Ve většině obcí v území se nachází kostel, pokud není k dispozici kostel má obec alespoň místní kapli. Hřbitov není pouze v sedmi obcích Místní akční skupiny Opavsko a to v Brance u Opavy, Holasovicích, Chvalíkovcích, Jezdkovicích, Mikolajicích, Svatoňovicích a Vršovcích, tyto obce využívají hřbitov v jiných, sousedních obcích. Co se týká internetového připojení, tak obce většinou využívají připojení přes ADSL nebo wi-fi. Kvalita, rychlost a spolehlivost sítě je velice nízká a ceny za připojení za připojení se drží stále vysoko především u připojení ADSL. Místní rozhlas v obcích fungují přes drátové připojení, pouze v 10 % obcích využívají bezdrátového rozhlasu. Místní rozhlas není pouze v Brance u Opavy.

Podrobný přehled o základních službách v jednotlivých obcích je uveden v tabulce O v příloze č. 1.

3.1.9 Bezpečnost v obcích MAS Opavsko

Problematika bezpečnosti má na území MAS Opavsko vazbu na kriminalitu, krizové řízení, ochranu před přírodními katastrofami a veřejný pořádek a také na prevenci před výše uvedenými jevy, která je také důležitá. Pro některé obce má toto téma také silnou vazbu na vytváření podmínek pro zabránění rozšiřování sociálního vyloučení a rizika z něj plynoucích (zvýšená kriminalita, nepokoje ve společnosti apod.).

Základním předpokladem pro zajištění plnění tohoto tématu je systémová provázanost obcí řešících problematiku bezpečnosti, pořádku a prevence sociálně patologických jevů. Důležitou potřebou je rovněž synergie obcí v rámci potřeb jednotek sboru dobrovolných hasičů.

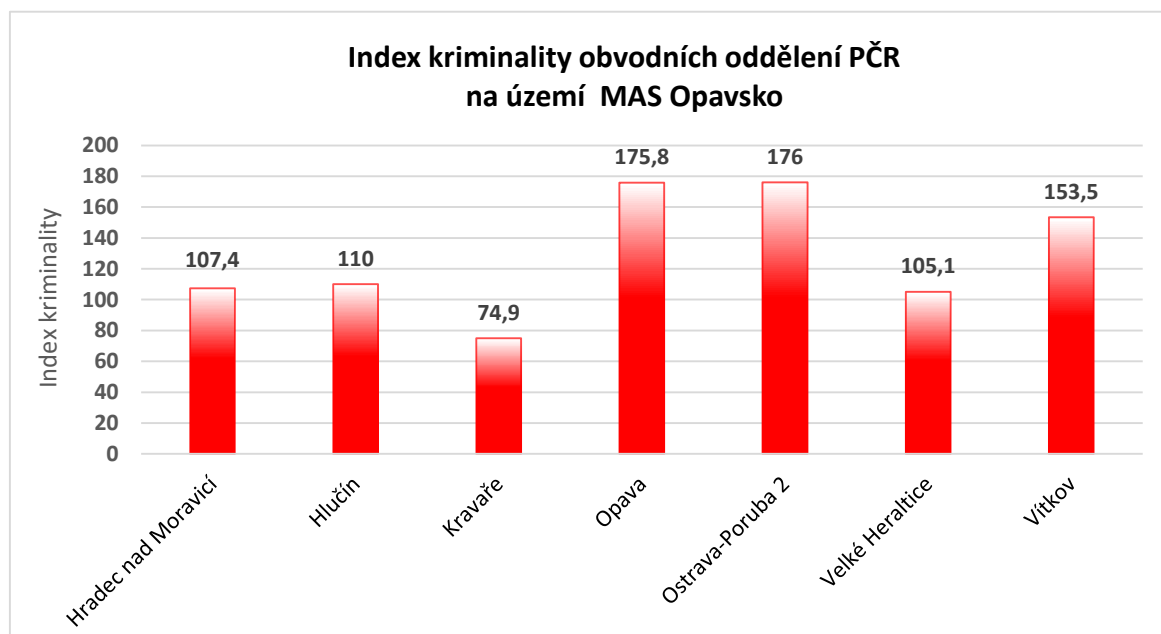
Kriminalita

Na území MAS Opavsko působí následující bezpečnostní složky Policie ČR:

- Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje - Územní odbor Opava
- Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje - Městské ředitelství policie Ostrava
- Preventivně informační skupina, Opava
- Preventivně informační skupina, Ostrava
- Služba kriminální policie a vyšetřování, Opava
- Dopravní inspektorát, Opava
- Dopravní inspektorát, Ostrava
- Oddělení krizového řízení, Opava
- Policejní stanice Velká Polom
- Územní odbor vnější služby, Ostrava
- Územní odbor služby kriminální policie a vyšetřování, Ostrava
- Obvodní oddělení PČR Hradec nad Moravicí
- Obvodní oddělení PČR Hlučín
- Obvodní oddělení PČR Kravaře
- Obvodní oddělení PČR Opava
- Obvodní oddělení PČR Ostrava-Poruba 2
- Obvodní oddělení PČR Velké Heraldice
- Obvodní oddělení PČR Vítkov

Územní odbor Opava o rozloze 1 113 km² a o celkovém počtu 177 180 obyvatel zahrnuje obvodní oddělení PČR Opava toto oddělení má územní působnost v 9 obcích MAS Opavsko, obvodní oddělení Hradec nad Moravicí má 10 obcí MAS Opavsko v územní působnosti, obvodní oddělení Vítkov zahrnuje 11 obcí z území, obvodní oddělení Velké Heraldice má v územní působnosti celkem 14 obcí MAS Opavsko, obvodní oddělení Kravaře pouze dvě obce a obvodní oddělení Hlučín má v územní působnosti jen jednu obec MAS Opavsko. Územní působnosti Obvodních oddělení Policie ČR v jednotlivých obcích MAS Opavsko jsou uvedeny v tabulce I v příloze č. 1. Sídlo územního odboru se nachází v Opavě na Hrnčířské ulici. Územní odbor Opava za období květen 2013 – duben 2014 objasnil 44 % případů z celkového počtu 4 041 trestných činů.

Městské ředitelství policie Ostrava v rámci území MAS Opavsko zahrnuje malé území v působnosti obvodního oddělení PČR Ostrava-Poruba 2 a to konkrétně pět obcí: Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Velká Polom a Vřesina. V začleněných obcích v MŘ policie Ostrava žije 4 600 obyvatel. Sídlo městského ředitelství se nachází v Moravské Ostravě a Přívoze na ulici 30. dubna.

Graf 7: Index kriminality obvodních oddělení PČR na území MAS Opavsko

Zdroj: www.mapakriminality.cz, vlastní zpracování

Mezi hlavní trestné činy v MAS Opavsko se řadí následující:

- Majetkové trestné činy
- Běžná pouliční trestná činnost
- Trestná činnost páchaná v obchodních centrech a jejich okolí (krádeže zboží, kapesní krádeže nakupujících, krádeže věcí v zaparkovaných vozidlech aj.)
- Trestná činnost páchaná na seniorech (pod záminkou a následným vniknutím do bytu)
- Krádeže především barevných kovů (zloději bývají často bezdomovci)
- Ostatní trestné činy (především výtržnictví, sprejství, nedovolená výroba a držení psychotropních látek)

Pro konfrontaci trestných činů v rámci území MAS Opavsko jsou níže uvedeny tabulky trestných činů (TČ) v jednotlivých obvodních odděleních PČR daného území. Data jsou uvedena za období leden – září 2015. V OO PČR MAS Opavsko bylo zjištěno celkem 3 166 trestných činů a 1 661 jich bylo objasněno. Majetkové TČ mají největší podíl (37 %) na celkovém počtu TČ. Do této kategorie se řadí podvod, zpronevěra, poškození a neoprávněné užívání cizí věci či pytláctví. Podíl prostých krádeží je vyjádřen hodnotou 31 %, krádeží vloupáním 15 %, hospodářských krádeží 11 %, násilných TČ 9 %, mravnostních TČ 0,9 % a vražd 0,09 %. Nejvíce majetkových trestných činů bylo způsobeno na územích OO PČR Opava (623) a Ostrava-Poruba 2 (581). Stejně je tomu tak i v případě krádeží – těch bylo na území OO PČR Opava způsobeno celkem 544. Druhou příčku zaujímá OO PČR Ostrava-Poruba s 488 TČ krádeží. Násilných trestných činů se odehrálo nejvíce v OO PČR Opava (121). Celkově lze tedy konstatovat, že nejvíce rizikovými OO PČR v řešeném území jsou Opava a Ostrava-Poruba 2, ve kterých se odehrálo nejvíce trestných činů. Tento fakt rovněž dokazuje graf indexu kriminality níže. Naopak nejméně trestných činů bylo zjištěno v OO PČR Velké Hraletice a Hradec nad Moravicí. Nejnížší hodnota indexu kriminality byla zaznamenána v OO PČR Kravaře (74,9), naopak ta nejvyšší v OO PČR Ostrava-Poruba 2 (176), resp. v OO PČR Opava (175,8). Index kriminality vyjadřuje počet zjištěných skutků za zvolené období, přepočtený na 10 000 obyvatel.

Tab. 27: Trestné činy v jednotlivých obvodních odděleních PČR na území MAS Opavsko

Období leden – září 2015	OO PČR Hradec nad Moravicí		OO PČR Hlučín		OO PČR Kravaře		OO PČR Opava	
	zjištěno	objasněno	zjištěno	objasněno	zjištěno	objasněno	zjištěno	objasněno
TRESTNÉ ČINY	125	75	470	266	227	141	1 198	631
Vraždy	0	0	1	1	0	0	0	0
Násilné činy	11	8	30	20	28	18	121	88
Mravnostní činy	3	2	3	0	2	2	15	11
Krádeže vloupáním	16	8	61	16	34	14	160	51
Krádeže prosté	23	4	113	35	39	8	384	138
Majetkové činy	46	14	225	69	88	28	623	212
Ostatní a zbývající činy	54	42	149	130	92	83	283	235
Hospodářské činy	11	9	63	47	17	10	156	85

Zdroj: www.mapakriminality.cz**Tab. 27: Trestné činy v jednotlivých obvodních odděleních PČR na území MAS Opavsko (pokračování)**

Období leden – září 2015	OO PČR Velké Hraletice		OO PČR Vítkov		OO PČR Ostrava-Poruba 2	
	zjištěno	objasněno	zjištěno	objasněno	zjištěno	objasněno
TRESTNÉ ČINY	122	80	196	136	828	332
Vraždy	1	1	1	1	0	0
Násilné činy	15	12	33	23	41	19
Mravnostní činy	2	2	3	1	2	2
Krádeže vloupáním	35	22	35	17	123	25
Krádeže prosté	17	6	28	12	365	142
Majetkové činy	57	30	86	47	581	193
Ostatní a zbývající činy	41	33	62	58	108	83
Hospodářské činy	7	3	12	7	96	35

Celkem za všechna obvodní oddělení	
zjištěno	3 166
objasněno	1 661

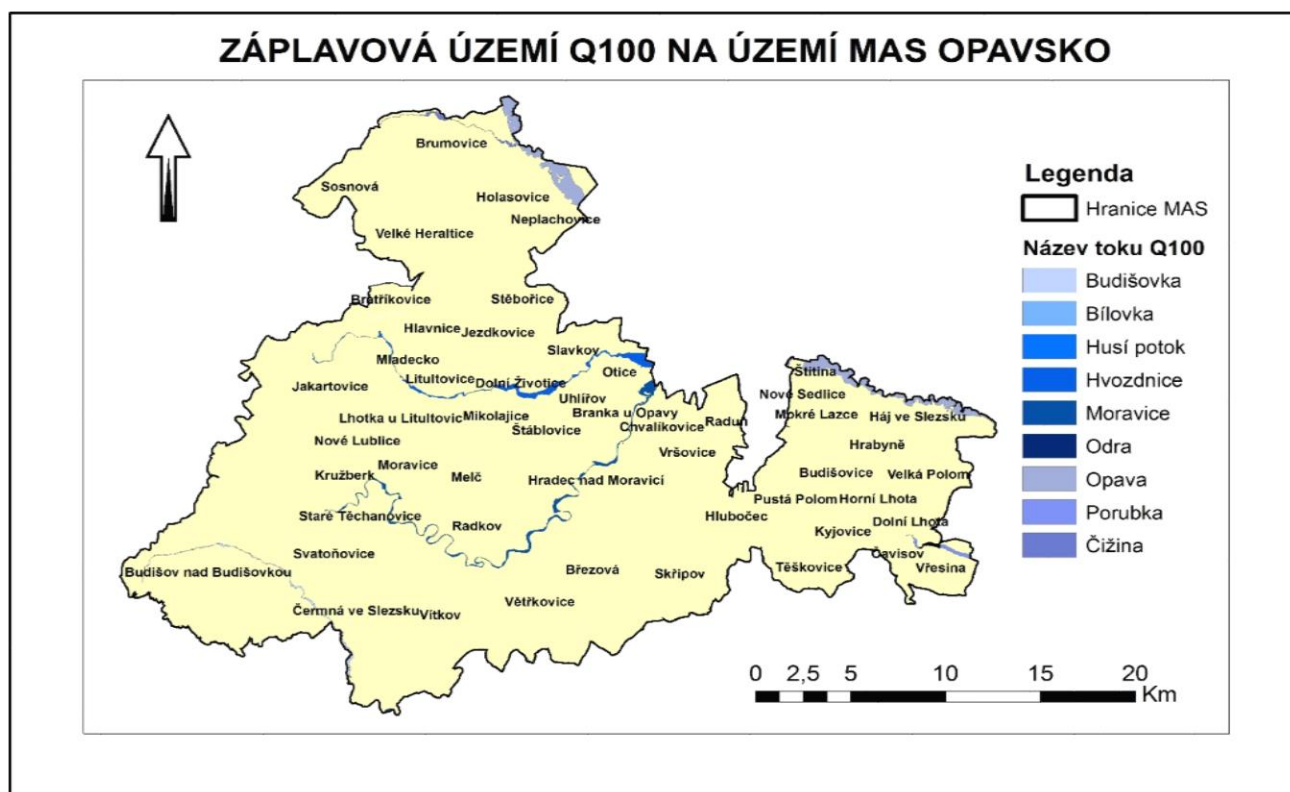
Zdroj: www.mapakriminality.cz

Krizové jevy a katastrofy

Do této kategorie lze zařadit přírodní a antropogenní rizika. Území MAS Opavsko je ohrožováno především přírodními riziky, jako jsou povodně, zvláštní povodně, sněhové kalamity a extrémní mrazy, epidemie, dlouhotrvající vedra a sucha, větrné bouře a klimatické změny. Z antropogenních rizik soustavně ohrožují řešené území hromadné železniční nehody, hromadné silniční nehody a úniky nebezpečných látek.

Jak ukázaly události posledního desetiletí, území MAS Opavska je ohroženo především přirozenou povodní. Záplavová území Q100 (území zaplavované při stoleté vodě) znázorňuje mapa níže. Největšími vodními toky řešeného území jsou řeka Opava a Moravice. Řeka Opava svým potencionálním rozlivem ohrožuje z východního směru město Opava, směrem na severozápad pak obec Holasovice a její obecní část Skrochovice a směrem na Ostravu obce Štítinu a Háj ve Slezsku. Řeka Moravice ohrožuje jižní městské části města Opavy a jižním směrem pak Branku u Opavy, město Hradec nad Moravicí a obec Žimrovice. Řeka Hvozdnice zase ohrožuje obce Dolní Životice, Mladecko a Jakartovice.

Území MAS Opavsko je ohroženo zvláštní povodní při narušení vodního díla Slezská Harta a Kružberk. Jejich potencionální vlna probíhá ve směru Hradec nad Moravicí a jeho městské části Žimrovice a obce Branka u Opavy, za kterou dochází k většímu rozlivu, dále pak směrem na Otice, Opavu ve směru do Haje ve Slezsku.

Obr. 10: Záplavová území Q100 na území MAS Opavsko

Zdroj: DIBAVOD, 2015

Ostatní výše jmenovaná přírodní rizika mívají spíše celoplošný charakter a rovněž mohou souviset se změnou klimatu. Klimatické změny mohou vyvolat dlouhotrvající sucha a vlny veder, vichřice či čtenější výskyt povodní. Dlouhotrvající vedra a sucha vznikají hlavně v období letních měsíců, přičemž sucho se vyskytuje i po jinou část roku. V důsledku dlouhodobého sněžení dochází ke vzniku sněhových kalamit, kdy nebezpečí představuje především špatná sjízdnost silnic a následné kolize

automobilů. V zimním období nastává i extrémní mráz, tj. situace, kdy se venkovní teplota vzduchu udržuje na hodnotě pod -10 °C. Škody mohou vznikat na budovách, inženýrských sítích, dopravních prostředcích apod.

Z antropogenních rizik lze uvést hromadné silniční a železniční nehody. Největšími nositeli rizik v silniční dopravě je mezinárodní silnice 1/11, která vede z Bruntálu přes Opavu do Ostravy, silnice 1/57 vedoucí přes Opavu, Hradec nad Moravicí směrem na Fulnek a silnice 1/46 vedoucí přes Opavu směrem do Olomouce. Rizika na železnici lze hledat na nádražích a rovněž nebezpečí může způsobit provoz vlaků na jednokolejných tratích. Největším nádražím v území je Opava východ a všechny železniční tratě na území MAS Opavsko jsou jednokolejné. Jedná se o tyto tratě: Opava východ – Krnov, Opava východ – Svobodné Heřmanice, Opava východ – Ostrava-Svinov, Opava východ – Hradec nad Moravicí, Budišov nad Budišovkou – Suchdol nad Odrou. Statistika nehod za jednotlivé obce viz příloha č. 1 tabulka G.

Na území MAS Opavsko, stejně jako v celém Moravskoslezském kraji, neexistují rizika vyvolaná únikem radioaktivních látek nebo nebezpečných látek z potrubní dopravy. Antropogenní riziko představují pouze úniky nebezpečných látek ze stacionárních zdrojů. Z tohoto hlediska lze jmenovat Úpravnu vody Vítkov-Podhradí (chlór) nebo průmyslové podniky, např. TEVA v Opavě (éter).

Složky Integrovaného záchranného systému na území MAS Opavsko

Mezi základní složky Integrovaného záchranného systému (IZS) patří Hasičský záchranný sbor České republiky, Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické a záchranné služby a Policie ČR.

Co se týká působnosti složek hasičského záchranného sboru, území MAS Opavsko spadá do územní působnosti Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje. V řešeném území fungují územní odbory Opava a Ostrava a hasičské stanice Opava, Vítkov, Ostrava-Poruba, Hlučín. Detailní územní působnost jednotlivých hasičských stanic, resp. hasebních obvodů, viz tabulka níže.

Jednotky požární ochrany minimálně kategorie V. se nachází téměř v každé obci Místní akční skupiny Opavsko. Jejich financování je ale mnohdy komplikované, existují velké náklady na jejich vybavení a také nutný počet hasičů zajišťující nepřetržitou akceschopnost jednotky. Jednotky hasičů mají ve většině případech malou operační působnost a také malé zkušenosti a vzniká tak potřeba investic z obecních rozpočtů do vybavení a výcviku těchto jednotek. Působnost a kategorizace jednotek požární ochrany v jednotlivých obcích je uvedena níže v tabulce.

Tab. 28: Územní působnosti jednotlivých hasičských stanic a jednotlivých JPO na území MAS Opavsko

Hasební obvody hasičských stanic	Hasičská stanice	Jednotky požární ochrany
Branka u Opavy	Hasičská stanice Opava	JPO V
Bratříkovice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Brumovice	Hasičská stanice Opava	JPO III
Březová	Hasičská stanice Vítkov	JPO III, Gručovice JPO V, Jančí JPO V, Leskovec JPO V, Lesní Albrechtice JPO V
Budišov nad Budišovkou	Hasičská stanice Vítkov	JPO II, Guntramovice JPO V
Budišovice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Čavisov	Hasičská stanice Ostrava-Poruba	JPO V
Čermná ve Slezsku	Hasičská stanice Vítkov	JPO V
Dolní Lhota	Hasičská stanice Ostrava-Poruba	JPO III
Dolní Životice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Háj ve Slezsku	Hasičská stanice Opava	JPO III, Smolkov JPO V
Hlavnice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Hlubočec	Hasičská stanice Opava	JPO III
Holasovice	Hasičská stanice Opava	JPO V, Loděnice JPO V
Horní Lhota	Hasičská stanice Ostrava-Poruba	JPO V
Hrabyně	Hasičská stanice Opava	JPO II
Hradec nad Moravicí	Hasičská stanice Opava	JPO II, Jakubčovice JPO III, Benkovice JPO V, Bohučovice JPO V, Domoradovice JPO V, Kajlovec JPO V, Žimrovice JPO V
Chvalíkovice	Hasičská stanice Opava	JPO V

Jakartovice	Hasičská stanice Vítkov	Bohdanovice JPO III
Jezdkovice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Kružberk	Hasičská stanice Vítkov	JPO V
Kyjovice	Hasičská stanice Opava	JPO III
Lhotka u Litultovic	Hasičská stanice Vítkov	JPO V
Litultovice	Hasičská stanice Opava	JPO II
Melč	Hasičská stanice Vítkov	JPO II
Mikolajice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Mladecko	Hasičská stanice Opava	JPO V
Mokré Lazce	Hasičská stanice Opava	JPO III
Moravice	Hasičská stanice Vítkov	JPO V
Neplachovice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Nové Lublice	Hasičská stanice Vítkov	JPO V
Nové Sedlice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Otice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Pustá Polom	Hasičská stanice Opava	JPO III
Radkov	Hasičská stanice Vítkov	JPO V
Raduň	Hasičská stanice Opava	JPO V
Skřipov	Hasičská stanice Opava	JPO V, Hrabství JPO V
Slavkov	Hasičská stanice Opava	JPO V
Sosnová	Hasičská stanice Opava	není
Staré Těchanovice	Hasičská stanice Vítkov	není
Stěbořice	Hasičská stanice Opava	JPO V, Jamnice JPO V
Svatoňovice	Hasičská stanice Vítkov	není
Štáblovice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Štítina	Hasičská stanice Opava	JPO V
Těškovice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Uhlířov	Hasičská stanice Opava	JPO V
Velká Polom	Hasičská stanice Ostrava-Poruba	JPO III
Velké Heraltice	Hasičská stanice Opava	JPO III, Sádek JPO V
Větrkovice	Hasičská stanice Vítkov	JPO V
Vítkov	Hasičská stanice Vítkov	JPO I, JPO II
Vršovice	Hasičská stanice Opava	JPO V
Vřesina	Hasičská stanice Hlučín	JPO III
Celkem v území MAS Opavsko		68 JPO

Zdroj: www.hzscr.cz, Věštník právních předpisů Moravskoslezského kraje

3.1.10 Energetická náročnost veřejných budov na území MAS Opavsko

Z vlastní iniciativy Místní akční skupiny Opavsko proběhlo v roce 2012 šetření týkající se energetické náročnosti veřejných budov, které jsou ve vlastnictví obcí. Šlo o objekty obecních úřadů, mateřských škol a základních škol, zdravotnických zařízení, sportovních zařízení a kulturních domů. Celkem bylo zanalyzováno 225 objektů, z nichž 28 % tvoří školní budovy, dále 26 % mapovaných objektů tvoří administrativní sektor a do bytového sektoru spadají pouze dva objekty. Do kategorie „Jiné“ lze zařadit např. kulturní domy, hasičské zbrojnice, knihovny apod. a tvoří 34 % z celkového počtu budov. Skoro polovina sledovaných objektů představuje menší objekty s podlahovou plochou do 500 m² a celková spotřeba u těchto objektů dosahuje 28 565 MWh/rok, přičemž lze u těchto identifikovaných objektů odhadovat celkovou potenciální úsporu energie ve výši 6 111 MWh/rok, tato úspora pak v nákladech představuje téměř 10 mil. Kč ročně. Největší četnost mapovaných objektů v území dle rozdělení energetického stavu má energetickou náročnost budovy E tzn., jsou hodnoceny jako nevhodné, celkem 88 objektů. Třetina objektů dosahuje energetické náročnosti budovy D (méně úsporná), 12 % objektů má energetickou náročnost C (úsporná) a pouze 1 % objektů spadá pod energetickou náročnost budovy B (velmi úsporná) do skupiny A (mimořádně úsporná), nespadá žádný objekt a u 10 objektů v území nebyla energetická náročnost budovy stanovena. Přehled budov v území a jejich energetická náročnost je uvedena v následující tabulce. U většiny objektů nebyla dosud provedena žádná rekonstrukce a spotřeba energie a s tím spojené náklady jsou u těchto objektů vysoké. Výjimku v území tvoří 33 objektů, u kterých byla provedena např. výměna oken, nebo bylo provedeno zateplení objektu.

Potenciál úspor energie a využití OZE je možné identifikovat u všech mapovaných budov a to zejména v sektoru školství a administrativy, kde je spotřeba energie nejvyšší. Ve školském sektoru má nejmenší roční spotřebu mateřská škola ve Skrochovicích a nejvyšší spotřebu má základní škola v Hradci nad Moravicí. V administrativním sektoru má nejmenší spotřebu obecní úřad v Nových Sedlicích a největší spotřebu má obecní úřad v Jezdkovicích. V sektoru „jiné“ má nejmenší spotřebu hasičská zbrojnice v Bohučovicích a největší spotřebu má kulturní dům ve Vítkově.

Tab. 29: Přehled budov ve vlastnictví obcí MAS Opavsko dle třídy energetické náročnosti budovy dle vyhlášky 78/2013

Energetický stav budovy	Počet budov na území MAS Opavsko	
	Počet budov	Počet budov v %
A - Mimořádně úsporná	0	0
B - Velmi úsporná	2	1
C - Úsporná	27	12
D - Méně úsporná	67	30
E - Nehospodárná	88	39
F - Velmi nehospodárná	25	11
G - Mimořádně nehospodárná	6	3
Neurčeno	10	4

Zdroj: Energetický pasport veřejných budov v MAS Opavsko, Porsenna, listopad 2012

3.1.11 Životní prostředí

Odpady

Na území obcí MAS Opavsko fungují systémy sběru a separace odpadu – v obcích je zajištěn tříděný sběr skla, plastů, nebezpečného a velkoobjemového komunálního odpadu, rozvíjí se separace bio-odpadu.

Svoz odpadu v území zajišťují čtyři svozové společnosti, přičemž Marius Pedersen a Technické služby Opava mají rozhodující podíl, dále pak Technické služby Vítkov a OZO Ostrava. Trh svozových společností v území je vysoce konkurenční.

Co se týče formy úhrady za systém svozu a likvidace odpadu občany, je poplatek za odpady stanoven ve většině obcí MAS Opavsko jako roční poplatek na osobu (od 200 Kč do 600 Kč) některé obce využívají plateb za vývoz nádob na odpad (50-60 Kč/ks). Většina obcí mimo poplatky od občanů (jak paušál, tak platbu) inkasuje příspěvek za separaci odpadu od firmy EKO-KOM (případně dalších pověřených subjektů), tyto prostředky jsou povinně reinvestovány do systému nakládání s odpady, stejně tak jsou reinvestovány příjmy z přímého prodeje druhotných surovin (nejčastěji železo a papír). Zbývající část úhrad tvoří doplatky z rozpočtu obce, tyto doplatky se v MAS Opavsko pohybují od 0 do 400 Kč/na občana, nejčastěji však do 100 Kč/na občana. Nejvyšší doplatek vykazuje obec, která má na svém katastru skládku, zde se jedná o kompenzaci velmi nízkých základních poplatků občanů a jde o přerozdělování v rámci rozpočtu.

Vybavenost pro ukládání, případně zpracování odpadu také odpovídá produkovanému množství odpadu na území MAS Opavsko, základem je jedna kapacitní skládka provozována na území obce Holasovice - ELIO Slezsko, která vedle ukládání a hutnění odpadu do kazet má vybavení i pro třídění některých komodit a také vlastní kompostárnu. V území působí další dotřídňovací linky, obecní a podnikové kompostárny, sběrné dvory a sběrná místa. Vlastní kompostárnu provozuje například město Hradec nad Moravicí a Vítkov, dále pak obec Pustá Polom a Radkov.

Z hlediska produkce odpadů zaujímá největší podíl směsný komunální odpad, velkoobjemový odpad a plasty. Třídění odpadu se mezi občany postupně zabydluje jako přirozená součást života. K dalšímu snižování množství ukládaného odpadu na skládky povede důslednější separace, především bioodpadu, který je i na venkově čím dál méně druhotně využíván, např. na kompostování nebo využití v bioplynových stanicích. Ke stimulaci separace a recyklace odpadů může v budoucnu dojít také vlivem rostoucích cen základních komodit, se kterými porostou i ceny vykupovaných tříděných druhotných surovin. S rostoucí cenou energií může růst zájem zemědělců o výstavbu a provozování bioplynových stanic, např. ve spolupráci se svazky obcí.

Na území MAS Opavsko chybí spravedlivý systém plateb občanů za skutečně vyprodukované množství komunálního odpadu, včetně motivace k separovanému sběru, kde jedním z diskutovaných řešení je zavedení systému PAYT (občan platí za to, co

opravdu produkuje – pilotní projekt v Budišově nad Budišovkou). Plošné zavedení tohoto systému by vedlo k úsporám v oblasti odpadového hospodářství.

Tabulky, které jsou uvedeny, níže podávají statistiky o produkci odpadů za území ORP Opava, ORP Vítkov a ORP Ostrava (obce Místní akční skupiny jsou součástí těchto SO ORP). Celkovou produkci odpadů hodnotí také uvedený graf.

Produkce nebezpečných odpadů má v území ORP Ostrava dlouhodobě klesající trend. Rozdíl mezi roky 2009 a 2013 je vyjádřen hodnotou 151 470. Opačný trend byl zaznamenán v případě ORP Vítkov, kde hodnota produkce nebezpečných odpadů v roce 2013 je téměř o 100 % vyšší oproti roku 2009. V případě ORP Opava produkce nebezpečných odpadů v letech 2009 – 2011 stoupala, aby zase v letech 2012 a 2013 klesala.

Produkce ostatních odpadů ve všech ORP značně fluktuuje. V uvedeném období se střídají roky poklesu a růstu produkce. Lze konstatovat, že nejvíce odpadů vyprodukuje území ORP Ostrava, následující ORP Opavou a nejméně vyprodukuje ORP Vítkov.

Vzrůstající trend má produkce materiálově využitelných složek komunálního odpadu. Množství vyříděného odpadu ze systému obce za uvedená ORP vzrostlo během posledních 5 let o 62 %. Procentuální hodnoty vzrůstu ukazatele za celý Moravskoslezský kraj v rámci jednotlivých komodit jsou následující: kov (160 %), papír (60 %), plast (20 %), sklo (10 %).

Tab. 30: Celková produkce odpadů v SO ORP Opava, Ostrava, Vítkov, 2009 - 2013

Celková produkce odpadů (t)					
SO ORP	2009	2010	2011	2012	2013
Opava	229 702	284 981	207 306	323 317	272 861
Ostrava	2 382 222	2 606 732	2 165 527	2 128 617	2 187 434
Vítkov	10 934	24 516	13 079	42 893	24 352

Zdroj: Plán odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje 2016 – 2026

Tab. 31: Produkce nebezpečných odpadů v SO ORP Opava, Ostrava, Vítkov, 2009 - 2013

Produkce nebezpečných odpadů (t)					
SO ORP	2009	2010	2011	2012	2013
Opava	9 947	17 155	18 288	18 040	15 777
Ostrava	251 331	128 338	213 627	114 468	99 861
Vítkov	105	172	118	188	200

Zdroj: Plán odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje 2016 – 2026

Tab. 32: Produkce ostatních odpadů v SO ORP Opava, Ostrava, Vítkov, 2009 - 2013

Produkce ostatních odpadů (t)					
SO ORP	2009	2010	2011	2012	2013
Opava	219 755	267 826	189 018	305 277	257 084
Ostrava	2 130 891	2 478 394	1 951 900	2 014 149	2 087 573
Vítkov	10 829	24 344	12 961	42 705	24 152

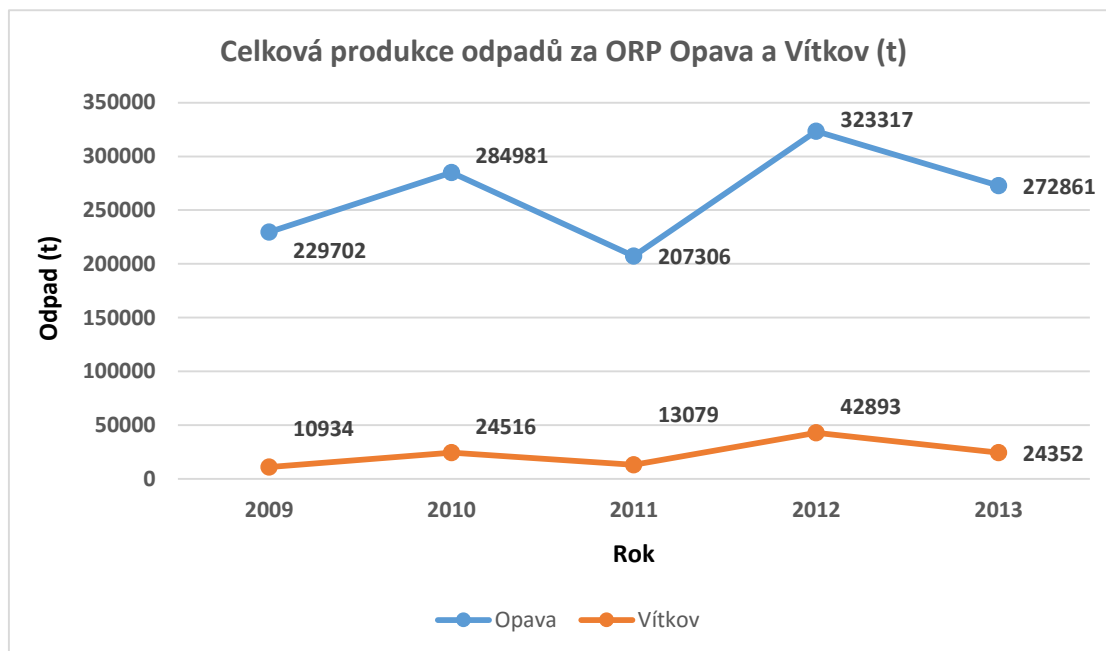
Zdroj: Plán odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje 2016 – 2026

Tab. 33: Produkce materiálově využitelných složek komunálního odpadu v SO ORP Opava, Ostrava, Vítkov, 2009 - 2013

Produkce materiálově využitelných složek komunálního odpadu (t)					
SO ORP	2009	2010	2011	2012	2013
Opava	21 449	31 227	29 100	29 975	29 555
Ostrava	69 845	96 661	94 470	110 517	118 575
Vítkov	2 309	5 635	2 494	2 640	3 457

Zdroj: PDISOH

Graf celkové produkce odpadů slouží ke konfrontaci území SO ORP Opava a SO ORP Vítkov, tedy území z největší části tvořící území MAS Opavska, a proto pro grafickou komparaci výsledků si nejlépe odpovídají. V průběhu let 2009 – 2013 docházelo k značné fluktuaci hodnot, přičemž nejvýraznější změna v produkci nastala mezi roky 2011 a 2012, kdy v případě SO ORP Opava hodnota klesla o 116 011 tun a v případě SO ORP Vítkov nastal naopak nárůst produkce o 29 814 tun. Nejvyšší produkce odpadů byla zaznamenána v roce 2009 (SO ORP Vítkov) a 2011 (SO ORP Opava), naopak nejvyšší produkce nastala v roce 2012, a to v případě obou územích ORP, aby zase obě hodnoty v roce 2013 značně poklesly.

Graf 8: Celková produkce odpadů za ORP Opava a Vítkov (t)

Zdroj: Plán odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje 2016 – 2026

Produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu je v území MAS Opavsko konstantní. Mírný růst byl zaznamenán v roce 2012 a tento růst bude zřejmě pokračovat i nadále, s ohledem na zavádění nádob na třídění bioodpad.

Aktuální směr rozvoje systému spočívá v doplnění vybavení pro separovaný sběr BRKO – domovní kompostéry, komunitní kompostárny a nádoby na separovaný sběr bioodpadu. Řada obcí využila dotační podpory na separaci a využívání BRKO a byly tak pořízeny speciální nádoby na bioodpad a kompostéry do domácností.

Problematika biologicky rozložitelných odpadů se odvíjí od legislativní úpravy BRO a BRKO v zákoně o odpadech. Problémem u svozových společností v území je nezáměr odběratelů o vyrobený kompost, promítá se zde opět složitost legislativy pro BRO (povinnost prokazovat vzorkováním kvalitu kompostu), ale také vzdálenost mezi kompostárnou a místem případného využití - například plochy orné půdy na Opavsku. Proto je kompost využíván pouze pro technickou rekultivaci skládek (nemusí být certifikáty, nemusí se třídit na sítěch).

3.1.12 Ochrana ovzduší, prašnost, emise

Znečištění ovzduší je ve velké míře způsobeno směsí znečišťujících látek emitovaných z celé řady zdrojů, jako jsou významné stacionární (bodové) zdroje, doprava či zdroje plošné, které představují souhrn malých zdrojů, většinou lokálních topenišť. Ke znečištění ovzduší na místní úrovni však přispívají i znečišťující látky, které jsou přenášeny z lokalit často desítky až stovky kilometrů vzdálených. Z tohoto důvodu vychází veškeré analýzy v této kapitole z údajů za celý Moravskoslezský kraj, popřípadě jsou uváděny dostupná data za okres Opava, do něhož spadá 90 % všech obcí MAS Opavsko (ostatní jsou součástí okresu Ostrava-město, který však z důvodu malého zastoupení obcí neuvažujeme).

Podobně jako v jiných oblastech České republiky dochází postupně i na území Moravskoslezského kraje k poklesům emisí škodlivin z velkých, středních a malých stacionárních zdrojů znečišťování. Tento pokles je znatelný u všech hlavních znečišťujících látek – TZL (tuhé znečišťující látky), SO₂ (oxid siřičitý), NO_x (oxidy dusíku), CO (oxid uhelnatý), VOC (těkavé organické látky) a NH₃ (amoniak). Tyto postupné poklesy je možné sledovat v následující tabulce (viz Tab. 34), která obsahuje souhrnné údaje za velké, střední a malé stacionární zdroje znečišťování, jež jsou v **Registru emisí a zdrojů znečišťování**

ovzduší (REZZO), spadající do gesce Českého hydrometeorologického ústavu, označovány jako REZZO 1, 2 a 3. Tabulka uvádí veškeré roční objemy emisí znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji v letech 2006 – 2013 a jejich procentuální podíly na celkovém objemu znečišťujících látek. Zmiňované poklesy však nejsou pravidelné, ale s mírnými meziročními výkyvy. V roce 2013 tak například dochází (ve srovnání s předchozím rokem 2012) ke zvýšení objemového množství TZL, oxidů dusíku, oxidu uhelnatého a amoniaku. I přes tyto skutečnosti je srovnání počátečních (rok 2006) a koncových hodnot (rok 2013) emisí znečišťujících látek jasným důkazem pozvolného trendu snižování jejich vypouštěných objemů.

Tab. 34: Emise hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji a okrese Opava v letech 2006 - 2013 (REZZO 1 - 3 celkově)

R o k	Území	TZL		SO ₂		NO _x		CO		VOC		NH ₃	
		t/rok	%	t/rok	%	t/rok	%	t/rok	%	t/rok	%	t/rok	%
2006	Česká republika	46 020,1	100	202 546,9	100	150 731,4	100	418 281,2	100	139 004,7	100	72 543,7	100
	Moravskosl. kraj	6 289,3	13,7	29 045,8	14,3	23 556,4	15,6	152 428,9	36,5	14 706,0	10,6	4 298,0	5,9
	okres Opava	420,8	-	610,8	-	387,8	-	3 314,1	-	1 176,3	-	45,6	-
2007	Česká republika	45 533,9	100	208 000,7	100	152 871,0	100	436 271,4	100	136 094,7	100	73 695,4	100
	Moravskosl. kraj	6 705,2	14,7	29 781,1	14,3	23 748,4	15,6	177 964,0	40,8	14 274,5	10,5	4 099,1	5,6
	okres Opava	474,9	-	483,9	-	357,1	-	3 495,9	-	807,6	-	66,3	-
2008	Česká republika	43 547,9	100	167 927,0	100	142 895,5	100	403 217,1	100	131 494,4	100	72 338,1	100
	Moravskosl. kraj	5 795,5	13,3	22 516,4	13,4	20 630,6	14,4	137 116,7	34,1	13 725,1	10,4	3 828,9	5,3
	okres Opava	491,0	-	532,1	-	349,0	-	3 554,7	-	839,2	-	18,3	-
2009	Česká republika	38 565,3	100	165 582,2	100	131 257,5	100	386 414,1	100	127 155,9	100	66 948,9	100
	Moravskosl. kraj	4 792,4	12,4	21 283,5	12,9	18 776,3	14,3	126 405,3	32,7	13 302,6	10,5	3 776,2	5,6
	okres Opava	216,8	-	543,7	-	365,7	-	3 601,1	-	842,7	-	0,0	-
2010	Česká republika	39 771,3	100	159 761,4	100	132 588,4	100	443 666,2	100	128 799,9	100	65 581,6	100
	Moravskosl. kraj	5 055,7	12,8	21 579,5	13,5	20 958,8	15,8	143 059,7	32,3	13 944,7	10,8	3 641,5	5,6
	okres Opava	207,6	-	353,6	-	350,3	-	4 001,7	-	980,5	-	0,0	-
2011	Česká republika	35 087,3	100	160 257,8	100	122 481,6	100	404 516,9	100	115 379,1	100	64 645,7	100
	Moravskosl. kraj	4 071,9	11,6	21 553,0	13,4	19 372,8	15,8	141 439,8	35,0	12 311,4	10,7	3 506,9	5,4
	okres Opava	240,1	-	399,4	-	346,5	-	4 234,7	-	1 002,5	-	0,0	-
2012	Česká republika	35 172,0	100	154 536,6	100	113 561,3	100	415 611,1	100	112 385,4	100	64 496,6	100
	Moravskosl. kraj	3 809,7	10,8	20 448,3	13,2	18 085,2	15,9	136 926,6	32,9	11 730,1	10,5	3 390,0	5,3
	okres Opava	227,7	-	424,3	-	340,5	-	4 284,6	-	1 011,3	-	0,0	-
2013	Česká republika	35 511,7	100	137 614,8	100	102 941,4	100	430 567,3	100	105 531,5	100	66 416,1	100
	Moravskosl. kraj	3 853,6	10,9	19 657,0	14,3	18 437,9	17,9	144 788,5	33,6	10 956,5	10,4	3 429,1	5,2
	okres Opava	229,9	-	400,0	-	327,6	-	4 351,8	-	913,7	-	8,6	-

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav - Emisní bilance České republiky

Moravskoslezský kraj, i přes snahu snižovat objemy vypouštěných znečišťujících látek, stále bojuje s nadlimitními koncentracemi zdraví škodlivých látek v ovzduší zaznamenávané na příslušných monitorovacích stanicích. Mezi pravidelně sledované koncentrace látek patří: suspendované částice frakce PM₁₀ a PM_{2,5}, benzo(a)pyren, oxidy dusíku (NO_x), přízemní ozon (O₃), benzen (C₆H₆), oxid siřičitý (SO₂), oxid uhelnatý (CO) a těžké kovy (olovo, kadmium, arsen, nikl). Tyto nepříznivé imisní situace jsou důsledkem složitých atmosférických procesů, do nichž vstupují emise z ostravských a polských průmyslových zdrojů, emise ze stále se intenzifikující silniční dopravy či emise z lokálních zdrojů pro vytápění domácností.

Překročené imisní limity v roce 2013 v Moravskoslezském kraji

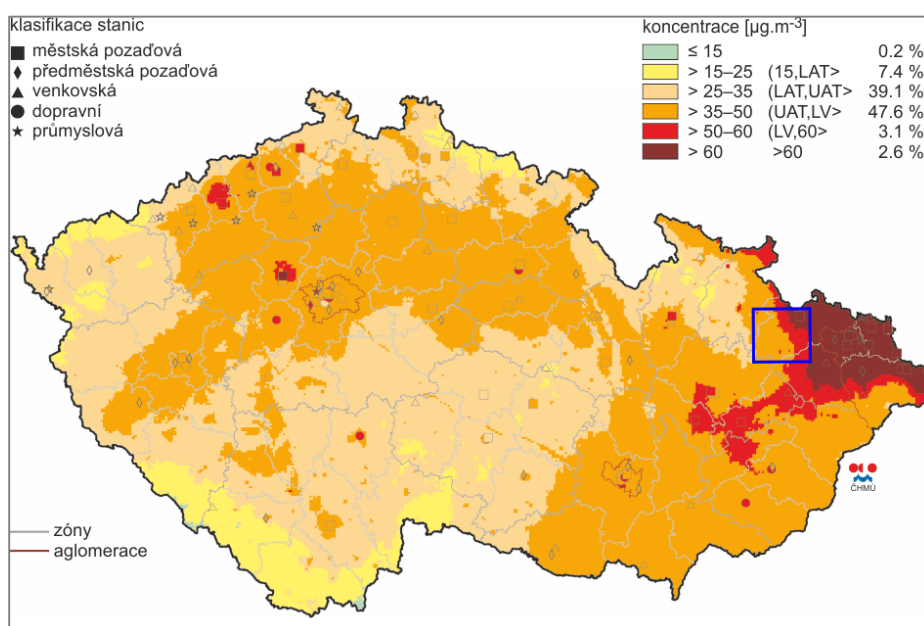
- Suspendované částice frakce PM_{10} a $PM_{2,5}$**

Poléťavý prach neboli pevné částice (PM – particulate matter) představují drobné částice menší než 10 μm a 2,5 μm , které jsou schopné volného pohybu v atmosféře. Přirozenou cestou se do ní dostávají v důsledku vulkanické činnosti, požárů či eroze. Vlivem lidské činnosti se do ovzduší uvolňují především díky spalovacím procesům fosilních paliv v dopravě, elektrárnách, spalovnách a v různých průmyslových odvětvích. Jejich významným zdrojem je i tzv. sekundární prašnost – zvišení již usazeného prachu (v oblasti těžby, dopravy či stavebnictví).

Imisní limit je podle zákona o ochraně ovzduší a dalších souvisejících předpisů pro tyto látky stanoven následovně:

- ▷ **PM_{10}** – 24hod. imisní limit stanoven na **50 $\mu g/m^3$** \Rightarrow hodnota nesmí být překročena **více než 35x/rok**
- ▷ **$PM_{2,5}$** – roční imisní limit stanoven na **25 $\mu g/m^3$** \Rightarrow počet maximálních překročení za rok není stanoven

Na následujícím obrázku (viz Obr. 11) lze dokladovat, že nejrozsáhlejším územím s nejvyšší 24hodinovou koncentrací (více než 50 a 60 $\mu g/m^3$) částic frakce PM_{10} v roce 2013 byla ostravsko-karvinsko-frýdecko-místecká aglomerace s přesahem do území Opavska. Z této skutečnosti vyplývá i počet překročení imisního limitu, který byl zaznamenán na všech měřicích stanicích zmiňované aglomerace. Na nejbližší měřicí stanici území MAS Opavsko (Opava-Kateřinky), bylo zaznamenáno celkem 56 překročení imisního limitu s maximální naměřenou denní koncentrací 199,5 $\mu g/m^3$.

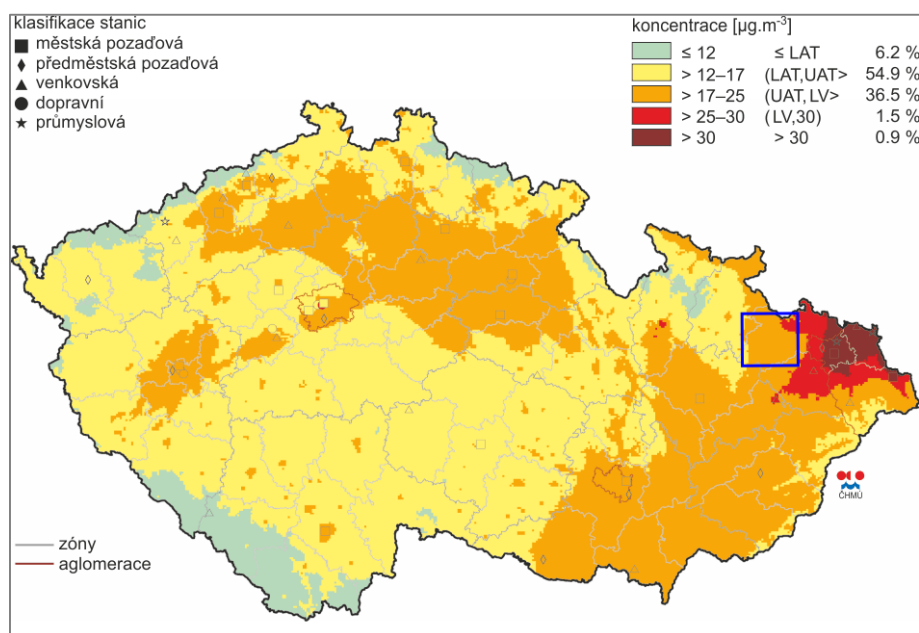
Obr. 11: 24hodinová koncentrace PM_{10} v roce 2013 (modrým čtvercem vyznačena oblast MAS Opavsko)

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav – Grafická ročenka 2013

Při podrobnější analýze území MAS Opavsko (viz mapová příloha – Typologie území ČR pro MAS Opavsko) bylo zjištěno, že průměrná pětiletá koncentrace částic PM_{10} v období 2008 – 2012 se pohybovala v rozmezí 22,1 – 34,8 $\mu g/m^3$. Hodnoty se následně snižovaly od východu k severozápadu až v obcích Budišov nad Budišovkou (21,5 $\mu g/m^3$) a Sosnová (21,8 $\mu g/m^3$) dosáhly nejnižších úrovní.

Z hlediska suspendovaných částic frakce $PM_{2,5}$ byla opět nejpostiženější oblastí v roce 2013 ostravsko-karvinsko-frýdecko-místecká aglomerace (viz Obr. 12), v níž se průměrná roční koncentrace těchto částic pohybovala v rozmezí 25 – 30 $\mu g/m^3$ (a více).

V podrobnějším pohledu do území MAS Opavsko dosahovala průměrná pětiletá koncentrace částic $PM_{2,5}$ (v období 2008 – 2012) hodnot 16,8 – 27,2 $\mu g/m^3$, opět s výraznou tendencí poklesu ve směru od východu k severozápadu (viz mapová příloha – Typologie území ČR pro MAS Opavsko).

**Obr. 12: Roční průměrné koncentrace PM_{2,5} v roce 2013
(modrým čtvercem vyznačena oblast MAS Opavsko)**

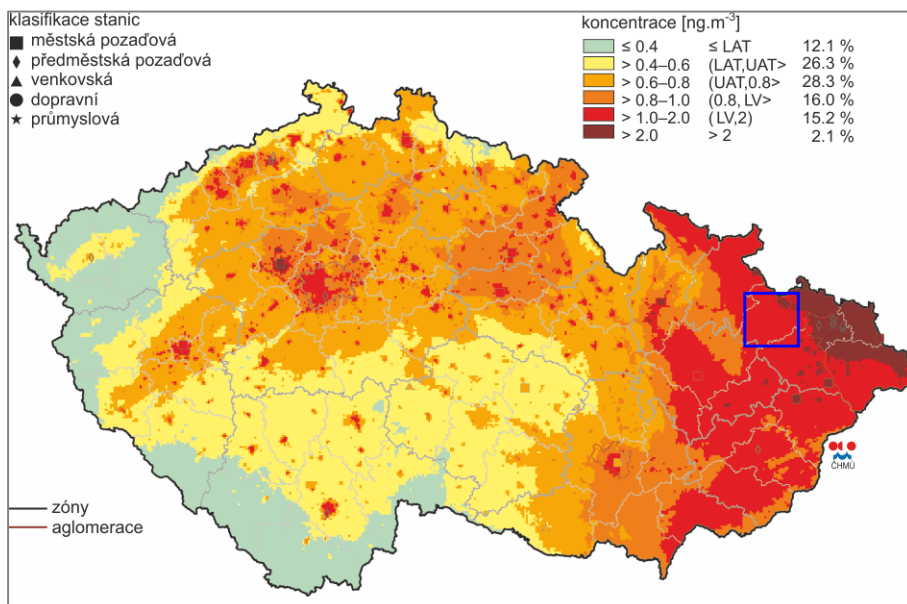
Zdroj: Český hydrometeorologický ústav – Grafická ročenka 2013

• Benzo(a)pyren - B(a)P

B(a)P je aromatická organická látka, která vzniká jako vedlejší produkt mnoha průmyslových procesů. Zcela běžně se nachází v emisích uhelných elektráren, tabákovém kouři či výfukových plynech. Přirozeně se uvolňuje při požárech a vulkanické činnosti. V ovzduší je relativně stabilní, navázán na pevné částice, čímž získává schopnost přenosu na velké vzdálenosti. K jeho nebezpečnému rozkladu dochází vlivem slunečního záření a reakcemi s ozónem. B(a)P je toxický, karcinogenní a mutagenní. Člověk je jeho vlivu vystaven prakticky v průběhu celého roku, nejvíce však v zimním období v souvislosti s topnou sezónou.

Cílový imisní limit je pro benzo(a)pyren stanoven na **1 ng/m³**, přičemž maximální počet překročení této hranice není stanoven.

Podle obrázku (viz Obr. 13) je viditelné, že vyšší roční průměrné koncentrace benzo(a)pyrenu jsou problémem většiny území republiky. V oblasti Moravskoslezského kraje představuje nejvíce zasaženou oblast opět ostravsko-karvinská aglomerace s koncentracemi vyššími než 2 ng/m³. V tomto území byla nejvyšší roční průměrná koncentrace v roce 2013 naměřena v lokalitě Ostrava-Radvanice (9,4 ng/m³), čímž byl imisní limit překročen více než devítinásobně. Také v území MAS Opavsko byla koncentrace nadprůměrná v rozmezí 1 – 2 ng/m³.

**Obr. 13: Roční průměrné koncentrace benzo(a)pyrenu v ovzduší v roce 2013
(modrým čtvercem vyznačena oblast MAS Opavsko)**

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav – Grafická ročenka 2013

• Oxidy dusíku - NO_x

Pod termínem oxidy dusíku se rozumí směs oxidu dusnatého (NO) a oxidu dusičitého (NO₂). Imisní limit pro ochranu zdraví osob je stanoven pro NO₂ a je následující:

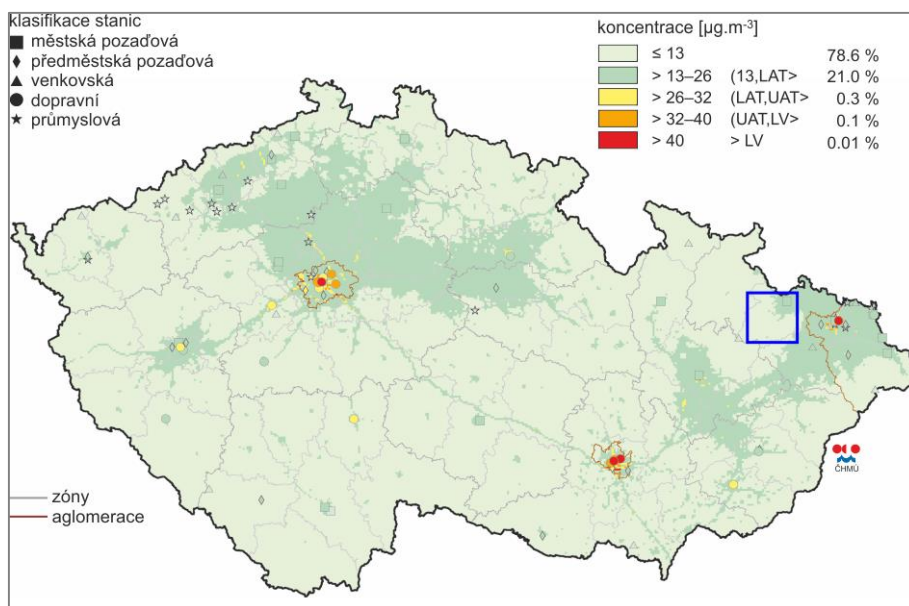
- ▷ hodinový imisní limit stanoven na **200 µg/m³** ⇒ hodnota nesmí být překročena **více než 18x/rok**
- ▷ roční imisní limit stanoven na **40 µg/m³** ⇒ počet maximálních překročení za rok není stanoven

Limit pro ochranu ekosystémů a vegetace se stanovuje pro NO_x a má tyto omezení:

- ▷ roční imisní limit stanoven na **30 µg/m³** ⇒ počet maximálních překročení za rok není stanoven

Oxidy dusíku jsou přirozenou součástí životního prostředí, do něhož se dostávají bouřkovou a zejména mikrobiální činností (oxid dusnatý (NO) patří mezi soubor skleníkových plynů). Nezanedbatelný je však jejich vnos a zvyšování koncentrace v atmosféře v důsledku antropogenní činnosti, kdy oxidy dusíku vznikají jako odpadní produkt např. při vysokoteplotním spalování fosilních paliv, činností chemického průmyslu a hlavně intenzivní dopravou. Proto k překročení ročního imisního limitu dochází většinou na stanicích umístěných v dopravně exponovaných lokalitách aglomerací a velkých měst (viz Obr. 14). Ke stanicím s maximální hodinovou koncentrací NO₂ se tak zařadila i lokalita Ostrava-Mariánské Hory, kde koncentrace dosáhla 215,8 µg/m³, imisní limit byl překročen pouze

jedenkrát. K překročení imisních limitů došlo i v případě ročních průměrných koncentrací NO₂, a to konkrétně na stanici Ostrava-Českosobotská (41,4 µg/m³). Není však vyloučené, že k překračování imisních limitů může docházet i na jiných dopravně exponovaných místech, kde měření prováděno není.

**Obr. 14: Roční průměrné koncentrace NO₂ v roce 2013
(modrým čtvercem vyznačena oblast MAS Opavsko)**

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav – Grafická ročenka 2013

S dopravou, tedy mobilními zdroji znečišťování a jejími emisemi znečišťujících látek, souvisí databáze REZZO 4, jejíž údaje jsou záměrně uvedeny v samostatné tabulce (viz Tab. 35), neboť oproti stacionárním zdrojům je tato oblast problematicky kontrolovatelná v závislosti na čase a prostoru. Z tabulky, která zachycuje vývoj emisí hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji v období 2006 – 2013, vyplývá převaha emisí oxidů dusíku a oxidu uhelnatého (CO) nejenom v rámci celého Moravskoslezského kraje, ale také v rámci celé republiky. I přesto je však patrné, že v průběhu 8 let se tyto zmíněné emise podařilo velmi výrazně snížit, a to v případě oxidu uhelnatého (v rámci Moravskoslezského kraje) až o 54 %. Tuto skutečnost je možné připisovat zejména evropským opatřením a cílům, které výrobce pobízí k využívání nejnovějších technologií a k inovacím.

Tab. 35: Emise hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji (REZZO 4)

Rok	Území	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	NH ₃
		t/rok	t/rok	t/rok	t/rok	t/rok	t/rok
2006	Česká republika	10 190,30	591,4	120 631,20	214 814,70	52 324,70	2 393,10
	Moravskoslezský kraj	722	44,7	8 303,80	16 204,10	3 940,20	193,4
	podíl Moravskoslezského kraje (%)	7,09	7,56	6,88	7,54	7,53	8,08
2007	Česká republika	10 190,80	618	115 666,80	202 820,50	49 785,80	2 538,90

Rok	Území	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	NH ₃
		t/rok	t/rok	t/rok	t/rok	t/rok	t/rok
	Moravskoslezský kraj	750,8	48,1	8 160,50	15 711,00	3 871,00	207,5
	podíl Moravskoslezského kraje (%)	7,37	7,78	7,06	7,75	7,78	8,17
	Česká republika	9 671,60	614,9	108 982,60	178 276,40	42 334,40	2 557,00
2008	Moravskoslezský kraj	743,7	49,4	7 992,40	14 203,90	3 395,80	211,3
	podíl Moravskoslezského kraje (%)	7,69	8,03	7,33	7,97	8,02	8,26
	Česká republika	8 823,60	151,1	98 926,30	153 088,60	35 765,90	2 566,10
2009	Moravskoslezský kraj	700	12,1	7 380,80	12 453,20	2 954,20	214,4
	podíl Moravskoslezského kraje (%)	7,93	8,01	7,46	8,13	8,26	8,36
	Česká republika	7 826,30	143,7	87 454,40	125 751,60	30 272,40	2 375,50
2010	Moravskoslezský kraj	637,5	11,8	6 582,80	10 378,40	2 567,70	200,7
	podíl Moravskoslezského kraje (%)	8,15	8,21	7,53	8,25	8,48	8,45
	Česká republika	7 513,30	144,1	84 363,60	112 379,40	27 512,40	2 318,60
2011	Moravskoslezský kraj	612	11,9	6 354,90	8 985,30	2 336,20	195,9
	podíl Moravskoslezského kraje (%)	8,15	8,26	7,53	8,00	8,49	8,45
	Česká republika	7 131,20	140,9	79 743,00	100 714,00	25 305,20	2 181,80
2012	Moravskoslezský kraj	578,8	11,7	5 962,60	8 267,90	2 146,80	184,3
	podíl Moravskoslezského kraje (%)	8,12	8,30	7,48	8,21	8,48	8,45
	Česká republika	6 888,20	139	77 040,00	92 666,30	23 748,60	2 068,30
2013	Moravskoslezský kraj	558,4	11,5	5 737,00	7 587,00	2 016,50	174,7
	podíl Moravskoslezského kraje (%)	8,11	8,27	7,45	8,19	8,49	8,45
	Česká republika						

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav - Emisní bilance České republiky

V samotném území MAS Opavsko byly koncentrace oxidu dusičitého (NO₂) sledovány v pětiletém období 2008 – 2012 (viz mapová příloha – Typologie území ČR pro MAS Opavsko). Ze zprůměrovaných výsledků vyplývá, že koncentrace NO₂ se v území MAS Opavsko v předešlých pěti letech pohybovala v rozmezí 0,6 – 2,02 µg/m³, přičemž hodnoty se snižovaly opět ve směru od východu k severozápadu. Nejvyšší hodnoty vykazovaly obce koncentrované v tranzitní oblasti mezi Opavou a Ostravou (silnice I/11) – Čavisov (2,02 µg/m³), Dolní Lhota (1,76 µg/m³), Velká Polom (1,64 µg/m³), Háj ve Slezsku (1,62 µg/m³), Štítina (1,54 µg/m³).

Vyhodnocení aktuálního stavu v oblasti vytápění domácností

Domácí topeniště jsou vedle dálkových přenosů a emisí z dopravy jedním z hlavních zdrojů znečištění ovzduší na venkově. Region má značný potenciál pro využití alternativních, především obnovitelných zdrojů energie (OZE) pro vytápění domácností, objektů veřejné správy, objektů podnikatelského sektoru apod. Kromě energie slunce jsou používána paliva na bázi biomasy - dřevní hmota, obilní sláma, řepková sláma, dřevní peletky apod. jejich použití je ideální pro neplynofikované obce. V současné době je jako alternativa k plynu, elektřině a uhlí nejvíce používáno kusové palivové dřevo. Jeho cena ale postupně roste. Alternativní paliva včetně solární energie zatím nejsou plošně rozšířeny, zásluhou programu Zelená úsporám se začínají více objevovat automatické kotle uhlí i pelety. Pro jejich větší rozšíření je třeba vybudovat dostatečné lokální kapacity na výrobu (lisování) pelet.

V zimním období nejhorší znečištění vypouštějí domácnosti spalující v nekvalitních kotlích tuhá paliva (uhlí, nekvalitní mokré dřevo) a někdy i odpad. Drahá plynofikace venkova prováděná v minulých desetiletích se kvůli zdražování plynu ukazuje jako neúčinná strategie.

Ke zlepšení čistoty ovzduší za současných ekonomických přínosů pro venkov může přispět především zavádění moderních nízkoemisních technologií, větší podpora alternativních způsobů vytápění (technologicky vyspělá spalovací zařízení – automatické kotle, biomasa, solární energie či tepelná čerpadla). Nejvýhodnější strategií je ovšem snižování energetické náročnosti bydlení realizovaná zateplením domů a veřejných budov a dalšími úsporami.

Z vlastního šetření, které proběhlo na obcích v území MAS Opavsko, bylo zjištěno, že cca 1 % domů na území MAS Opavsko využívá solární energii, především pro ohřev teplé vody. Nejvíce domů využívající možnosti tohoto topení je v obcích Holasovice a Skřipov. Průměrně 36 % domácností využívají k vytápění svých domácností pevná paliva, převážně uhlí, průměrně 25 % využívá k vytápění domácnosti dřevo a pelety, plyn využívá 39 % domácností. Výsledek šetření je ovlivněn mimo jiné také tím, že většina obecních budov využívá k vytápění plyn a mnoho domácností volí kombinaci vytápění plyn + dřevo nebo plyn + uhlí. Výsledky vlastního šetření týkající se využívání jednotlivých zdrojů topení v obcích na území MAS Opavsko je uvedeno v tab. R v příloze č. 1.

Ochrana vod

Znečištění vod je jedním z největších environmentálních problémů současného světa. Voda transportuje živiny, ale zúčastňuje se rovněž na zprostředkování pohybu škodlivin v rámci různých ekosystémů. Důsledkem je, že může dojít ke kumulaci - nahromadění škodliviny v některé ze součástí životního prostředí. Znečištění vod je způsobováno chemickými látkami anorganického charakteru, hlavně těžkými kovy, nebo látkami organickými. Hlavním typem znečištění vod v našich podmínkách je eutrofizace – znečištění vod nadměrným obsahem živin. Odpadní vody splaškové mohou být znečištěny mikrobiálně. Významnou měrou se na znečištění vod podílí také zemědělská výroba. Problémem vody je rovněž její dosažitelnost a distribuce. Přibližně třetina toků ČR zůstává i přes výrazné zlepšení za posledních 15 let stále nadměrně znečištěna.

Na území MAS Opavsko je jako „rizikový“ klasifikováno 95 % délky útvarů povrchových vod tekoucích z hlediska ekologického stavu/potenciálu i z hlediska chemického stavu (téměř u všech obcí 100 % délky útvarů povrchových vod tekoucích z hlediska ekologického i chemického stavu).

Na území MAS Opavsko není jako „nerizikový“ klasifikován žádný útvar povrchových vod tekoucích z hlediska ekologického stavu/ekologického potenciálu ani z hlediska chemického stavu.

Jako „nejistý“ jsou v MAS Opavsko klasifikována 4 % délky útvarů povrchových vod tekoucích z hlediska ekologického stavu/potenciálu i z hlediska chemického stavu.

Nejistoty hodnocení:

Nedostatek dat plynoucí z omezeného počtu monitorovaných lokalit v rámci státní sítě sledování jakosti vody v tocích způsobuje nejistoty zejména v oblasti hodnocení rizika nedosažení environmentálních cílů. Na menším území tudíž může být sledovaný datový soubor statisticky méně spolehlivý z hlediska reprezentativnosti pro charakterizaci dostatečného podílu vodních útvarů v jednotlivých oblastech povodí.

Tab. 36: Porovnání chemického stavu vod za jednotlivé územní celky

Území	Chemický stav vod			
	Povrchové vody tekoucí		Podzemní vody	
	Hodnota %	Stav dle kategorie	Hodnota %	Stav dle kategorie
MAS Opavsko	46,4	Částečně dobrý stav	100	Dobrý stav na celém území
Moravskoslezský kraj	60,5	Částečně dobrý stav	61,2	Částečně dobrý stav
Česká republika	68,8	Částečně dobrý stav	34,7	Částečně dobrý stav

Zdroj: HEIS – VÚV, 2012

Sloupec „Hodnota“ tabulky výše vyjadřuje podíl úseků povrchových vod tekoucích klasifikovaných podle stavu k celkové délce vodních toků v území. V případě podzemních vod hodnota udává podíl podpovrchových vod klasifikovaných podle stavu k celkové výměře podzemních vod v území. Z konfrontace jednotlivých územních celků vyplývá, že území MAS Opavsko vykazuje nejnižší hodnotu chemicky čistých povrchových vod tekoucích ve srovnání s Moravskoslezským krajem a Českou republikou. Co se podzemních vod týče, hodnoty v rámci územních celků jsou velice odlišné. Nejlepší 100% hodnotu vykazuje území MAS Opavsko, ve kterém jsou podzemní vody v dobrém stavu na celém území. Zbýlé územní celky jsou charakterizovány částečně dobrým stavem.

Tab. 37: Porovnání hustoty vodních toků za jednotlivé územní celky a podíl vodních ploch k celkové výměře hodnoceného území

Hustota vodních toků I. – IV. řádu		Podíl vodních ploch	
Území	Hodnota (km/km ²)	Území	Hodnota %
MAS Opavsko	1,48	MAS Opavsko	1,4
Moravskoslezský kraj	0,62	Moravskoslezský kraj	2,1
Česká republika	0,69	Česká republika	2,1

Zdroj: ČSÚ, 2012

Z tabulky výše vyplývá, že území MAS Opavsko má vysokou hustotu vodních toků v porovnání s ČR a Moravskoslezským krajem. Nejnižší hustotou disponuje západní území MAS (okolí Mladecka), naopak nejvyšší hustota náleží jihovýchodní části území Nížkého Jeseníku (Hradec nad Moravicí a okolí). Jednotlivé vodní toky znázorňuje následující mapa vodních toků.

Z tabulky výše vyplývá, že hodnota podílu vodních ploch území MAS Opavska je podstatně nižší, než je celorepubliková hodnota. Střed řešeného území vykazuje nejnižší hodnoty podílu (méně než 0,4 %), naopak oblasti Budišovska, Jakartovicka, Brumovicka a Háje ve Slezsku mají nejvyšší hodnotu podílu (nad 2,5 %).

Vodní režim v krajině

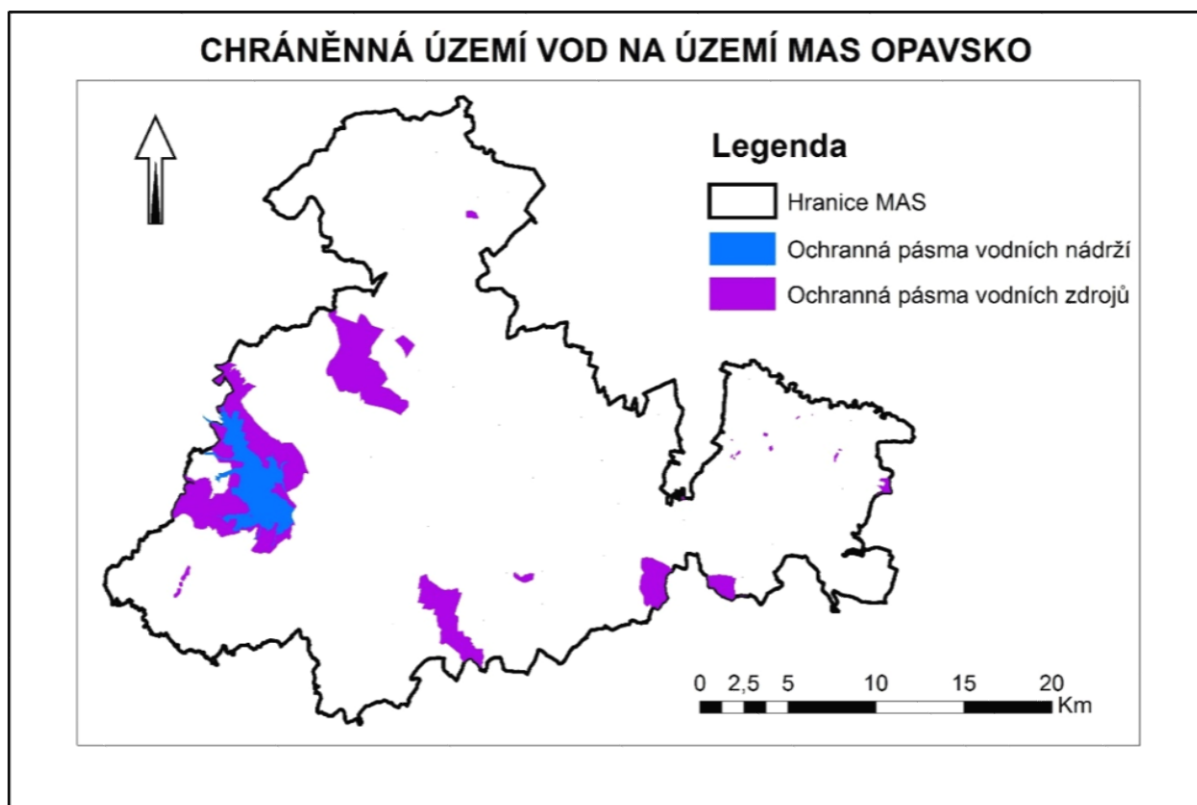
Území MAS Opavsko lze označit za krajinu tří řek. Řeky Opava, Moravice a Hvozdnice nejenže dělí území do povodí, z nichž vycházejí mikroregiony, ale zásadně též ovlivňují krajinný ráz Opavska a v dávné minulosti se jejich bezprostřední okolí stalo místem, kde se usídlili první obyvatelé tohoto kraje. Celé území MAS Opavsko náleží do povodí Odry.

Řeky Opava a Moravice pramení v Hrubém Jeseníku, Hvozdnice v Nížkém Jeseníku nedaleko Horního Benešova. Všechny tři řeky meandrují, zejména meandry na řece Moravici jsou silně zaškrbené, řeka Opava vytváří v údolní nivě mezi Opavou a Hlučínem téměř 30 meandrů. Všechny tři řeky svým přírodním charakterem nabízejí atraktivní prostředí pro rekreaci a turistiku.

Na jihozápadním okraji území MAS se na Moravici nachází Kružberská přehrada, jež slouží jako zdroj pitné vody pro obyvatele měst Opavy a Ostravy. Hvozdnice napájí řadu rybníků. Dalšími menšími toky jsou Raduňka, Ohrozima, Sedlinka, na níž byla postavena vodní nádrž Přerovec, a Čížina, s vodní nádrží Pocheň. V nivách řek Hvozdnice – v okolí Štáblovic, Otice a Slavkova a Raduňky byly v minulosti vybudovány chovné rybníky.

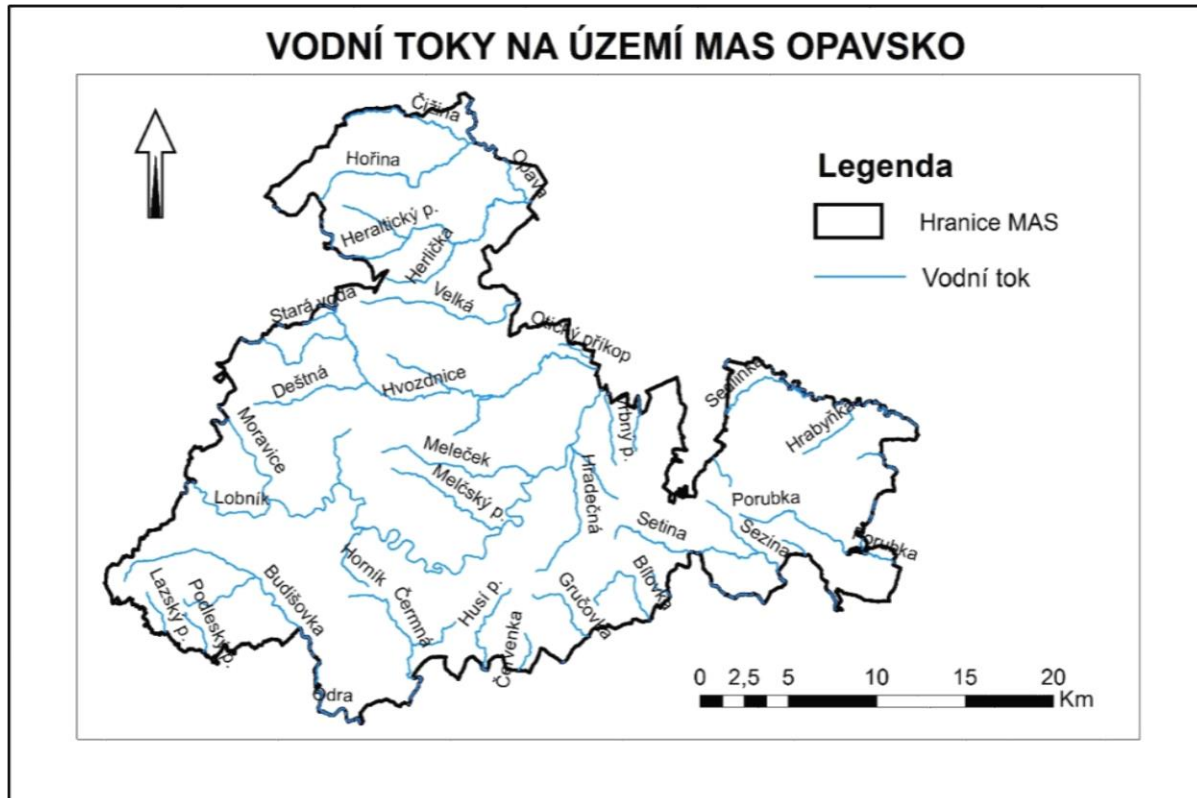
Z hlediska ochrany vodních zdrojů a zemědělského půdního fondu je důležité zamezit vodní erozi, tj. odplavování ornice do koryt potoků a řek. K vodní erozi dochází zejména na plochách svažité orné půdy. Erozní smyv se dále zhoršuje pěstováním nevhodných zemědělských plodin, tzv. širokořádkových, jako je např. kukuřice. Svažité plochy zemědělské půdy s rizikem eroze se vyskytují zejména v katastrech obcí Hradec nad Moravicí, Jakartovice, Velké Heraltice, Brumovice, Těškovice a Háje ve Slezsku. Omezení výsevu a pěstování kukuřice na svažitých pozemcích staví proti sobě zájmy ochrany půd a vod a na druhé straně zájmy zemědělců. Podle zemědělců je kukuřice těžko nahraditelné kvalitní krmivo se stále se zvyšujícím významem i pro bioenergetiku (biomasa pro bioplynové stanice).

Značná část území MAS byla zasažena povodní v roce 1997 (postihla všechny tři větší toky), která vyvolala potřebu tuto problematiku řešit. Protipovodňová problematika je zpracována v Plánu oblasti povodí Odry 2010 - 2015 (prosinec 2009), kde je v jednotlivých úsecích navrženo zejména zkapacitnění koryt v kombinaci s výstavbou poldrů. Cílem je ochrana sídelních oblastí až do úrovně stoleté vody. Finančně náročné úpravy koryt se ukazují samy o sobě jako nedostatečné. Velkým problémem v tomto ohledu nadále zůstává rychlost odtoku vody z krajiny, jež se v posledním století výrazně zrychlila, a to především úpravami vodních toků, scelením pozemků a rozoráním luk a mezí a dalšími nevhodnými úpravami krajiny v okolí vodních toků. Snížení retenční schopnosti krajiny může vést k poklesu hladiny podzemních vod, event. ke ztrátě vodních biotopů vázaných na vlhká místa. Pomoci zlepšit situaci mohou kromě výše uvedené výstavby poldrů také přírodě blízká opatření na zadržení vody v krajině, jako jsou zasakovací pásy, průlehy, zatravněné údolnice apod. Význam retence vody v krajině zvýraznilo katastrofické sucho, které od jara 2015 trápí celý sever Moravy a Slezsko.

Obr. 16: Chráněná území vod na území MAS Opavsko

Zdroj: DIBAVOD, vlastní zpracování v ArcGIS 10.2

Obr. 15: Vodní toky na území MAS Opavsko

Zdroj dat: DIBAVOD, vlastní zpracování v ArcGIS 10.2

Na území MAS Opavska se nenacházejí žádné chráněné oblasti přirozené akumulace vod (**CHOPAV**) ani ochranná pásma přírodních léčivých zdrojů (**OPPLZ**). Z chráněných oblastí vod lze zmínit pouze jedno ochranné pásmo vodní nádrže (**OPVD**) Kružberk a četnější ochranná pásma vodních zdrojů (**OPVZ**). Výše zmíněná ochranná pásma znázorňuje Obr. 16.

Ochrana půdy

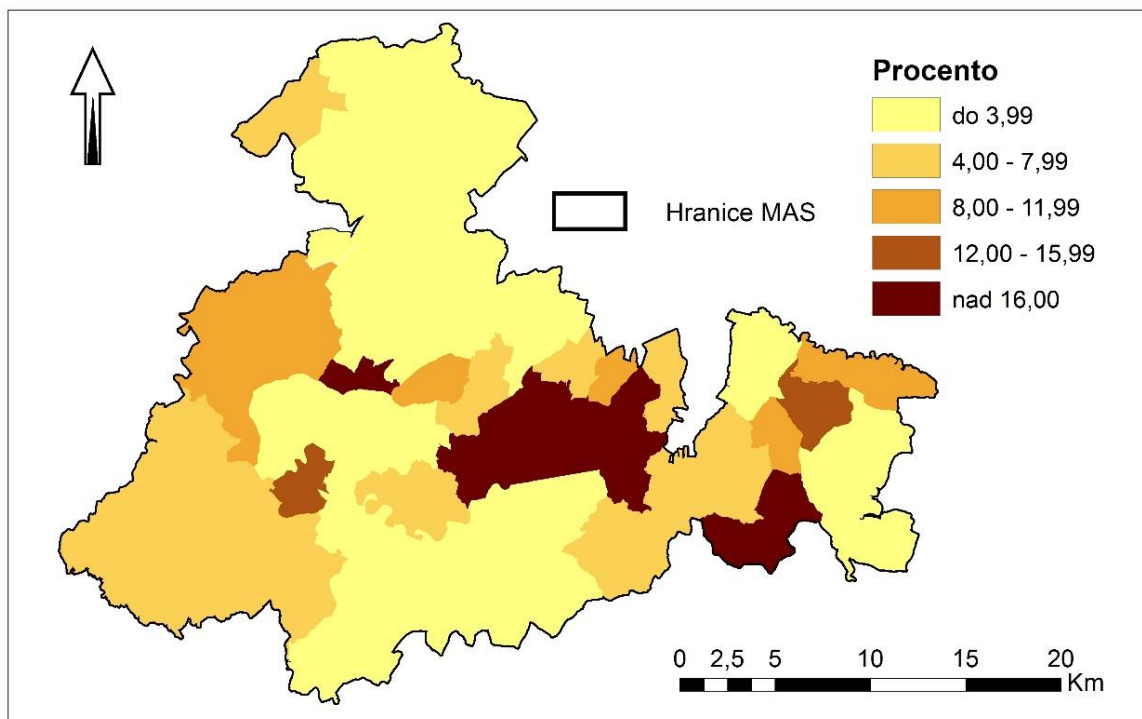
Pro území Opavska je půda zásadním zdrojem, který je třeba chránit. Neporušená krajina má schopnost akumulovat a zpomalit odtok velkého množství vody. Tuto schopnost krajiny výrazně snižujeme především díky velkovýrobnímu způsobu hospodaření v krajině, nastává vysoké zornění půdy, vznikají velké půdní bloky s nízkým obsahem organického podílu v půdě, vzniká nevhodná skladba dřevin v lese (smrková kultura na nevhodných místech). Tyto negativní projevy přináší nižší stabilitu krajiny a v konečném důsledku zvyšující se riziko povodní.

Nejhorší kombinací pro přirozený vodní režim v krajině je intenzivní zemědělská činnost na svažitém území. Tomu v ČR odpovídá definice orné půdy na sklonitých pozemcích. Dle metodik je považován z hlediska zrychleného odtoku pro ornou půdu kritický sklon nad 7°. Z těchto důvodů je tento typ kultury a sklonitosti předpokladem ke zhoršování přirozeného vodního režimu v krajině. Důsledkem je zvýšené riziko vzniku lokálních povodní nebo vysychání a degradace půdy.

Lze konstatovat, že **procento sklonité orné půdy** z její celkové výměry je největší v územích Hradce nad Moravicí, Těškovice a Litultovic, naopak nejmenších hodnot nabývá severní a jižní část řešeného území. Ukazatel převážné části území má hodnotu maximálně 7,99 %. Množství sklonitých orných pozemků na území jednotlivých obcí viz tab. K v Příloze č. 1.

Míra náchylnosti zemědělské půdy k **vodní erozi** je ovlivněna orografií území, půdními vlastnostmi a intenzitou srážek. Erozní smyv se počítá v jednotkách t/ha/rok. **Nejnižších hodnot** erozního smyvu nabývá území Budišova nad Budišovkou (2,2), případně Vítkova (max. 5), Litultovic (3 – 4), Holasovic (3,6) a Neplachovic (4,9). **Nejvyšší hodnoty** byly zaznamenány ve východním cípu území MAS (nad 7), dále na území Lhotky u Litultovic (9,3), Mikolajic (10,2) a Hradce nad Moravicí (9,1). Hodnota za celé území MAS Opavsko činí 5,6 t/ha/rok, což je více, než je průměr celé ČR a také Moravskoslezského kraje.

PROCENTO SKLONITÉ ORNÉ PŮDY Z CELKOVÉ PLOCHY ORNÉ PŮDY

Obr. 17: Procento sklonité orné půdy z celkové plochy orné půdy

Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování v ArcGis 10.2

Produkční schopnost půdy je ohrožena kontaminací cizorodými, většinou chemickými látkami. Podíl **kontaminovaných půd** byl zaznamenán v jižní části řešeného území, naopak severní část území MAS má nulový podíl kontaminovaných vzorků půd. Největších hodnot nabývají území Hradce nad Moravicí (9,4 %), Skřipova (12,2 %), Melče (10 %) a Radkova (9,5 %). Hodnota podílu celého území MAS Opavsko je 3,3 %, což je více než průměr ČR a Moravskoslezského kraje.

Zemědělský půdní fond

Celková **výměra zemědělské půdy** v území MAS Opavsko je 42 690 ha, podílí se tedy 57,2 % na celkové ploše území (74 934,6 ha). Zemědělská půda je dále kategorizována na ornou půdu, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty. Největší podíl na celkové výměře zemědělské půdy má orná půda (76,9 %), dále pak trvalé travní porosty (19,5 %), následují zahrady (3,3 %) a ovocné sady (0,3 %). Obce Bratřkovice, Hlavnice, Holasovice, Mladecko, Neplachovice a Otice mají největší podíl zemědělské půdy na celkové výměře (nad 85 %). Obce Mokré Lazce a Skřipov zase podíl nejmenší (30 a méně %). Výměry zemědělské půdy v jednotlivých obcích jsou uvedeny v tab. M v příloze č. 1. Nejde však o negativní jev – orná půda je zde zatravňována a zalesňována.

Tab. 38: Výměra zemědělské půdy v jednotlivých územních celcích (ha)

Území	Celková výměra	Orná půda	Zahrady	Ovocné sady	Trvalé travní porosty	Zemědělská půda
MAS Opavsko	74 934,6	32 814,4	1 423,3	116,6	8 335,8	42 690,1
Okres Opava	111 284,0	55 391,7	2 570,0	145,2	10 522,7	68 629,6
MS kraj	542 714,8	169 810,7	17 501,7	746,0	86 028,4	274 086,9
Česká republika	7 886 779,6	2 978 989,1	163 600,6	45 919,7	997 224,9	4 215 620,8

Zdroj: ČSÚ, 2014

Ze statistických údajů jasně vyplývá, že podíl plochy **orné půdy** obcí na její celkové výměře je rok od roku nižší. Jedná se takřka o celorepublikový trend. Největší podíl orné půdy má severozápadní část území MAS Opavsko (hodnota nad 60 %), tj. oblast města Opavy a obcí u jeho jihozápadních hranic. Nejmenší podíl takových ploch má jižní část MAS (hodnota pod 30 %), tj. oblast Nízkého Jeseníku. Úplně nejnižší hodnoty (pod 25 %) nabývají obce Hradec nad Moravicí, Skřipov a Budišov nad Budišovkou. Rozdíl ve výměře ploch (pokles) za referenční časová období bývá většinou v jednotkách hektarů, avšak např. v případě Budišova nad Budišovkou, může nastat úbytek orné půdy ve stovkách hektarů. V žádném katastru obce nebyl zaznamenán případ značného navýšení plochy orné půdy. Případné navýšení probíhá pouze v řadě jednotek hektarů. Plocha orné půdy v jednotlivých obcích MAS Opavsko viz tab. L v Příloze č. 1.

Tab. 39: Srovnání plochy orné půdy za jednotlivé územní celky (ha)

Územní jednotka	2014
MAS Opavsko	32 814
ORP Opava	30 325
ORP Ostrava	10 292
ORP Vítkov	10 119

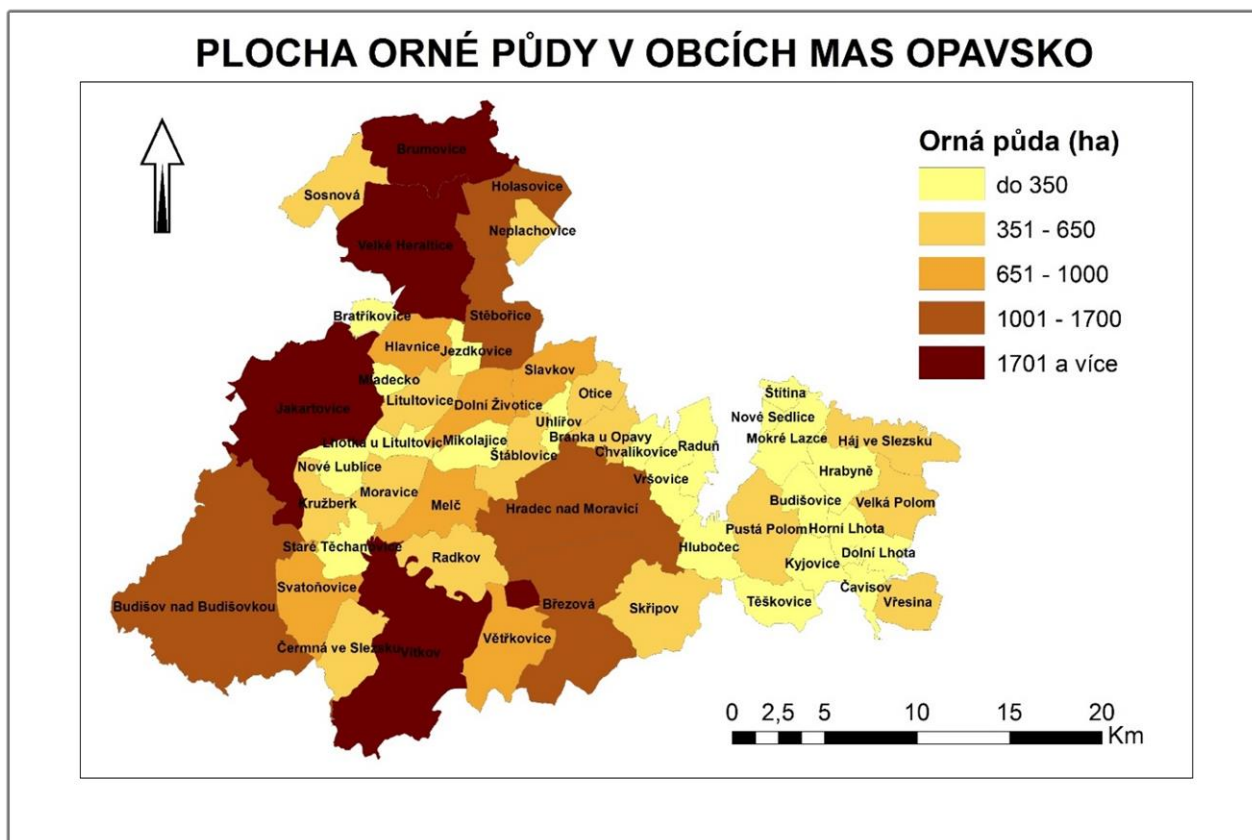
Zdroj: ČÚZK

Tabulka číslo 40 podává přehled týkající se rozdělení orné půdy do výrobních oblastí. Kukuřičná oblast není v území zastoupena vůbec, řešené území spadá do oblasti řepařské (největší podíl), bramborářské, bramborářsko-ovesné a částečně horské (oblast Nízkého Jeseníku).

Tab. 40: Rozdělení orné půdy do výrobních oblastí (k 31. 12. 2011)

Oblast	Orná půda (ha)						výměra celkem
	kukuřičná	řepařská	bramborářská	bramborář.- ovesná	horská	nezař.	
Okres Opava	0	33 080	18 452	4 120	525	0	56 177
MS kraj	0	67 966	66 298	24 415	12 870	0	171 549

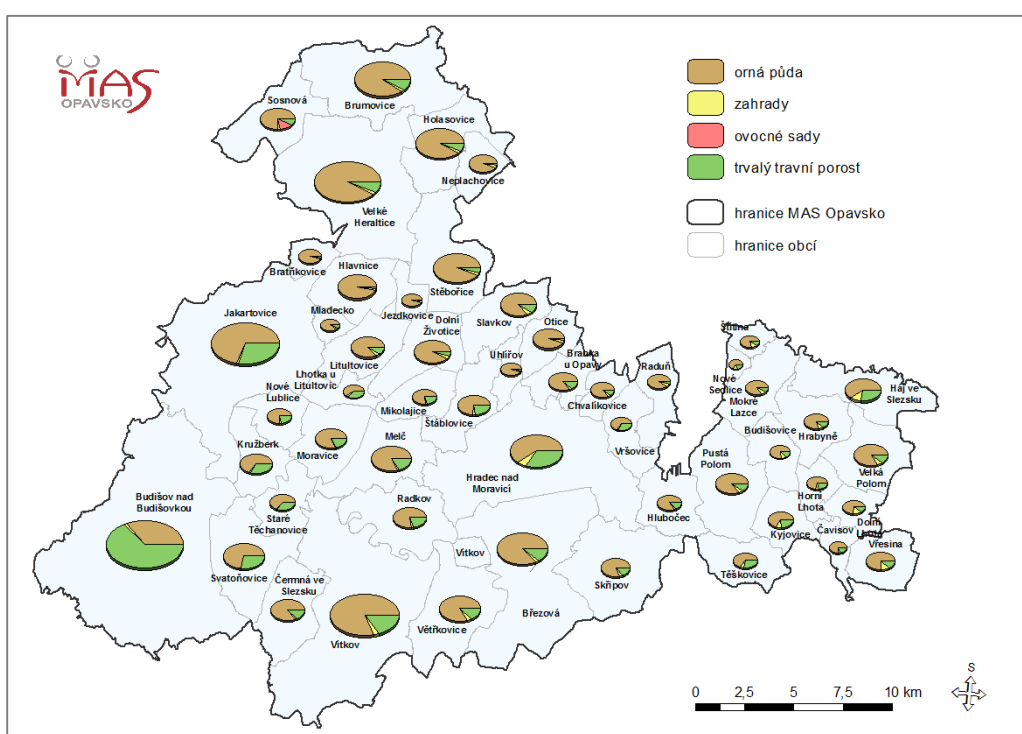
Zdroj: Situační a výhledová zpráva, půda, prosinec 2012

Obr. 18: Plocha orné půdy v obcích MAS Opavsko

Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování v ArcGis 10.2

Z hlediska využití zemědělské půdy mají nejmenší zastoupení ovocné sady (viz Obr. 19). Největší zastoupení mají v obci Sosnová (92 %) a patří společnosti VITAMINÁTOR s. r. o. Většina obcí buď nemá žádné zastoupení ovocných sadů, nebo je jejich výměra max. 2 ha. Zahrady mají v obcích rovněž malé zastoupení, většinou do 50 ha. Dominuje Hradec nad Moravicí se 103 ha zahrad, ty se nacházejí především v zámeckém areálu. Trvalé travní porosty mají zastoupení v desítkách a stovkách hektarů v závislosti od obce, a podílejí se tak výrazně na rozloze zemědělské půdy.

Obr. 19: Využití zemědělské půdy MAS Opavsko

Zdroj: ČSÚ

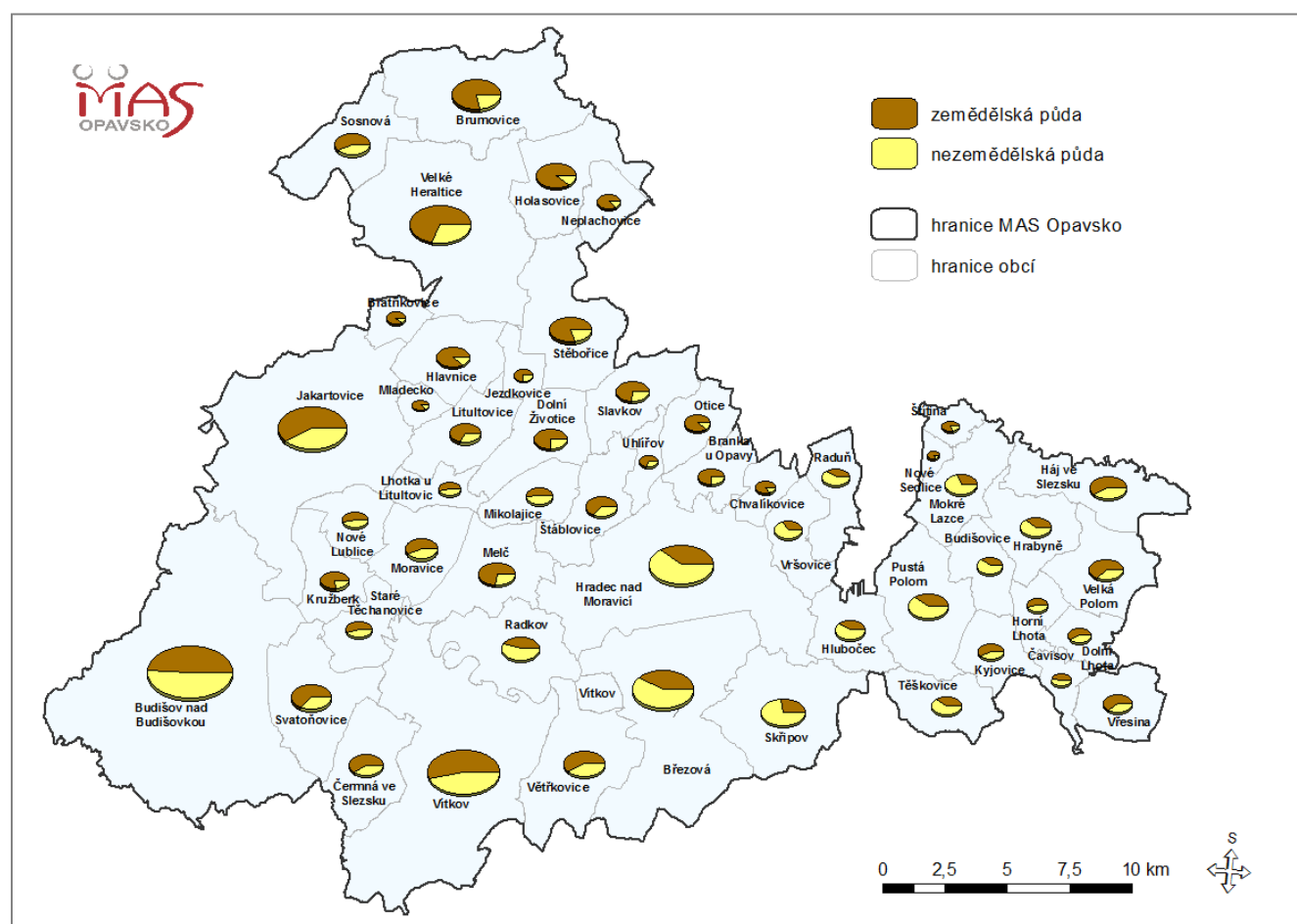
Využití půdy v obcích MAS Opavsko viz tab. N v Příloze č. 1.

Celková výměra **nezemědělské půdy** v území MAS Opavsko je 32 244,5 ha, podílí se tedy 42,8 % na celkové výměře 74 934 ha. Nezemědělská půda je dále kategorizována na lesní pozemky, vodní plochy, zastavěné plochy a nádvoří a ostatní plochy. Největší podíl na celkové výměře zemědělské půdy mají lesní pozemky (81,2 %), dále ostatní plochy (12,5 %), následují vodní plochy (3,2 %) a zastavěné plochy (3,1 %). Obce Mokré Lazce, Skřipov a Vršovice mají největší podíl zemědělské půdy na celkové výměře (nad 65 %). Obce Bratřkovice, Holasovice, Mladecko, Neplachovice a Otice mají zase nejmenší podíl (hodnota pod 13 %). Výměra zemědělské půdy v obcích MAS Opavsko a její podíl na celkové výměře viz tab. M v Příloze č. 1.

Tab. 41: Výměra zemědělské půdy v jednotlivých územních celcích (ha)

Území	Celková výměra	Lesní pozemky	Vodní plochy	Zastavěné plochy	Ostatní plochy	Nezemědělská půda
MAS Opavsko	74 934,6	26 194,5	1 026,1	1 010,1	4 013,5	32 244,5
Okres Opava	111 284,0	31 062,1	1 871,8	2 232,4	7 488,1	42 654,4
MS kraj	542 714,8	193 925,7	11 595,0	11 799,7	51 307,6	268 627,9
Česká republika	7 886 779,6	2 666 375,9	164 835,2	132 191,8	707 754,9	3 671 157,7

Zdroj: ČSÚ, 2014

Obr. 20: Podíl zemědělské a zemědělské půdy v území MAS Opavsko

Zdroj: ČSÚ

Plochy lesa

Plocha lesa zaujímá na území MAS Opavsko celkem 26 194,5 ha z celkové výměry území 74 934,6 ha, což odpovídá 35 % celkového území MAS Opavsko. Hodnota mírně převyšuje hodnotu lesnatosti ČR a koreluje s hodnotou lesnatosti území Moravskoslezského kraje. Největší lesnatost vykazuje východní část území MAS Opavsko (nad 50 %), jedná se o geomorfologický celek Nízký Jeseník. Z hlediska obcí jsou nejvyšší hodnoty zaznamenány na územích Skřipova (69,6 %), Mokřích Lazců (63,8 %) a Vršovíc (61,9 %). Naopak nejnižší hodnotu lesnatosti vykazují obce Štítina (0,8 %), Neplachovice (1,2 %) a Holasovice (1,6 %). Následující tabulka vyjadřuje plochy lesů, které jsou ve vlastnictví obcí.

Tab. 42: Výměra lesů ve vlastnictví obce v jednotlivých obcích MAS Opavsko

Přehled vlastníků lesů	Výměra (ha)
Branka u Opavy	3,23
Bratřikovice	6,70
Brumovice	53,0
Březová	165,0
Budišov nad Budišovkou	1000,0
Budišovice	5,55
Čavisov	0
Čermná ve Slezsku	61,22
Dolní Lhota	83,00
Dolní Životice	1,0
Háj ve Slezsku	12,08
Hlavnice	2,5
Hlubočec	5,08
Holasovice	15,46
Horní Lhota	39,56
Hrabyně	92,29
Hradec nad Moravicí	37,0
Chvalíkovice	14,29
Jakartovice	0
Jezdkovice	1,5
Kružberk	74,9
Kyjovice	0,17
Lhotka u Litultovic	16,73
Litultovice	1,63
Melč	0
Mikolajice	55,0
Mladecko	1,83
Mokré Lazce	30,0
Moravice	27,99
Neplachovice	0
Nové Lublice	nezjištěno
Nové Sedlice	0
Otice	96,51
Pustá Polom	3,8
Radkov	52,0
Raduň	0
Skřipov	0
Slavkov	17,56
Sosnová	43,0
Staré Těchanovice	38,0
Stěbořice	59,0
Svatoňovice	163,77
Stěbořice	56,0
Svatoňovice	163,77
Štáblovice	51,0
Štítina	0

Přehled vlastníků lesů	Výměra (ha)
Těškovice	16,3
Uhlířov	74,2
Velká Polom	128,0
Velké Heraltice	92,0
Větkovice	110,3
Vítkov	266,0
Vršovice	7,59
Vřesina	86,23
Celkem plochy lesa ve vlastnictví obcí MAS Opavsko	3 142,94

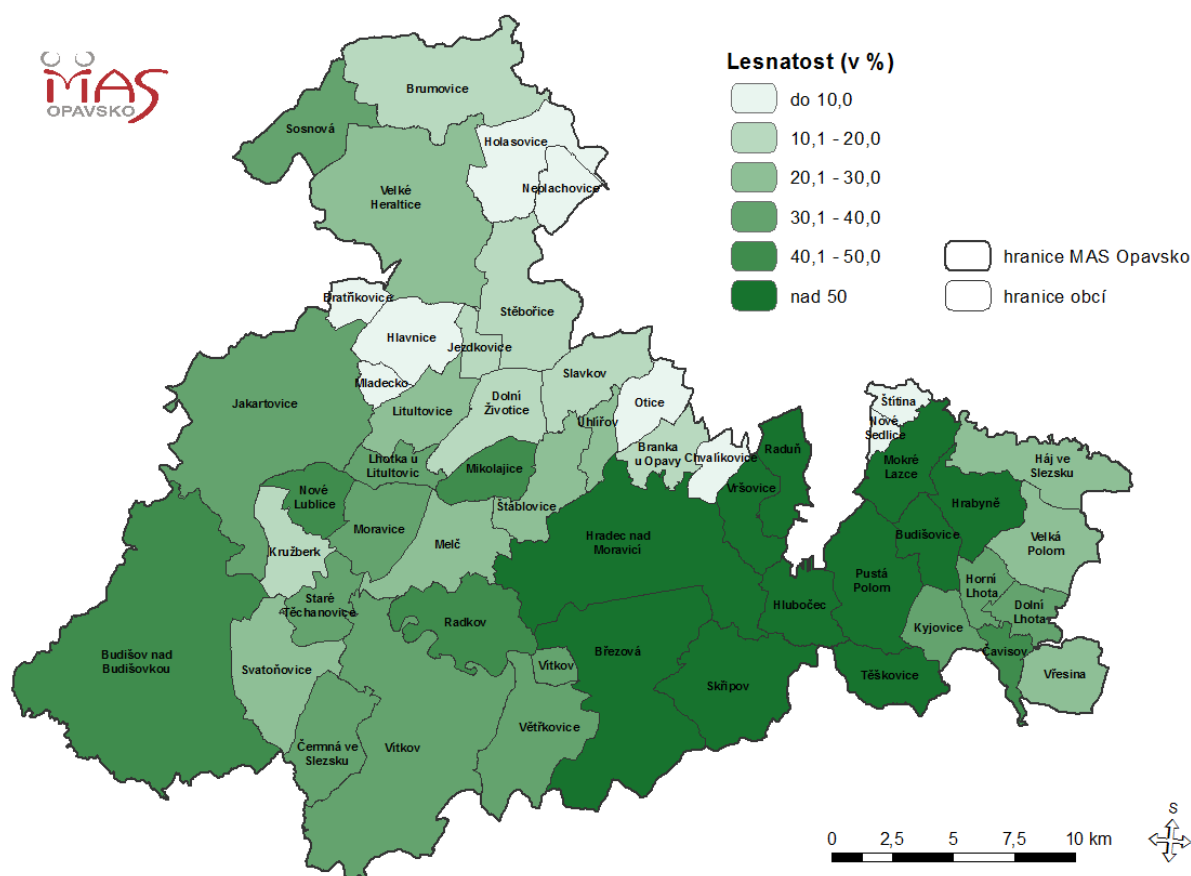
Zdroj: vlastní šetření

Tab. 43: Pozemky určené k plnění funkce lesa na území MAS Opavsko

Území	Celková výměra (ha)	Plocha lesa (ha)	Lesnatost (%)
MAS Opavsko	74 934,6	26 194,5	35
Okres Opava	111 284,0	31 062,1	28
MS kraj	542 714,8	193 925,7	35,7
ČR	7 886 779,6	2 666 375,9	33,8

Zdroj: ČSÚ, 2014

Pozemky určené k plnění funkce lesa jednotlivých obcí viz tab. J v Příloze č. 1.

Obr. 21: Lesnatost na území MAS Opavsko

Zdroj: EKOTOXA, s.r.o.

Koeficient ekologické stability

Ekologická stabilita představuje schopnost krajiny samovolnými vnitřními mechanismy vyrovnávat rušivé vlivy vnějších faktorů bez trvalého narušení přírodních mechanismů, tzn., že se systém brání změnám během působení cizího činitele zvenčí nebo se vrací po skončeném působení cizího činitele k normálu. Protože potenciálními nositeli ekologické stability krajiny jsou přirozené ekosystémy, racionální využívání krajiny nejen nevylučuje, ale nutně zahrnuje jejich trvalou existenci.

Koeficient ekologické stability je poměrové číslo a stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků ve zkoumaném území.

$$KES = \frac{\text{plocha ekologicky stabilních ploch}}{\text{plocha ekologicky nestabilních ploch}}$$

Ekologicky stabilní plochy: lesy, louky, pastviny, zahrady, vinice, ovocné sady, rybníky, ostatní vodní plochy, doprovodná a rozptýlená zeleň, přírodní plochy

Ekologicky nestabilní plochy: orná půda, chmelnice, zastavěné plochy, ostatní plochy

Klasifikace území na základě hodnoty KES (dle Ing. Igora Michala):

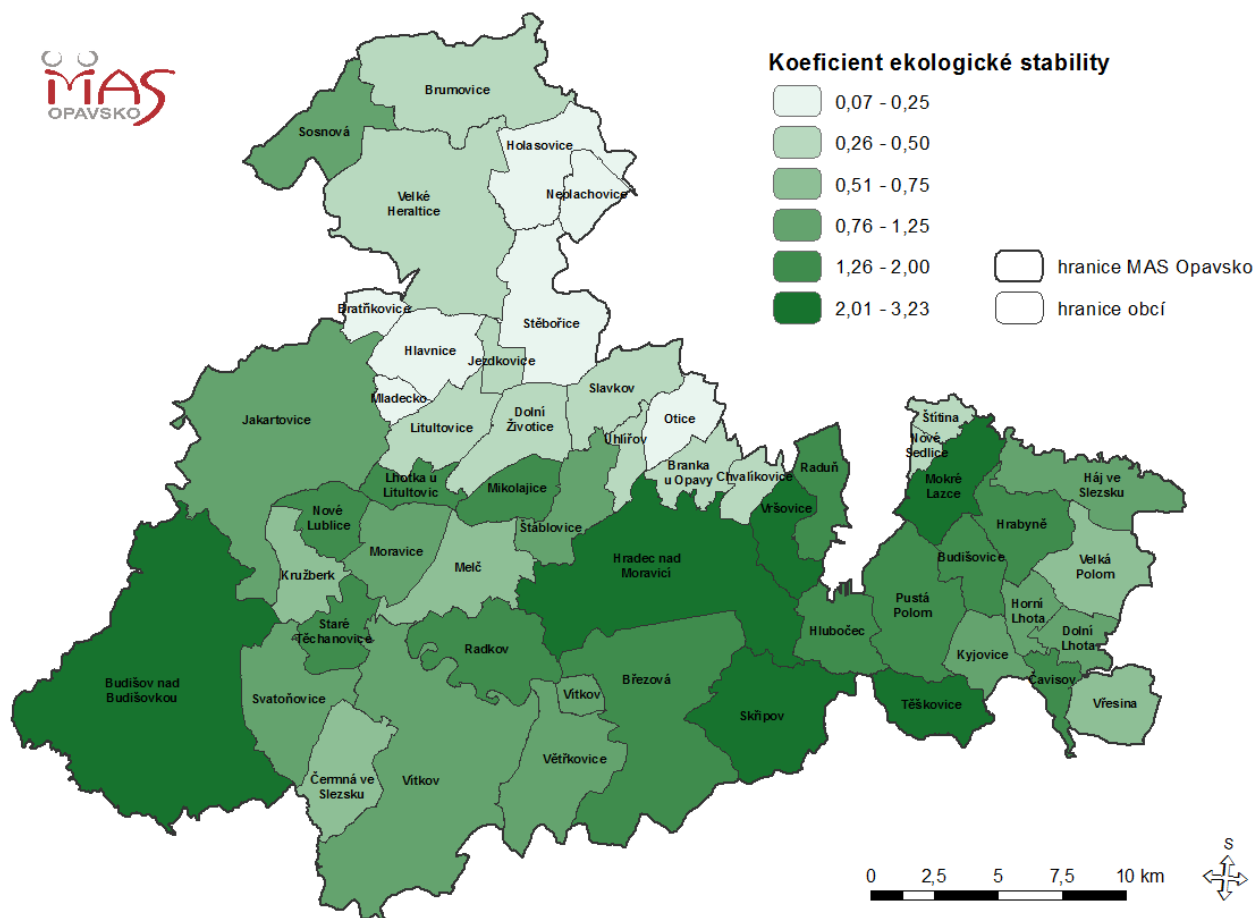
- **Krajinný typ A - krajina zcela přeměněná člověkem**
KES do 0,3: území nestabilní - nadprůměrně využívaná území s jasným porušením přírodních struktur
KES 0,4 – 0,8: území málo stabilní - intenzivně využívaná kulturní krajina s výrazným uplatněním agroindustriálních prvků
- **Krajinný typ B - krajina intermediální**
KES 0,9 – 2,9: území mírně stabilní - běžná kulturní krajina, v níž jsou technické objekty v relativním souladu s charakterem relativně přírodních prvků
- **Krajinný typ C - krajina relativně přírodní**
KES 3,0 – 6,2: území stabilní - technické objekty jsou roztroušeny na malých plochách při převaze relativně přírodních prvků
KES nad 6,2: území relativně přírodní

Koeficient ekologické stability krajiny byl zvolen jako zástupný indikátor environmentálního pilíře za téma Ochrana přírody a krajiny. Hodnocení KES vychází z rozdělení krajinných typů dle Ing. Michala. Pro zjednodušení a větší přehlednost je hodnocení provedeno vlastní škálou do pěti kategorií.

Hodnocení indikátoru „koeficient ekologické stability“:

-2	KES pod 0,4	území nestabilní – neudržitelné
-1	KES 0,4 - 0,89	území málo stabilní – neudržitelné
0	KES 0,9 - 2,99	území mírně stabilní
1	KES 3,0 - 6,2	území stabilní
2	KES nad 6,2	území relativně přírodní

Pro konfrontaci ukazatele koeficientu ekologické stability v rámci území MAS slouží obr. 22 a tab. 44. Z obr. 22 vyplývá, že nejvíce ekologicky nestabilních ploch se nachází v severní části území MAS Opavsko, naopak jihovýchodní až východní část řešeného území má vyšší ekologickou stabilitu krajiny. Mezi obce s nejnižšími hodnotami za rok 2014 (0,25 a méně) patří Bratřkovice, Hlavnice, Holasovice, Chvalíkovice, Mladecko, Neplachovice, Otice, Stěbořice a Štítina. Nejvyšší hodnoty ukazatele (nad 2,00) vykazují obce Budišov nad Budišovkou, Hradec nad Moravicí, Mokré Lazce, Skřipov, Těškovice a Vršovice. Důležitým důvodem nerovnoměrného rozložení hodnot je odlišná hodnota lesnatosti – vysoká lesnatost jižních částí území MAS a nízká lesnatost severních částí řešeného území. Lesy totiž patří mezi ekologicky stabilní plochy. Celkově lze území vyhodnotit jako málo stabilní. V naprosté většině obcí koeficient nepřekračuje hodnotu 1,5. Žádné území nelze vyhodnotit jako území relativně přírodní. Území charakterizována jako území stabilní jsou spíše výjimkou (z údajů pro rok 2014 Budišov nad Budišovkou a Skřipov, za rok 2011 pouze Skřipov). Největší část území MAS spadá do kategorie území mírně stabilní, následuje území nestabilní. Z vlastního šetření vyplynulo, že málo krajinných prvků a málo rozptýlené zeleně mají na svém území obce Bratřkovice, Černá ve Slezsku a například Nové Sedlice, dále obnovu lesů by potřebovaly obce Hlavnice, Staré Těchanovice nebo Nové Lubice. Záměr na výsadbu alejí mají obce Uhlířov, Těškovice a Štáblovice.

Obr. 22: Koefficient ekologické stability v území MAS Opavsko

Zdroj: EKOTOXA, s.r.o.

Tab. 44: Koefficient ekologické stability, porovnání 2011 a 2014

Obce	KES 2011	Hodnocení indikátoru 2011	KES 2014	Hodnocení indikátoru 2014
Branka u Opavy	0,32	-2	0,32	-2
Bratřkovice	0,11	-2	0,11	-2
Brumovice	0,29	-2	0,30	-2
Březová	1,51	0	1,51	0
Budišov nad Budišovkou	2,37	0	3,25	1
Budišovice	1,82	0	1,82	0
Čavisov	1,42	0	1,42	0
Černá ve Slezsku	0,75	-1	0,75	-1
Dolní Lhota	0,96	0	0,96	0
Dolní Životice	0,31	-2	0,31	-2
Háj ve Slezsku	1,13	0	1,13	0
Hlavnice	0,12	-2	0,12	-2
Hlubočec	1,55	0	1,56	0
Holasovice	0,12	-2	0,13	-2
Horní Lhota	1,12	0	1,12	0
Hrabyně	1,67	0	1,67	0
Hradeč nad Moravicí	2,15	0	2,15	0
Chvalíkovice	0,25	-2	0,25	-2
Jakartovice	1,05	0	1,09	0
Jezdkovice	0,30	-2	0,30	-2
Kružberk	0,75	-1	0,75	-1

Obce	KES 2011	Hodnocení indikátoru 2011	KES 2014	Hodnocení indikátoru 2014
Kyjovice	1,20	0	1,20	0
Lhotka u Litultovic	1,56	0	1,57	0
Litultovice	0,46	-1	0,48	-1
Melč	0,55	-1	0,55	-1
Mikolajice	1,36	0	1,33	0
Mladecko	0,17	-2	0,17	-2
Mokré Lazce	2,30	0	2,29	0
Moravice	0,99	0	0,99	0
Neplachovice	0,09	-2	0,09	-2
Nové Lublice	1,26	0	1,26	0
Nové Sedlice	0,47	-1	0,47	-1
Otice	0,08	-2	0,08	-2
Pustá Polom	1,62	0	1,62	0
Radkov	1,36	0	1,57	0
Raduň	1,39	0	1,39	0
Skřipov	3,04	1	3,04	1
Slavkov	0,42	-1	0,42	-1
Sosnová	1,07	0	1,07	0
Staré Těchanovice	1,36	0	1,36	0
Stěbořice	0,23	-2	0,23	-2
Svatoňovice	0,92	0	0,92	0
Štáblovice	0,90	0	0,89	0
Štítina	0,25	-2	0,25	-2
Těškovice	2,20	0	2,20	0
Uhlířov	0,43	-1	0,43	-1
Velká Polom	0,67	-1	0,67	-1
Velké Heraltice	0,45	-1	0,45	-1
Větrkovice	0,91	0	0,91	0
Vítkov	0,94	0	0,94	0
Vršovice	2,82	0	2,81	0
Vřesina	1,54	0	1,54	0
Průměr za území MAS Opavsko	1,02	---	1,04	---

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ, údaje k 31. 12. 2011 a 2014

Chráněná území

Navzdory převážně zemědělskému charakteru velké části území MAS Opavsko se zde nacházejí lokality ceněné pro svou vysokou přírodní hodnotu. Cenné jsou jak přírodě blízké biotopy s vysokou biodiverzitou (především v okolí vodních toků), tak typická podhorská zemědělská krajina s mozaikou lesních a nelesních dřevin (zejména v jižní, jihovýchodní a jihozápadní části území). I když je pro severní část území, v zemědělsky intenzivně využívaném údolí řeky Opavy charakteristický vysoký podíl téměř výhradně zorněné zemědělské půdy a nedostatek ekologicky stabilních krajinných prvků, rovněž zde se nachází některá maloplošná chráněná území (PP Úvalenské louky, PP Heraltický potok).

Na části území byl vyhlášen přírodní park Moravice, 3 velkoplošná zvláště chráněná území (200,6 ha) a 12 maloplošných zvláště chráněných území (264,2 ha), která jsou uvedena v následujícím přehledu.

Na území MAS Opavsko se nenachází žádné velkoplošné chráněné území. Celková rozloha maloplošných chráněných území zaujímá území o rozloze 265 ha.

Z maloplošných chráněných území, kterých je jedenáct na území MAS Opavsko je největší Národní přírodní rezervace Kaluža (57,03 ha) a Přírodní rezervace Hvozdnice (56,24 ha).

Do přírodních památek řadíme 4 objekty a to Úvalenské louky, Heraltický potok, Otická sopka a Hůrky, ty zaujímají celkově 47,37 ha.

Památných stromů se nachází na území MAS Opavsko třináct.

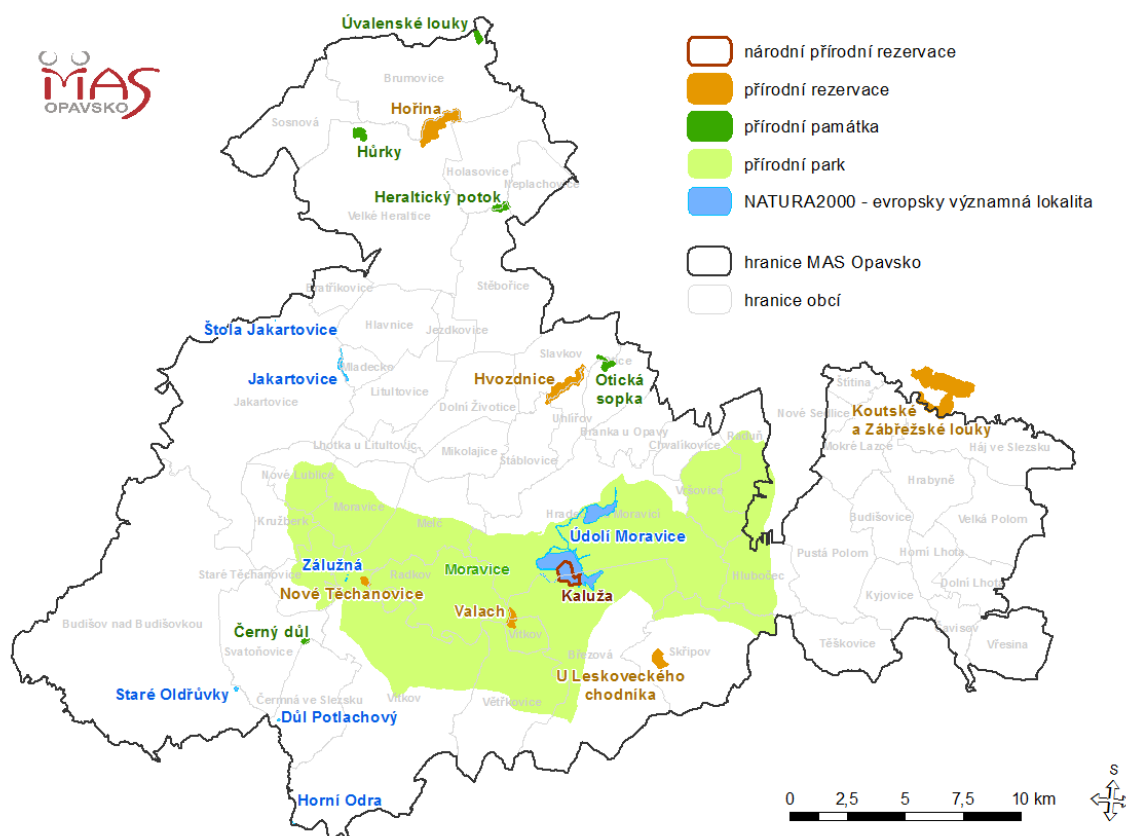
Evropsky významných lokalit je osm, které zaujímají plochu (173,91 ha), z toho největší plochu zaujímá Údolí Moravice (129,62 ha).

Tab. 45: Chráněná území MAS Opavsko

Typ chráněného území	Lokalita	Počet	Rozloha (ha)	Důvod ochrany
1. Velkoplošná chráněná území		0	0	
Národní park		0	0	
Chráněná krajinná oblast		0	0	
2. Maloplošná chráněná území		11	265,21	
Národní přírodní rezervace		1	57,03	
Kaluža	Hradec nad Moravicí, Březová	1	57,03	Porosty přirozených květnatých bučin a suťových lesů v komplexu přírodního prostředí údolního toku řeky Moravice
Přírodní rezervace		6	160,81	
U Leskoveckého chodníka	Skřipov	1	28,97	Smíšený přirozený porost smrku, modřín a jedle
Hvozdnice	Slavkov, Štáblovice, Uhlířov	1	56,24	Meandrující tok místy odkrývající skalní podloží. Druhově pestrá společenstva rybníků, mokřadů a zbytků lužních lesů, refugium mnoha druhů ptáků a obojživelníků. Pozoruhodné jsou také odkryvy kvartérních sedimentů
Valach	Březová - Lesní Albrechtice, Vítkov	1	14,6	Přirozené bučiny na strmých svazích v údolí řeky Moravice, k. ú. Lesní Albrechtice
Hořina	Velké Heraltice	1	22,3	Meandrující tok s pestrá vodní faunou a zachovalými břehovými porosty, na přilehlých loukách bohatá populace šafránu Heuffelova
Dařenec	Vřesina	1	32,94	Dubová bučina tvořící pozůstatek přirozené lesní a bylinné skladby glacioluválních plošin Hlučínské pahorkatiny.
Nové Těchanovice	Vítkov - Nové Těchanovice	1	5,76	Zachovalý porost smíšených suťových lesů ponechaný přirozenému vývoji.
Národní přírodní památka		0	0	
Přírodní památka		4	47,37	
Úvalenské louky	Brumovice	1	6,5	Zbytky unikátních slatinných luk v nivě řeky Opavy s bohatou populací břízy tmavé.
Heraltický potok	Neplachovice	1	14,39	Meandrující vodní tok s mrtvými rameny a pravidelně zaplavované mokřadní louky. Lokalita s druhově bohatou faunou obratlovců. Podstatná část luk je extenzivně obhospodařována
Otická sopka	Otice, Slavkov	1	10,44	Pozůstatek sopky z období spodního miocénu, výchoz čedičové horniny odkryt v lomu pod vrcholem
Hůrky	Velké Heraltice	1	16,04	Unikátní různověký smíšený lesní porost s dominantním podílem původního sudetského modřínu a s původní heraltickou borovicí
3. Památné stromy		13		
Jasan ztepilý	Branka u Opavy	1		
Lípa u kostela	Březová	1		

Typ chráněného území	Lokalita	Počet	Rozloha (ha)	Důvod ochrany
U dubu	Březová	1		
Lípa velkolistá u Sýkorů	Dobroslavice	1		
Dub letní u Pusté Polomi	Pustá Polom	1		
Alej dubů v Raduni	Raduň	1		
Břízy tmavé u Raduňských rybníků	Raduň	1		
Dub v Raduni	Raduň	1		
Dub za skalkou	Štáblovice	1		
Lípa ve Velké Polomi	Velká Polom	1		
Lípa ve Vítkově	Vítkov	1		
Vítkovská lípa	Vítkov	1		
Dub u Nových Těchanovic	Vítkov - Nové Těchanovice	1		
4. NATURA 2000		8		
Evropsky významné lokality		8	173,91	
Čermná - důl Potlachový	Čermná ve Slezsku	1	0,024	Lokalita netopýra černého
Jilešovice - Děhylov	Dobroslavice	1	20,76	Lokalita modráska bahenního
Údolí Moravice	Hradec nad Moravicí, Domoradovice, Žimrovice, Lesní Albrechtice	1	129,62	Lokalita přástevníka kostivalového, střevlíka hrbolatého, vranky obecné, bučiny asociace Asperulo-Fagetum
Jakartovice	Jakartovice, Mladecko	1	13,74	Lokalita modráska bahenního
Štola Jakartovice	Jakartovice	1	0,039	Lokalita netopýra velkého
Černý důl	Svatoňovice	1	0,04	Lokalita netopýra černého
Horní Odra	Vítkov - Klokočov u Vítkova	1	9,49	Lokalita vranky obecné
Zálužná	Vítkov - Zálužná	1	0,2	Lokalita netopýra černého

Zdroj: <http://drusop.nature.cz/>, 2013

Obr. 23: Chráněná území MAS Opavsko

Zdroj: EKOTOXA, s.r.o.

3.1.13 Podnikání, výroba, zaměstnanost

I když se v případě území MAS Opavsko jedná o venkovský region, není jeho hospodářská povaha dominantně zemědělská. Ekonomika území obcí MAS vykazuje v rámci Moravskoslezského kraje dobré výsledky. V některých katastrech obcí jsou vyhrazeny podnikatelské a průmyslové zóny (např. v Brumovicích, Oticích, Dolních Živicích, Svatoňovicích, Litultovicích a dalších). Mezi jednotlivými obcemi jsou ovšem rozdíly, jež jsou dány především vzdáleností od měst Opavy a Ostravy, vzdáleností od komunikace I. třídy (ve směru na Olomouc, Ostravu či Bruntál a Krnov) a další charakteristikou a velikostí jednotlivých obcí (nedostatečná infrastruktura, špatná dostupnost sídel do spádových obcí, marginalizace těchto sídel). Řada firem v oblasti MAS je přímo vázána na zdroj své suroviny (zpracování dřeva, kamene, jatka) nebo využívá výhodné polohy mimo město (autodoprava, zemědělské služby).

Podnikání

V letech 2013 – 2015 proběhla prostřednictvím osobních rozhovorů a internetových stránek Místní akční skupiny Opavsko (www.masopavsko.cz) veřejná anketa, v rámci níž byla položena otázka: „Největší překážkou podnikání je?“ Hlasování se mohla zúčastnit široká veřejnost. Zúčastnilo se jej celkem 1 801 respondentů. Seznam možných odpovědí a výsledky ankety vykazuje tabulka číslo 46, která je uvedena níže.

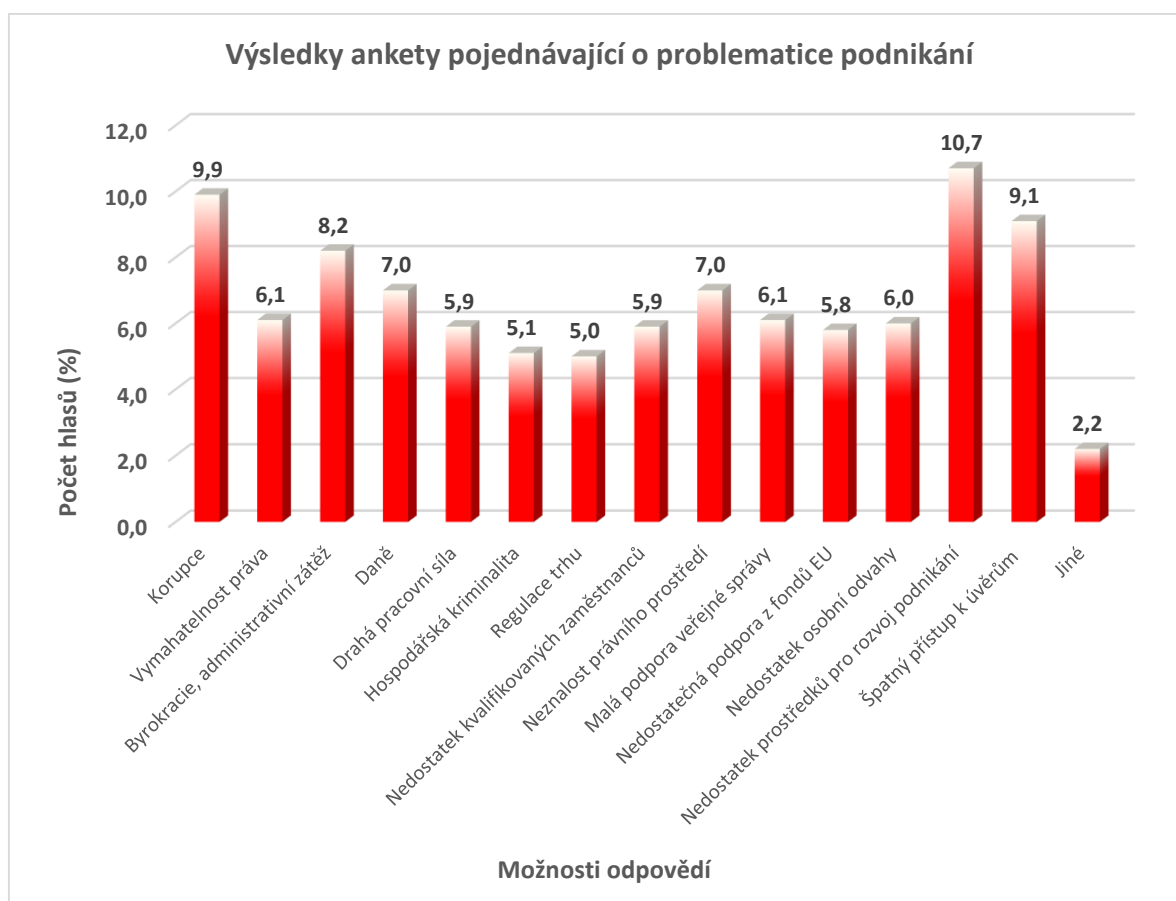
Tab. 46: Výsledky podnikatelské ankety

Odpovědi	Počet hlasů absolutně	Počet hlasů (%)
Korupce	178	9,9
Špatná vymahatelnost práva	111	6,1
Byrokracie, zbytečná administrativní zátěž	148	8,2
Daně	127	7,0

Drahá pracovní síla	107	5,9
Hospodářská kriminalita	92	5,1
Regulace trhu	90	5,0
Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců	107	5,9
Neznalost právního prostředí	127	7,0
Malá podpora veřejné správy	110	6,1
Nedostatečná podpora z fondů EU	105	5,8
Nedostatek osobní odvahy	108	6,0
Nedostatek prostředků pro rozvoj podnikání	192	10,7
Špatný přístup k úvěrům	164	9,1
Jiné	39	2,2
Celkem hlasy	1801	100,0

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka výše zaznamenává výsledky ankety, která se týkala percepce široké veřejnosti vzhledem k překážkám v podnikání. Respondenti považují **nedostatek prostředků pro rozvoj podnikání, korupci a špatný přístup k úvěrům** za tři největší překážky v podnikání. Naopak hospodářskou kriminalitu, regulace trhu a jiné jsou vnímány jako nejmenší překážky. Z průzkumu jednoznačně vyplývá, že nejvíce respondentů (10,7 %) považuje za problém v podnikání nedostatek prostředků pro rozvoj podnikání.

Graf 9: Graf reflektující výsledky ankety podnikání

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Největší podíl podnikatelských subjektů v území MAS Opavsko podle právní formy tvoří živnostníci (70,3 %), následují obchodní společnosti a svobodná povolání. Nejnižší podíly tvoří družstva a akciové společnosti (dohromady méně než 1 %). V řešeném území se celkově nachází 24 družstev, přičemž nejvíce jich má město Vítkov (dohromady 7). Akciových

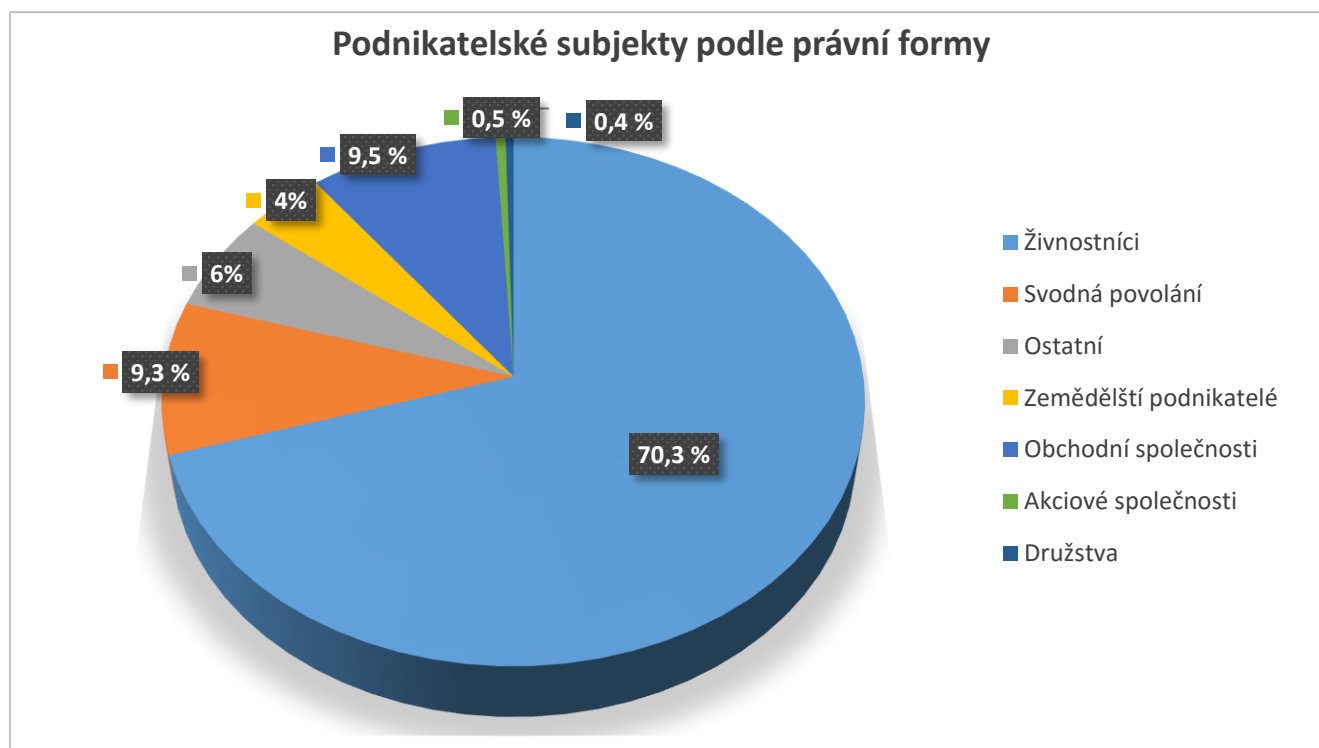
společností je celkově 32, město Hradec nad Moravicí se podílí na jejich celkovém počtu třetinově. Hradec nad Moravicí má ve svém území nejvíce podnikatelských subjektů (460), tj. podílově 10,5 %, následují obce Vítkov s podílem 8,3 % a Vřesina s podílem 5,9 %. Nejméně podnikatelských subjektů se nachází v obcích Nové Lublice (celkem 7), Lhotka u Litultovic (8) a Mladecko (9). Podnikatelské subjekty v území shrnuje následující tabulka a graf.

Tab. 47: Podnikatelské subjekty na území MAS Opavsko podle právní formy (2014)

Obec	Živnost.	Svobodná povolání	Ostatní	Zemědělský podnik.	Obchodní spol.	Akciové spol.	Družstva
Branka u Opavy	96	18	4	1	12	2	0
Bratřikovice	10	1	2	0	1	0	0
Brumovice	102	16	7	9	16	0	1
Březová	87	4	11	9	18	1	0
Budišov nad Budišovkou	187	15	21	8	16	1	0
Budišovice	70	11	2	2	10	0	0
Čavisov	53	8	3	1	12	0	0
Čermná ve Slezsku	18	1	1	1	2	0	0
Dolní Lhota	116	9	4	0	20	0	0
Dolní Životice	72	4	9	14	7	0	0
Háj ve Slezsku	236	33	20	13	34	1	0
Hlavnice	36	8	4	0	8	0	2
Hlubočec	49	6	2	9	11	1	0
Holasovice	100	12	13	9	10	2	1
Horní Lhota	76	15	3	0	9	0	0
Hrabyně	79	15	9	1	5	0	1
Hradec nad Moravicí	460	69	35	20	76	11	2
Chvalíkovice	56	8	5	7	6	0	0
Jakartovice	68	5	6	9	5	1	0
Jezdkovice	17	3	2	0	3	0	0
Kružberk	17	1	3	0	0	0	0
Kyjovice	58	10	3	1	6	0	1
Lhotka u Litultovic	8	0	3	5	2	0	0
Litultovice	63	8	7	2	5	0	1
Melč	32	8	9	1	3	0	0
Mikolajice	21	5	1	8	3	0	0
Mladecko	9	2	3	0	2	0	0
Mokré Lazce	110	10	11	4	10	0	0
Moravice	15	0	5	0	2	0	0
Neplachovice	66	18	11	3	6	0	0
Nové Lublice	7	2	2	1	3	0	1
Nové Sedlice	38	8	5	1	2	0	0
Otice	120	17	3	7	42	4	1
Pustá Polom	108	12	8	6	13	0	0
Radkov	28	0	1	4	3	0	0
Raduň	88	9	10	3	16	0	0
Skřipov	76	5	9	8	3	0	0
Slavkov	140	16	11	7	12	0	0
Sosnová	18	4	3	5	1	0	0

Obec	Živnost.	Svobodná povolání	Ostatní	Zemědělský podnik.	Obchodní spol.	Akciové spol.	Družstva
Staré Těchanovice	14	0	4	5	2	1	0
Stěbořice	112	16	9	3	10	0	2
Svatoňovice	19	0	2	1	1	0	0
Štáblovice	41	5	4	6	1	0	0
Štítina	86	11	4	5	21	1	0
Těškovice	47	6	3	4	5	0	0
Uhlířov	19	2	2	1	4	0	0
Velká Polom	166	19	9	7	32	1	0
Velké Heraltice	115	18	12	9	10	0	0
Větrkovice	57	11	7	3	1	0	2
Vítkov	360	41	32	7	49	4	7
Vršovice	44	5	2	5	2	0	0
Vřesina	256	44	9	9	36	1	2
Celkem	4 346	574	370	244	589	32	24

Zdroj: MOS – Veřejná databáze ČSÚ, 2014

Graf 10: Podnikatelské subjekty na území MAS Opavsko podle právní formy (2014)

Zdroj: MOS – Veřejná databáze ČSÚ, 2014

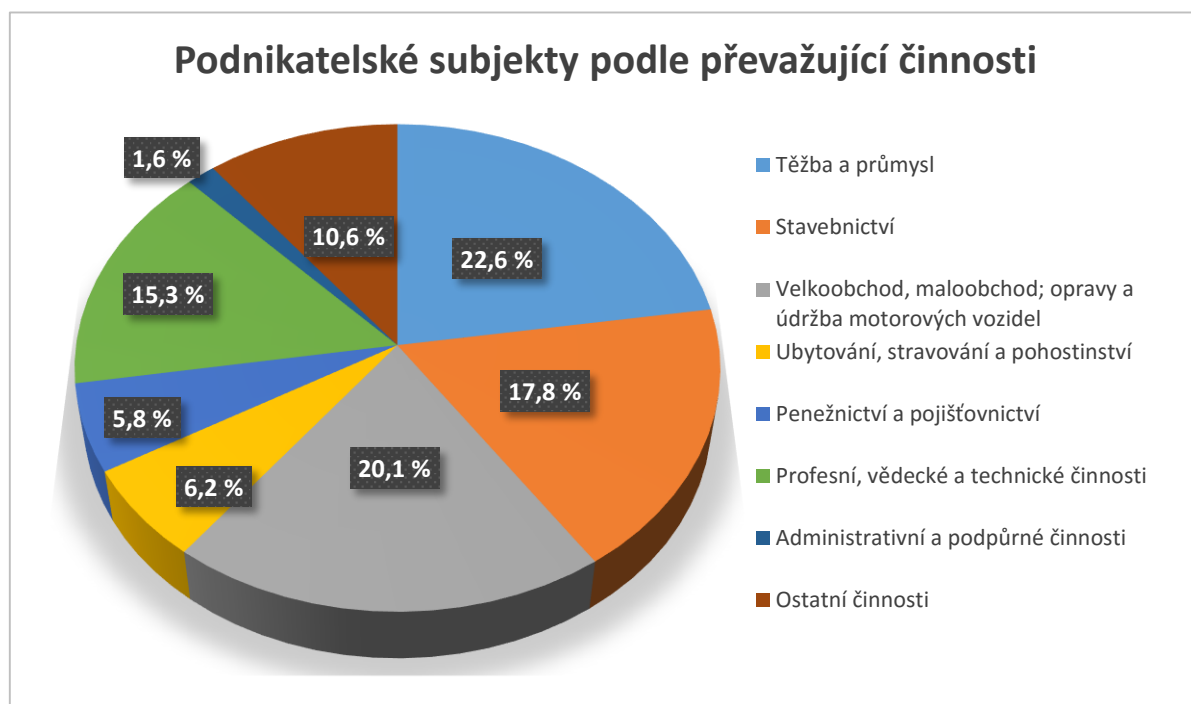
Co se týká podnikatelských subjektů a jejich převažujících činností, tak na území MAS Opavsko je převažující činností **těžba a průmysl (22,6 %)**, následují kategorie **velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (20,1 %)** a **stavebnictví (17,8 %)**. Nejnižším podílem disponují administrativní a podpůrné činnosti (1,6 %). Nevýrazný podíl mají rovněž kategorie ubytování, stravování a pohostinství (6,2 %) a peněžnictví a pojišťovnictví (5,8 %). Podnikatelské činnosti v jednotlivých obcích a jejich podíly zobrazují následující tabulka a graf.

Tab. 48: Podnikatelské subjekty na území MAS Opavsko podle převažující činnosti (2014)

CZ - NACE								
Obec	Těžba a průmysl	Stavebnictví	Velkoobchod malobchod; opravy a údržba mot. vozidel	Ubytování, stravování a pohostinství	Peněžnictví a pojištnictví	Profesní, vědecké a technické činnosti	Administrativní činnosti	Ostatní
Branka u Opavy	21	26	21	3	7	19	2	11
Bratřikovice	3	2	3	1	1	0	0	0
Brumovice	28	31	17	7	8	11	0	8
Březová	22	16	18	3	2	7	1	8
Budišov nad Budišovkou	30	27	24	18	6	16	3	26
Budišovice	19	9	13	4	5	18	5	3
Čavisov	16	10	9	1	1	15	2	6
Čermná ve Slezsku	1	2	1	3	0	0	0	1
Dolní Lhota	17	16	38	8	3	22	4	11
Dolní Životice	27	16	10	2	3	9	1	7
Háj ve Slezsku	59	44	51	10	17	48	2	26
Hlavnice	10	10	9	1	4	5	0	3
Hlubočec	9	11	9	4	3	6	1	9
Holasovice	25	20	11	11	5	18	3	16
Horní Lhota	8	11	17	5	14	17	5	4
Hrabyně	14	11	14	5	4	17	0	12
Hradec nad Moravicí	107	91	107	25	36	80	8	53
Chvalíkovice	10	15	13	3	5	7	0	3
Jakartovice	13	19	8	6	0	4	0	8
Jezdkovice	11	3	0	1	2	1	0	2
Kružberk	3	3	1	5	0	1	0	2
Kyjovice	15	13	8	1	6	15	3	5
Lhotka u Litultovic	2	4	0	0	0	1	2	1
Litultovice	13	7	14	3	4	15	0	8
Melč	7	10	6	4	3	2	0	4
Mikolajice	6	5	3	0	3	4	0	4
Mladecko	2	2	0	0	3	1	0	1
Mokrý Lazce	29	20	25	1	5	23	0	13
Moravice	2	3	2	1	2	1	1	2
Neplachovice	29	15	12	1	5	9	1	11
Nové Lublice	4	1	1	2	2	0	0	1
Nové Sedlice	12	4	9	1	5	8	1	5
Otice	36	26	42	10	4	30	2	10
Pustá Polom	31	12	17	13	4	14	2	12
Radkov	9	3	5	1	1	1	0	2
Raduň	24	17	22	5	2	13	0	11
Skřipov	19	11	6	2	2	6	1	12
Slavkov	27	25	26	7	6	22	2	19
Sosnová	5	6	1	2	2	2	0	2
Staré Těchanovice	2	1	2	4	0	1	0	3

CZ - NACE								
Obec	Těžba a průmysl	Stavebnictví	Velkoobchod; maloobchod; opravy a údržba mot. vozidel	Ubytování, stravování a pohostinství	Peněžnictví a pojišťovnictví	Profesní, vědecké a technické činnosti	Administrativní činnosti	Ostatní
Stěbořice	19	25	27	5	5	15	4	15
Svatoňovice	4	1	2	3	0	1	0	2
Štáblovice	8	11	9	1	0	5	0	6
Štítina	25	22	16	6	6	12	1	10
Těškovice	14	9	11	6	4	6	1	3
Uhlířov	3	5	6	1	0	1	1	2
Velká Polom	35	22	40	6	12	34	1	19
Velké Heraltice	29	37	20	7	5	7	1	8
Větrkovice	23	8	9	2	7	7	1	3
Vítkov	67	55	81	35	17	43	3	45
Vršovice	12	6	5	3	2	8	1	2
Vřesina	49	24	82	18	16	61	5	16
Celkem	1 015	803	903	277	259	689	71	476

Zdroj: MOS – Veřejná databáze ČSÚ, 2014

Graf 11: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v území MAS Opavsko (rok 2014)

Zdroj: MOS – Veřejná databáze ČSÚ, 2014

K porovnání ekonomických subjektů slouží také srovnání jednotlivých hospodářských činností, odehrávajících se v území. K těmto hospodářským činnostem patří:

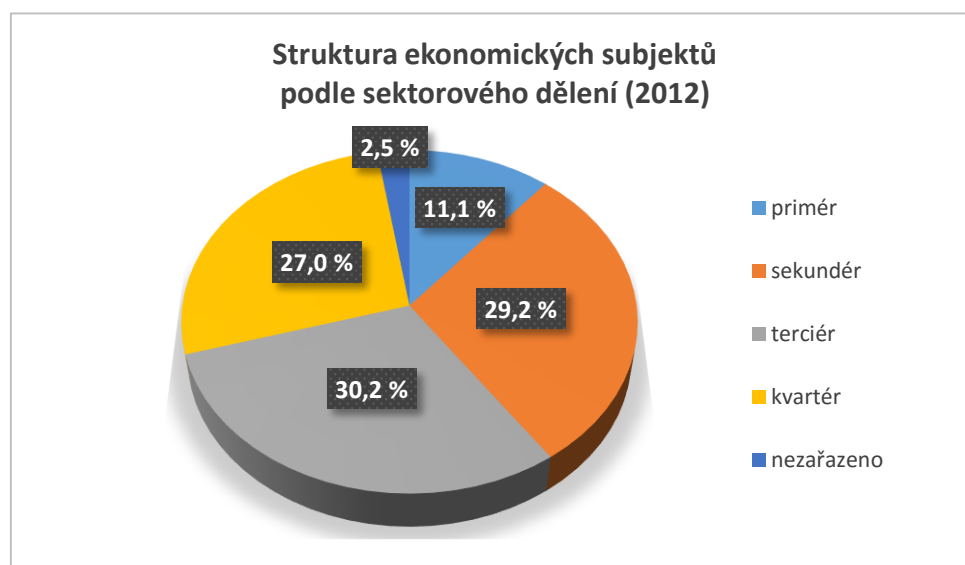
- **prvovýroba (primér)** - využívání přírodních zdrojů (rybolov, zemědělství, těžba surovin atd.)
- **druhovýroba (sekundér)** - odvětví zpracovatelského průmyslu (stavebnictví, nákladní doprava atd.)
- **terciérní sféra (terciér)** - obslužná sféra (obchod, banky, zdravotnictví, osobní doprava, školství, státní správa atd.)
- **kvartérní sektor (kvartér)** - věda a výzkum.

Sektory sekundér, terciér a kvartér patří – z hlediska podílového zastoupení – mezi tři největší v území MAS Opavsko, přičemž v jednotlivých obdobích se mění jejich dominant. V roce 2012 byl dominantním sektorem v řešeném území terciér, v roce 2013 kvartér a v roce následujícím rovněž kvartér. Primér se na celkovém sektorovém složení průměrně podílí 11 procenty, a má tedy ve všech uvedených obdobích nejnižší zastoupení. Z konfrontace výše uvedených grafů je patrné, že v průběhu let 2012 – 2014 nedocházelo k výrazné fluktuaci hodnot, z čehož lze odvodit, že se podíl jednotlivých ekonomických sektorů v celkovém mixu.

Tab. 49: Struktura ekonomických subjektů podle sektorového dělení

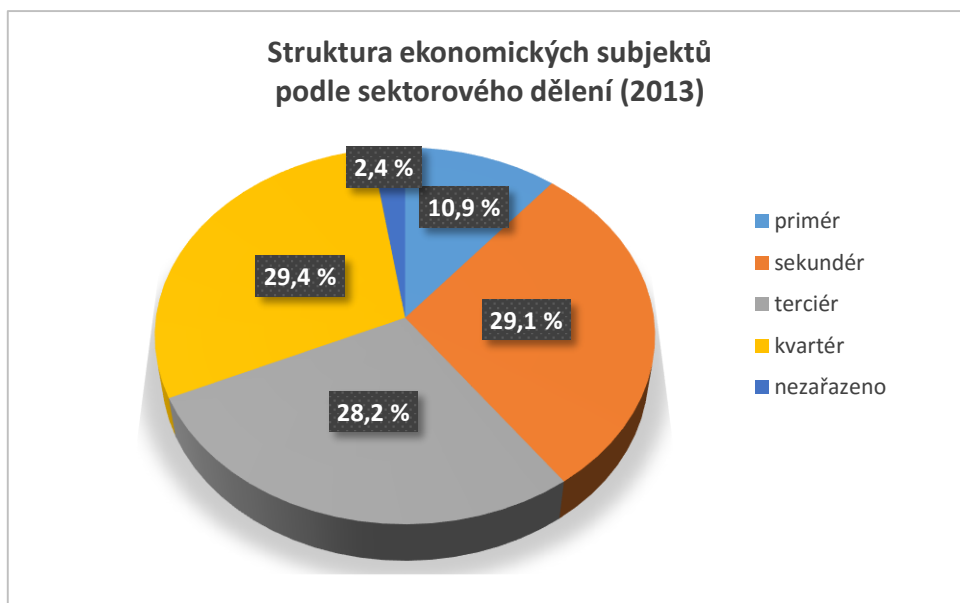
Sektor	Vztažený rok	Počet subjektů
Primér	2012	704
	2013	675
	2014	668
Sekundér	2012	1 845
	2013	1 813
	2014	1 816
Terciér	2012	1 910
	2013	1 752
	2014	1 708
Kvartér	2012	1 705
	2013	1 829
	2014	1 830
Nezařazeno	2012	156
	2013	150
	2014	193

Zdroj: MOS – Veřejná databáze ČSÚ, 2014

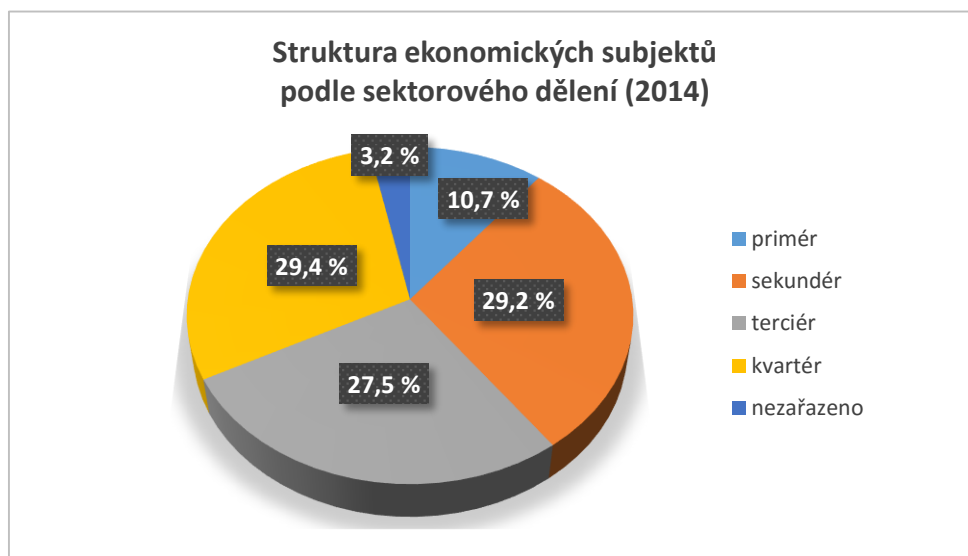
Graf 12: Struktura ekonomických subjektů podle sektorového dělení v území MAS Opavsko (rok 2012)

Zdroj: MOS – Veřejná databáze ČSÚ, 2014

Graf 13: Struktura ekonomických subjektů podle sektorového dělení v území MAS Opavsko (rok 2013)

Zdroj: MOS – Veřejná databáze ČSÚ, 2014

Graf 14: Struktura ekonomických subjektů podle sektorového dělení v území MAS Opavsko (rok 2013)

Zdroj: MOS – Veřejná databáze ČSÚ, 2014

Z Tab. 50 vyplývá, že primér má ve všech územních celcích nejnižší postavení, byť v případě území MAS Opavsko je v porovnání s jinými územními celky procentuální hodnota vyšší. V roce 2014 byl dominantním sektorem na území MAS Opavsko kvartér, na území okresu Opava sekundér a v území Moravskoslezského kraje kvartér. Hodnoty sekundéru, terciéru a kvartéru se od sebe liší pouze v jednotkách procent, nejvýraznější diference je v případě hodnot sekundéru a kvartéru Moravskoslezského kraje (rozdíl 9 %).

Tab. 50: Sektorové dělení v rámci jednotlivých územních celků za rok 2014 (%)

Území	Primér	Sekundér	Terciér	Kvartér
MAS Opavsko	10,7	29,2	27,5	29,4
Okres Opava	6,0	32,5	29,4	32,1
MS kraj	4,6	26,8	32,8	35,8

Zdroj: ČSÚ, 2014

Tab. 51 podává statistické údaje týkající se míry podnikatelské aktivity. Mezi obce reprezentující nejvyšší míru ukazatele patří Čavisov (211,5), Vršovice (200,4) a Budišovice (200,0). Naopak do obcí s nejnižší mírou ukazatele spadají Čermná ve Slezsku (123,1), Sosnová (126,8) a Nové Lublice (142,2). Z komparace let 2010 a 2014 jasně vyplývá, že v naprosté většině obcí ukazatel vykazuje vyšší hodnoty v roce 2014, což znamená, že počet podnikatelských fyzických osob v přepočtu na obyvatele vzrostl. Největší pokles ukazatele byl zaznamenán v obcích Bratřikovice a Neplachovice. V průměru stoupla míra podnikatelské aktivity o 15,3 bodů.

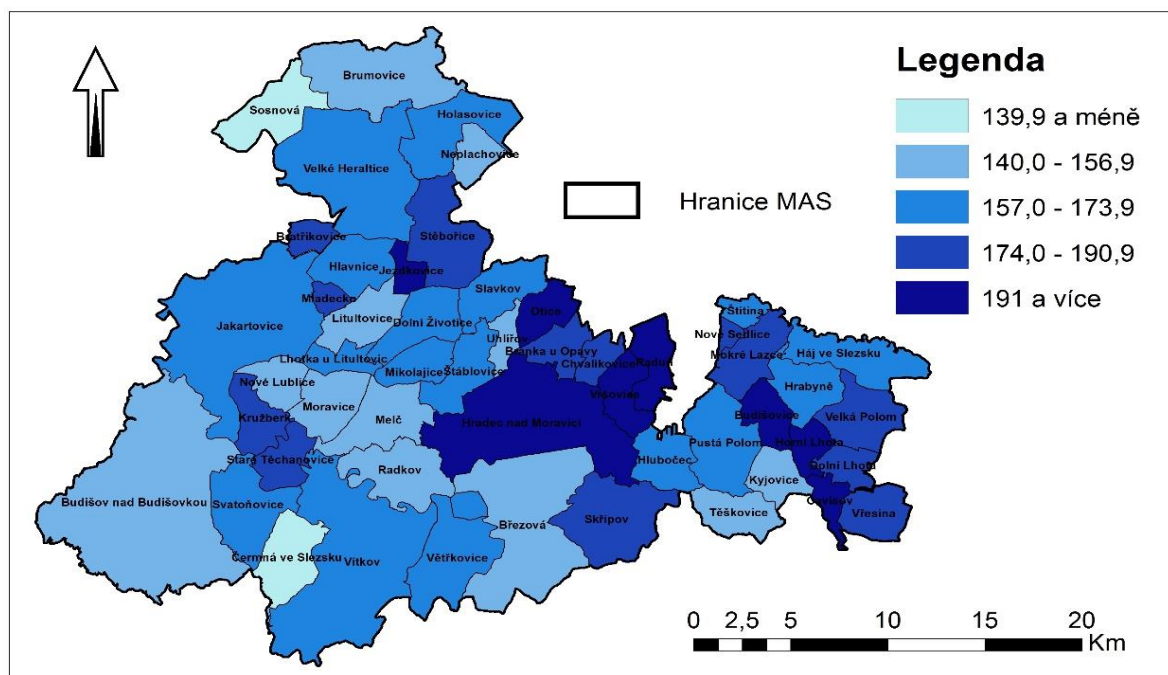
Tab. 51: Míra podnikatelské aktivity na území obcí MAS Opavsko

Obec	2010	2014	Změna
Branka u Opavy	161,6	182,6	↑
Bratřikovice	209,5	184,7	↓
Brumovice	144,9	156,2	↑
Březová	141,5	152,0	↑
Budišov nad Budišovkou	144,5	154,5	↑
Budišovice	186,1	200,0	↑
Čavisov	194,5	211,5	↑
Čermná ve Slezsku	98,6	123,1	↑
Dolní Lhota	154,9	175,4	↑
Dolní Životice	143,2	167,6	↑
Háj ve Slezsku	165,8	172,5	↑
Hlavnice	148,2	163,5	↑
Hlubočec	171,0	172,4	↑
Holasovice	141,6	173,5	↑
Horní Lhota	170,7	198,7	↑
Hrabyně	156,4	169,3	↑
Hradec nad Moravicí	179,3	192,5	↑
Chvalíkovice	171,0	179,5	↑
Jakartovice	147,0	160,4	↑
Jezdkovice	144,7	195,7	↑
Kružberk	137,3	189,0	↑
Kyjovice	125,6	145,5	↑
Lhotka u Litultovic	162,3	161,3	↓
Litultovice	153,9	149,0	↓
Melč	117,3	142,9	↑
Mikolajice	166,0	165,0	↓

Obec	2010	2014	Změna
Mladecko	177,1	184,2	↑
Mokré Lazce	166,7	179,1	↑
Moravice	102,8	144,1	↑
Neplachovice	162,3	152,9	↓
Nové Lublice	122,5	142,2	↑
Nové Sedlice	157,0	181,1	↑
Otice	185,3	192,6	↑
Pustá Polom	140,3	164,5	↑
Radkov	143,4	156,2	↑
Raduň	188,3	191,8	↑
Skřipov	166,5	175,7	↑
Slavkov	165,3	169,1	↑
Sosnová	123,8	126,8	↑
Staré Těchanovice	141,8	188,0	↑
Stěbořice	157,0	182,0	↑
Svatoňovice	131,0	161,9	↑
Štáblovice	162,6	173,4	↑
Štítina	153,5	162,6	↑
Těškovice	122,0	144,9	↑
Uhlířov	124,3	145,0	↑
Velká Polom	171,7	184,0	↑
Velké Heraltice	150,4	161,8	↑
Větrkovice	171,4	171,8	↑
Vítkov	149,9	161,4	↑
Vršovice	165,0	200,4	↑
Vřesina	177,4	176,5	↓
Průměr za MAS Opavsko	154,2	169,5	↑

Zdroj: MOS – Veřejná databáze ČSÚ, 2014, vlastní přepočty

MÍRA PODNIKATELSKÉ AKTIVITY NA ÚZEMÍ MAS OPAVSKO (2014)

Obr. 24: Míra podnikatelské aktivity na území MAS Opavsko (2014)

Zdroj: MOS – Veřejná databáze ČSÚ, 2014

Na území okresu Opava působí celkem 38 242 ekonomických subjektů což je zhruba 15 % všech ekonomických subjektů v Moravskoslezském kraji, v okresu Ostrava - město působí celkem 76 763 subjektů (31 % subjektů v Moravskoslezském kraji) a v Moravskoslezském kraji celkem působí 250 260 ekonomických subjektů. Největším zaměstnavatelem v rámci Místní akční skupiny Opavsko je Brano a.s., patří do skupiny podniků s 1 500 - 1 999 zaměstnanců. K dalším velkým zaměstnavatelům v území patří Opall AGRI, s.r.o v Dolních Životicích, zabývající se zemědělskou technikou, a také například Haberkorn Ulmer s.r.o (strojírenská výroba).

Tab. 52: Ekonomické subjekty podle kategorie počtu zaměstnanců v jednotlivých územních celcích

	Okres Opava	Okres Ostrava-město	Moravskoslezský kraj
Celkem	38 242	76 763	250 260
V tom:			
Neuveдено	22 388	46 301	149 426
Bez zaměstnanců	12 125	20 596	73 110
1 – 5	2 619	7 170	20 080
6 – 9	373	906	2 525
10 – 19	334	776	2 251
20 – 24	77	184	535
25 – 49	174	397	1 132
50 – 99	82	226	625
100 – 199	40	93	283
200 – 249	4	19	60
250 – 499	14	49	129
500 – 999	8	24	64
1 000 – 1 499	2	8	18

	Okres Opava	Okres Ostrava-město	Moravskoslezský kraj
1 500 – 1 999	1	4	6
2 000 – 2 499	1	4	7
2 500 – 2 999	-	1	2
3 000 – 3 999	-	2	2
4 000 – 4 999	-	-	-
5 000 – 9 999	-	3	4
10 000 a více	-	-	1

Zdroj: ČSÚ – Statistický bulletin – Moravskoslezský kraj – 1. až 2. čtvrtletí 2015, 2015

Tab. 53: Podniky dle počtu zaměstnanců na území MAS Opavsko (rok 2014)

Obec	Název firmy	Počet zaměstnanců (kategorie)
Brumovice	AGRIMEX Brumovice s.r.o.	25 – 49
	Janotka CZ s.r.o.	6 – 9
	VLTAVIN – PORTAL, spol. s r.o.	10 – 19
	Zemědělské obchodní družstvo „Slezská Hořina“ Brumovice	25 – 49
Čavisov	DEPO-BUS, s.r.o.	10 – 19
Dolní Životice	OPaLL-AGRI, s.r.o.	100 – 199
	PASÍČ spol. s r.o.	10 – 19
Hlavnice	Zemědělské a obchodní družstvo Hlavnice	50 – 99
Holasovice	VIRDE spol. s r.o.	10 – 19
Hrabyně	EUROMETA spol. s r.o.	50 – 99
Hradec nad Moravicí	1.Hradecká zemědělská a. s.	50 – 99
	BRANO a.s.	1 500 – 1 999
	BRANO GROUP a.s.	10 – 19
	BRANOMARKET, s.r.o.	10 – 19
	Horský hotel Brans s.r.o.	10 – 19
	LAMA energy a.s.	50 – 99
	SPEEDWAY – TRAINING, spol s r.o.	6 – 9
Chvalíkovice	KNOP-KOVOVÝROBA s.r.o.	10 – 19
Mokré Lazce	Haberkorn Ulmer s.r.o.	100 – 199
Otice	ALGOMAN, s.r.o.	25 – 49
Sosnová	SOKOV Sosnová, výrobní družstvo	10 – 19
Štítina	EZOPA s.r.o.	10 – 19
Velká Polom	ZK Design a.s.	50 – 99
Větrkovice	Zemědělské a obchodní družstvo Slezská Dubina	50 – 99
Velké Heraltice	DEFIS zemědělské služby s.r.o.	6 – 9
	Elok-Opava spol. s r.o.	50 – 99
	HESAKO zem. výroba s.r.o.	25 – 49
	REBYD MW s.r.o.	25 – 49
	SLEZSKÁ HARMONIA, spol. s r.o.	6 – 9
Vítkov	AG družstvo Kružberk	25 – 49
	ALU – COLOR s.r.o.	25 – 49
	COMPLETINVEST spol. s r.o.	25 – 49
	Jiří Rigó	6 – 9
	MELECKY a.s.	50 – 99
	Obchodně zemědělská společnost ZEMPOL Spol. s r.o.	25 – 49
	Profily, s.r.o.	50 – 99
	Štěpán Hutník s.r.o.	25 – 49
	Vítkovská zemědělská s.r.o.	25 – 49

Zdroj: HBI, 2015 (výběr podniků byl uskutečněn na základě velikosti podle počtu zaměstnanců)

Sociální podnikání

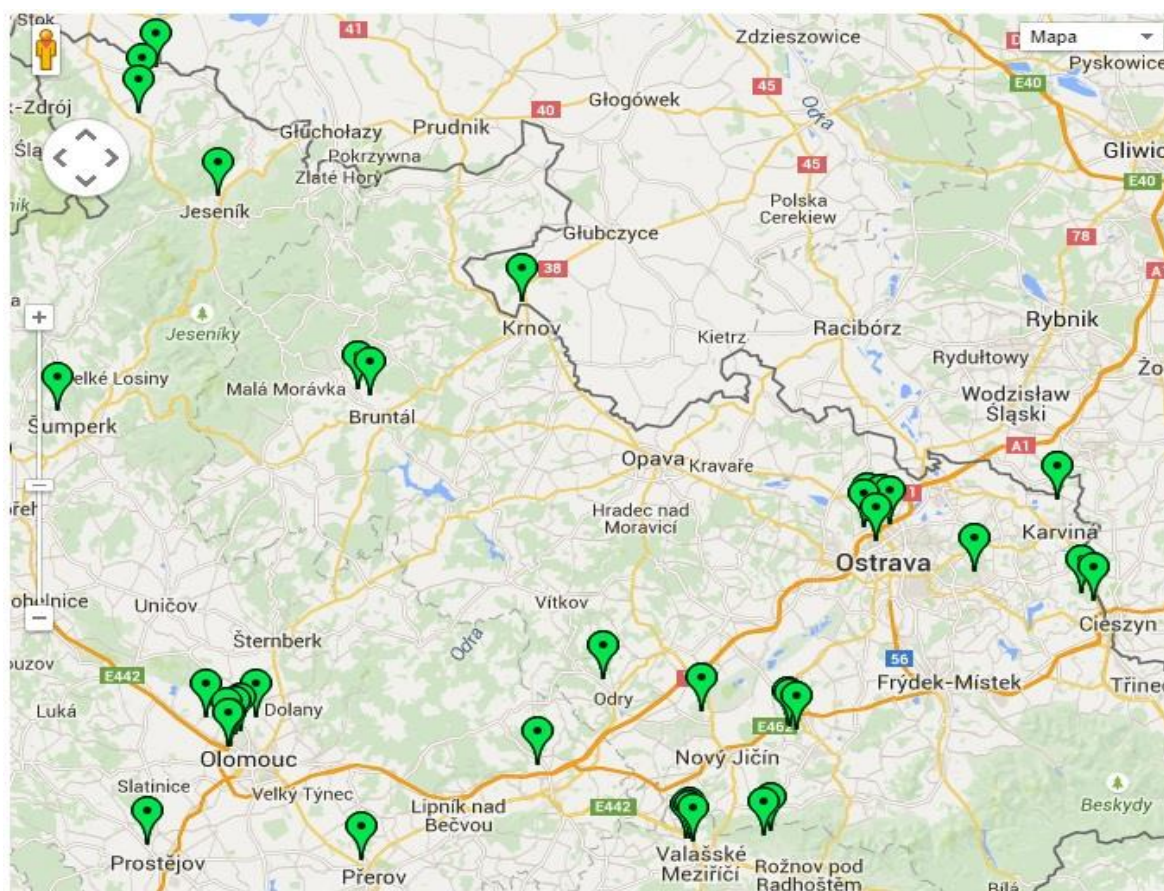
Sociální podnikání jsou podnikatelské aktivity prospívající společnosti a životnímu prostředí. Sociální podnik se v rámci své činnosti orientuje na řešení otázek zaměstnanosti, sociálního začleňování a místního rozvoje. Z tohoto důvodu se podniky zavazují zaměstnávat minimálně 40% osob se sociálním, kulturním nebo zdravotním znevýhodněním. Vzniká a rozvíjí se na konceptu tzv. trojího prospěchu – ekonomického, sociálního a environmentálního. Zisk je z větší části použit pro další rozvoj podniku.

Sociální podnikání je pojem a jev, který v současné době získává na popularitě a zvedá zájem veřejnosti. Jsou často vnímány jako neurčité činnosti, vždy však sociálně orientované a veřejně prospěšné, které mohou být považovány až za univerzální řešitele společenských problémů.

Sociální podnikání není zcela novou myšlenkou, jak by se při současném vnímání tohoto pojmu mohlo zdát. Jedná se spíše o nové uchopení a nové podoby realizace, v novém kontextu doby. Dnes si můžeme pod pojmem sociální podnikání představit řadu činností a to hlavně z důvodu neustálené definice samotného pojmu „sociální podnikání“.

Z analýzy vyplývá, že na území Místní akční skupiny Opavsko se žádný sociální podnik, tak jak je dnes chápán, nevyskytuje, to lze sledovat i na mapě sociálních podniků, která je uvedena níže. Přesto lze na základě místní znalosti území usuzovat, že území MAS Opavsko má dobrý potenciál pro rozvoj tohoto podnikání, a to jak v oblasti lidských zdrojů, tak i na základě vůle vytvářet kvalitní podnikatelské záměry.

Nejbližší sociální podniky lze nalézt například v Krnově (Chrupa sociální firma - výroba bytových doplňků, dárkových a reklamních předmětů), v Odrách (AC Aero s.r.o. – kultivace krajiny Oderska, Gerlich Odry s.r.o. – chráněná dílna, výroba dřevěných hraček), v Bruntále (Zelená dílna – ekologická recyklace odpadního elektrického a elektronického zařízení, Čáp – stěhovací servis) nebo v Ostravě (Kasea CZ, s.r.o. – stavební podnik, Bizoll, s.r.o. – termoizolační práce, Krabičky výrobní družstvo, Mléčný bar Naproti, MISENIRKO, s.r.o. – výroba čistících prostředků). Za kvalitní příklad dobré praxe lze považovat

Obr. 25: Sociální podniky na území Moravskoslezského kraje 2015 (vyznačeny zeleně)

Zdroj: <http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/adresar-socialnich-podniku/mapa-podniku>

také sociální podnik Ergon chráněná dílna v Třinci. MAS Opavsko je zakládajícím členem Klastru sociálních inovací a podniků SINEC (od roku 2014).

Průmysl

Místní průmyslové podniky prošly náročnou transformací, některé se dostaly do vlastnictví majitelů mimo region, některé změnily od roku 1989 několikrát majitele i náplň činnosti. Do vybraných průmyslových a stavebních podniků vstoupili zahraniční vlastníci, jiné byly za pomoci zahraničního kapitálu založeny. Řada firem přes slibný růst zanikla. Vznikla řada malých a středních firem, hlavně v nevýrobní sféře, v průmyslu a ve stavebnictví, což napomohlo odvětvové a územní diverzifikaci ekonomické základny území.

Z průmyslových odvětví je na území největší počet subjektů registrován v dřevozpracujícím a nábytkářském průmyslu (HON - Nábytek s.r.o., Ing. Josef Šindelář - ELKONA, KOPL centrum s.r.o., TILIA dřevovýroba - Uvírová Šárka, Karel Vlček – SARTRIN, Rigoletto s.r.o., Pila - Baran Karel, Pila Čavisov, Pila Deštné – Jan a Karel Trlica, Pila Hrabství s.r.o. atd). Řada firem působí v oblasti strojírenství, kovodělném průmyslu (BRANO a.s., OSPOL TECH s.r.o., Strojárna Vehovský s.r.o., OpaLL-AGRI s.r.o., Dřizgevič Kamil – kovoobrábění, DSF Rychtář s.r.o., Knop - kovovýroba s.r.o., Kovo-Haj s.r.o. Linaset a.s. a další) a ve stavebnictví (JUKAS spol. s r.o., Klimunda Petr, Professional Farda – Toman, Rebyd MV s.r.o., Stamex s.r.o., Stavas - Ing. Jaroslav Suchánek, Stavební činnost - Hájek Václav, Stavební firma - Jaromír Nosek, Stavební firma - Ing. Vít Lesák, Staving, UNIST, Vrchovecký spol. s r.o., Wilmax s.r.o.). V dlouhé tradici opavského stavitelství pokračuje řada řemeslných, často rodinných, firem (stavitelé, stolaři, zámečníci, klempíři, pokrývači). V sektoru průmyslu mají některé provozy nadregionální význam (Vltavín-Portál, s.r.o., Brumovice, ELIO Slezsko, a.s. Holasovice, Hekra Neplachovice) nebo mezinárodní význam (BRANO a.s.).

Zemědělství

Celkové trendy a stav zemědělství

Ze zprávy o stavu zemědělství ČR za rok 2013 (Zelená zpráva), kterou zpracoval Ústav zemědělské ekonomiky a informací pod gescí Ministerstva zemědělství, je zřejmé, že zemědělská politika ČR je dlouhodobě orientována více na podporu příjmů zemědělských podniků než na podpory směřující k potřebné restrukturalizaci a zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství a potravinářství. Podle evidence LPIS (2014) v přepočtu na jeden ha zemědělské půdy dosahovaly přímé podpory podnikům (tj. bez podpor tzv. obecných služeb) v roce 2013 zhruba 10 tis. Kč a v kalkulaci na jednoho přepočítaného pracovníka (AWU) kolem 350 tis. Kč. Z uvedené zprávy dále vyplývá, že žádná kategorie zemědělských podniků by nebyla bez dotačních podpor dlouhodoběji životaschopná. Zemědělství jako celek, včetně území MAS Opavsko, vykazuje nezdravou vázanost českých podniků na daňové poplatníky EU. Distribuce podpor mírně přispívá k vyrovnávání regionálních rozdílů v podmínkách hospodaření zemědělských podniků. Existují však nadále kategorie podniků s podstatně vyšší úrovní ČPH/AWU (zejména velmi extenzivní chov přežvýkavců v LFA, resp. intenzivní polní výroba mimo LFA), která je z větší části dána alokací podpor, nikoliv jen efektivností a působením tržních podmínek.

Tab. 54: Popis zemědělství na území MAS Opavsko

Popis zemědělství na území MAS Opavsko	Jednotka	2005	2010
Zemědělské subjekty celkem	počet	329	217
V tom podle právní formy			
fyzické osoby celkem	počet	298	182
z toho zemědělský podnikatel	počet	232	158
právníky osoby celkem	počet	31	34
Z toho			
společnost s ručením omezeným	počet	15	18
akciové společnosti	počet	7	7
družstva	počet	8	7
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	40 326	40 893
Z toho			
1) orná půda	ha	34 309	33 286
využití orné půdy z toho			
obiloviny celkem	ha	19 727	19 051

Popis zemědělství na území MAS Opavsko	Jednotka	2005	2010
luskoviny celkem	ha	137	71
okopaniny celkem	ha	3 216	3 294
pícniny na orné půdě	ha	3 549	3 364
2) trvalé travní porosty	ha	5 783	7 545
3) ovocné sady	ha	50	60
Pracovníci zaměstnaní v zemědělství	osoby	2133	2119
Hospodářská zvířata	počet	534 315	446 193
skot	počet	12865	11852
prasata	počet	23389	6641
ovce	počet	145	529
kozy	počet	34	97
koně	počet	338	182
drůbež	počet	496896	426687
králíci	počet	382	43
včelstva	počet	266	162
Stroje a zařízení	počet	1359	1013
traktory, kolové a pásové	počet	820	613
pluhy	počet	334	229
secí stroje	počet	205	171

Zdroj: <http://www.czso.cz/> (Angrocensus 2005 a Angrocensus 2010)

Z důvodu nedostatku dat byla k roku 2005 použita data za okres Opava a do jednotlivých obcí MAS Opavsko byla přepočtena koeficientem podílu plochy zemědělské půdy obcí MAS Opavsko/ okres Opava.

Zaměření a podmínky poskytování podpor pro zlepšení vztahu zemědělství k životnímu prostředí dosud nevyvolávají potřebné zásadnější změny. Týká se to zejména eroze půdy, vodního režimu krajiny a bio-diverzity.

Podmínky poskytování podpor spolu s podmínkami trhu nepůsobí dostatečně důrazně na zlepšování vztahu zemědělství k rozvoji venkova, zejména pokud jde o zachovávání či vytváření pracovních příležitostí. To souvisí s celkovým trendem poklesu živočišné výroby a jiných odvětví náročnějších na množství a kvalitu práce. Obzvláště nízkému zájmu je vystaven sektor zpracovatelský a potravinářský, resp. veškeré obory poskytující vysokou přidanou hodnotu zemědělským produktům. Na komplexní rozvoj venkovských oblastí mají nadále značný, často bohužel negativní, vliv tržní a intervenční politiky a globalizace.

Proti tomu působí pozitivně na zachovávání či vytváření pracovních příležitostí venkova rostoucí podpory diverzifikace činností v zemědělských podnicích.

Níže položené oblasti na území MAS Opavsko se řadí do řepařské výrobní oblasti s velmi dobrými podmínkami pro zemědělské hospodaření, výše položené oblasti náleží k výrobní oblasti obilnářské. Nejprůzračnější podmínky pro intenzivní zemědělskou výrobu tak mají především zemědělci v západní a severní části území (v mikroregionu Opavsko Severozápad a Hvozdnice), kde jsou téměř všechny půdy zařazeny do 1. třídy nejvíce ceněné z hlediska ochrany půdního fondu. Nejhorší podmínky pro zemědělství naopak mají zemědělci na přechodném území mezi níže a výše položenými oblastmi (jih a východ území), zejména kvůli značné svažitosti pozemků a nejvyššímu zastoupení lesních porostů.

Hlavními pěstovanými plodinami jsou obilniny, olejninu a cukrovka. V posledních letech nejvíce rostou plochy oseté řepkou olejnou a mákem, naopak klesají výměry cukrové řepy, brambor a zeleniny. Živočišnou výrobu tvoří zejména dojný skot, ve vyšších polohách i masný, dále prasata a drůbež (v posledních letech stále méně). Objem živočišné výroby poklesl na méně než 2/3 objemu před rokem 1989 a mnoho hospodářství se stalo přebytečnými. Na druhé straně se hledají netradiční příležitosti, např. chov pštrosů (Radkov, Štáblovice).

Všechny větší zemědělské subjekty v oblasti jsou zaměřeny na kombinovanou zemědělskou výrobu – intenzivní rostlinnou výrobu doplňuje výroba živočišná. Na území MAS hospodaří 102 zemědělských podniků. Většinu území obhospodařují větší

podniky s výměrou mezi 50 – 200 ha. V podnicích se projevuje nedostatečná úroveň investic, jak stavebních tak technologických, v rostlinné i živočišné výrobě. Tato skutečnost je příčinou zastarávání technologického vybavení zemědělských podniků a také se odráží ve stavu zemědělských staveb, které ne vždy plně vyhovují moderním požadavkům welfare a ochrany životního prostředí.

Po roce 1989 prošlo zemědělství velkou vlastnickou transformací. Přesto obhospodařují naprostou většinu zemědělské půdy právnické osoby. Mezi místní významné a zároveň největší zemědělské farmy patří ZP Otice a.s., ZD Hraníčář Loděnice, VOD Stěbořice, Agrimex Brumovice s.r.o., 1. Hradecká zemědělská a.s., ZAGRA Kyjovice, Jakarta Jakartovice a.s., a Březovská zemědělská a.s, Zemědělské obchodní družstvo Litultovice, AGRONET Smolkov s.r.o., Zemědělské a obchodní družstvo Hlavnice, HESAKO zem. výroba s.r.o. a další menší farmy, zejména soukromě hospodařící rolníci.

Řada farem se již dlouhodobě úzce zaměřuje na pěstování konkrétních plodin a vytvořila si tím v širokém okolí značný vzhlas – ve dvou případech lze hovořit již téměř o geografické značce – Otické zelí, brambory z Větrkovic. Několik, především větších farem má přidruženou výrobu. Zpracování zemědělské produkce je však v této oblasti na dosti nízké úrovni, drtivá většina zemědělské produkce je vyvážena bez další přidané hodnoty. Sídli zde sice několik pekáren (DAMIX s.r.o. Kyjovice, Otická pekárna - Knappe Martin, Parní pekárna OKO - Křesťan Miroslav Hradec nad Moravicí, Ing., Pekárna - Brisuda Josef Radkov, Raduňská pekárna, SEMIX Pluso s.r.o.) lihovarů (Lihovar a likérka Velká Polom s.r.o., Lihovar Dolní Životice s.r.o., HerbAlko Štítina) a pěstitelských pálenic (Radkov, Březová, Dolní Životice, Velká Polom, Budišov nad Budišovkou). Postupně přibývá malých řeznictví a zpracovatelů masa (Jatka Kůrka s.r.o. Otice, Gebauer Otice, Klemens Melč, Hluchý Větrkovice, Weiss Stěbořice a další). Velká část podniků zpracovatelského a potravinářského průmyslu sídlí v městě Opavě (mimo území MAS Opavsko), např. Agrana cukrovar Vávrovice, Opavia atd.). V porevoluční době došlo k zániku opavské mlékárny a pivovaru, v současné době se při zájmu spotřebitelů otvírají dveře novým malým potravinářským podnikům (mlékárna Hlavnice, Vítkovská zemědělská, Farma Magdaléna Štítina, minipivovar Slezan). Objem produkce malých zpracovatelů je však v celkovém množství produkce potravin zatím zanedbatelný.

Část dnes nevyužívaných provozoven zemědělské výroby je do budoucna pro zemědělství nevyužitelná. Tyto areály tak představují potenciální plochy pro jiné využití. Také zaměření činnosti zemědělců se může v budoucnosti orientovat i na jiné oblasti (např. obnovitelné zdroje energie, agroturistika a jiné služby). V méně příhodných polohách je vhodné podpořit mimoprodukční funkce zemědělství, např. zapojením se do agroenvironmentálních programů a agroturistiky.

Jedním z těchto rozjetých programů je zavedení regionálního značení, které je založeno na konceptu a inspiraci tradicemi, historií a dokáže rozvíjet kulturní a řemeslné tradice regionu. Místní akční skupina Opavsko ve spolupráci s Asociací regionálních značek zavedla v letech 2012 – 2014 regionální značku „OPAVSKÉ SLEZSKO regionální produkt“, která má za cíl podporovat lokální ekonomiku, místní výrobce a poskytovatele služeb, využití tradic, zvyků a řemesel pro moderní drobné podnikání na venkově. Značení (certifikace) výrobků, služeb a zážitků poskytuje informace turistům, propaguje region a výrobcům přináší řadu výhod, zejména jednotnou propagaci výrobků, nové kontakty a možnost účelné spolupráce.

Další možností jak podporovat místní produkci a také spotřebu potravin, které jsou vyprodukované na území Místní akční skupiny Opavsko je komunitou podporované zemědělství. Komunitou podporované zemědělství je založeno na čtyřech základních principech a to na partnerství, lokálnosti, solidarity a propojení producentů se spotřebiteli. Je to partnerství mezi drobným zemědělcem a skupinou zákazníků. Tyto dvě strany se dohodnou na spolupráci, protože chtějí podporovat drobné zemědělce. Skupina zákazníků například 30 rodin si u tohoto zemědělce předplatí jeho produkty na celou sezónu. Zemědělec pak zákazníků potraviny dodává pravidelně na určené místo, popř. spotřebitelé pomáhají zemědělci při produkci potravin. Systém komunitou podporovaného zemědělství integruje produkci potravin s pozitivním environmentálním dopadem a budování komunity s cílem překonávání společenských propastí s pozitivním kulturním a společenským vlivem (*zdroj: <http://www.kpzinfo.cz/>*). V ČR existuje celkem 6 skupin, které jsou založeny na systému komunitou podporovaného zemědělství. Na území Místní akční skupiny Opavsko zatím komunitou podporované zemědělství není rozšířeno.

Nezaměstnanost

Pro sledování trendu nezaměstnanosti v obcích MAS Opavsko byly použity statistiky za období 2008 – 2014 (z důvodu nedostupnosti dat za celý rok 2012, není tento rok v tabulce uveden) – viz Tab. 55. Zdůrazněme však, že z důvodu přechodu na nový ukazatel registrované nezaměstnanosti – *podíl nezaměstnaných osob* – k 1. 1. 2013 je nutné mezi sebou porovnávat dvě samostatná období (tj. 2008 – 2011 a 2013 – 2014). **Ukazatel podíl nezaměstnaných osob** vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel v tomtéž věku (na rozdíl od míry nezaměstnanosti, která poměřovala všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání k ekonomicky aktivním osobám).

Nejnižší průměrná nezaměstnanost ve sledovaném období 2008 – 2011 je evidovaná za rok 2008 a to 8,8 %. V důsledku hospodářské krize se však nezaměstnanost začala prudce zvyšovat a v roce 2009 činila na území MAS Opavsko celých 13 %. O rok později dosáhla svého maxima – 13,1 %. Podle ukazatele míry nezaměstnanosti vykazovaly v roce 2011 nejvyšší hodnoty obce: Čermná ve Slezsku (40,9 %), Staré Těchanovice (37,3 %), Svatoňovice (29,2 %) a Sosnová (23,3 %). Naopak nejnižších hodnot míry nezaměstnanosti v tomtéž roce dosáhly obce: Branka u Opavy (6,4 %), Dolní Lhota (6,5 %) a Slavkov (6,9 %) – viz Tab. 56.

Tab. 55: Nezaměstnanost na území MAS Opavsko ve srovnání s krajskými a celostátními údaji

Území	Míra nezaměstnanosti (%)				Podíl nezaměstnaných osob (%)	
	2008	2009	2010	2011	2013	2014
MAS Opavsko (průměr)	8,8	13,0	13,1	12,7	9,7	8,9
Moravskoslezský kraj	6,08	8,88	9,04	8,31	10,47	9,8
Česká republika	4,51	7,12	7,4	6,77	8,17	7,46

Zdroj: Integrovaný portál MPSV; vlastní zpracování

Podíl nezaměstnaných osob v roce 2014 činil na území MAS Opavsko průměrně 8,9 %. Přitom nejvyšších hodnot bylo dosaženo v obcích Čermná ve Slezsku (28 %), Svatoňovice (24 %) a Kružberk (20,6 %). Nejnižší hodnoty podílu nezaměstnaných osob vykazovaly obce Hrabyně (4,2 %), Kyjovice a Pustá Polom (4,6 %), Těškovice (4,7 %), Budišovice (4,8 %), Neplachovice (4,9 %) a Velká Polom (4,9 %) – viz Tab. 56.

Při srovnání v širším územním kontextu (viz Tab. 55) jsou údaje za území MAS Opavsko i celý Moravskoslezský kraj ve sledovaném období 2008 - 2014 vždy výrazně nadprůměrné než údaje za Českou republiku.

Tab. 56: Nezaměstnanost v letech 2008 – 2014 v obcích MAS Opavsko

Obec	Míra nezaměstnanosti (%)				Podíl nezaměstnaných osob (%)	
	2008	2009	2010	2011	2013	2014
Branka u Opavy	4,9	8,7	9,9	6,4	6,7	5,6
Bratřikovice	2,4	13,3	27,7	10,8	11,5	7,8
Brumovice	7,6	13,1	13,8	12,3	9,8	7,4
Březová	7,6	9,9	12,1	8,9	8,7	6,7
Budišov nad Budišovkou	13,8	19,5	21,5	19,3	14,7	14,5
Budišovice	9,2	13,8	12,4	13,3	6,3	4,8
Čavisov	3,7	5,5	6,9	7,8	5,7	5,5
Čermná ve Slezsku	24,7	39,6	35,7	40,9	27,6	28,0
Dolní Lhota	4,9	8,5	7,1	6,5	5,9	6,0
Dolní Životice	4,9	10,5	14,2	9,5	7,3	6,5
Háj ve Slezsku	5,3	7,2	8,2	7,4	7,0	5,5
Hlavnice	5,8	8,7	12,9	9,7	7,1	6,4
Hlubočec	11,5	16,6	18,6	16,6	10,1	9,4
Holasovice	5,9	13,6	14,4	11,5	11,4	9,0
Horní Lhota	9,6	9,9	12,3	10,6	7,5	7,5
Hrabyně	5,6	7,8	10,2	8,0	5,2	4,2
Hradec nad Moravicí	5,6	8,5	9,1	9,0	7,1	7,3
Chvalíkovice	3,7	7,0	9,7	9,1	7,7	8,2
Jakartovice	14,8	23,2	24,2	19,0	13,6	13,4
Jezdkovice	10,7	8,7	7,8	10,7	6,6	6,3
Kružberk	14,2	25,3	22,8	21,6	21,6	20,6
Kyjovice	4,7	7,2	7,7	7,2	5,9	4,6
Lhotka u Litultovic	10,1	11,4	13,9	16,5	13,0	12,6
Litultovice	6,5	7,5	9,2	8,7	10,0	8,6
Melč	11,9	12,5	10,3	8,7	7,6	8,8
Mikolajice	12,0	14,4	17,6	11,2	10,7	6,3
Mladecko	16,9	18,2	14,3	16,9	14,8	13,7
Mokré Lazce	4,2	7,1	6,1	7,6	6,2	5,9

Moravice	12,2	20,0	19,1	22,6	11,0	12,7
Neplachovice	6,1	12,2	8,8	9,0	7,8	4,9
Nové Lublice	15,2	13,1	18,2	12,1	9,7	11,9
Nové Sedlice	7,3	10,3	10,3	9,9	7,9	6,5
Otice	6,5	8,4	10,6	8,5	8,0	6,6
Pustá Polom	5,9	9,8	11,6	9,9	4,8	4,6
Radkov	12,1	11,7	18,2	12,9	14,2	15,9
Raduň	4,5	8,7	8,3	10,3	6,6	5,2
Skřipov	7,6	11,4	12,2	9,3	6,3	5,7
Slavkov	4,5	7,9	10,0	6,9	7,2	5,9
Sosnová	13,4	17,8	25,7	23,3	13,6	11,0
Staré Těchanovice	20,3	25,4	20,3	37,3	18,2	13,5
Stěbořice	6,8	8,0	10,7	10,8	7,2	5,9
Svatoňovice	11,2	26,7	23,0	29,2	20,4	24,0
Štáblovice	9,6	12,5	12,8	9,0	6,6	5,9
Štítina	6,6	10,2	11,4	11,7	8,0	6,0
Těškovice	6,9	12,1	8,3	7,4	5,8	4,7
Uhlířov	7,1	12,0	11,5	8,7	7,9	8,1
Velká Polom	5,4	8,5	9,4	7,6	6,1	4,9
Velké Heraltice	8,9	14,1	18,8	13,6	11,8	10,4
Větrkovice	7,3	11,8	11,8	8,3	9,4	8,8
Vítkov	14,0	17,6	18,0	15,7	13,7	13,6
Vršovice	8,7	16,0	15,1	13,6	7,8	7,3
Vřesina	5,2	8,4	8,4	7,4	6,1	5,1
Průměr	8,8	13,0	13,1	12,7	9,7	8,9

Zdroj: SLDB 2011, Integrovaný portál MPSV; vlastní zpracování

Zaměstnanost okresu Opava je sledována za zaměstnavatele nad 25 zaměstnanců, podle počtu zaměstnanců jsou zaměstnavatelé rozděleni na malé (do 49 zaměstnanců), střední (50-249 zaměstnanců) a velké nad 250 zaměstnanců. Zaměstnavatelů, kteří k 31. 12. 2014 zaměstnávali 25 a více osob je dle evidence úřadu práce celkem 326. Celkem tyto firmy zaměstnávali 33 649 pracovníků, což je o 650 osob více, než v předchozím roce. Celkově se tak v průběhu roku 2014 oživila ekonomika a byl kladen větší důraz na aktivní politiku zaměstnanosti ze strany úřadů práce v oblasti dotací a rekvalifikací.

Průměrný počet volných pracovních míst v jednotlivých měsících roku 2014 činil 526 míst, zatímco v roce 2013 to bylo jen 356 míst. V průběhu celého roku 2014 zaměstnavatelé nahlásili 6 308 volných pracovních míst, což je o 2 040 míst více než v předchozím roce. Nabídka volných pracovních míst je však ještě stále nedostatečná a zdaleka nedosahuje objemu nabídky z např. předkrizového roku 2008, kdy databáze obsahovala 1 191 volných pracovních míst.

Volných pracovních míst je od roku 2009 stále nedostatek, a to jak v absolutním počtu, tak také v jejich struktuře. Často se stále opakují jedny a tytéž profese (řidiči, obchodní zástupci, prodáváči, číšníci, pojišťovací agenti atd.), nabídka volných pracovních míst postrádá pestrost.

Na konci roku 2014 se o jedno volné pracovní místo teoreticky ucházelo 18,7 uchazečů (36,5 uchazečů na konci roku 2013). Podle statistik k 31. 12. 2014 je celorepublikový průměr 9,2 uchazečů připadajících na jedno volné pracovní místo.

Tab. 57: Okamžitá poptávka - stav volných pracovních míst k 31. 12. daného roku na jednotlivých kontaktních pracovištích ÚP Opava

Kontaktní pracoviště	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2012	31. 12. 2013	31. 12. 2014
Opava	206	257	202	236	359
Vítkov	14	21	14	15	41
Kravaře	20	49	8	19	54
Hlučín	64	54	43	37	92
Okres	304	381	267	307	546

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/>

Podle stupně dosaženého vzdělání, které zaměstnavatelé požadují pro výkon požadované profese, je v okrese Opava obdobně jako v minulých letech nejvyšší poptávka po uchazečích s výučním listem (294 míst). Oproti roku 2013 se na druhou příčku dostala místa se základním vzděláním (88) a teprve na třetí místo se zařadila místa podmíněná středním odborným vzděláním s maturitou (76 míst). Mírně se ve sledovaných letech zvýšila poptávka po uchazečích s vysokoškolským vzděláním.

Tab. 58: Počet uchazečů o zaměstnání dle vzdělání

Stupeň vzdělání (podle ISCED97)	stav k 31. 12. 2012			stav k 31. 12. 2013			stav k 31. 12. 2014		
	uchazeči	volná místa	uchazeč/1 místo	uchazeči	volná místa	uchazeč/1 místo	uchazeči	volná místa	uchazeč/1 místo
bez vzdělání	29	3	9,7	25	0	x	22	29	0,8
základní vzdělání	2413	74	32,6	2555	55	46,5	2319	88	26,4
střední odborné (SOU+OU+OŠ)	5029	104	48,4	5528	153	36,1	5029	294	17,1
střední odborné s maturitou (SOU+SOŠ)	2014	46	43,8	2274	64	35,5	2048	76	26,9
střední všeobecné (gymnázia)	237	9	26,3	240	17	14,1	270	29	9,6
vysokoškolské	539	31	17,4	592	18	32,9	541	31	17,5
Celkem	10261	267	38,7	11214	307	36,5	10229	546	18,7

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/>

Ke konci prosince 2014 bylo v opavském okrese evidováno 10 229 uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2013 byl tento stav uchazečů o 985 uchazečů nižší. Podíl nezaměstnaných se v samém závěru roku lehce přehoupl přes hranici 8 procent, což je o 0,8 procentního bodu méně než na konci roku 2013. Klesl také počet žen v evidenci, absolventů a mladistvých i osob se zdravotním postižením. Mírný nárůst byl zaznamenán u počtu uchazečů s nárokem na podporu v nezaměstnanosti.

Tab. 59: Počet evidovaných uchazečů o zaměstnání 2013 - 2014

Ukazatel	Stav k datu	
	31. 12. 2013	31. 12. 2014
evidovaní uchazeči o zaměstnání celkem	11 214	10 229
z toho: ženy	5 062	4 634
z toho: absolventi a mladiství	867	597
z toho: osoby se ZP	1 074	1 048
z toho: dosažitelní	10 874	9 859
uchazeči s nárokem na podporu	2 205	2 243
volná pracovní místa	307	546
počet uchazečů připadajících na 1 VPM	36,5	18,7
podíl nezaměstnaných osob v %	9,00	8,2

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/>

Nejpočetnější skupinu uchazečů o zaměstnání okresu Opava posledních let, tedy uchazečů 20 až 24 letých, vystřídala v roce 2014 skupina 55 až 59 letých uchazečů, kterých bylo ke konci prosince 2014 evidováno 1 491. Druhou nejpočetnější skupinou jsou osoby ve věku 20–24 let, kterých je 1 314.

Tab. 60: Uchazeči podle věkových kategorií

Věková skupina	2010	2011	2012	2013	2014	
	podíl v %	podíl v %	podíl v %	podíl v %	absolutní počet	podíl v %
do 19 let	4,1	3,7	3,6	3,2	287	2,8
20 - 24	14,3	14,3	14,6	14,3	1314	12,9
25 - 29	11	11,1	11,2	11,7	1159	11,3
30 - 34	11,6	11,2	10,9	11	1123	11
35 - 39	11	11,8	11,2	12	1176	11,5
40 - 44	9,1	9	9,5	9,8	1140	11,1
45 - 49	10,5	11,1	10,7	9,9	939	9,2
50 - 54	13	12,9	11,9	11	1200	11,7
55 - 59	12,9	13,1	13,9	13,8	1491	14,6
nad 60 let	2,5	1,8	2,5	3,3	400	3,9
Celkem	100	100	100	100	10229	100

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/>

Uchazeči ve věku nad 50 let jsou již dlouhodobě problémovou skupinou. Příslušníci této věkové kategorie se často zaměstnavatelům, ve srovnání s věkově mladšími uchazeči o zaměstnání jeví jako neperspektivní vzhledem k menší adaptabilitě, flexibilitě, nižší úrovni počítačových dovedností, znalostí cizích jazyků apod. Věkově starší uchazeči, i přes značné zkušenosti získané léty praxe nezřídka u jediného zaměstnavatele, navíc mnohdy sami ztrácejí motivaci k hledání nového pracovního uplatnění. Podíl uchazečů věkové kategorie nad 50 let se v roce 2014 v okrese Opava zvýšil o 2,1 %, i přesto, že v absolutním vyjádření počet uchazečů nad 50 let nepatrně klesl. Tito uchazeči se na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání podílejí 30,2 %.

Tab. 61: Vývoj uchazečů starších 50 let

Stav k	Uchazeči o zaměstnání celkem	z toho:				Uchazečů nad 50 let podíl v %
		nad 50 let	v tom:			
			50 - 54	55 - 59	nad 60 let	
31. 12. 2014	10229	3091	1200	1491	400	30,2
31. 12. 2013	11214	3147	1233	1548	366	28,1
31. 12. 2012	10261	2907	1217	1430	260	28,3
31. 12. 2011	9808	2726	1264	1287	175	27,8
31. 12. 2010	11067	3149	1444	1431	274	28,5

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/>

Další problémovou skupinou, co se týká uchazečů o zaměstnání, jsou absolventi a mladiství. Z dlouhodobého hlediska je počet těchto uchazečů v okrese Opava nejvyšší ze všech sledovaných skupin. V roce 2014 bylo nejvíce evidovaných absolventů v měsíci únoru, lednu, září a březnu, naopak nejméně uchazečů z této skupiny evidoval úřad práce v letních měsících, tedy v červnu, červenci a srpnu.

Tab. 62: Vývoj počtu absolventů a mladistvých a vývoj počtu volných pracovních míst v jednotlivých měsících roku 2014

Rok 2014	Absolventi a mladiství		Podíl mladistvých a absolventů z celkového počtu uchazečů v %	Počet VPM pro absolventy a mladistvé - okres Opava	
	Celkem	z toho: absolventi		absolutně	podíl v % z celkového počtu VPM
leden	871	812	7,3	122	30,7
únor	875	813	7,3	79	25,7
březen	749	689	6,5	98	14,8

Rok 2014	Absolventi a mladiství		Podíl mladistvých a absolventů z celkového počtu uchazečů v %	Počet VPM pro absolventy a mladistvé - okres Opava	
	Celkem	z toho: absolventi		absolutně	podíl v % z celkového počtu VPM
duben	686	624	6,4	92	14,1
květen	617	558	6,1	106	15,8
červen	507	449	5,2	97	21,8
červenec	526	472	5,4	92	21,8
srpen	575	520	6	114	22,3
září	782	737	8	99	16,7
říjen	701	662	7,4	105	19
listopad	637	595	6,7	82	15
prosinec	597	557	5,8	86	15,8

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/>

Vyhodnocením příležitostí k sebezaměstnávání (řízené rozhovory se starosty) vychází najevo, že v obcích na okraji regionu (ve větší vzdálenosti od přirozených center) je málo pravděpodobné, že zde vzniknou větší investorské podniky s velkou kapacitou pracovních příležitostí. Jednou z mála příležitostí ke snížení nezaměstnanosti a zlepšení ekonomické situace regionu je zaměření na lokální ekonomiku, lokální zdroje, drobné podnikání a sebezaměstnání v typických venkovských činnostech (zemědělství, sadařství, pěstitelství, chov drobného zvířectva, zpracování zemědělských produktů, výroba regionálních produktů, řemesla, služby s vysokou přidanou hodnotou, sociální podniky). Nejprve je třeba obyvatele aktivizovat, motivovat a následně dlouhodobě vzdělávat a zvyšovat jejich dovednosti. Potenciál a příležitost území spočívá mimo jiné v orientaci na ekonomické činnosti s vysokou přidanou hodnotou, využívání moderních technologií a inovací, orientace na vyšší potravinovou a energetickou soběstačnost.

3.1.14 Cestovní ruch

Z hlediska regionalizace spadá území Místní akční skupiny Opavsko do turistického regionu Severní Morava a Slezsko. Tento turistický region se dále člení do šesti turistických oblastí. Území MAS Opavsko je součástí turistické oblasti Opavské Slezsko (viz mapa níže). Tato turistická oblast se rozkládá v severních částech okresu Opava, zahrnuje katastry celkem 81 obcí a historicky tvoří významnou součást Slezska. Její jižní část představuje rekreačně zajímavé území s nenáročným terénem a bohatstvím lesů, vhodné pro pěší turistiku. V rámci turistického regionu Severní Moravy a Slezska však patří k nejméně navštěvovaným oblastem (méně už jen Karvinsko).

Území MAS Opavsko sice nabízí velké množství turistických zajímavostí, ale má jen omezený potenciál k vytvoření turisticky atraktivní oblasti v nadregionálním měřítku. Z hlediska cestovního ruchu je tak oblast vhodná pro krátkodobou rekreaci, například pěší turistiku a cykloturistiku. Je jen velmi málo turistických cílů, které by dokázaly přilákat dlouhodobou návštěvnost. Proto je nutné je dále vytvářet. Na mnoha místech řešeného území lze pozorovat začarovaný kruh: nízká návštěvnost – nedostatečná infrastruktura a nabídka pro návštěvníky – nízká atraktivita – nízká návštěvnost. Hlavním důvodem návštěvy Opavska jsou návštěvníky uváděné relaxační aktivity, poznávací turistika historických a kulturních zajímavostí, sportovní události a cykloturistika. Naopak poměrně malý zájem je o pěší turistiku.

V turistické oblasti Opavské Slezsko se projevují následující **trendy**:

- nízká vytíženost ubytovacích kapacit
- individualizace cestovního ruchu
- preference častějších pobytů kratšího trvání než jednoho dlouhého pobytu
- nárůst poptávky po wellness, relaxačních pobytech a aktivním odpočinku

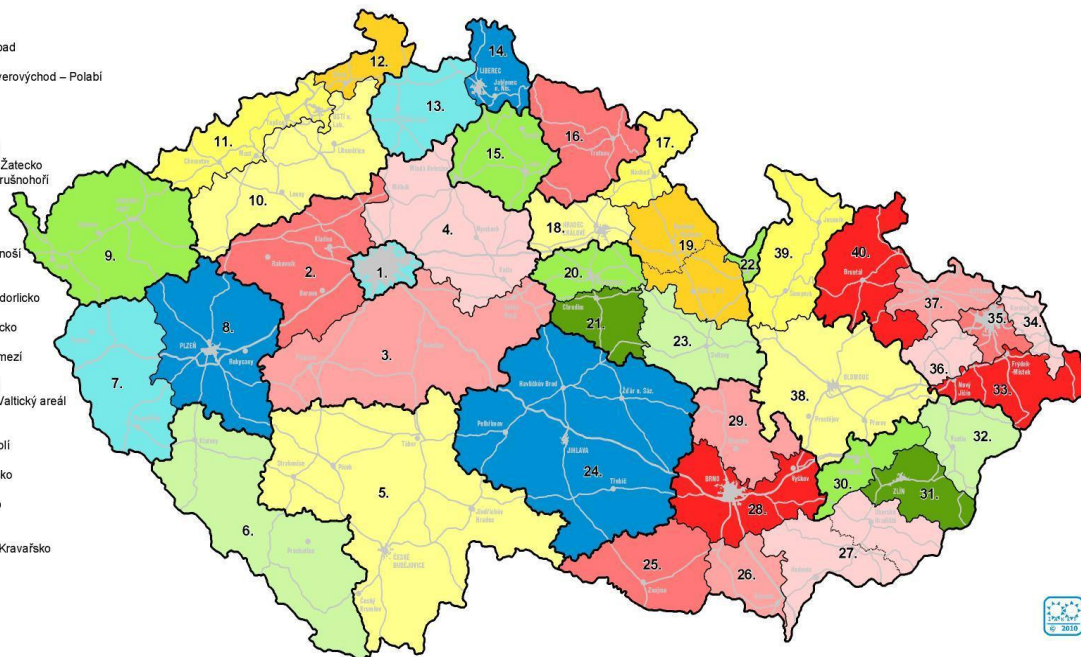
V rámci rozvoje cestovního ruchu řešeného území by měla být věnována **větší pozornost** následujícímu:

- marketingu
- rozvoji stravovacích kapacit
- rozvoji sportovních kapacit
- rozvoji ubytovacích kapacit

- rozvoji venkovských forem turistiky

Turistické oblasti České republiky

1. Praha
2. Střední Čechy – západ
3. Střední Čechy – jih
4. Střední Čechy – severovýchod – Polabí
5. Jižní Čechy
6. Šumava
7. Český les
8. Plzeňsko
9. Západočeské lázně
10. České Středohoří a Žatecko
11. Krušné hory a Podkrkonoší
12. České Švýcarsko
13. Českolipsko
14. Jizerské hory
15. Český ráj
16. Krkonoše a Podkrkonoší
17. Kladské pomezí
18. Hradecko
19. Orlického hory a Podorlicko
20. Pardubicko
21. Chrudimsko – Hlinsko
22. Králický Sněžník
23. Českomoravské pomezí
24. Vysočina
25. Znojemsko a Podýjí
26. Pálava a Lednicko-Valtický areál
27. Slovácko
28. Brno a okolí
29. Moravský kras a okolí
30. Kroměřížsko
31. Zlínsko a Luhačovicko
32. Valašsko
33. Beskydy – Valašsko
34. Těšínské Slezsko
35. Ostravsko
36. Poodří – Moravské Kravaňsko
37. Opavské Slezsko
38. Střední Morava
39. Jeseníky – západ
40. Jeseníky – východ

Obr. 26: Turistické oblasti České republiky

Zdroj: CzechTourism

Statistické údaje vykazují nejnižší hodnoty **délky pobytu návštěvníků** Opavska v rámci kraje. Nejvyšší podíl tvoří jednodenní návštěvníci, naopak nejnižší hodnoty délky návštěvnosti jsou patrné u návštěvníků s týdenním a delším pobytem. Rezervovanější je postoj v úmyslu návštěvu oblasti opakovat.

Z tabulky uvedené níže vyplývá, že hodnota celkového počtu hostů má v posledních třech letech celorepublikově vzestupnou tendenci. Stejně je tomu tak i v rámci kraje, okresu Opava a turistické oblasti Opavské Slezsko. Výjimkou byl rok 2013, kdy významně klesl počet hostů, a to – s výjimkou ORP Vítkov – ve všech uvedených územních jednotkách. V roce 2014 nastal prudký nárůst počtu hostů – s výjimkou ORP Opavy – rovněž ve všech uvedených územních jednotkách. V turistické oblasti Opavské Slezsko v roce 2014 přibýlo 8 362 hostů. V rámci řešené turistické oblasti probíhá stejný trend i v případě hodnoty přenocování hostů, kdy v roce 2013 hodnota počtu nocujících klesla, aby zase v roce 2014 vzrostla. Průměrný počet přenocování v TO Opavské Slezsko je za poslední tři roky vyjádřen hodnotou 2,37, a je tak nižší, než je celorepublikový trend.

Tab. 63: Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních za územní jednotky ČR

Hosté celkem	ČR	MS kraj	ORP Opava	ORP Vítkov	Okres Opava	TO Opavské Slezsko
Rok 2012	15 098 817	698 746	31 204	14 737	54 274	54 274
Rok 2013	15 407 671	698 211	30 004	15 231	51 742	51 742
Rok 2014	15 587 076	703 009	28 795	22 572	60 104	60 104
Přenocování celkem	ČR	MS kraj	ORP Opava	ORP Vítkov	Okres Opava	TO Opavské Slezsko
Rok 2012	43 278 457	2 015 211	69 951	47 582	137 361	137 361
Rok 2013	43 308 279	1 947 561	63 019	45 488	121 462	121 462
Rok 2014	42 946 929	1 945 256	61 206	63 680	140 968	140 968
Průměrný počet přenocování	ČR	MS kraj	ORP Opava	ORP Vítkov	Okres Opava	TO Opavské Slezsko
Rok 2012	2,85	2,85	2,2	3,2	2,5	2,5
Rok 2013	2,825	2,775	2,1	3	2,3	2,3
Rok 2014	2,75	2,775	2,1	2,8	2,3	2,3

Zdroj: ČSÚ

Mezi formy rozvoje udržitelného cestovního ruchu na území MAS Opavsko lze zařadit především rozvoj pěší turistiky a cykloturistiky. V rámci kraje je na Opavsku hustota turistických tras nejnižší, naopak hustota cyklistických tras je čtvrtá nejvyšší. Výhodou, obzvláště pro **pěší turistiku**, je vysoká lesnatost velké části území. V řešeném území se nachází málo stezek pro pěší a naučných stezek. Mezi nejatraktivnější cíle patří Hradec nad Moravicí, údolí Moravice, Raduňky a Arboretum Nový Dvůr. Mezi nejatraktivnější naučné stezky lze zařadit Břidlicovou stezku s muzeem břidlice v Budišově nad Budišovkou nebo naučnou stezku Dědictví Břidlice.

Tab. 64: Naučné stezky v území MAS Opavsko

Název	Zaměření	Počet zastávek	Km
Městská NS Hradec nad Moravicí	Vlastivědná naučná stezka	11	3,5
Přírodní park Mariánské louky	Příroda, historie, technické památky	5	1,9
Raduň – Jakubčovice	Vojenská historie	3	7,5
Lovecká stezka Lichnovských	Příroda	4	6
Hvozdnice	Příroda	15	9,5
Hanuše	Příroda	7+3	4,5
Břidlicová stezka	Geologie, paleontologie	13	33

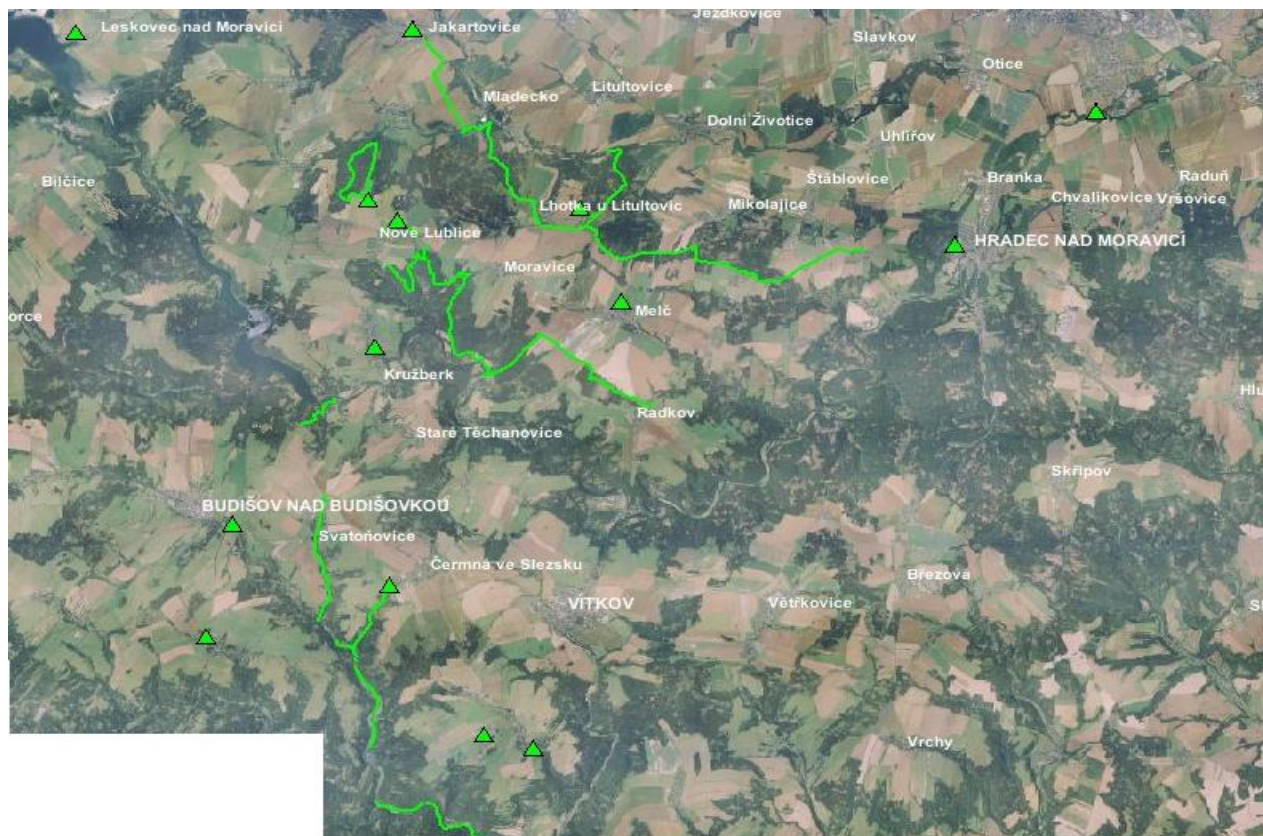
Zdroj: internetové stránky Moravskoslezského kraje

Příležitostí pro rozvoj cestovního ruchu je **příměstská turistika**. Potenciál lze spatřit v oslovení turistů, kteří současně s návštěvou měst Opavy a Ostravy navštíví i jejich okolí. Současnými nejčastějšími cíli turistů jsou níže uvedené přírodní a kulturní památky.

Velký rozvoj v posledních letech zaznamenala **cykloturistika**. Přestože se hustota a kvalita cyklistických tras v poslední době mírně zvyšuje, stále ještě není jejich síť a kvalita na požadované úrovni. Páteční cyklistické trasy sledují tok řek Opavy, Moravice, Raduňky a Hvozdnice. Pro cestovní ruch bude důležitá a páteční cyklotrasa č. 55 tzv. Slezská magistrála, která povede z obce Jeseník přes obce Krnov, Opava, Kravaře na Hlučínské jezero. Realizace projektu povede k nárůstu rekreační funkce především obcí Brumovice a Holasovice, kde doposud byla infrastruktura pro cykloturistiku nedostatečná. Vyprojektovaná je i cyklostezka podél toku Hvozdnice z Opavy do Svobodných Heřmanic. Význam některých cyklostezek není pouze rekreační a sportovní, ale řada obyvatel je využívá při cestě do zaměstnání. Pro tyto účely je nutné dovybavení veřejných prostorů stojany na kola a zajištění servisu, resp. opravení jízdních kol. Je nadále potřebné zvyšování počtu cyklostezek a jejich kvality, a to jak těch dálkových, tak i okružních, vedoucích po kulturních památkách (např. zámecké). Stejně tak je potřebné jejich oddělení od silniční dopravy.

Potenciál **vodní turistiky** řešeného území je ve srovnání s ostatními turistickými oblastmi relativně nízký. Nejvýznamnější sjízdnu řekou je Moravice, a to v úseku Branka u Opavy – Kružberk. Pro potřeby vodáků je Povodím Odry s. p. cca pětkrát do roka vypouštěna přehradní nádrž Kružberk. Až po ústí do řeky Odry je celoročně sjízdna také řeka Opava. Velký význam má letní rekreace u vody. Na území MAS Opavsko se nachází jediná vodní nádrž vhodná ke koupání v Budišově nad Budišovkou. Ke koupání lze rovněž využít koupaliště, např. ve městě Hradec nad Moravicí nebo Vítkově, popřípadě nejbližšími vodními plochami vhodnými ke koupání jsou v Hlučíně, Děhylově, Dolním Benešově či ve vytěženém lomě ve Svobodných Heřmanicích. V řešeném území se nenacházejí žádné aquaparky. Nejbližším aquaparkem je aquapark v Kravařích a v Ostravě.

Vzhledem k převážně zemědělskému charakteru území oblast skýtá značný turistický potenciál ve formě venkovské turistiky, především v **agroturistice**. Avšak z důvodu nezájmu o projekty nebo nedostatku financí nedošlo k většímu rozvoji těchto aktivit. Perspektivou je rozvíjející se **hipoturistika**. V řešeném území existují jízdrny, avšak je zde malý počet hipostezek. V současné době Moravskoslezský kraj připravuje síť značených hipostezek, které budou sestávat z hipostanic a hipostezek. Avšak v řešeném území neexistuje žádná hipostezka značená metodou Klubu českých turistů, přičemž je nutné dodat, že podpora bude náležet právě takto označeným hipostezkám. Mezi zařízení poskytující podmínky pro hipoturistiku na uvedeném území patří Jezdecký klub Steally Hradec nad Moravicí, Jezdecký klub Agrostil Otice, další jízdrny lze najít ve Velké Polomi, Slavkově, Jakartovicích, Lhotě u Opavy či Budišově nad Budišovkou.

Obr. 27: Plánované hipostezky

Zdroj: internetové strány Moavskoslezského kraje

Podmínky pro **zimní sporty** jsou v turistické oblasti nedostatečné. V závislosti na množství sněhu je možné provozovat běžecké lyžování, buď ve volné krajině, nebo na trasách určených pro pěší turistiku. Běžecké trasy nebývají vyznačené. Začínají se objevovat izolované aktivity, např. strojová úprava běžeckých tratí u Davidova mlýna (Staré Těchanovice). Pro lyžování lze využít pouze kratší vleky v obcích Hradec nad Moravicí, Jakartovice, Háj ve Slezsku či Budišov nad Budišovkou (Guntramovice). V turistické oblasti jsou pouze dva lyžařské areály – Ski areál Guntramovice a Vaňkův kopec u Budišovic.

Wellness, resp. lázeňský cestovní ruch, by byl pro dané území velkou příležitostí. Zajímavou atraktivitou by byl konkrétně rozvoj lázeňství realizovaný obnovou bývalé lázeňské lokality Janské Koupele.

Řada **kulturních památek** na území MAS Opavsko je ve špatném technickém stavu. Ten byl v posledních letech způsoben nedostatkem financí a upřednostněním jiných priorit v rozvoji obcí. Vzhledem ke stáří objektů je často nutná jejich zásadní rekonstrukce. Na základě provedeného průzkumu je třeba dalšího rozvoje v oblasti aktivit a služeb cestovního ruchu, například multifunkční využití památek a jejich turisticky atraktivních objektů.

Nejrozšířenějšími kulturními památkami jsou objekty sakrální architektury – kostely, kaple, drobná sakrální architektura (např. kapličky). V řadě obcí se nacházejí také zámky se zámeckými parky. Turistickou zajímavost taktéž představují **technické památky** (např. Weissuhňův kanál) a **památky vojenské** (např. pozůstatky vojenského opevnění v Háji ve Slezsku a Opavě-Milostovicích). Na území MAS Opavsko se nachází jeden památkově chráněný objekt, a tím je zámek Hradec nad Moravicí.

Souhrnný přehled památek v obcích MAS Opavsko je uveden v tab. H příloze č. 1.

Tab. 65: Inventarizace zámků na území MAS Opavsko včetně jejich charakteristiky

Obec	Charakter objektu	Současný stav
Dolní Životice	Barokní zámek	Zámek slouží jako objekt pro poskytování sociálních služeb
Holasovice	Zámek v části obce Loděnice	Od r. 2007 v soukromém vlastnictví. Zámek slouží jako hotel.
Hradec nad Moravicí	Bílý a Červený zámek s přilehlým parkem	V zámku jsou realizovány prohlídkové okruhy, jeho část rovněž slouží jako hotel a restaurace.
Jakartovice	Zámek v části obce Deštné	Zámek podléhá destrukci v celém rozsahu.
Jezdkovice	Renesanční zámek	Multifunkční využití – kancelář obecního úřadu, klubovna mládeže, knihovna, obecní byt, prodejna smíšeného zboží.
Kyjovice	Zámek s přilehlým parkem	Zámek slouží jako domov důchodců.
Litultovice	Zámek	V zámku je umístěn obecní úřad s historickou obřadní síní.
Melč	Barokní zámek	Zámek slouží jako dětský domov.
Mladecko	Empírový zámek	Zámek slouží jako domov řádovým sestrám.
Neplachovice	Empírový zámek	V zámku je pobočka Zemského archivu v Opavě.
Raduň	Zámek s přilehlým parkem s rybníky	V zámku jsou realizovány prohlídkové okruhy. V současnosti se opravuje barokní sýpka.
Slavkov	Renesanční zámek	Zámek je využíván jako charitativní domov.
Stěbořice	Barokní zámek s krajinářským parkem a oranžerií	Budova není v dobrém stavu. Zámek není veřejně přístupný.
Štáblovice	Barokní zámek s veřejně přístupným parkem	V současnosti probíhá rekonstrukce budovy i parku.
Velké Heraltice	Zámek	V zámku je umístěn domov mládeže.

Zdroj: www.hrady.cz, webové stránky jednotlivých obcí MAS Opavsko

Tab. 66: Inventarizace technických atraktivit na území MAS Opavsko

Obec	Charakter objektu	Současný stav
Hlavnice	Větrný mlýn	Celoročně zpřístupněn
Hradec nad Moravicí, část Žimrovce	Weisshuhnův kanál	Celoročně zpřístupněn
Části úseku Hradec nad Moravicí - Fulnek	Nedokončená trať Opava – Fulnek	Celoročně přístupné

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/cr/msrcr_strategie.pdf

Mezi nejatraktivnější cíle poslední doby patří **rozhledny a vyhlídkové budovy**. V území MAS Opavsko se nachází rozhledna Šance u Jakubovic. Z vyhlídkových budov lze uvést Bezručovou vyhlídku v obci Hradec nad Moravicí.

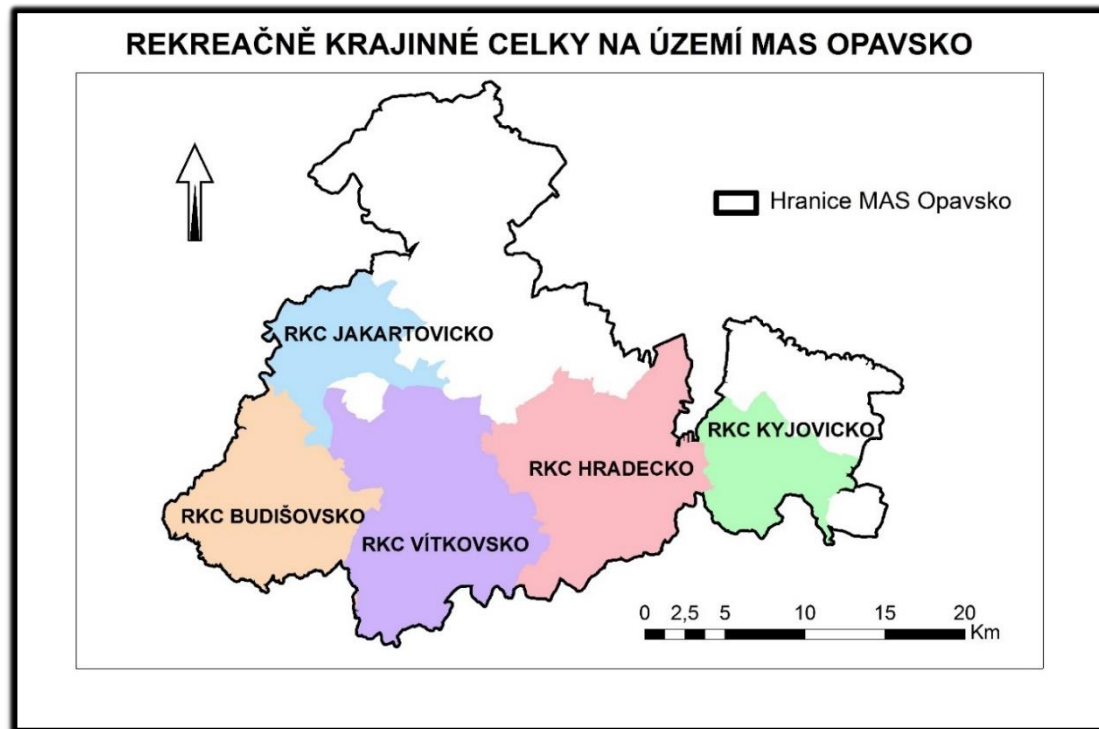
V rámci území MAS Opavsko se nevyskytuje žádné **velkoplošně chráněné území**, ale nacházejí se zde následující **maloplošná chráněná území**:

- národní přírodní rezervace (Kaluža)
- přírodní rezervace (Valach, Hořina, Dařanec, Hvozdnice, Nové Těchanovice)
- přírodní památky (Černý důl, Heraltický potok, Otická sopka)

Na území MAS Opavsko se nachází jediná **sbírka vzácných dřevin** v arboretu v obci Nový Dvůr.
Na území MAS Opavsko je úplná absence **golfových hřišť**.

V řešeném území se nacházejí následující **muzea**:

- Městské Muzeum břídlíce v Budišově nad Budišovkou
- Muzeum Slezský venkov v Holasovicích

Obr. 28: Rekreačně krajinné celky na území MAS Opavsko

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/cr/msrcr_strategie.pdf

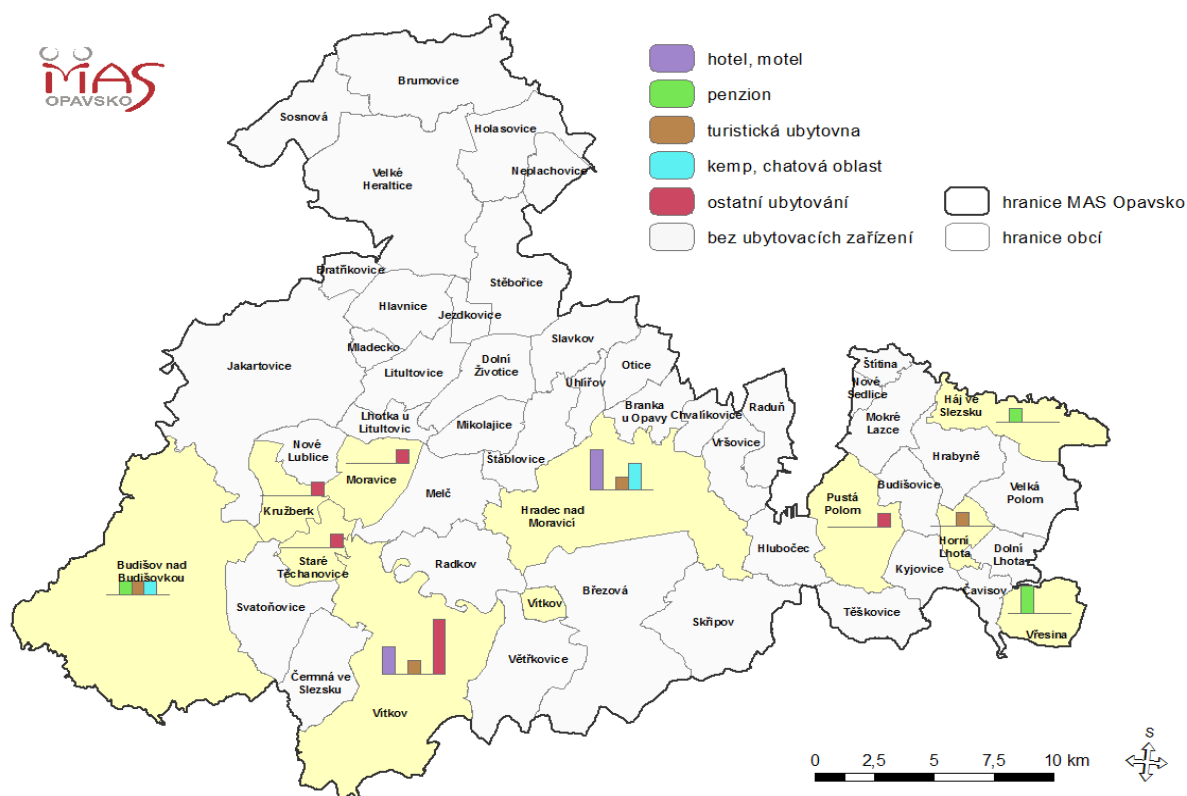
Stravovací a ubytovací zařízení se nacházejí převážně u silnic I. třídy. Jejich kapacita je však velmi nízká a vzhledem k plánovaným cyklotrasám nedostačující. Ve spolupráci s obcemi je možné využít „brownfields“, a to k ubytování turistů nebo vzniku restauračních zařízení. V TO Opavské Slezsko se nachází stravovací zařízení s neodpovídající úrovní kvality. Není zde naplněn poměr cena/kvalita.

Z celkového počtu hromadných ubytovacích zařízení v Moravskoslezském kraji 2014 (569) a celkového počtu lůžek (29 456) se TO Opavské Slezsko podílí cca 10 %. Turisté řešeného regionu se nejčastěji ubytovávají v soukromí u rodiny či přátel, následně v hromadných ubytovacích zařízeních. Důvodem je jednak samotná cena za ubytování a jednak někdy špatný poměr mezi cenou a kvalitou poskytované služby.

Pro konfrontaci kapacity ubytovacích zařízení podle kategorie za jednotlivé územní celky byly vytvořeny tabulky níže. Zdrojem dat byla veřejná databáze Českého statistického úřadu. Z tab. 67 lze vyčíst, že SO ORP Opava má sice v porovnání s SO ORP Vítkov více ubytovacích zařízení, ale méně lůžek. SO ORP Vítkov má také více míst pro karavany a stany, což je podmíněno přírodním potenciálem oblasti pro turismus. V turistické oblasti Opavské Slezsko je k dispozici celkem 60 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) s 1 085 pokoji a 3 113 lůžky. Největší podíl HUZ tvoří penziony, následovány hotely, motely a botely. Penziony se rovněž podílejí téměř dvojnásobným počtem lůžek oproti předchozím zmíněným ubytovacím kategoriím. V řešeném území je absence chatových osad. Místa pro karavany a stany disponují celkově čtyři kempy. Z níže uvedené mapy jasně vyplývá, že severní část MAS Opavsko nedisponuje ubytovacími zařízeními, těch se nejvíce nachází v jižní a atraktivnější části území Nízkého Jeseníku. Je rovněž nutno zmínit, že vytiženost ubytovacích kapacit je dlouhodobě nízká.

V rámci zpracování územně analytických podkladů Moravskoslezského kraje byly vymezeny na území SO ORP Opava také rekreačně krajinné celky (RKC), poskytující potřebné podmínky pro rekreaci obyvatel Opavska, ale i Ostravska a dalších

oblastí. Mapa s vymezením RKC území MAS Opavsko, která je uvedena níže pouze potvrzuje atraktivitu území v oblasti Nízkého Jeseníku.

Obr. 29: Ubytovací kapacity na území MAS Opavsko

Zdroj: ČSÚ

Tab. 67: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie za územní jednotky obcí (rok 2014)

Ubytovací zařízení dle kategorie	ČR	MS kraj	ORP Opava	ORP Vítkov	Okres Opava
Ubytovací zařízení	9 013	569	28	17	60
Pokoje	202 482	11 559	507	449	1 085
Lůžka	519 909	29 456	1 318	1 457	3 113
Místa pro karavany a stany	50 837	2 050	30	50	470

Zdroj: ČSÚ

Tab. 68: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie za turistický region Severní Morava a Slezsko (rok 2014)

Kapacity hromadných ubytovacích zařízení	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro karavany a stany
HUZ celkem	569	11 559	29 456	2 050
V tom:				
Hotel, motel, hotel celkem	170	5 173	11 392	5
Penzion	204	2 070	5 626	30
Kemp	17	310	1 160	1 897
Chatová osada	11	207	888	40
Turistická ubytovna	65	830	3 137	35
Ostatní HUZ	102	2 969	7 253	43

Zdroj: ČSÚ

Tab. 69: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie za turistickou oblast Opavské Slezsko (rok 2014)

Kapacity hromadných ubytovacích zařízení	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro karavany a stany
HUZ celkem	60	1 085	3 113	470
V tom:				
Hotel, motel, hotel celkem	13	273	574	-
Penzion	29	313	903	-
Kemp	4	114	439	470
Chatová osada	-	-	-	-
Turistická ubytovna	4	36	160	-
Ostatní HUZ	10	283	902	-

Zdroj: ČSÚ

3.1.15 Územní plánování a rozvojová území

Územní plánování stanovuje základy koncepce rozvoje území obcí, ochrany hodnot území a plošné a prostorové uspořádání. Cílem územního plánování je najít silné stránky území a aplikovat v nich principy udržitelného a vyváženého rozvoje. Územní plán řeší komplexně přístup k řešenému území, reaguje na potřeby území z hlediska veřejných zájmů, vývoje hospodářství, změn klimatu, povodňového nebezpečí a také na měnící se požadavky na veřejnou infrastrukturu. Co se týká územních plánů jednotlivých obcí v území MAS Opavsko, tak většina územních plánů jsou ve stavu „Návrh územního plánu“, který čeká na odsouhlasení. Přehled stavu jednotlivých územních plánů v obcích je uveden v tabulce číslo 70.

Brownfields lze definovat jako opuštěné nebo nevyužívané území, které je oproti zeleným plochám postiženo vlivem předchozího využívání a vyžaduje tak zvláštní péči při jeho regeneraci. Brownfields představují na území měst rozsáhlou část zastavěného území, a to konkrétně od 3 do 20 % zastavěného území. Tyto brownfields mají negativní ekonomické účinky a také negativní vliv na své širší okolí. Obvykle znovuvyužití a nastartování regenerace brownfields vyžaduje veřejnou podporu území. Využití brownfields pak posílí vitalitu, konkurenceschopnost a výkonost měst a obcí a pomůže také snížit tlak na zábor zemědělské půdy. Na území Moravskoslezského kraje bylo doposud zmapováno 276 lokalit a to o rozloze více než 2 200 ha. Na území Místní akční skupiny Opavsko se podle České informační agentury životního prostředí vyskytují pouze 2 oficiální brownfields a to na území obce Těškovice a v místní části Háje ve Slezsku - Smolkov. Starostové na území MAS Opavsko však zaznamenávají na svém území také lokality, které mají znaky brownfields. Tato území zaznamenává tabulka a mapa uvedená níže.

Tab. 70: Územní plánování a rozvojová území

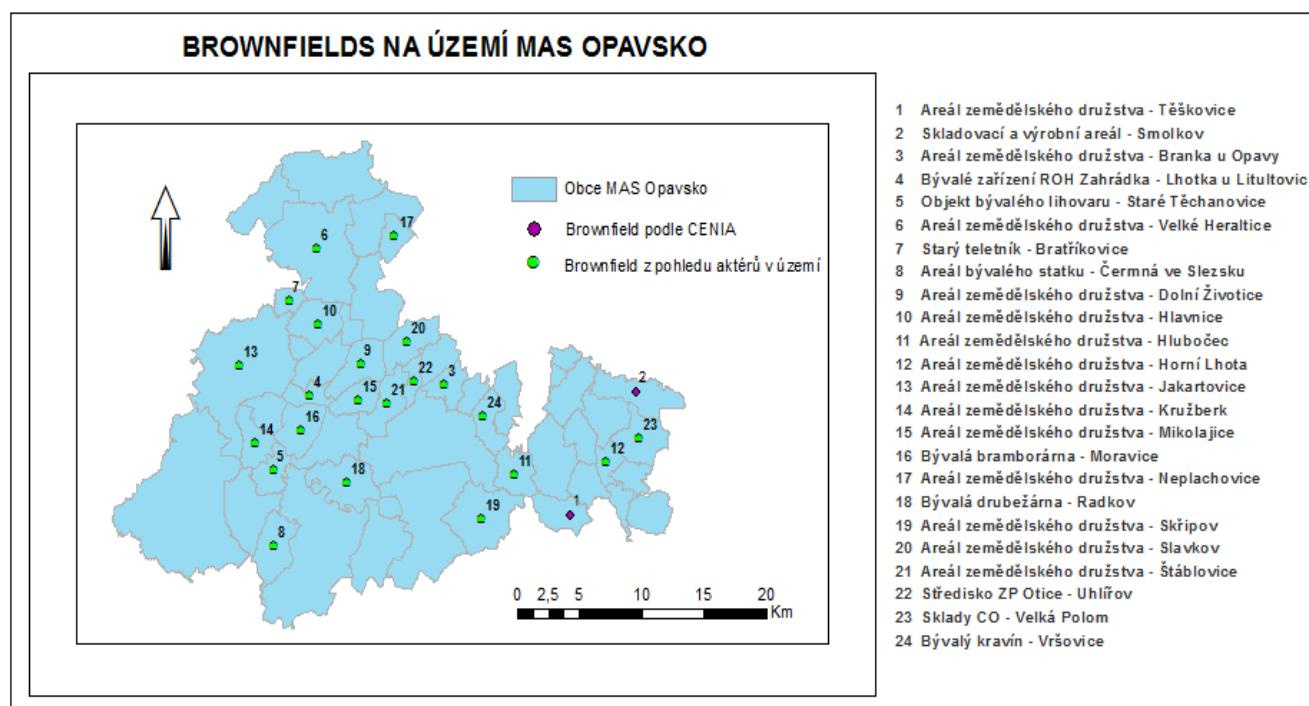
Obec	Aktuální stav územního plánu	Rozvojová území	Disponibilní plochy a objekty pro rozvoj podnikání v obci
Branka u Opavy	Návrh 2009	Brownfields - v soukromých rukou, plány na rekonstrukci areálu Zemědělského družstva	Průmyslová zóna - 6 vlastníků
Bratříkovice	Návrh 2010	Brownfields - starý teletník	Plocha ZD Hlavnice, cca 2 ha, plochy v držení soukromníků, referendum zakázalo drůbežárnu
Brumovice	Schválení 2011		
Březová	Nabytí účinnosti 2013		
Budišov nad Budišovkou	Návrh 2012		
Budišovice	Zahájení projednání 2012		Plocha 2 ha, problém vlastnických vztahů
Čavisov	Návrh 2012		
Čermná ve Slezsku	Návrh 2010	Areál bývalého státního statku Vítkov	

Obec	Aktuální stav územního plánu	Rozvojová území	Disponibilní plochy a objekty pro rozvoj podnikání v obci
Dolní Lhota	Schválení 2011		
Dolní Životice	Návrh 2014	Bývalé ZD 50 % areálu koupila obec	
Háj ve Slezsku	Návrh 2009	Ano- regenerace plochy "Cukrovaru", "Mlýnu"	Průmyslová zóna "Cukrovar" vše prodáno
Hlavnice	Návrh 2005		Pozemky v bývalém ZD
Hlubočec	Návrh 2011		Volné budovy v zemědělském areálu
Holasovice	Návrh 2012	Dvůr Holasovice	
Horní Lhota	Návrh 2010	Areál bývalého družstva	
Hrabyně	Návrh 2009		
Hradec nad Moravicí	Schválení 2015		
Chvalíkovice	Návrh 2014	Areál bývalého družstva	Areál bývalého ZD se mění na průmyslovou zónu
Jakartovice	Zahájení projednávání návrhu 2010		Areály bývalého ZD
Jezdkovice	Návrh 2008		
Kružberk	Návrh 2010	Bývalé rekreační středisko	Areál bývalého ZD
Kyjovice	Návrh 2010		2 průmyslové zóny (zóny pro podporu podnikání) - obě bývalé ZD, 1x strojírenská, 1x zemědělská
Lhotka u Litultovic	Schválení pořízení 2010	Bývalé zařízení ROH Zahrádka	Obchod a služby na katastru bývalé zařízení ROH "Zahrádka"
Litultovice	Návrh 2015		
Melč	Návrh 2012		
Mikolajice	Návrh 2004	Bývalé ZD	Bývalé ZD
Mladecko	Návrh 2006		
Mokré Lazce	Návrh 2011		
Moravice	Návrh 2010	Bývalá bramborárna	Objekt bývalé bramborárny 700 m ² , pila 700 m ² , + pozemky pozemkového fondu 3 ha
Neplachovice	Návrh 2011		Plochy jsou kolem RD, v areálu cihelny, v bývalém ZD
Nové Lublice	Návrh 2012		
Nové Sedlice	Schválení pořízení 2011		
Otice	Návrh 2011		
Pustá Polom	Návrh 2011		V areálu družstva, dalších 7 ha v nové průmyslové zóně - plocha majetku obce zajišťována

Obec	Aktuální stav územního plánu	Rozvojová území	Disponibilní plochy a objekty pro rozvoj podnikání v obci
Radkov	Návrh 2008	Bývalá drůbežárna	obec by chtěla koupit objekt drůbežárny a přesunout tam sběrný dvůr
Raduň	Návrh 2009		
Skřipov	Návrh 2009	Areál bývalého družstva	Areál bývalého družstva
Slavkov	Návrh 2014	Areál bývalého družstva	Areál bývalého družstva
Sosnová	Návrh 1998		
Staré Těchanovice	Návrh 2014	Brownfields: objekt bývalého lihovaru	Pouze v soukromém vlastnictví - dvě průmyslové zóny, nevyužity
Stěbořice	Návrh 2011		Areál bývalého školního statku Opava, opuštěné farmy: Nový Dvůr, Jamnice
Svatoňovice	Návrh 2008	Areál bývalé bramborárny	Areál bývalé bramborárny, připraveno pro zemědělskou výrobu
Štáblovice	Návrh – stanovisko kraje – 2012		Areál bývalého ZD cca 3 ha + další objekty
Štítina	Návrh 2014		
Těškovice	Návrh 1999	Areál bývalého ZD	Areál bývalého ZD (v majetku obce) je projekt venkovské podnikatelské zóny: 50 % už prodáno (Kovovýroba), další objekty autovýroba a kovovýroba, zbytek: zemědělci
Uhlířov	Návrh 2010		Plocha (2x) pro nerušivé podnikání + plocha střediska ZP Otice
Velká Polom	Nabytí účinnosti 2014		Sklady CO - možnost využití pro podnikání
Velké Heraltice	Schválení 2015	Brownfield: ZD Brumovice, naproti zámku (bývalý vepřín), smíšená zóna (rodinné domy+živnosti)	
Větřkovice	Nabytí účinnosti 2013		
Vítkov	Návrh 2014		
Vršovice	Nabytí účinnosti 2015	Bývalý kravín	Malý objekt u kaple na Chvalíkovice
Vřesina	Návrh 2014		

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření; CENIA;

http://www.uur.cz/iLAS/iLAS_Hledani.asp?Hledam=b%F8ezov%E1&Hledej=Hledej&HledamZHOTOVITEL=&HledamPROJEKTANT=&HledamRC_UPD=

Obr. 30: Brownfields na území MAS Opavsko*Zdroj: vlastní dotazníkové šetření; CENIA*

Za staré ekologické zátěže jsou považována závažné kontaminace horninového prostředí, podzemních nebo povrchových vod, ke které došlo nevhodným nakládáním s nebezpečnými látkami v minulosti. Mezi kontaminované lokality se řadí skládky odpadů, průmyslové a zemědělské areály, drobné provozovny, nezabezpečené sklady nebezpečných látek, bývalé vojenské základny, nebo území postižená těžbou nerostných surovin. Na území Moravskoslezského kraje se nachází celkem 673 takových lokalit. Z toho 32 lokalit se nachází v území Místní akční skupiny Opavsko. Všechna tato kontaminovaná místa jsou označována jako skládky TKO, tedy tuhého komunálního odpadu.

Tab. 71: Kontaminovaná místa na území MAS Opavsko

Kontaminovaná místa na území MAS Opavsko (podle SEKM)					
ID zátěže	Název lokality	Katastr	Typ lokality	Stupeň poznání	Současný způsob využití
46002	Hluboký důl	Hrabyně	Skládka TKO	Podrobný průzkum	Jiná krajinná zeleň
116001	Otická sopka	Otice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Lesní půda
938002	Branka u Opavy	Branka u Opavy	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Neznámo
1310001	Pustý Mlýn	Brumovice u Opavy	Skládka TKO	Předběžný průzkum	Jiná krajinná zeleň
1471001	Lesní Albrechtice	Lesní Albrechtice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Jiná krajinná zeleň
1553001	Svatoňovice	Svatoňovice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Jiná krajinná zeleň
2954001	Na Úbedří	Dolní Lhota u Ostravy	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Jiná krajinná zeleň
3045001	Obecní skála – Na podlesí	Dolní Životice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Průmysl, komerční zástavba
3649001	Fulvárek	Chabíčov ve Slezsku	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Zemědělská půda
4078001	Holasovice 1	Holasovice	Skládka TKO	Podrobný průzkum	Jiná krajinná zeleň
4329001	Horní Lhota	Horní Lhota u Ostravy	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Individuální bytová zástavba se zahrádkami

4681001	Bohučovická cesta	Bohučovice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Individuální bytová zástavba se zahrádkami
5504001	Chvalíkovice	Chvalíkovice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Individuální bytová zástavba se zahrádkami
5648001	Hořejší Kunčice	Jakartovice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Průmysl, komerční zástavba
7856001	Milička	Kyjovice ve Slezsku	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Průmysl, komerční zástavba
8601001	Litultovice	Litultovice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Průmysl, komerční zástavba
9406001	Proškova skála	Mikolajice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Průmysl, komerční zástavba
9823001	Na Figue u trati	Mokré Lazce	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Zemědělská půda
9860001	Pod Kravínem	Moravice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Průmysl, komerční zástavba
13683003	Velké Důlky	Pustá Polom	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Neznámo
13801001	U hrabu	Radkov u Vítkova	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Zemědělská půda
15247001	Za hřištěm u krchového lesa	Sosnová	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Jiná krajinná zeleň
15543001	Stěbořice	Stěbořice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Jiná krajinná zeleň
16388002	Nové Sedlice	Suché Lazce	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Jiná krajinná zeleň
16678001	Suchý Důl	Těškovice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Neznámo
17859001	Pískové doly	Velká Polom	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Jiná krajinná zeleň
17877001	Košetice	Košetice ve Slezsku	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Jiná krajinná zeleň
17877002	Velké Heraldice	Velké Heraldice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Průmysl, komerční zástavba
17877003	Sádek	Sádek u Opavy	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Jiná krajinná zeleň
17877004	Malé Heraldice	Malé Heraldice	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Jiná krajinná zeleň
18299001	Nové Těchanovice	Nové Těchanovice	Skládka TKO	Předběžný průzkum	Průmysl, komerční zástavba
18662001	Vršovice	Vršovice u Opavy	Skládka TKO	Neprozkoumáno	Jiná krajinná zeleň
Celkem kontaminovaných míst v území					32

Zdroj: www.sekm.cz

Pozemkové úpravy mají význam v oblasti udržitelného rozvoje a také napomáhají rozvoji podnikání. Při provádění pozemkových úprav dochází k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků všech vlastníků půdy v řešeném území a podle potřeby také k reálnému vytyčení těchto pozemků v terénu. Také se pomocí těchto úprav zajišťují podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, funkční vodní hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny. Pozemkovými úpravami se také obnovuje katastr nemovitostí. Pozemkové úpravy se dělí na jednoduché pozemkové úpravy a komplexní pozemkové úpravy.

Jednoduché pozemkové úpravy - řeší zpravidla jen části jednoho katastrálního území nebo pouze v něm vybraného problému, případně jejich prostřednictvím bývá provedena rekonstrukce.

Komplexní pozemkové úpravy - komplexně řeší zpravidla celé katastrální území (mimo zastavěné území) včetně zpřístupnění pozemků, protierozní ochrany, vodohospodářských opatření a ekologické stability území.

V území Místní akční skupiny Opavsko jsou ukončeny komplexní pozemkové úpravy pouze v šesti obcích a to v obcích Brumovice, Mikolajice, Neplachovice, Pustá Polom, Stěbořice a Větrkovice. Přehled pozemkových úprav v území je uveden v tabulce níže.

Tab. 72: Stav pozemkových úprav v jednotlivých obcích území MAS Opavsko

Katastrální území MAS Opavsko	Stav pozemkové úpravy
Branka u Opavy	-
Bratřikovice	-
Brumovice	Ukončená KPU
Březová	KPU k zahájení
Budišov nad Budišovkou	Zahájená KPU
Budišovice	-
Čavisov	-
Čermná ve Slezsku	Ukončená JPU
Dolní Lhota	-
Dolní Životice	KPU k zahájení
Háj ve Slezsku	-
Hlavnice	KPU k zahájení
Hlubočec	-
Holasovice	Zahájená KPU
Horní Lhota	-
Hrabyně	-
Hradec nad Moravicí	-
Chvalíkovice	Ukončená JPU
Jakartovice	-
Jezdkovice	KPU k zahájení
Kružberk	-
Kyjovice	-
Lhotka u Litultovic	-
Litultovice	Ukončená JPU
Melč	-
Mikolajice	Ukončená KPU
Mladecko	Ukončená JPU
Mokré Lazce	-
Moravice	-
Neplachovice	Ukončená KPU
Nové Lublice	-
Nové Sedlice	-
Otice	-
Pustá Polom	Ukončená KPU
Radkov	-
Raduň	-
Skřípov	-
Slavkov	KPU k zahájení
Sosnová	KPU k zahájení
Staré Těchanovice	-
Stěbořice	Ukončená KPU
Svatoňovice	Zahájená KPU
Štáblovice	-
Štítina	-

Katastrální území MAS Opavsko	Stav pozemkové úpravy
Těškovice	-
Uhlířov	-
Velká Polom	-
Velké Heraltice	KPU k zahájení
Větrkovice	Ukončená KPU
Vítkov	-
Vršovice	-
Vřesina	Zahájená KPU

Zdroj: www.eagri.cz

3.2 SWOT analýzy v území MAS Opavsko vybraných oblastí rozvoje

SWOT analýzy identifikují hlavní rozvojové faktory působící na jednotlivé rozvojové oblasti. SWOT analýzy jsou sestaveny ze silných a slabých stránek regionu, příležitostí a případných hrozeb, přičemž příležitosti a hrozby nejsou pod přímou kontrolou místní správy, ale mají významné dopady na socio-ekonomický rozvoj regionu. SWOT analýzy, které jsou uvedeny níže, se týkají jednotlivých klíčových oblastí rozvoje území. Určení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb vychází z údajů v analytické části, z analýzy problémů a potřeb a z proběhlých komunitních projednávání. Uvedené SWOT analýzy jsou jedním ze vstupů pro strategickou část dokumentu.

Tab. 73: SWOT analýza č. 1: LIDÉ A SPOLEČNOST OPAVSKA

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
OBYVATELSTVO	OBYVATELSTVO
<ul style="list-style-type: none"> Celkově má Opavsko stabilizovaný počet obyvatel na většině území 	<ul style="list-style-type: none"> Narůstá počet obyvatel nad 65 let věku Pokles počtu obyvatel v 20 % obcí Vyšší podíl obyvatel „bez vzdělání“ oproti hodnotám ČR a MSK kraje Snižující se počet uzavřených sňatků na území MAS Opavsko Vysoký počet neúplných rodin v obcích MAS Opavsko Obtíže ve sladění pracovního a rodinného života vlivem vysokého podílu vyjížděky rodičů za zaměstnáním Neexistence informačních a poradenských kapacit, zaměřených na skupiny ohrožené sociálním vyloučením, velmi malá kapacita takto orientovaných NNO v území
ŠKOLSTVÍ A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ	ŠKOLSTVÍ A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ
<ul style="list-style-type: none"> Na území MAS Opavsko existuje hustá a dostupná síť ZŠ a MŠ Celkem ve 44 obcích v území je dostupná mateřská škola Dostatečná kapacita základních škol v území Existence kvalitního navazujícího vzdělávání na středních a vysokých školách Zlepšující se vybavení ZŠ a MŠ pořízeného z dotačních titulů Vybavenost území zařízeními, které zprostředkovávají další vzdělávání a volnočasové aktivity Ve většině obcí MAS Opavsko působí knihovna Roste podíl občanů s dokončeným SŠ a VŠ vzděláním 	<ul style="list-style-type: none"> Špatné vybavení ZŠ pro polytechnickou výchovu Nedostatečná kapacita některých mateřských škol v území Vysoké finanční náklady na provoz kapacitně nevyužitých základních škol Neexistence jeslí v území MAS Opavsko Nedořešený letní provoz mateřských škol Nevyužívání nabídky dalšího vzdělávání v obcích MAS Opavsko Klesá počet nově zapsaných studentů na SŠ a VOŠ v dalším vzdělávání Školy nedisponují dostatečným vybavením pro kvalitní a moderní polytechnické vzdělávání a další řemeslné dovednosti Školská zařízení nejsou bezbariérová Neexistence systému celoživotního vzdělávání v obcích i v regionu, které by zlepšilo postavení cílových skupin na trhu práce
ZDRAVOTNICTVÍ a SOCIÁLNÍ SLUŽBY	ZDRAVOTNICTVÍ a SOCIÁLNÍ SLUŽBY

<ul style="list-style-type: none"> Existence ordinací a poskytovatelů základní zdravotní péče ve většině obcí Působení rehabilitačního centra Specializované lékařské služby dostupné v blízkých centrech Ve většině obcí funguje terénní pečovatelská služba a sousedská výpomoc 	<ul style="list-style-type: none"> V periferních oblastech mají obyvatelé obtížný přístup ke zdravotní péči, zvláště senioři Nedostatečné pokrytí území lékárnami V některých obcích chybí odborní lékaři nebo jsou špatně dostupní Existence sociálně vyloučených lokalit, 14 obcí spadá do kategorie sociálně slabá oblast Nedostatečná kapacita denních stacionářů a lůžkových zařízení pro seniory Vysoký podíl institucionalizované péče a velkokapacitních zařízení, nízký podíl zařízení pro poskytování komunitní péče Chybějící komunitní plán sociálních služeb pro venkovská území
BYDLENÍ a SOCIÁLNÍ BYDLENÍ	BYDLENÍ a SOCIÁLNÍ BYDLENÍ
<ul style="list-style-type: none"> Nízký podíl bytů se sníženou kvalitou na celkovém počtu bytů v území 	<ul style="list-style-type: none"> Chybí podmínky pro život mladých rodin – nedostatečná nabídka sociálního nájemního bydlení Nedostatek rozvojových ploch se zavedenou infrastrukturou, které jsou určeny pro výstavbu rodinných domů Pouze 13 % obcí v území využilo dotačních titulů na rozvoj sociálního bydlení
SPORT, VOLNÝ ČAS a DALŠÍ VYBAVENOST	SPORT A VOLNÝ ČAS a DALŠÍ VYBAVENOST
<ul style="list-style-type: none"> Pospolitost lidí ve venkovských obcích, podpora obcí kultury, sportu a volnočasových aktivitám Bohatý spolkový život, aktivní zapojení občanů do činnosti spolků (hasiči, myslivci, včelaři, zahrádkáři, sportovci) Udržování tradic a zvyků, bohatý společenský život 	<ul style="list-style-type: none"> Vysoká provozní, především energetická, náročnost veřejných budov v obcích
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
OBYVATELSTVO	OBYVATELSTVO
<ul style="list-style-type: none"> Podpora podmínek pro život mladých rodin na venkově a sladění rodinného a profesního života Obnova etiky, soudružnosti venkova a zdravého životního stylu výchovou a vzděláváním 	<ul style="list-style-type: none"> Nárůst sociopatologických jevů – alkoholismus, drogy, kouření, kriminalita, xenofobie Zhoršování mezilidských vztahů netolerance a pasivita ve vztahu k dění v obci, negativní vlivy kulturní globalizace Nárůst chudoby a majetkové diferenciaci na venkově a z toho plynoucí diskriminace Další úbytek počtu narozených v území
ŠKOLSTVÍ A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ	ŠKOLSTVÍ A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ
<ul style="list-style-type: none"> Zvyšování vybavenosti ZŠ a MŠ Zvyšování kvalifikace pedagogů na ZŠ Zjištění poptávky v obcích po dalším vzdělávání Zvyšující se podíl osob s ukončeným terciárním vzděláváním (VŠ a VOŠ) Využívání prostoru knihoven jako místa pro setkávání komunity Zvyšující se zájem žáků ZŠ o řemeslné obory Zřízení MŠ či jeslí v nevyužitých prostorách základních škol Rozvoj systému komunitního vzdělávání, především dospělých Osvěta a vzdělávání v boji proti sociopatologickým jevům 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatek finančních prostředků na rekonstrukci ZŠ a MŠ a dalších školských zařízení Nepříznivý demografický vývoj v území Rušení kapacitně nevyužitých ZŠ na malých obcích Nedostatečný zájem rodičů o dění ve školách, nespolupráce rodičů se ZŠ a MŠ Nevhodně stanovené normativy pro ZŠ a MŠ Nezájem dětí o řemeslné obory Neochota občanů účastnit se aktivit týkajících se dalšího vzdělávání Nedostatek financí na provoz ZŠ a MŠ ze strany provozovatelů Nezájem dětí o technické a řemeslné obory a o vzdělávání jako takové

<ul style="list-style-type: none"> • Zapojení principů komunitně vedeného místního rozvoje, udržitelného rozvoje, MA21 a dalších komunitních metod 	<ul style="list-style-type: none"> • Nevhodně stanovené normativy pro ZŠ a MŠ • Konkurence městských škol, které jsou lépe vybavené a specializované, venkovským školám • Nezájem občanů o poskytované služby knihoven
ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ SLUŽBY	ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ SLUŽBY
<ul style="list-style-type: none"> • Zkvalitnění zdravotní péče u stávajících poskytovatelů a zvýšení počtu kvalifikovaných lékařů • Investice do specializovaných lékařských zařízení • Zájem obcí a poskytovatelů o budování komunitního systému sociální péče, především bytů pro seniory, malokapacitních zařízení pro péči o děti, integrační centra a sociální podniky 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek kvalifikovaných lékařů, nedostatek financí v systému zdravotní péče • Rušení některých ordinací lékařů na obcích a jejich následná nedostupnost pro občany • Rušení specializovaných oddělení v okresních nemocnicích • Růst počtu sociálně vyloučených obyvatel a z toho plynoucí nárůst napětí • Rozdělení odpovědnosti za sociální služby mezi mnoho sektorů, špatná mezirezortní spolupráce
BYDLENÍ a SOCIÁLNÍ BYDLENÍ	BYDLENÍ a SOCIÁLNÍ BYDLENÍ
<ul style="list-style-type: none"> • Vytváření podmínek pro bydlení pro mladé rodiny s dětmi 	<ul style="list-style-type: none"> • Neexistence zákona o sociálním bydlení
SPORT A VOLNÝ ČAS	SPORT A VOLNÝ ČAS
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj pestřejší nabídky volnočasových a sportovních zařízení • Zapojování dětí a mladých lidí do spolkové činnosti zaručí chod těchto organizací v budoucnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek prostředků na údržbu kulturních, sportovních a jiných volnočasových zařízení a nedostatek prostředků na jejich provoz

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 74: SWOT analýza č. 2: EKONOMIKA A PODNIKÁNÍ

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
PODMÍNKY PRO PODNIKÁNÍ	PODMÍNKY PRO PODNIKÁNÍ
<ul style="list-style-type: none"> Schopnost využívat podpory a dotace, existence základu pro poradenské a servisní služby, zkušenosti od roku 2000 Regionální značka Opavské Slezsko, organizování farmářských trhů v Opavě jako podpora místních produktů Tradice podnikavosti v části regionu, možnost přenosu zkušeností a image na celý region Využívání obnovitelných zdrojů v podnikatelském sektoru energie – biomasa, voda, slunce, vítr Existence Slezské univerzity Opava a VŠB-Technické univerzity Ostrava, i středních škol v regionu Vysoký podíl dlouhodobých pobytů v ubytovacích zařízeních na Vítkovsku Přírodní hodnoty, vysoký počet kulturních památek (zámky, kostely), cyklostezky, sjízdné řeky – vše využitelné v cestovním ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> Malý objem místních a zahraničních investic - mapa podíl zaměstnanců v inovativních oborech, inovativní obory vyžadují vyšší, čím vyšší je zastoupení takových činností, tím vyšší je potenciál pro růst podnikatelského sektoru a tím vyšší jsou investice. Nízké společenské ocenění pro podnikání a z toho vyplývá nízká podpora obcí pro podnikání Vliv celospolečenských překážek v podnikání: korupce, špatná vymahatelnost práva, nestálé právní prostředí, administrativní zátěž, byrokracie, nedostatečné vzdělávání pracovní síly a nevyhovující infrastruktura Špatné dopravní napojení silniční (na D1, I/11 směr západ – východ), železniční (není zde koridor), špatné napojení na Polsko Komplikovaná struktura majetkové držby podnikatelských subjektů – pronajaté objekty, pronajatá půda, růst cen nájmu Nedostatek volných ploch a objektů pro podnikání Malá konkurenceschopnost většiny stávajících podniků Neexistence systému poradenství a podpory sociálních podniků na lokální úrovni Chybí připravené plochy pro podnikání ve většině jednotlivých obcí pro vymístění výroby z obytných
	zón i nové MSP, a to v celé linii od územního plánování přes zajištění financování až po realizaci a propagaci
MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY	MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY
<ul style="list-style-type: none"> Nové, malé, aktivní firmy v IT oborech (především budování bezdrátových technologií) Řada malých a středních firem napojených na silná vývozní odvětví (automobily, strojírenství, farmacie, software) Silný a tradiční sektor stavebnictví s velkým počtem MSP 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatek kapitálu pro rozvoj MSP, špatný přístup k úvěrům - vysoký úrok u půjček, statistika, dotazník pro podnikatele Malá schopnost MSP samostatně kooperovat se zahraničními partnery, vést projekty VaV a řídit inovace, vzájemně přitom všem spolupracovat, neexistence systémové podpory v této oblasti, neexistence zastřešující organizace s kontaktem na většinu podnikatelů Nízký podíl výdajů na výzkum a inovace v malých a středních podnicích na venkově Chybějící kapacita poradenských a informačních služeb pro malé a střední podniky v oblasti lidských zdrojů
ZEMĚDĚLSTVÍ	ZEMĚDĚLSTVÍ
<ul style="list-style-type: none"> Silný a tradiční sektor středních a velkých zemědělských podniků se stabilizovanou ekonomickou situací, dobrými znalostmi a vybavením, napojený na zpracovatelský sektor Dotace na nákup zemědělské techniky byla využita k modernizaci podniků Propojení místní zemědělské produkce a potravinářského průmyslu – v kategorii velkých firem 	<ul style="list-style-type: none"> Chybějící struktura malých zemědělských podniků s pestřejší nabídkou produkce – hlavně zeleniny a ovoce, některých druhů masa a mléčných výrobků
ZAMĚSTNANOST, NEZAMĚSTNANOST	ZAMĚSTNANOST, NEZAMĚSTNANOST
<ul style="list-style-type: none"> Růst počtu pracovních míst 	<ul style="list-style-type: none"> Školství nereaguje na požadavky ekonomiky

<ul style="list-style-type: none"> • Vyvážený podíl osob zaměstnaných v průmyslu a ve službách 	<ul style="list-style-type: none"> • Malá nabídka pracovních míst pro osoby znevýhodněné na trhu práce • Pracovní síla je málo flexibilní, nemá ani zájem se přizpůsobovat změnám na trhu práce • Pracovní síla má nízkou nebo nevhodnou kvalifikaci pro specifické ekonomické obory na venkově • Nedostatečná kapacita i kvalita systému dalšího vzdělávání v regionu, malý zájem o další vzdělávání, nulové propojení na úrovni obcí, nespolečné regionálních partnerů • Velký rozdíl v zaměstnanosti mužů a žen, problémy se sladěním rodinného života a zaměstnání • Špatná sociální situace v některých oblastech je způsobena vysokou nezaměstnaností, především dlouhodobou (Vítkovsko) • Vzdálenost od stávajících pólů (center) růstu s nabídkou kvalifikovaných pracovních pozic • (Praha, Brno, Wroclav,...) • Nedostatek pracovních příležitostí v periferních oblastech • Špatné propojení mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, slabá poradenská činnost včetně chybějících agentur na trhu práce – především v periferních oblastech • Neexistence poradenských a informačních programů pro zaměstnanost na lokální úrovni, včetně diagnostiky, advokačních služeb • Velký počet nezaměstnaných s nevyhovující nebo nízkou kvalifikací • Neexistence systémů informování o uvolňovaných místech (důchody apod.) • Chybějící motivace zaměstnání u některých cílových skupin • Chybějící programy v oblasti zaměstnanosti, zaměřené konkrétně na mladé dospělé (18 – 25 let)
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
PODMÍNKY PRO PODNIKÁNÍ	PODMÍNKY PRO PODNIKÁNÍ
<ul style="list-style-type: none"> • Pozitivní příklady spolupráce obcí a podnikatelů • Oživení trhu po r. 2013, růst zakázek ve stavebnictví a průmyslu • Zlepšení spolupráce mezi podnikateli a školami, především v oblasti technických oborů • Venkovskou ekonomiku rozvíjí decentralizované podnikání v oborech využívajících informační technologie a práci z domu • Vzdělávání státní správy a samosprávy pro zlepšení podnikatelského prostředí • Modernizace, diverzifikace a rozvoj zpracovatelských provozů místních surovin • Využití potenciálu i módy regionálních a tradičních produktů, branding (propagace značek) • Potenciál pro další rozvoj cestovního ruchu (cykloturistiky, četné kulturní památky) potenciál návštěvníků z Polska 	<ul style="list-style-type: none"> • Ztráta komparativních výhod místní ekonomiky (nízké mzdy, růst globální konkurence) • Nekonzistentní ekonomika, pokud se nezmění systém vzdělávání • Konkurence výrobků a služeb z Polska • Sezónnost, výkyvy trhu, krize, především v zemědělství, CR, stavebnictví • Snižování počtu pracovních míst vlivem modernizace (zemědělství i průmysl) • Zhoršování stavu silnic a železnic • Zdražování energií, výpadky, blackouty • Změna klimatu s dopadem na citlivá odvětví • Špatné návyky českého spotřebitele – většina se orientuje na nejnižší cenu

<ul style="list-style-type: none"> • Využití brownfieldů • Snižování energetické náročnosti výroby ve všech odvětvích, využívání druhotných a obnovitelných zdrojů energie, zavádění eko-inovací • Orientace na výrobky a služby s vysokou přidanou hodnotou • Rozvoj recyklačního průmyslu a služeb • Propojení venkovských podniků v oblasti aplikace vědy a výzkumu, jejich vzájemná kooperace 	
MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY	MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY
<ul style="list-style-type: none"> • Celkové zlepšování kondice a zkušeností MSP spolu s lepším přístupem k finančním a lidským zdrojům vede k růstu jejich konkurenceschopnost • Budování MSP s vysokým inovačním potenciálem a se schopností kooperace a obchodování na světovém trhu 	<ul style="list-style-type: none"> • Růst konkurence pro místní maloobchod ze strany nadnárodních řetězců a internetových zasilatelství
ZEMĚDĚLSTVÍ	ZEMĚDĚLSTVÍ
<ul style="list-style-type: none"> • Rostoucí požadavky na pestřejší zemědělskou a lesnickou produkci, šance na vyváženější dotace, tlak na diversifikaci v zemědělství a lesnictví (ne hospodářské funkce krajiny) včetně podpory obnovitelných energií (biomasa, bioplyn atd.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Malá schopnost adaptace na změny (zejména zemědělců), konzervativnost
ZAMĚSTNANOST, NEZAMĚSTNANOST	ZAMĚSTNANOST, NEZAMĚSTNANOST
<ul style="list-style-type: none"> • Rostoucí poptávka po pečovatelských, vzdělávacích, informačních a jiných kapacitách, umožňujících zvýšit zaměstnanost v rizikových skupinách • Podpora tvorby pracovních míst i v menších obcích, od infrastruktury po informovanost • Větší využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, včetně rekvalifikací, vše ve spolupráci partnerů, lepší monitoring lokálního trhu práce, napojení Úřadu práce na místní samosprávu • Rostoucí poptávka po kvalifikované pracovní síle snižuje nezaměstnanost 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohrožení pracovních míst pro osoby ve věku 50+ a jinak znevýhodněné (zdravotně, členy vyloučených komunit, nekvalifikované, bez vzdělání) • Růst nezaměstnanosti mladých osob především v periferních obcích a s tím spojené riziko jejich odchodu do měst

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 75: SWOT analýza č. 3: ROZVOJ ÚZEMÍ

SILNÉ STRÁNKY		SLABÉ STRÁNKY	
TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA		TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	
<ul style="list-style-type: none"> Většina obcí má veřejný vodovod, na území regionu jsou dostatečné zdroje kvalitní vody Většina obcí je plynofikována Bezproblémové zásobování území elektrickou energií 		<ul style="list-style-type: none"> Vysoké náklady při vytápění objektů plynem Problematické napojení místních částí obcí na vodovody Nutná rekonstrukce vodovodů v některých obcích Většina obcí nemá vyřešeno odvádění a čištění odpadních vod, nejsou schopny problém bez dodatečných zdrojů (finančních i lidských) vyřešit Převládají energeticky náročné, neúsporné systémy veřejného osvětlení, v mnoha obcích je potřeba rekonstrukce veřejného osvětlení 	
DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA		DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	
<ul style="list-style-type: none"> Funkční provázání s Opavou jako s regionálním centrem s Ostravskou aglomerací Poloha v sousedství rozvojové oblasti Ostravska, napojené na ČR dálnici D1. Vějířová konfigurace silniční sítě umožňuje relativně dobrou dostupnost okresního města Opava Existuje ucelená koncepce rekonstrukce a modernizace dopravní infrastruktury na úrovni kraje Funkční systém veřejné dopravy na většině území, založený na autobusech a vlacích, s rozvíjejícím se integrovaným systémem řízení Existence železniční trati Ostrava-Svinov – Opava východ - Olomouc, kde se napojuje na II. tranzitní železniční koridor Optimalizace a elektrizace traťového úseku Opava východ – Ostrava – Svinov Územím prochází velké množství místních cyklotras a cyklostezek, které slouží především k transportu 		<ul style="list-style-type: none"> Chybí obchvaty obcí a měst, především na komunikacích I.třídy č. 11 (Hrabyně, Velká Polom, Velké a Malé Heraltice), č. 57 (Branka, Hradec nad Moravicí, Brumovice), č. 46 (Slavkov, Litultovice, Jakartovice), ale i na některých úsecích silnic II.tříd V území se vyskytují komunikace, které jsou v havarijním stavu Ve většině obcí je nutná rekonstrukce chodníků Vysoký podíl individuální automobilové dopravy v dopravní obslužnosti území, rezervy ve veřejné hromadné dopravě Vozidla veřejné hromadné dopravy a nástupní místa nepřizpůsobená osobám se ztíženou možností pohybu a orientace Malé pokrytí území sítí čerpacích stanic CNG a nedostatečná síť dobíjecích stanic v území Neelektrifikovaný železniční úsek Opava - Krnov se zastaralým řízením provozu Nedostatečná údržba lokálních tratí provozovatelem Špatná dopravní obslužnost veřejnou hromadnou dopravou o víkendech Malá vybavenost železničních a autobusových nádraží jako přestupových terminálů – chybí parkoviště pro auta a kola, informační systémy, čekárny, servisní služby Nízký podíl cyklistiky na přepravních výkonech v osobní dopravě Vysoký počet úrazů a úmrtí v souvislosti s dopravou vinou špatné dopravní infrastruktury Nedostatečné propojení a kvalita cyklostezek a cyklotras, které jsou určeny pro cyklodopravu 	
DALŠÍ VYBAVENOST ÚZEMÍ		DALŠÍ VYBAVENOST ÚZEMÍ	
<ul style="list-style-type: none"> Dostatečné zdroje palivového dříví a dřevních odpadů, existence dotačních titulů pro pořízení šetrného vytápění v obcích i podnikatelských subjektech Připojení k internetu je k dispozici ve všech obcích, vždy alespoň jedním poskytovatelem Existence příkladů realizovaných a dobře využitých venkovských podnikatelských zón Většina obcí má územní plány, které mají základ před rokem 2000 a jsou zpracovány kvalitně 		<ul style="list-style-type: none"> Zcela chybí inteligentní systémy řízení výroby, distribuce a spotřeby energie v budovách i v sítích, téměř neexistují chytré měřiče spotřeby ani tzv. chytré budovy, systémy nejsou energeticky bezpečné a odolné proti výpadkům Malý počet zařízení pro využívání obnovitelných zdrojů energie ve veřejném sektoru, zanedbatelné množství zařízení pro společnou výrobu tepla a elektřiny, nejlépe z OZE 	

<ul style="list-style-type: none"> • Převládají obce s vybaveností pro sport, kulturu, volnočasové aktivity, zdravotnictví a školství, ovšem kvalita této vybavenosti je s různou • Vysoký počet kulturních a historických památek a objektů, především zámků 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká závislost veřejných budov na síťových zdrojích energie (elektrina, plyn), špatné tepelné technické vlastnosti těchto budov, chybějící rekuperační větrání budov • Žádná obec regionu nemá vysokorychlostní internet • Ve veřejných budovách (obecní úřady, knihovny, školy) není k dispozici dostatečně kapacitní veřejně dostupný internet - wifi • Velké rozdíly mezi vybaveností území Opavska a Vítkovska • Malý počet zařízení pro sociální služby, především v oblasti péče o seniory a pro rodiny s dětmi • Špatný stav řady kulturních a historických památek, chybí náměty pro jejich využití • Chybějící kapacita občanské vybavenosti, zejména škol, v obcích se vzrůstající populací, především v zázemí velkých měst • Chybějící územní studie a koncepce zaměřené na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA
<ul style="list-style-type: none"> • Výstavba jednoduchých ČOV s biologickou sedimentací pro malé obce, event. skupinových ČOV pro více obcí najednou – zlepšení kvality vod v tocích • Možnost využití prostředků z fondů EU na spolufinancování infrastruktury • Postupný přechod obcí na úspornější zdroje veřejného osvětlení a z toho plynoucí úspory energií 	<ul style="list-style-type: none"> • Častější období bez srážek znamenají ohrožení vod a vodních zdrojů, včetně jejich znečištění z nedostatečně čištěných odpadních vod z obcí • Nízké tempo výstavby a rekonstrukcí kanalizačních sítí a výstavby ČOV bude přispívat ke zhoršování kvality vod • Neustálé zdražování plynu může způsobit návrat obyvatelstva k vytápění tuhými palivy s negativním dopadem na znečištěné ovzduší, zejména v zimním období
DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA
<ul style="list-style-type: none"> • Vybudování obchvatu Opavy a kvalitního připojení na dálniční síť v Ostravě • Zlepšení technického stavu a parametrů stávající silniční sítě. • Využití komunikace I/11 jako nejkratší napojení na budované severní dálniční spojení Mohelnice-Hradec Králové-Praha, tím podpořit oživení jihozápadní části Opavska • Zkvalitnění dostupnosti Ostravy vybudováním linky systému vlak-tramvaj mezi Opavou, Hlučínem a Ostravou • Využití železniční trati Ostrava-Opava-Krnov-Olomouc jako alternativy pro přetíženou koridorovou trať Ostrava-Hranice-Olomouc, včetně spuštění provozu nových dopravců a elektrifikace celé trati • Doplnit systém hromadné dopravy tak, aby dostatečně obsloužil i periferní území a zajišťoval i dopravu přes hranice kraje, včetně spojení do Polska • Zavádění moderních a úsporných vozidel, šetrných k prostředí - nízkopodlažní autobusy a vlaky, vozidla na CNG, elektřinu s nízkými emisemi, budování čerpacích a dobíjecích stanic pro taková vozidla včetně stanic veřejných 	<ul style="list-style-type: none"> • Odkládání výstavby kvalitního propojení Opavy s Ostravou formou čtyřproudé silnice I/11 • Zanedbávání údržby silniční sítě • Účelové omezování železniční dopravy, snaha o zrušení regionálních drah • Zakonzervování stávající segregace systémů autobusové a železniční dopravy a složitého linkového vedení • Zvyšování podílů individuální automobilové dopravy z důvodu nekvalitní obslužnosti území veřejnou dopravou • Nezájem správce infrastruktury o modernizaci a pravidelnou údržbu regionálních železničních tratí • Nevytvoření územní studie na cyklo dopravu zpomalí výstavbu cyklostezek a cyklotras • Složité majetkoprávní vztahy vlastníků pozemků

<ul style="list-style-type: none"> • Zavádění inteligentních systémů řízení osobní i nákladní dopravy, včetně silnic II. a III. třídy i lokálních železničních tratí, regulace provozu těžké silniční dopravy na silnicích nižších tříd mýtem, zavádění inovativních metod do osobní dopravy v periferních oblastech (call bus), aplikace informačních technologií do veřejné dopravy (navigační systémy, mobilní technologie) • Zlepšení úrovně vybavení a služeb železničních stanic, zvýšení podílů využívání železniční dopravy • Vytvoření územní studie řešící komplexně cyklodopravu v území • Rozvoj cyklistické dopravy i v oblasti neturistické – výstavba stezek pro cesty do zaměstnání, do škol, dojíždění do měst, parkovišť pro kola, půjčoven kol, zavádění elektrokol 	
DALŠÍ VYBAVENOST ÚZEMÍ	DALŠÍ VYBAVENOST ÚZEMÍ
<ul style="list-style-type: none"> • Zavádění alternativních zdrojů energie, zejména biomasy. • Kombinací úspor a většího využití místních zdrojů energií a materiálů zvýšit energetickou a materiálovou soběstačnost regionu • Záměry na podporu vysokorychlostního internetu s přenosovou rychlostí 30-50 Mbit/s na venkově umožní rozvoj práce z domu a IK služeb (obecní a regionální televize, e-školy, e-zdravotnictví, e-podnikání...) • Strategické a územní plánování jako nástroj veřejné správy v území • Využití potenciálu historických a kulturních památek, pro potřeby místních obyvatel i pro cestovní ruch 	<ul style="list-style-type: none"> • Rostoucí náklady na provoz a údržbu místní vybavenosti a infrastruktury, pokles kvality až zánik vybavenosti a infrastruktury vlivem zanedbané údržby • Závislost regionu na vnějších zdrojích energií a materiálů může při nestabilitě cen i dodávek ohrožovat stabilitu vývoje v občanském i podnikatelském sektoru (tzv. energetická chudoba, ztráta konkurenceschopnosti) • Zanedbáním investic do nových technologií (např. rychlý internet, rychlostní komunikace) se sníží atraktivita regionu pro obyvatele i podnikatele • Neschopnost připravit kvalitní projekty, které by mohly být využity pro čerpání dotačních podpor z národních i evropských zdrojů • Neschopnost odhadnout vývoj a naplánovat správně veřejné investice • Konkurence blízkých i vzdálených regionů ve volnočasových aktivitách i cestovním ruchu

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 76: SWOT analýza č. 4: OCHRANA KRAJINY, ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A NAKLÁDÁNÍ S ODPADY V OBCÍCH	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A NAKLÁDÁNÍ S ODPADY V OBCÍCH
<ul style="list-style-type: none"> Základ systému pro separaci využitelných složek komunálních odpadů (papír, kovy, plasty, sklo, nápojové kartony) 	<ul style="list-style-type: none"> Vysoký podíl skládkování odpadů, na evropské poměry stále nízký podíl separace a znovu – využití odpadů Chybí spravedlivý systém plateb občanů za skutečně vyprodukované množství komunálního odpadu Nezájem odběratelů o vyrobený kompost svozovými společnostmi
OVZDUŠÍ, PRAŠNOST A EMISE	OVZDUŠÍ, PRAŠNOST A EMISE
<ul style="list-style-type: none"> Kvalitní ovzduší v údolí Moravice a ve vyšších polohách Nízkého Jeseníku 	<ul style="list-style-type: none"> Znečištěné ovzduší v topné sezóně, největšími znečišťovateli jsou domácnosti, které spalují v nekvalitních kotlích nekvalitní paliva Několikanásobné překročení imisních limitů hlavních znečišťujících látek v území zejména ve východní části MAS Opavsko Vysoká koncentrace oxidu uhelnatého v území způsobeného dopravou
OCHRANA VOD A VODNÍ REŽIM V KRAJINĚ	OCHRANA VOD A VODNÍ REŽIM V KRAJINĚ
<ul style="list-style-type: none"> Existence plánovací dokumentace na přírodě blízkou protipovodňovou ochranu na cca 50% území Dostatek kvalitních povrchových i podzemních zdrojů vod Podzemní vody na celém území MAS Opavsko jsou v chemicky dobrém stavu Vysoká hustota vodních toků v území MAS Opavsko 	<ul style="list-style-type: none"> Malý počet vodních ploch Znečištění vodních toků z komunálních, průmyslových i zemědělských zdrojů, bodových i plošných, eutrofizace vod od nadměrného zatížení vod dusíkem a fosforem Vypouštění dešťových vod bez využití do kanalizací, splachy z komunikací a zpevněných ploch Území MAS Opavsko vykazuje nejnižší hodnotu chemicky čistých povrchových vod tekoucích ve srovnání s MSK a ČR Nízký podíl vodních ploch v území
OCHRANA PŮDY	OCHRANA PŮDY
	<ul style="list-style-type: none"> Vysoký podíl orné půdy, nadměrná velikost půdních bloků s malým podílem rozptýlené krajinné zeleně, nepropojený a nepropustný územní systém ekologické stability Vysoká náchylnost zemědělské půdy k vodní erozi Vysoký podíl kontaminovaných půd
OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE	OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE
	<ul style="list-style-type: none"> Malý podíl energeticky úsporných budov, bezemisních a nízkoemisních vytápěcích technologií, úsporného veřejného osvětlení i úsporných nízkoemisních vozidel ve veřejné správě
EKOLOGICKÁ STABILITA ÚZEMÍ, CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ	EKOLOGICKÁ STABILITA ÚZEMÍ, CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ
<ul style="list-style-type: none"> Pestrá, estetická krajina s vyváženým poměrem lesů a množstvím řek Většina obcí má kvalitní veřejnou zeleň i množství soukromých zahrad a sadů Existence záměrů na vznik Územního systému ekologické stability v Územních plánech obcí Dokončené nebo zahájené komplexní pozemkové úpravy alespoň na části území Síť chráněných území Zatím malý výskyt invazních druhů rostlin Malý počet starých ekologických zátěží 	<ul style="list-style-type: none"> Špatný stav nebo neexistence doprovodné zeleně kolem komunikací a doplňkové zeleně v okolí dopravních staveb, málo izolační zeleně kolem zemědělských a průmyslových podniků, málo popínavé zeleně na pláštích budov Chybějící územní studie a koncepce zaměřené na řešení krajiny, změnu klimatu a protipovodňovou ochranu Málo ekologicky stabilních ploch v území

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A NAKLÁDÁNÍ S ODPADY V OBCÍCH	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A NAKLÁDÁNÍ S ODPADY V OBCÍCH
<ul style="list-style-type: none"> Projeví se efekty ekologické výchovy a vzdělávání, větší povědomí obyvatel o životním prostředí Výstavba zařízení pro třídění odpadů, kompostáren, systémů pro odběr elektrošrotu, nápojových obalů, papíru v obcích i podnicích Doplnění vybavení pro separovaný sběr biologicky rozložitelného odpadu, zejména nádob na separovaný sběr bioodpadu Využití finanční motivace občanů k vyššímu třídění odpadů a tím snížení objemu nevytříděného podílu Podpora využívání separovaných odpadů jako druhotných zdrojů surovin – včetně bioodpadů Zavádění nových, šetrných technologií pro ochranu životního prostředí, eko-design výrobků, zelená ekonomika, nízkouhlíková ekonomika Zvyšování rozlohy ploch zeleně, zvyšování její kvality, a to jak v sídlech, tak v okolí sídel i ve volné krajině 	<ul style="list-style-type: none"> Rostoucí podíl pevných paliv ve vytápění rodinných domků Nedostatek zdrojů na ochranu životního prostředí Zvyšující se podíl ukládaného komunálního odpadu na skládky
OVZDUŠÍ, PRAŠNOST A EMISE	OVZDUŠÍ, PRAŠNOST A EMISE
<ul style="list-style-type: none"> Dopad snižování spotřeby energie, omezování neekologické dopravy na kvalitu ovzduší Zavádění moderních nízkoemisních technologií Podpora alternativních způsobů vytápění 	<ul style="list-style-type: none"> Rostoucí automobilový provoz, včetně nákladní dopravy, působící rostoucí emise prachu Rostoucí cena plynu povede k využívání nekvalitních paliv k vytápění v domácnostech
OCHRANA VOD A VODNÍ REŽIM V KRAJINĚ	OCHRANA VOD A VODNÍ REŽIM V KRAJINĚ
<ul style="list-style-type: none"> Zvyšování retence vody v krajině, hospodaření s dešťovou vodou v sídlech 	<ul style="list-style-type: none"> Stárnutí vodohospodářské infrastruktury, častější výskyt poruch a havárií
OCHRANA PŮDY	OCHRANA PŮDY
<ul style="list-style-type: none"> Zvyšování podílu organického zemědělství, biozemědělství a jiných šetrných metod hospodaření, vliv greeningu – vše hlavně na orné půdě 	<ul style="list-style-type: none"> Sesuvy půdy, stará důlní díla a jiné geologické fenomény Intenzifikace zemědělství, zvyšování dávek umělých hnojiv a chemických látek pro ochranu rostlin, zhutňování půdy a pokračující eroze půdy Pokračování záborů půdy, fragmentace krajiny – především dopravními stavbami Vysoká náchylnost zemědělské
OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE	OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE
<ul style="list-style-type: none"> Vhodná a produktivní strategie snižování energetické náročnosti bydlení realizované prostřednictvím zateplování domů a veřejných budov ve spojení s dalšími úsporami 	
EKOLOGICKÁ STABILITA ÚZEMÍ, CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ	EKOLOGICKÁ STABILITA ÚZEMÍ, CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ
<ul style="list-style-type: none"> Zvyšování podílu listnatých a jiných původních dřevin v lesích, zlepšení stavu lesů Plánování a realizace pozemkových úprav, zvyšování estetické hodnoty krajiny Šetrné lesní hospodaření, přírodě blízké metody, růst ploch lesů zvláštního určení Podpora kombinace technických a přírodě blízkých protipovodňových opatření Adaptace na probíhající klimatické změny a zmírnění jejich negativních dopadů 	<ul style="list-style-type: none"> Negativní klimatické změny, střídání období zvýšených srážek, povodní a sucha, silné větry, kalamity v lesnictví a zemědělství Pokles úrovně péče o chráněná území, stanoviště rostlin a živočichů Pokračování úbytku druhů, zvláště ohrožených

Tab. 77: SWOT analýza č. 5: BEZPEČNOST, VEŘEJNÁ SPRÁVA A SPOLUPRÁCE

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
VEŘEJNÁ SPRÁVA	VEŘEJNÁ SPRÁVA
<ul style="list-style-type: none"> Skupina zkušených starostů, pracovníků obecních a městských úřadů s dlouhou praxí Kvalitní vybavenost veřejné správy u větší části obecních a městských úřadů Malý počet případů korupčního jednání veřejné správy v regionu 	<ul style="list-style-type: none"> Chybí systémové vzdělávání starostů ani rozvíjení a prohlubování kvalifikace pracovníků, nepoužívají se moderní metody řízení Finanční řízení je intuitivní, s malou strategickou vizí Nízká úroveň elektronizace agend Malá míra sdílení agend mezi obcemi a spolupráce v administrativě vůbec, nedostatečná metodická pomoc obcím z úrovně ORP a Krajského úřadu Není využíván žádný společný systém standardů veřejné správy, včetně moderních metod řízení kvality, není společný informační systém, rozříštěnost hardwaru a softwaru, není měření výkonnosti a kvality veřejné správy Vysoká administrativní zátěž na všech stupních veřejné správy, i směrem k občanům, podnikatelům a spolkům Malé propojení strategického a územního plánování mezi obcemi navzájem i vertikálně, po linii občan (podnikatel, spolek) - obec – ORP – kraj – stát Málo efektivní kontrolní mechanismy, prostor pro snižování potenciálu korupce
BEZPEČNOST	BEZPEČNOST
<ul style="list-style-type: none"> Dílčí péče o bezpečnost, převážně v oblasti silničního provozu (osvětlení přechodů, chodníky, radary atd.) 	<ul style="list-style-type: none"> Chybí systémové řešení bezpečnosti (silniční, proti násilným činům a kriminalitě, úrazová, zdravotní, finanční atd.) formou prevence a osvěty Chybějící koncepty zaměřené na bezpečnost Vysoký podíl krádeží na počet trestných činů v obvodním oddělení Opava
SPOLUPRÁCE	SPOLUPRÁCE
<ul style="list-style-type: none"> Činnost 4 mikroregionů, Euroregionu Silesia, MAS Opavsko, Národní síť zdravých měst, Národní síť MAS – vzájemné síťování těchto sdružení Přeshraniční spolupráce, především s Polskem, ale i se Slovenskem Homogenní území s malými rozdíly, společné problémy a schopnost sdílet řešení Položeny základy pro zvyšování zapojení občanů do rozhodování ve veřejné sféře (komunitní plánování, Místní agenda 21, podpora občanské participace atd.) Silný občanský sektor v několika oborech zájmové činnosti (hasiči, myslivci atd.) 	<ul style="list-style-type: none"> Slabý podíl občanských organizací se všeobecným zaměřením na rozvoj občanské společnosti, chybí partneři ve veřejné správě v řadě oblastí života obce Málo místních sdružení, organizací zaměřených na všeobecný rozvoj dětí a mládeže (Skaut, Pionýr, atd.) Chybějící osvětové a vzdělávací aktivity ve veřejném prostoru regionu, zaměřené na problémy Opavska, především dlouhodobé kurzy typu Univerzita III. věku nebo Komunitní škola Téměř chybí přeshraniční ekonomická spolupráce na úrovni obcí a regionů, zvláště ta dlouhodobá a systémová
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
VEŘEJNÁ SPRÁVA	VEŘEJNÁ SPRÁVA
<ul style="list-style-type: none"> Využití zkušeností obcí s nejlepší dostupnou praxí v oblasti zlepšování kvality a výkonnosti veřejné správy Podporovat finanční gramotnost veřejné správy, stabilizovat hospodaření obcí Vznik zastřešujících organizací v sektoru veřejné správy (obce a města), občanského sektoru (Asociace NNO v regionu Opavsko) a podnikatelů (asociace hospodářské 	

<p>a agrární komory, živnostenských organizací a cechů v regionu Opavska)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pokračování elektronizace veřejné správy (propojování agend, snížení zátěže místních úřadů, datové sítě, datová úložiště atd.) 	
BEZPEČNOST	BEZPEČNOST
<ul style="list-style-type: none"> • Posílená komunikace mezi veřejnou správou a Integrovaným záchranným systémem (IZS) • Podpora kybernetické bezpečnosti • Rozvoj bezpečnostních a výstražných systémů na ochranu před katastrofami i kriminalitou (požární hlásiče, protipovodňové výstražné systémy, bezpečnostní kamery, centrální pulty ochrany, varovné sirény atd.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Růst kriminality, konzumace drog, alkoholismus, další sociopatologické jevy • Růst napětí mezi majoritní společností a minoritami – Romové, imigranti, přerůstání napětí do násilných projevů intolerance a rasismu • Přelévání negativních jevů z regionu do regionu - kriminalita, drogové dealerství
SPOLUPRÁCE	SPOLUPRÁCE
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora občanské společnosti v oblastech, kde obecním úřadům nejvíc chybí partneři (sociální práce, zaměstnanost, péče o vzhled obce, vzdělávání atd.) • Využití projekt typu „Meziobecní spolupráce“ na zlepšení síťové spolupráce mezi městy a obcemi • Rozvoj příhraniční spolupráce ve všech rovinách, včetně sdílení agend a IZS, výměna zkušeností, vzájemné poznávání 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokles ochoty k spolupráci mezi obcemi, sólové řešení svých problémů

Zdroj: vlastní zpracování

3.3 Analýza problémů a potřeb území MAS Opavsko

Analýza problémů a potřeb identifikuje problémy, které vyplynuly z analytické části dokumentů, swot analýz, výsledků vývojových trendů, spojených s rozvojovými oblastmi a z jednání do nichž se zapojila komunita. Zároveň také řeší potřeby vzniklé v souvislosti s vymezenými problémy.

Tab. 78: Analýza problémů a potřeb - LIDÉ A SPOLEČNOST OPAVSKA

PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
OBYVATELSTVO		OBYVATELSTVO
Na území Místní akční skupiny Opavsko narůstá počet obyvatel nad 65 let věku, zvyšuje se tedy poptávka po denních stacionářích a lůžkových zařízeních pro seniory, jejichž kapacita je na území Místní akční skupiny Opavsko nedostatečná		Zkvalitnění sociálních služeb pro seniory a zařízení pečující o seniory
Chybí podmínky pro život mladých rodin jako je například nedostatečná nabídka sociálního nájemního bydlení, jeslí, nedostupnost mateřských škol apod., proto je nejen pro mladé rodiny obtížné sladění pracovního a rodinného života, důležitým faktorem je také nedostatečná nabídka flexibilních úvazků na trhu práce v důsledku tohoto problému ubývá počet obyvatel v obcích MAS Opavsko.	OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST - Opatření OPZ 04: Prorodinná opatření, - Opatření OPZ 02: Zaměstnanost	Podpora v rodičovství, pomoc mladým rodinám s dětmi, služby pro rodiny s dětmi a to hlavně jako pomoc při sladění rodinného a profesního života, služby pro osoby na mateřské a rodičovské dovolené, „zatraktivnění“ obcí v území jako kvalitního místa pro život
Na území Místní akční skupiny Opavsko se vyskytují sociálně vyloučené lokality, 14 obcí spadá do kategorie „sociálně slabá oblast“, problémem je také prakticky neexistující informační a poradenské kapacity, které by byly zaměřeny na skupiny ohrožené sociálním vyloučením hlavně z kapacit NNO v území.	OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST - Opatření OPZ 01: Sociální služby a sociální začleňování - Opatření OPZ 03: Sociální podnikání	Mapování projevů sociálního vyloučení a projevů chudoby v obcích a následná spolupráce obce, ve které se vyskytují projevy sociálního vyloučení s možnými spojenci, motivování obyvatel problémových oblastí k usilování získat práci, vytvářet sociální pracovní místa, zakládání sociálních podniků, zajišťování poradenství a podpora nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
ŠKOLSTVÍ a DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ		ŠKOLSTVÍ a DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ
Výuka a vybavení některých školských zařízení na území Místní akční skupiny Opavsko nesplňuje současné požadavky, jako jsou např. počty dětí ve třídách, úroveň cizích jazyků, nedostatečné zájmové vzdělávání, IT vybavení, zaměření na čtenářskou gramotnost, polytechnická výchova, nerozvíjení talentů.	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 05: Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	Zlepšování kvality výuky v mateřských a základních školách, rozvoj inkluzivního vzdělávání. Zlepšení kvality vzdělávání dětí v klíčových kompetencích a praktických dovednostech prostřednictvím zavádění nových a moderních metod výuky a moderních dílen praktických předmětů, které podněcují zájem dětí o technické a přírodovědné obory. Rozvoj mimoškolního vzdělávání dětí a mládeže prostřednictvím aktivit středisek volného času, kroužků, mimoškolních činností.

Nedostatečná kapacita některých mateřských škol v území, vlivem demografického vývoje.	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 05: Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	Zvyšování kapacity mateřských škol, využívání nadbytečné kapacity základních škol pro účely MŠ
V obcích neexistuje systém celoživotního vzdělávání, který by zlepšil postavení cílových skupin na trhu práce a z toho plyne také velký počet nezaměstnaných s nevyhovující nebo nízkou kvalifikací.	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 05: Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	Vzdělávání dospělých v krátkodobých i dlouhodobých kurzech jako jsou např. večerní školy, univerzity III. věku, distanční či kombinovanou formou pro rozšíření kvalifikace, osobní rozvoj či zájmové vzdělávání. Vzdělávání pedagogů v oblasti vzdělávání dospělých, spolupráce základních, středních a vysokých škol i ostatních lektorů a organizací na materiálním a personálním zabezpečení výuky dospělých.
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
ZDRAVOTNICTVÍ a SOCIÁLNÍ SLUŽBY		ZDRAVOTNICTVÍ a SOCIÁLNÍ SLUŽBY
V obcích chybí odborní lékaři nebo jsou špatně dostupní zejména pro starší obyvatele, zároveň je území nedostatečně pokryto lékárnami		Rozvoj zdravotní péče v oblasti preventivní a základní a odborné lékařské péče, zakládání nových lékáren v obcích, spolupráce zdravotnických institucí
Neexistence komunitního plánu pro území obcí MAS Opavsko		Aktivita vedoucí k vytvoření komunitního plánu MAS Opavsko
Nefungující systém poradenských služeb v území MAS Opavsko	OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST - Opatření OPZ 01: Sociální služby a sociální začleňování	Informování obcí o možnostech poradenských služeb a zřízení poradenství na obcích
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
BYDLENÍ a SOCIÁLNÍ BYDLENÍ		BYDLENÍ a SOCIÁLNÍ BYDLENÍ
Nedostatek nájemního sociálního bydlení zejména pro život mladých rodin a dalších věkových a sociálních skupin, neexistence zákona o sociálním bydlení	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 02: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi	Budování sociálních bytů v obcích
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
SPORT, VOLNÝ ČAS a DALŠÍ VYBAVENOST		SPORT, VOLNÝ ČAS a DALŠÍ VYBAVENOST
Zhoršují se mezilidské vztahy na venkově. Obyvatelé obcí jsou pasivní, co se týká určitého dění v obci a zanikají tak spolky a organizace, z důvodu		Rozvoj kultury, sportu, rozšíření volnočasových aktivit – podpora tradičních i nových akcí, které mají místní, meziobecní nebo regionální význam, podpora

nedostatku členů a také z důvodu nedostatku finančních prostředků na provoz a údržbu kulturních, sportovních a jiných volnočasových zařízení.		obecní i regionální pospolitosti a tradic, folklóru, hudby, ochotnického divadla, sportovních utkání, festivalů, výstav, kroužků, spolků a také zájmových činnosti (hasiči, myslivci atd.) regionální akce
Z dlouhodobého hlediska narůstá množství sociopatologických jevů, jako jsou alkoholismus, užívání drog, kouření, kriminalita a xenofobie, dochází tak ke krizím v rodinách a vysoké rozvodovosti	OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST - Opatření OPZ 01: Sociální služby a sociální začleňování	Prevence a aktivní potlačování škodlivých návyků na úrovni rodiny, školy, obce i celého regionu prostřednictvím prezentace negativních efektů, kampaní, spoluprací se zdravotnickými i neziskovými organizacemi s tím související nabídka alternativních aktivit, především sportovních a kulturních, regulace hazardu v obcích, omezování spotřeby alkoholu a zvyšování kultury jeho konzumace, omezování kouření, represe konzumace drog

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 79: Analýza problémů a potřeb - EKONOMIKA A PODNIKÁNÍ

PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
PODMÍNKY PRO PODNIKÁNÍ		PODMÍNKY PRO PODNIKÁNÍ
Nedostatek volných ploch a objektů pro podnikání, výrobu a služby		Rozvoj ploch pro výrobu a služby, zajišťování připojovacích bodů na dopravní, energetickou a informační infrastrukturu
Komplikovaná struktura majetkové držby podnikatelských subjektů – pronajaté objekty, pronajatá půda, růst cen nájmu, existence tzv. brownfields		Obnova chátrajících areálů tzv. brownfields , úprava nevhodných nevyužitých nemovitostí
Málo využívání inovací zaměřených na energetiku v průmyslu, nevyužívání místních, obnovitelných zdrojů energií a materiálů v podnikatelském sektoru		Modernizace stávajících zařízení na výrobu energie za nová, s vyšší účinností, využívání obnovitelných zdrojů energií a materiálů, instalace zařízení pro využití obnovitelných zdrojů energie s krátkým dodavatelským řetězcem
Malé využívání inovací ve spotřebě materiálů pro jejich větší efektivitu a udržitelnost	PROGRAM ROZVOJE VENKOVA - Opatření PRV 11: Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh	Zavádění výrob na bázi recyklovatelných materiálů, výroba produktů s optimalizovanou spotřebou materiálů, zvýšení využívání místních produktů a surovin, především dřeva, papíru a rostlinných vláken
Roste konkurence pro místní maloobchod ze strany nadnárodních řetězců a internetových zasilatelství		Podpora regionálních a tradičních výrobců například prostřednictvím regionální značky „Opavské Slezsko – regionální produkt“, „Farmářských trhů“, „Dožínkových slavností“ atd.
Neexistující systém poradenství a podpory sociálních podniků na lokální úrovni	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 04: Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání	Vznik a rozvoj podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání, zavedení systému podpory, startu, rozvoje a udržitelnosti sociálních podniků, včetně aktivit vedoucích k zajištění jejich financování
Malé zastoupení specifických veřejných služeb netržního charakteru například v dopravě, energetice, péči o veřejnou zeleň apod.		Rozvoj veřejných podniků provozujících například vodohospodářské služby, dopravní služby, veřejné podniky poskytující služby v oblasti obnovitelných zdrojů energie, v oblasti péče o lesy, parky a veřejná prostranství a v oblasti odpadového hospodářství

PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
MALÉ a STŘEDNÍ PODNIKY		MALÉ a STŘEDNÍ PODNIKY
Nedostatek kapitálu pro rozvoj MSP a s tím související špatný přístup k úvěrům	PROGRAM ROZVOJE VENKOVA - Opatření PRV 07: Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností	Investiční podpora stávajících malých a středních podniků a podpora zakládání nových malých a středních podniků s důrazem na inovační obory
Malá schopnost MSP samostatně kooperovat se zahraničními partnery, vést projekty VaV a řídit inovace, vzájemně přitom všem spolupracovat, neexistence systémové podpory v této oblasti, neexistence zastřešující organizace s kontaktem na většinu podnikatelů	PROGRAM ROZVOJE VENKOVA - Opatření PRV 12: Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky KDR a místních trhů	Poradenství pro posílení inovační výkonnosti malých a středních podniků v regionu, které povede ke zvýšení jejich schopnosti inovovat, rozvoj spolupráce v propojování odvětví
Nízký podíl výdajů na výzkum a inovace v malých a středních podnicích na venkově		Podpora podnikových investic do inovací a výzkumu, vývoj produktů a služeb, podpora pilotních aplikací, prvovýroba v oblasti klíčových technologií
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
ZEMĚDĚLSTVÍ		ZEMĚDĚLSTVÍ
Chybějící inovace v zemědělství a lesnictví pro jejich větší efektivitu a s tím související snížení dopadu na životní prostředí a zvýšení schopnosti adaptace na klimatickou změnu	PROGRAM ROZVOJE VENKOVA - Opatření PRV 01: Předávání znalostí a informační akce PROGRAM ROZVOJE VENKOVA - Opatření PRV 02: Investice do zemědělských podniků	Investice do modernizace technologií v zemědělství a lesnictví, přírodě blízké postupy hospodaření, organické a ekologické postupy, úspory energií v zemědělské a lesnické dopravě, produkce obnovitelných surovin a energií, adaptace zemědělství a lesnictví na jevy spojené s klimatickou změnou, vzdělávání zemědělců v oblasti inovací
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
ZAMĚŠTNANOST a NEZAMĚŠTNANOST		ZAMĚŠTNANOST a NEZAMĚŠTNANOST
Pracovní síla má nízkou nebo nevhodnou kvalifikaci pro specifické ekonomické obory na venkově, nedostatečná vybavenost i kvalita systému dalšího vzdělávání v regionu, malý zájem o další profesní vzdělávání	OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚŠTNANOST - Opatření OPZ 02: Zaměstnanost	Zajištění a rozvoj kvalitní infrastruktury pro realizaci, organizaci a řízení odborného vzdělávání a další aktivity související s rozvojem dalšího profesního vzdělávání, rozšíření školicích středisek a vybavení školicích prostor školícími pomůckami

Nedostatečná nabídka pracovních míst pro osoby znevýhodněné na trhu práce, velký rozdíl v zaměstnanosti mužů a žen, problémy se sladěním rodinného života a zaměstnání

**OPERAČNÍ PROGRAM
ZAMĚSTNANOST**
- Opatření OPZ 03: Sociální
podnikání

Podpora zaměstnávání osob sociálně vyloučených a ohrožených sociálním vyloučením v podnicích veřejných služeb a v sociálních podnicích

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 80: : Analýza problémů a potřeb - ROZVOJ ÚZEMÍ

PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA		TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA
Na většině území Místní akční skupiny Opavsko není vyřešeno odvádění a čištění odpadních vod, chybí zdroje financování na tuto problematiku		Výstavba a rekonstrukce kanalizace a čistíren odpadních vod, včetně domovních ČOV
Obce využívají mnohdy energeticky náročné, neúsporné systémy veřejného osvětlení, stav veřejného osvětlení je často nevyhovující a zastaralé		Výstavba, rekonstrukce a modernizace veřejného osvětlení v obcích Místní akční skupiny s důrazem na nízkou spotřebu energie
V některých místních částech v obcích zcela chybí vodovody, či je nutná jejich rekonstrukce		Výstavba, rekonstrukce a modernizace vodovodů a vodojemů
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA		DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA
Havarijní stav řady místních komunikací, který vyplývá hlavně z toho, že chybí obchvaty obcí a měst především na komunikacích I. třídy, ale i na některých úsecích II. třídy		Rekonstrukce a modernizace stávajících vybraných úseků silnic I. - III. třídy a související stavební úpravy s cílem zvyšování bezpečnosti provozu u všech druhů dopravní infrastruktury
Špatný stav chodníků v mnoha obcích MAS Opavsko	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 01: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	Výstavba a rekonstrukce chodníků v obcích MAS Opavsko
Na území Místní akční skupiny Opavsko jsou špatně vybavené železniční a autobusová nádraží jako přestupové terminály zejména chybí parkoviště pro auta a kola, informační systémy, čekárny a servisní služby	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 01: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	Výstavba a modernizace přestupních terminálů pro veřejnou dopravu včetně modernizace vybavení nádraží, čekáren a zastávek hromadné dopravy, včetně navazujících parkovišť a úschoven kol
V řadě obcí chybí parkovací místa a dalších odstavné plochy	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 01: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	Výstavba parkovišť a dalších zařízení k řešení dopravy v klidu

Nedostatečné propojení a kvalita cyklostezek a cyklotras, určených pro cyklodopravu	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 01: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	Rozvoj cyklodopravy především výstavba cyklostezek a cyklotras, cyklistických jízdních pruhů a doprovodné infrastruktury
Špatná dopravní obslužnost veřejnou hromadnou dopravou o víkendech a některých periferních částí regionu	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 01: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	Vyřešení problémů s veřejnou dopravou v periferních oblastech nákupem nízkoemisního vozidla pro celý mikroregion
Malé pokrytí území sítí čerpacích stanic CNG a sítí dobíjecích stanic v území	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 01: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	Rozvoj technologií pro udržitelnou mobilitu jako jsou nízkoemisní a bezemisní vozidla pro přepravu osob, výstavba plynových a dobíjecích stanic, půjčovny elektrokol atd.
Nedostatečná údržba lokálních železničních tratí v území		Údržba a znovuzprovoznění lokálních tratí v regionu
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
DALŠÍ VYBAVENOST ÚZEMÍ		DALŠÍ VYBAVENOST ÚZEMÍ
Ve veřejných budovách v obcích jako jsou například obecní úřady, knihovny, školy není k dispozici dostatečně kapacitní veřejně dostupný internet – wifi, v obcích není zaveden bezdrátový místní rozhlas, v některých obcích rozhlas zcela chybí		Výstavba, rekonstrukce a modernizace komunikačních a informačních sítí s důrazem na zavedení vysokorychlostního internetu, wi-fi a bezdrátového rozhlasu
Na území Místní akční skupiny Opavsko existuje málo zařízení, které by využívaly obnovitelné zdroje energie, jako jsou např. biomasa, slunce, voda, vítr, a to zejména ve veřejném sektoru		Výstavba, rekonstrukce a modernizace energetických rozvodných sítí a zdrojů tepla s důrazem na úsporu energií a využití obnovitelných zdrojů
Nedostatečný počet zařízení, které poskytují sociální služby a to především v oblasti péče o seniory a pro rodiny s dětmi	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 03: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi	Výstavba, rekonstrukce a modernizace vybavení zařízení pro poskytování sociálních služeb a dalších služeb komunitního charakteru
Ve školských zařízeních chybí odborné učebny a pozemky pro výuku polytechnických a řemeslných dovedností, v některých obcích chybí volné kapacity na místních základních a mateřských školách v důsledku vzrůstající populace v obci	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 05: Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	Výstavba, rekonstrukce, modernizace a rozšíření kapacit pro předškolní, základní, střední a další vzdělávání a dále také budování odborných učeben pro polytechnickou výchovu, přírodovědné obory, technické a řemeslné dovednosti

Špatný stav většiny kulturních zařízení a zařízení pro umění a sport v obcích na území Místní akční skupiny Opavsko	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 02: Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	Výstavba, rekonstrukce a modernizace vybavení zařízení kulturních domů a dalších zařízení pro umění a sport
Nevyhovující vybavení a zázemí složek IZS a jednotlivých JPO v území		Výstavba, rekonstrukce a modernizace vybavení a zázemí pro IZS a jednotlivé JPO v území
Řada kulturních, historických a církevních památek a objektů jsou ve špatném stavu a u některých chybí náměty pro jejich využití	PROGRAM ROZVOJE VENKOVA - Opatření PRV 10: Neproduktivní investice v lesích	Výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení objektů církví a církevních organizací, hřbitovů a smutečních síní
V obcích Místní akční skupiny Opavsko chybí dětská hřiště nebo potřebují nutnou rekonstrukci		Výstavba, rekonstrukce a modernizace dětských hřišť, dopravních hřišť a interaktivních prvků v nich
Neudržované nebo chybějící parky a veřejná zeleň v intravilánech obcí, chybí mobiliář v parcích a na veřejných prostranstvích, ale i v extravilánech obcí jako jsou např. lavičky, altány, orientační systémy, odpadkové koše, veřejná WC, stojany na kola		Výstavba, úprava a modernizace parků a veřejné zeleně v intravilánech obcí, doplnění či rekonstrukce souvisejícího mobiliáře v intravilánech i extravilánech obcí
Nedostatek ploch pro rozvoj bydlení a bytové výstavby včetně jejich zasilování		Plánování a realizace rozvojových ploch pro bytovou výstavbu, která je v souladu s urbanistickými zásadami a tradičním charakterem zástavby v obcích včetně zajištění vysokého technického standardu připravovaných ploch a infrastruktury

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 81: Analýza problémů a potřeb - OCHRANA KRAJINY A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ

PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ a NAKLÁDÁNÍ s ODPADY v OBCÍCH		ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ a NAKLÁDÁNÍ s ODPADY v OBCÍCH
Vysoký podíl skládkování odpadu a na evropské poměry stále nízký podíl separace a znovu – využití odpadu		Předcházení vzniku odpadů, zvýšení podílů materiálového a energeticky využitého odpadu, podpora používání recyklovatelných materiálů
Chybí spravedlivý systém plateb občanů za skutečně vyprodukované množství komunálního odpadu		Zavedení systému spravedlivých plateb občanů za skutečně vyprodukovaný odpad v území
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
OVZDUŠÍ, PRAŠNOST a EMISE		OVZDUŠÍ, PRAŠNOST a EMISE
Znečištění ovzduší ve většině obcí Místní akční skupiny Opavsko v topné sezóně		Snížení emisí z lokálního vytápění domácností a to hlavně náhradou a rekonstrukcí stávajících stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší
Zatížení životního prostředí dopravou a to hlavně emisemi v ovzduší a hlukem		Zlepšení systému sledování, hodnocení a předpovídání vývoje kvality ovzduší a rozvoj systému pro identifikaci zdrojů znečišťování ovzduší
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
OCHRANA VOD a VODNÍ REŽIM v KRAJINĚ		OCHRANA VOD a VODNÍ REŽIM v KRAJINĚ
Znečištěné vodní toky z komunálních, průmyslových i zemědělských zdrojů a to jak z bodových tak i plošných		Snížení množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních, průmyslových i zemědělských zdrojů, budování ČOV
Vypouštění dešťových vod bez využití do kanalizací, málo přírodě blízkých protipovodňových zařízení	PROGRAM ROZVOJE VENKOVA - Opatření PRV 08: Zavádění protipovodňových opatření v lesích	Zajištění protipovodňové ochrany intravilánu i extravilánu, řešení hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu i extravilánu a jejich další využití, řešení preventivních protipovodňových opatření
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
OCHRANA PŮDY		OCHRANA PŮDY
Existence brownfields a starých ekologických zátěží na území Místní akční skupiny Opavsko		Znovuvyužití brownfields, inventarizace ekologických zátěží a jejich odstranění

PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE		OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE
Malý podíl energeticky úsporných budov a využívání OZE ve veřejné správě		Snižování energetické náročnosti veřejných budov a to cestou zlepšení tepelně technických vlastností obvodových konstrukcí budov a zvýšením využívání obnovitelných zdrojů energie
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
EKOLOGICKÁ STABILITA ÚZEMÍ, CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ		EKOLOGICKÁ STABILITA ÚZEMÍ, CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ
Špatný stav nebo neexistence doprovodné zeleně a to zejména kolem zemědělských a průmyslových podniků		Zlepšení stavu systému zeleně a její struktury v sídlech, revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně
Chybějící územní studie a koncepce zaměřené na řešení krajiny, změny klimatu a protipovodňovou ochranu	PROGRAM ROZVOJE VENKOVA - Opatření PRV 06: Pozemkové úpravy	Vytvoření územních studií a koncepcí, zabývajících se řešením krajiny, změnou klimatu a protipovodňovou ochranou
Málo ekologicky stabilních ploch v území	PROGRAM ROZVOJE VENKOVA - Opatření PRV 04: Lesnická infrastruktura PROGRAM ROZVOJE VENKOVA - Opatření PRV 05: Zemědělská infrastruktura PROGRAM ROZVOJE VENKOVA - Opatření PRV 09: Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin	Vytváření ekologicky stabilních prvků v území, lesy, zeleň, vodní plochy atd.

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 82: Analýza problémů a potřeb - BEZPEČNOST, VEŘEJNÁ SPRÁVA A SPOLUPRÁCE

PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
VEŘEJNÁ SPRÁVA		VEŘEJNÁ SPRÁVA
Neexistence systémového vzdělávání starostů a nerozvíjení prohlubování kvalifikace pracovníků ve veřejné správě		Vzdělávání pracovníků veřejné správy ve specifických vzdělávacích a výcvikových programech
Nízká úroveň elektronizace agend a s tím související malá míra sdílení agend mezi obcemi a spolupráce v administrativě vůbec, nedostatečná metodická pomoc obcím z úrovně ORP a Krajského úřadu		Zavádění inovací v oblasti informačních a komunikačních technologií, elektronizace agend veřejné správy
Malé propojení strategického a územního plánování mezi obcemi navzájem i na linii občan – obec – ORP – kraj – stát	INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM - Opatření IROP 06: Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	Potřeba propojení procesů strategického a územního plánování, zvýšení úrovně územního plánování, včetně kvality veřejného projednávání, dodržování principu udržitelného využívání území a s tím spojená potřeba pořizování územních plánů, pořizování regulačních plánů a územních studií v návaznosti na celé území Opavska
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
BEZPEČNOST		BEZPEČNOST
Růst kriminality, konzumace drog, alkoholismu a dalších sociopatologických jevů a chybějící systémové řešení bezpečnosti formou prevence a osvěty	OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST - Opatření OPZ 01: Sociální začleňování a boj s chudobou	Organizace informačních a vzdělávacích akcí pro prevenci a ochranu před násilím, kriminalitou a korupcí, spolupráce s organizacemi na celostátní úrovni a s Policií ČR, využití Platformy Národní sítě zdravých měst, krajů regionů a jejich kampaní, poradenství a vzdělávání
Chybí kamerové a zabezpečovací systémy na obcích, které by mimo jiné i preventivní funkci		Zřízení kamerových a zabezpečovacích systémů v obcích, prostřednictvím společného nákupu těchto zařízení
PROBLÉM	ŘEŠENO PROSTŘEDNICTVÍM ESI FONDŮ V RÁMCI OPATŘENÍ SCLLD	POTŘEBA
SPOLUPRÁCE		SPOLUPRÁCE
Málo místních sdružení a organizací zaměřených na všeobecný rozvoj dětí a mládeže a také slabý podíl občanských organizací se všeobecným zaměřením na rozvoj občanské společnosti, chybí partneři ve veřejné správě v řadě oblastí života obce	OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST - Opatření OPZ 01: Sociální začleňování a boj s chudobou	Podpora spolkové činnosti občanů, organizace informačních kampaní a vzdělávání ve směru k rozvoji spolkové činnosti, posilování kapacit neziskového sektoru ve všech oblastech života v obcích

Zdroj: vlastní zpracování

4 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Tab. 1: Území MAS Opavsko ve srovnání s územím Moravskoslezského kraje a České republiky (k 31. 12. 2014)	7
Tab. 2: Obce Místní akční skupiny Opavsko – zařazení do jednotlivých mikroregionů.....	8
Tab. 3: Seznam všech obcí MAS Opavsko a jejich základní údaje (k 31. 12. 2014)	9
Tab. 4: Historický vývoj počtu obyvatel v území MAS Opavsko	10
Tab. 5: Věková struktura obyvatel na území MAS Opavsko ve srovnání s krajským a republikovým průměrem.....	11
Tab. 6: Srovnání počtu mužů a žen v daných věkových skupinách	12
Tab. 7: Věková struktura obyvatelstva na území obcí Místní akční skupiny Opavsko (k 31. 12. 2014)	13
Tab. 8: Vzdělanostní struktura obyvatelstva v procentech	14
Tab. 9: Index rozvodovosti na území MAS Opavsko ve srovnání s krajskými a celorepublikovými hodnotami	16
Tab. 10: Pohyb obyvatelstva na území MAS Opavsko, ve srovnání s územím kraje a České republiky	17
Tab. 11: Pohyb obyvatelstva v území MAS Opavsko v roce 2014	17
Tab. 12: Popis stavů vodovodů na území Místní akční skupiny Opavsko	19
Tab. 13: Inventarizace čistíren odpadních vod na území Místní akční skupiny Opavsko	21
Tab. 14: Inventarizace kanalizačních stok na území Místní akční skupiny Opavsko	22
Tab. 15: Nehodovost v okrese Opava 2007 - 2013	27
Tab. 16: Statistika nehod v období od 1.1 2014 do 31. 12. 2014	27
Tab. 17: Vybavení železničních stanic na území MAS Opavsko	28
Tab. 18: Porovnání okresů v Moravskoslezském kraji v počtu nehod na železničních přejezdech 2007-2014	29
Tab. 19: Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a škol v rámci okresu Opava.....	30
Tab. 20: Cyklostezky a cyklotrasy na území MAS Opavsko	31
Tab. 21: Popis ZŠ a MŠ na území MAS Opavsko	32
Tab. 22: Další vzdělávání	35
Tab. 23: Souhrn zdravotnických zařízení na území MAS Opavsko	36
Tab. 24: Bytová politika, srovnání území	38
Tab. 25: Přehled obcí Místní akční skupiny Opavsko, využívající dotaci na sociální bydlení	39
Tab. 26: Sociální služby na a v blízkosti území MAS Opavsko	40
Tab. 27: Trestné činy v jednotlivých obvodních odděleních PČR na území MAS Opavsko	45
Tab. 28: Územní působnosti jednotlivých hasičských stanic a jednotlivých JPO na území MAS Opavsko	47
Tab. 29: Přehled budov ve vlastnictví obcí MAS Opavsko dle třídy energetické náročnosti budovy dle vyhlášky 78/2013	49
Tab. 30: Celková produkce odpadů v SO ORP Opava, Ostrava, Vítkov, 2009 - 2013	50
Tab. 31: Produkce nebezpečných odpadů v SO ORP Opava, Ostrava, Vítkov, 2009 - 2013.....	50
Tab. 32: Produkce ostatních odpadů v SO ORP Opava, Ostrava, Vítkov, 2009 - 2013	50
Tab. 33: Produkce materiálově využitelných složek komunálního odpadu v SO ORP Opava, Ostrava, Vítkov, 2009 - 2013.....	50
Tab. 34: Emise hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji a okrese Opava v letech 2006 - 2013 (REZZO 1 - 3 celkově)	52
Tab. 35: Emise hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji (REZZO 4)	55

Tab. 36: Porovnání chemického stavu vod za jednotlivé územní celky	57
Tab. 37: Porovnání hustoty vodních toků za jednotlivé územní celky a podíl vodních ploch k celkové výměře hodnoceného území.....	58
Tab. 38: Výměra zemědělské půdy v jednotlivých územních celcích (ha)	61
Tab. 39: Srovnání plochy orné půdy za jednotlivé územní celky (ha)	61
Tab. 40: Rozdělení orné půdy do výrobních oblastí (k 31. 12. 2011)	61
Tab. 41: Výměra nezemědělské půdy v jednotlivých územních celcích (ha)	63
Tab. 42: Výměra lesů ve vlastnictví obce v jednotlivých obcích MAS Opavsko	64
Tab. 43: Pozemky určené k plnění funkce lesa na území MAS Opavsko	65
Tab. 44: Koeficient ekologické stability, porovnání 2011 a 2014.....	67
Tab. 45: Chráněná území MAS Opavsko	69
Tab. 46: Výsledky podnikatelské ankety	71
Tab. 47: Podnikatelské subjekty na území MAS Opavsko podle právní formy (2014)	73
Tab. 48: Podnikatelské subjekty na území MAS Opavsko podle převažující činnosti (2014)	75
Tab. 49: Struktura ekonomických subjektů podle sektorového dělení.....	77
Tab. 50: Sektorové dělení v rámci jednotlivých územních celků za rok 2014 (%)	79
Tab. 51: Míra podnikatelské aktivity na území obcí MAS Opavsko.....	79
Tab. 52: Ekonomické subjekty podle kategorie počtu zaměstnanců v jednotlivých územních celcích	81
Tab. 53: Podniky dle počtu zaměstnanců na území MAS Opavsko (rok 2014)	82
Tab. 54: Popis zemědělství na území MAS Opavsko	84
Tab. 55: Nezaměstnanost na území MAS Opavsko ve srovnání s krajskými a celostátními údaji	87
Tab. 56: Nezaměstnanost v letech 2008 – 2014 v obcích MAS Opavsko	87
Tab. 57: Okamžitá poptávka - stav volných pracovních míst k 31. 12. daného roku na jednotlivých kontaktních pracovištích ÚP Opava.....	88
Tab. 58: Počet uchazečů o zaměstnání dle vzdělání	89
Tab. 59: Počet evidovaných uchazečů o zaměstnání 2013 - 2014	89
Tab. 60: Uchazeči podle věkových kategorií	90
Tab. 61: Vývoj uchazečů starších 50 let	90
Tab. 62: Vývoj počtu absolventů a mladistvých a vývoj počtu volných pracovních míst v jednotlivých měsících roku 2014.....	90
Tab. 63: Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních za územní jednotky ČR	92
Tab. 64: Naučné stezky v území MAS Opavsko	93
Tab. 65: Inventarizace zámků na území MAS Opavsko včetně jejich charakteristiky	95
Tab. 66: Inventarizace technických atrakcí na území MAS Opavsko	95
Tab. 67: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie za územní jednotky obcí (rok 2014)	97
Tab. 68: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie za turistický region Severní Morava a Slezsko (rok 2014)	97
Tab. 69: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie za turistickou oblast Opavské Slezsko (rok 2014) ...	98

Tab. 70: Územní plánování a rozvojová území	98
Tab. 71: Kontaminovaná místa na území MAS Opavsko	101
Tab. 72: Stav pozemkových úprav v jednotlivých obcích území MAS Opavsko	103
Tab. 73: SWOT analýza č. 1: LIDÉ A SPOLEČNOST OPAVSKA.....	105
Tab. 74: SWOT analýza č. 2: EKONOMIKA A PODNIKÁNÍ	108
Tab. 75: SWOT analýza č. 3: ROZVOJ ÚZEMÍ.....	111
Tab. 76: SWOT analýza č. 4: OCHRANA KRAJINY, ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ	114
Tab. 77: SWOT analýza č. 5: BEZPEČNOST, VEŘEJNÁ SPRÁVA A SPOLUPRÁCE	116
Tab. 78: Analýza problémů a potřeb - LIDÉ A SPOLEČNOST OPAVSKA	118
Tab. 79: Analýza problémů a potřeb - EKONOMIKA A PODNIKÁNÍ.....	121
Tab. 80: : Analýza problémů a potřeb - ROZVOJ ÚZEMÍ	124
Tab. 81: Analýza problémů a potřeb - OCHRANA KRAJINY A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ	127
Tab. 82: Analýza problémů a potřeb - BEZPEČNOST, VEŘEJNÁ SPRÁVA A SPOLUPRÁCE	129
Obr. 1: Obce Místní akční skupiny Opavsko podle SO ORP	7
Obr. 2: Obce MAS Opavsko v členění dle mikroregionů	8
Obr. 4: Intenzita automobilové dopravy na území MAS Opavsko	25
Obr. 5: Mapa stanic CNG, Moravskoslezský kraj, 2015	26
Obr. 6: Mapa dobíjecích stanic pro elektromobily, Moravskoslezský kraj, 2015	26
Obr. 7: Železniční doprava na území Moravskoslezského kraje, 2015.....	28
Obr. 8: Bytová výstavba v počtu na 1000 obyvate.....	37
Obr. 9: Druhy sociálních služeb dle zákona č.108/2006 Sb.	40
Obr. 10: Sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené lokality v ČR.....	42
Obr. 11: Záplavová území Q100 na území MAS Opavsko	46
Obr. 12: 24hodinová koncentrace PM ₁₀ v roce 2013 (modrým čtvercem vyznačena oblast MAS Opavsko)	53
Obr. 13: Roční průměrné koncentrace PM _{2,5} v roce 2013.....	54
Obr. 14: Roční průměrné koncentrace benzo(a)pyrenu v ovzduší v roce 2013 (modrým čtvercem vyznačena oblast MAS Opavsko)	54
Obr. 15: Roční průměrné koncentrace NO ₂ v roce 2013.....	55
Obr. 16: Vodní toky na území MAS Opavsko	59
Obr. 17: Chráněná území vod na území MAS Opavsko	59
Obr. 18: Procento sklonité orné půdy z celkové plochy orné půdy	60
Obr. 19: Plocha orné půdy v obcích MAS Opavsko	62
Obr. 20: Využití zemědělské půdy MAS Opavsko.....	62
Obr. 21: Podíl zemědělské a nezemědělské půdy v území MAS Opavsko	63
Obr. 22: Lesnatost na území MAS Opavsko	65
Obr. 23: Koeficient ekologické stability v území MAS Opavsko	67

Obr. 24: Chráněná území MAS Opavsko	71
Obr. 25: Míra podnikatelské aktivity na území MAS Opavsko (2014)	81
Obr. 26: Sociální podniky na území Moravskoslezského kraje 2015 (vyznačeny zeleně)	83
Obr. 27: Turistické oblasti České republiky	92
Obr. 28: Plánované hipostezky	94
Obr. 29: Rekreačně krajinné celky na území MAS Opavsko	96
Obr. 30: Ubytovací kapacity na území MAS Opavsko	97
Obr. 31: Brownfields na území MAS Opavsko	101

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v území MAS Opavsko (1869 – 2014)	10
Graf 2: Věková struktura MAS Opavsko (k 31. 12. 2014)	11
Graf 3: Věkové složení obyvatelstva podle pohlaví a věku (k 31. 12. 2014)	12
Graf 4: Vzdělanostní struktura obyvatelstva na území MAS Opavsko	14
Graf 5: Vývoj intenzity sňatečnosti v letech 2008 – 2014	15
Graf 6: Vývoj intenzity rozvodovosti v letech 2008 – 2014	16
Graf 7: Index kriminality obvodních oddělení PČR na území MAS Opavsko	44
Graf 8: Celková produkce odpadů za ORP Opava a Vítkov (t)	51
Graf 9: Graf reflektující výsledky ankety podnikání	72
Graf 10: Podnikatelské subjekty na území MAS Opavsko podle právní formy (2014)	74
Graf 11: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v území MAS Opavsko (rok 2014)	76
Graf 12: Struktura ekonomických subjektů podle sektorového dělení v území MAS Opavsko (rok 2012)	77
Graf 13: Struktura ekonomických subjektů podle sektorového dělení v území MAS Opavsko (rok 2013)	78
Graf 14: Struktura ekonomických subjektů podle sektorového dělení v území MAS Opavsko (rok 2013)	78

5 POUŽITÉ ZDROJE V DOKUMENTU

- 1) Agrocenzus 2010 - Strukturální šetření v zemědělství a metody zemědělské výroby - 2010. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online]. 2011 [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/agrocenzus-2010-strukturalni-setreni-v-zemedelstvi-a-metody-zemedelske-vyroby-2010-q4sw1ne9f5>
- 2) AOPK ČR: Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP) [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://drusop.nature.cz/>
- 3) Arnika [online] 2014 [cit. 2015-07-29]. Dostupné z: <http://arnika.org>
- 4) CENIA: česká informační agentura životního prostředí [online]. 2015 [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/CNG> [online] Dostupné z: <http://www.cng.cz>
- 5) CzechTourism [online]. 2015 [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/>
- 6) České dráhy, a.s. [online] Dostupné z: www.cd.cz
- 7) České sociální podnikání [online] 2015 Dostupné z: <http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/adresar-socialnich-podniku/mapa-podniku>
- 8) ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://portal.chmi.cz/>
- 9) ČSÚ [online] Dostupné z: <https://www.czso.cz/>
- 10) ČÚZK: Státní správa zeměměřictví a katastru [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.cuzk.cz/>
- 11) VÚV TGM: Oddělení geografických informačních systémů a kartografie [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.dibavod.cz/>
- 12) DV MONITOR [online] Dostupné z: www.dvmonitor.cz
- 13) E MOBILITA, SKUPINA ČEZ [online] Dostupné z: <http://www.elektromobilita.cz/cs/mapa-dobijecich-panic.html>
- 14) Energetický pasport veřejných budov v MAS Opavsko, Porsenna, listopad 2012
- 15) Grafická ročenka 2013. Český hydrometeorologický ústav [online] 2014 Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/13groc/gr13cz/Obsah_CZ.html
- 16) HBI: ON-LINE DATABÁZE FIREM [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.hbi.cz/>
- 17) EAGRI [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/>
- 18) EAGRI: VÚME [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/338882/VUME_kanalizacni_stoky.pdf
- 19) EAGRI: VÚME [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/338880/VUME_cistirny_odpadnich_vod.pdf
- 20) Informační systém životního prostředí: PLÁN ROZVOJE VODOVODŮ A KANALIZACÍ ÚZEMÍ MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE. Moravskoslezský kraj [online]. 1. 12. 2014 [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/cz/temata/koncepce/plan-rozvoje-vodovodu-a-kanalizaci-uzemi-moravskoslezskeho-kraje-8/>
- 21) Statistické vyhodnocení nehod v mapě [online]. 2015 [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://maps.jdvm.cz/cdv2/apps/nehodyvmape/Search.aspx>
- 22) Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/>
- 23) Sčítání lidu, domů a bytů [online] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/sldb>
- 24) Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji pro léta 2009–2013: aktualizace s výhledem do roku 2015 [online]. Ostrava: Agentura pro regionální rozvoj, a.s., 2009 [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/cr/msrcr_strategie.pdf
- 25) České sociální podnikání [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/adresar-socialnich-podniku/mapa-podniku>

- 26) Jednotná dopravní vektorová mapa [online] Dostupné z: <http://www.jdvm.cz/>
- 27) Ministerstvo pro místní rozvoj, Seznam obcí s dotovanými byty [online] Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Bytova-politika/Seznam-obci-s-dotovanymi-byty>
- 28) Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území pro správní obvod ORP Opava 2012 [online] Dostupné z: <http://www.op4u.cz/pub/mmo/haup/uap/2012/zpravy/podklady-ruru-orp-opava-2012.pdf>
- 29) Štěpán Ripka: Co je sociální bydlení a proč ho potřebujeme [online] Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/stepan-ripka-co-je-socialni-bydleni-a-proc-ho-potrebujeme>
- 30) VÝZVY. EVROPSKÁ UNIE: Evropský fond pro regionální rozvoj, Integrovaný regionální operační program [online]. 2015 [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Vyzvy/>
- 31) Železniční mapy ČR. Správa železniční dopravní cesty: O nás [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Vyzvy/>
- 32) Informační systém o kvalitě ovzduší. Český hydrometeorologický ústav [online] 2014 [cit. 2015-07-29]. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/info/limity_CZ.html
- 33) Moravskoslezský kraj [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.msk.cz/>
- 34) Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky [online] Dostupné z: <http://www.vkol.cz/data/soubory/rf/MetPokynMK05.pdf>
- 35) Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě [online] Dostupné z: <http://www.svkos.cz/>
- 36) Plán dopravní obslužnosti Moravskoslezského kraje [online] Dostupné z: https://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/doprava/plan_dopravni_obslužnosti_msk.pdf
- 37) Životní prostředí: Plán odpadového hospodářství. Moravskoslezský kraj [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: http://www.msk.cz/cz/zivotni_prostredi/plan-odpadoveho-hospodarstvi-41568/
- 38) Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území pro správní obvod ORP Opava 2012 [online]. Dostupné z: <http://www.op4u.cz/pub/mmo/haup/uap/2012/zpravy/podklady-ruru-orp-opava-2012.pdf>
- 39) Policie České republiky [online] Dostupné z: <http://www.policie.cz/>
- 40) Pozemkové úpravy, 2. aktualizované vydání [online] 2015 Dostupné z: <http://www.rackova.cz/file.php?nid=4422&oid=2838657>
- 41) Ředitelství silnic a dálnic [online] Dostupné z: <http://scitani2010.rsd.cz/pages/informations/default.aspx>
- 42) Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s. [online] Dostupné z: <http://www.smvak.cz/default.aspx>
- 43) Situační a výhledová zpráva, půda, prosinec 2012
- 44) Věstník právních předpisů Moravskoslezského kraje. Moravskoslezský kraj [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/vestnik.html>
- 45) MAPAKRIMINALITY.CZ: Projekt Otevřené společnosti, o.p.s. [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.mapakriminality.cz/>
- 46) CYKLODOPRAVA.CZ [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.cyklodoprava.cz/>
- 47) HRADY.CZ: CESTUJTE S PŘEHLEDEM [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.hradycz.cz/>
- 48) HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/cz>
- 49) Systém evidence kontaminovaných míst [online]. Ministerstvo životního prostředí [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <http://www.sekm.cz/>
- 50) Historický lexikon obcí České republiky - 1869 - 2005. Český statistický úřad [online]. 2004 [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-ceske-republiky-2001-8771jn6lu9>
- 51) MOS - Městská a obecní statistika. Český statistický úřad [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/mos/>

- 52) Zákon 108/2006 Sb. o sociálních službách. Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/7372/108_2006_Sb.pdf
- 53) http://www.uur.cz/iLAS/iLAS_Hledani.asp?Hledam=b%F8ezov%E1&Hledej=Hledej&HledamZHOTOVITEL=&HledamPROJEKTANT=&HledamRC_UPD=
- 54) ILAS: Hledání ÚPD a ÚPP. Ústav územního rozvoje [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: http://www.uur.cz/iLAS/iLAS_Hledani.asp?Hledam=b%F8ezov%E1